¶ Pulcherrimum ſapientie horologiũ quod ſpecioſiſſimis decoratum roſis et cimbalorum beneſonantium ſuauẽ ac celeſtem ſonum reddentium cunctorũ qꝫ corda ſurſũ mouẽtiũ dignata ẽ ſaluatoris clemẽtia diuo hẽrico cognomẽto ſuſo ſacri predicatorũ ordinis oſtendere

¶ Pulcherrimum ſapientie horologiũ quod ſpecioſiſſimis decoratum roſis et cimbalorum beneſonantium ſuauẽ ac celeſtem ſonum reddentium cunctorũ qꝫcorda ſurſũ monẽtiũ dignata ẽ ſaluatoris clemẽtia diuo hẽrico cognomẽto ſuſo ſacri predicatorũ ordinis oſtendere

¶ Deuotiſſimo religioſiſſimoq; regu/
latiſſimi fratrum cenobii ſacte crucis
meritiſſimo priori conato ſuo frater pe
trus de ponte ſacri predicatorum ordi/
nis . S . D . P .

Cunctabūda michi ſepiuſcule volutāti me
te/priſcorū perſeuerantem ludo in littera=
rio exercitationē quibꝰ non iura/non hyſtia=
nitatis artes/non fragrantiū adeptio virtutum/ nō
recte docendi noticia defuit . vtpote qui duodecim
ſupra olimpiades magnis cū honoris decoramētis
ac titulis ſiccum ariduȝ ac ſterilē opificis agrū om
nipotētis celeſti roridoq; fecundarūt imbre multo
rū in cordibus feruidum zelotipis dñi inſerētes a=
morē eos adeo vehemēter/auſtro flante/incēdētē vt
nedum ſurſū prope amore aduſtos ; excreſcere face=
ret animos/verum et ſacra diuinā/ſuauē/ac celeſtē
in laudem vt cumq; aſſurgere . In mentem mediuſſi
dius inceſſit horū maxime virorū multiiuga fruge
ſcinceros diligendos fore libellos Quos et beneui
uendi conſtat arte ꝓbatos/et e celeſti diuinoq; fon=
te in hec fluxa eſſe demiſſos . Ea de re et peremptne
ſibi ſortiuntur ſtabilitatē/et ad recte incontamina=
teq; viuendū tantam conducibilitatem vt ad olimpi
acas ſibi adipiſcēdas opes admodum profuturos i
tegerrime credā . hos vero omni propulſandos niſu
quos humana ſolū adinuenit induſtria irrefragabili
edoctus experimēto cenſeo quā vt plurimum zelato
res aduerſus viros macerātibꝰ linguis inhoneſte/

terue/atq; petulanter/blocterātur nec ſtupendū quā
vt aiūt/ꝓmittunt medici tractant fabrilia fabri / et
quā quiſq; artem nouerit/vti dictitant atticecenteſ
ī ea ſe exercet hii hercule gētiliū maſtipoferi ethni
corūq; ſilicis ventrē implere ac ciceroniani vocitari
q̄ xpiani noīe inſigniri mallent . In quos diuꝰ ille ie
ronimꝰ ad damaſiū papā ſcribēs Pleroſq; īqt mor/
taliū cernere eſt diuino etiā deditorꝫ cultui/ ſacris
ꝑtermiſſis codicibꝰ comedias legere/amatoria bu=
colicorꝫ verſuum verba cātare/virgilium tenere in
manibꝰ/et quod in pueris adeſt cā neceſſitatis/cri/
men ī ſe faciūt voluptatis Et quis hos aduerſꝰ ven
toſo inflatos tumore vocem queſo in ſublime nō fer
ret . O vtinā illis contingat malum qui bonuȝ dicūt
et nigra ī cādida vertūt qđ a ſatirico īprecat virtutē
videant intabeſcantq; relicta . Prodibunt alii for/
ſitā aſſerētes nulla ꝑperā falſo excerpta ab aliis de
ꝓmpta nulla ante ea pauca nouiter excogitata Qui/
bus rñdeat therētianꝰ ille eunuchi ꝓlogꝰ nullū ē iā
dictū qđ non ſit dictū priꝰ . Eſtq; error velut honeſtꝰ
cū magnis oberrare viris . Et rei cōſilio ſapiēt geſte
dicebat ieronimꝰ plerūq; letꝰ ē exitꝰ . At quis tāte cē
ſebit demētie q̄ ſe īmēſi mellifluā lacteāq; diuīe ſa=
piētie pelagi aquā abſorbuiſſe ī eoq; nō noua ſcatu
rire aſſeuerabit . ꝓdeat obteſtor ī mediū iis īfidiſſīe
mētis frōtoſꝰ hō . Cū igit diuꝰ nī hēricꝰ nitida huius
pelagi vnda velut ībre ſerotino abūdātiſſīe ꝓfuſus
ſit hic nō vſitatū ſȝ oīm vſui merito apponēdū librū
iudicabis . q̄ ſi nōnulla certiſſīa etiā rerū atteſtatio
ne ac ſcdm ſacre ſēſū ſcripture hūili ſīpliciq; excerpſe
rit ſtilo maliuolis etiā viris matutina dñi nō legerit

frōte aliq̄d ſūt frugis allatura. Huius igit̄ tā occu-
lati emūctiq; patris nr̄a tēpeſtate facile p̄ncepis li-
bros oīs tā ſtudioſe legē curem⁹ q̄z ſtudioſe legi me-
rēt. Te igit̄ ſtrēnuiſſimū xp̄i tironē ac īſignitoꝝ ſalu-
tifero crucis ſignaculo fratrū ducū meritiſſimū p̄i-
micerīū patrē q̄ ⁊ ſacraꝝ litteraꝝ es nō īferior ha-
bēd⁹ cultor feruidus ſz ⁊ quarūuis aliarū īpēſiſſime
doct⁹. Per tuā dep̄cor hūanitatē q̄ michi nō tā ob ſā-
guineā/qua vnimur affinitatis cathenā/q̄ ob tuarū
fragrātiū xtutū copiā q̄b⁹ ornat⁹ nō vt īſolēs ⁊ iactā-
ticul⁹ icedis oſtētator/es accept⁹ vt neq; horologii
titulū neq; nomē abhorreas/cui⁹ hāc noſtrā quātu-
lācūq; caſtigationē/ quā tibi q̄ſi primitias quaſdam
ac īgenuarū libamenta artiū dedico/a te p̄tegēdā ve-
lut ſub īgētis vmbra arboris certo arbitror. Nā ſi
feceris/vt precor/⁊ turbulētiſſimos/ſi q̄ forte ꝯmo-
tioris aī mot⁹ ſūt/ad ſctiſſimi ſpūs ſedem reuocaris
nec illū q̄buſuis ſuo a ſtatu artib⁹ dimoueri paſſ⁹ fu-
eris. Certo horologii mirificā intelliges maieſtatē.
Nec mō hērici p̄ſpicaciſſimi auctoris diuinū affectu-
oſiſſ ia volūtate ꝯſiliū laudabis verū ſctīmoniā atq;
pietatē ac ſublimes ex celſi illi⁹ īgenii cogitat⁹ admi-
rabere doctā p̄iter ac deuotā p̄lege lectionē nec tm̄
legas veliſ z īgēti quoq; quodā ocio mediteris. Ni
fallor īuenies vñ maiorē ī modū ſpūali valeas oble-
ctari dulcedīe. Hz ei oīs nr̄a ph̄ia puriſſimū quodā
voluptatis gen⁹ qd̄ p̄fecto cū ignoſcētie iūxeris tūi
vita meli⁹ repies nichil. Nā cū ſapīa diuinaq; pieta-
te res ꝯſtet oīs īcōprehēſibili de illumīato xbo qd̄
de⁹ optim⁹ marie ginit/de ipſi⁹ ī hāc lucē ortu/atro-
ciſſia ꝺ morte quā nr̄i ꝑtulit gr̄a/de ſuſcitatōe ab īn-
feris/ac ꝺ dīnaꝝ ſapīa reꝝ/tū ꝺuotiſſ ie/tū grauiſſie
manifice diſputat legito. Felix ī euū alioſq; vt eli-
gant conſulas. Vale

Prologus

¶ Incipit prologus in librum qui intitulatur horo-
logium ſapientie editū a beato henrico ſiſo viro ſā-
ctiſſimo ordinis ſacri predicatorum

S Entite de dn̄o in bonitate ⁊ ī ſim-
plicitate cordis q̄rite illum quo-
niam inuenitur ab his qui nō tē-
ptant illum apparet autem eis q̄
fidem habent in illum. Multifa-
rie multiſq; modis olim in primi-
tiua eccleſia electis ſuis diuina
ſapientia apparuit menteſq; eorum ſuo lumine il-
luſtrauit qui ſpiritu feruentes domino ſeruientes
erant in ſanctitate et iuſticia coram ipſo. Miſerat
tunc namq; deus de excelſo ignem in oſſibus eoꝝ
et facta ſunt corda ardore charitatis eſtuantia ve-
hementer. Diffundebatur autem flamma exterius
lucentiū operū et efficacium exemplorum. Siqui-
dem in bonitate et in ſimplicitate cordis dominum
querentes negociorum ſecularium nulla erat eis re-
cordatio ſed ſolum peccata plangere: diuinis inten-
dere: ſe intra ſe cōtinere: corpus ſuum ſpiritui ſubii-
cere ſoliq; eterne ſapientie iugiter adherere ſolici-
tudo et intentio tota fuit. Sed heu modernis tēpo-
ribus mūdo iam ſeneſcente hic amor et feruor diui-
nus in multorum cordibus tantum refriguit. vt pe-
ne ſit extinctus et pauci inueniantur qui deuotio-
ni ſtudeant qui nouam gratiam ſe calefacientē que-
rant qui imbrē lachrimarum auſtro flante perfun-
di gaudeant; qui viſitationis diuine et allocutio-
nis ſuperne gratiam querant; ſed; ſtudio vanitatis

et genealogiis interminatis ac delitiis corporalibus
et promotionibus intendentes letali quodā ſopo-
re tenētur ligati. At vere ſapientia diuina de ſalute
cunctoꝝ ſolicita hec mala per electos ſuos emēda-
re ſemper cupiens in preſēti opere principaliter nō
intendit quidem informare neſcientes eo ꝙ iam re
pleta ſit terra ſcientia domini:ſed re accendere ex-
tinctos frigidos inflāmare:mouere tepidos:inde-
uotos ad deuotionem prouocare ac ſummo negli-
gentie torpentes ad virtutum vigillantiam excita
re dignata eſt. Vñ et preſens opuſculum in viſione
quadam ſub figura cuiuſdā horologii pulcherrimi
roſis ſpecioſiſſimis decorati et cymbaloꝝ bene ſo-
nātium et ſuauem ac celeſtem ſonum reddentium
cunctorūꝙ corda ſurſum mouentiū varietate peror
nati dignata eſt oſtendere clemētia ſaluatoris. Ob
ſecro autem deuotos lectores vt ſermo imperitus
et incultus:etiam ſi barbarum aliquid fortaſſis ſo
nare videatur non depliciat. Non enim multū curo
vicia incurrere artium ſermocinalium dūmodo vi-
cia animorum eo cōmodius poſſim feruida collo-
cutione corrigere et emēdare ve-itates quidē pa-
trum vel ea que comperta ſūt certiſſima atteſtatio
ne rerum ſecundum ſacre ſcripture ſenſum prout
accepi a domino ſimplici ſtillo poſui extra eas nil
ex ꝓpoſito dicendo. Veruntamen quia eedem ma
terie dudū a multis ſubtiliter et luculenter decla-
rate ſunt et pene ex frequenti vſu iam pleriſꝙ ī fa
ſtidiū vertūtur. ideo nō fuit opus ad ſingula queꝙ
auctoritates adducere. Nam ex hoc cōſonātia mo
ſius huius voluminis vtiꝙ intercepta fuiſſet No-

tādū ꝙ locutio iſta ꝗtū ad interrogationē diſcipu
li et reſponſionem ſapientie vel econuerſo:ſolum po
ſita eſt ad feruentiorē modum tradendi. Nec eſt ta
liter accipiēdū quaſi diſcipulus fuerit ille talis de
quo ſapiētia in pſona ꝓpria ſolū intenderit:vel qui
ſapientiam ſolus p̄ceteris tm̄ amauerit:vel cui ſa-
pientia tot et tanta fecerit ſed reuera pro quolibet
ī genere habeatur. Si quidē per modum doctoris
nunc loquit̄ in perſona hoīs perfecti nunc imper-
fecti:nunc in perſona alicuius ꝙ affectuoſe xp̄m di-
ligit:et perfecte in fide et dilectione eū ſibi deſpon
ſat:deinde in perſona peccatoris ꝙ̄ deū pro ſuis ex-
ceſſibus flebiliter exorat. Et ſic diuerſimode ſtillū
vertit:ſm ꝙ tunc materie congruit. Nunc etiā dei
filiū vt deuote aīe ſponſū inducit poſtea eundē tan-
ꝙ̄ eternam ſapientiam viro iuſto deſponſatam ītro
ducit. Viſiones quoꝙ in ſequentibus cōtēte nō ſūt
omnes accipiēde ſecūdū litteram licet multe ad lit
teram contingerit:ſꝫ eſt figurata locutio:ſicut et in
libro regū legimus de nathan ꝓpheta qui miſſus a
dño ad regē dauid parabolice ſub figura diuitis et
peregrini iudiciū ab eo exigit cōtra ſeipſum ꝓpter
peccatū qd in ſeruū ſuū commiſerat. Et de muliere
thecuita ſapiente que ad regem intrans in perſona
aliena vꝫ duoꝝ filioꝝ ſuoꝝ animū regis ad clemen-
tiam flectebat. Angelus quoꝙ ad thobiā miſſus et
ab eo requiſitus qs eſſet reſpondit ſe ananiam aza-
rie magni filiū eſſe que omnia non quidem ad litte
ram ſed ſcd̄m ſua ſignificata vera fuerunt. Sic et
predicator egregius paulus diſcipulorum ſuorum
pſonā induerat cū eos culpando dicebat. Ego qdē

ſum pauli ego autem apollo. Nõne homines eſtis:
Et paulo poſt. Hoc inquit fratres transfiguraui in
me et appollo ꝓpter vos vt in nobis diſcatis Porꝛo
ro huius figurate locutionis occulta myſteria dili
gens lector faciliter poterit aduertere. ſi tamen ſo
lertem curã ſtudureit adhibere. oro autem et ſup-
plico bonitatẽ ei⁹ imẽſam qui me hunc laborẽ ſuo
et amore ſubire coegit de ipſius pietate cõfidẽs vt
quia facultatẽ meam negociũ hoc excedere cogno
ſcit ipſe defectũ meũ in cordibus piorum hic legere
volẽtium ſuppleat hoc modo. vt omnis qui preſẽs
opuſculũ cum ſincera intentione perlegerit vel au
dierit hauſtum alicuius deuotionis vel aliquã no
uam diuinitus collatam gratiã ĩde reportare mere
atur Sane imperfectũ meum tam ſcie q̃ vite reco
gnoſcens vobis patri filioꝝ amabili. Hugoni mgr̃o
ordinis p̃dicatoꝝ venerabili hoc opus trãſmittere
curaui qui et auctoritate ceteros precellitis et ho-
nore magiſterii theologice ſcientie polletis ⁊ q̃ his
maius eſt lumine quoq̄ eterne ſapientie ac donis
ſpiritualibus preditus eſtis vt lr̃e veſtre exortato-
rie ſatis declarant quibus filios dilectos admoni
tione q̃ſna ad pacẽ et fraternã charitatẽ ad rigorẽ
diſciplind et feruorẽ deuotionis ad cõformitatem
ieſu xp̃i ac oĩꝫ virtutũ perfectionẽ tanta ſolicitudi-
ne excitaſtis nec his cõtentus ſed de multoꝝ quoq̄
ſalute ſolicitus miſeros quoſq̄ huius mundi ſecta
tores vt hunc mundũ fugitiuum ac fallacẽ deſerãt
et ad verã et eternã ſapientiam veniãt inuitari ver
bo et exẽplo ꝑ eoſdẽ procuratis. Uos ergo pater
reuerendiſſime manũ peritã apponite et guſtu iter

nõ ꝓut oꝫ ĩ talibus diſcernite ſi q̃d plus vel ſi q̃d mi
nus. ⁊ q̃ diuina ſapiẽtia inſpirauerit pro gloria ſua
et vtilitate proximoꝝ faciatis. Michi quoq̄ filioꝝ
veſtroꝝ deũ amantiũ viliſſimo veniã de defectibus
hic repertis cõcedatis: nec p̃ſumptioni hoc factum
aſcribite: ſed dei emulationi imo ſuperne inſpirato
ni: que vt teſtis eſt michi deus me die noctuq̄ quie
ſcere nõ permiſit nec eius coactioni acquieui Sed
vtrũ bene vos probate. qui vnctionem a ſancto ſpi
ritu habetis Sciendũ q̃ colloq̃ũ iſtud inter ſapien-
tiã et diſcipulum / hoc mõ initiũ et occaſionem ha-
buit Nam dum quadam vice poſt matuti. ĩdẽ diſci-
pulus ſimilitudinem ꝓceſſionis illius amariſſime
quam xp̃s cõdẽnatus fecit dũ añ locũ paſſionis du
ceretur more ſolito expleuiſſet. et in ambone ante
crucifixũ animoq̄ dolẽti cõquereretur crucifixo q̃
affectũ tã feruidũ ad ſuam paſſionem ꝓut dignum
eſſet non haberet ſꝫ nec hactenus habuiſſet ſtatim
quaſi ĩ extaſi poſitus lumine quodã celeſti illuſtra
tus et eius mentalibus oculis centũ meditationes
ſeu cõſiderationes ſue paſſionis oſtenduntur ſibiq̄
dicitur q̃ oĩ die debeat has centum meditationes
cum cẽtũ veniis deuota meditatione tranſcurrere ⁊
totidem petitiones adiungere ac ſe xp̃o paſſo ſpiri
tualiter quantũ poſſibile eſt in eiſdem conformare
quas tñ hic cã breuitatis explicite ponere obmiſi
ſed deuotis ꝑſonis doctis et ĩdoctis ĩ noſtro vulga
ri vꝫ theotonico fidelir̃ cõmunicaui Igit diſcipul⁹
q̃ añ fuerat affectu cõpaſſiõis dur⁹ cepit ꝑ cõtinuũ
eiuſdẽ meditatiõis vſũ ad tãte mẽoriã paſſiõis mol
leſcere ⁊ diuerſas eo modo prout in ſequentib⁹ ap-
parebit illuminationes habere. Dum autem predi-

eta prout doctus fuerat ſcribere incōbaſſet et exa-
minatrix bonoꝝ aduerſitas eum acceptis retrahe-
re temperet: xp̄s ei inuiſſione aſtitit in forma qua-
ſi iam de columna in qua flagellatus fuit deſcēdēs
et ſua vulnera recenta ac cruentata eum contrecta-
ri permittens aduerſitatis illius vulnera ſanauit, ⁊
ad peficiendum incoata animauit. Notandum quo
qꝫ originale huius operis ceteris temporibus ⁊ nō
in preſentia magne gratie conſcriptum fuit Nō enī
p̄dictus diſcipulus noīe et pſona in hoc opere igno
tus videbatur ibidē habere modū agētis: ſed modū
q̄dam diuina patientis Nā cū animo neſciret quid
ſcribere deberet per reuelationes ſpirituales ha-
buit et quādo ſcribere debuit et pene ſingulas ma
terias quas ſcripſit. Porro extra hoc temp⁹ ſi q̄d
quaſi ad ſe dictaſſet vł aliunde collegiſſet: aut eſſet
ex ſe ſcripſiſſe voluiſſet et predictis appoſuiſſet. tā
inſipidū reddebatur et ineptū fiebat vt ſi quis ſapo
res aut calores cōtrarios ī vnū coniungere niteret
Et cum ea que data erant ad tabulā cōcepiſſet ad
ſe reuerſus ſtudioſe rimatus eſt vt nichil in his eēt
quod a dictis ſāctorum patrū diſcreparet: ſꝫ hoc q̄
diuina ſapientia tradente ſibi per ſpiritualem illu-
ſtrationē infundebatur auctoritate ſacre ſcriptu-
re diuinitus ſanctis inſpirate fulciretur cum idem
in ſenſu aut etiam in verbis vel certe ſiļe repiretur
eſſe Poſt completum vero huius operis laborem
dū timore quodam humano teneretur ne ab emu-
lis qui nūc q̄qꝫ ſicut olim inuidia ſtimulante facta
quoqꝫ lꝫ bona deprauare aut penitus anullare nōn
de iſtūt diuina chariſmata appellātes ſuperſtitioſa

figmēta et ſanctas reuelationes fantaſticas dece-
ptiones ſctōꝝq̄ꝫ geſta patrū dicunt narratoriuꝫ fa
buloſum. tanqꝫ hoīes q̄ non guſtauerunt ea que ſūt
ſpūs ſācti. ipſi vero ſolūmodo ſuas adinuentiones
topicas vel ꝓpoſitiones dubias ſequuntur tanq̄ de
mōſtrationes certas: ⁊ lꝫ in p̄dictis diligēs cautela
ſit adhibenda non tamen ſpernēda ſunt vſqꝫ quaqꝫ
timens ergo ne iſtud quoqꝫ opus piū coꝝ dentibus
laceraretur cogitauit ip̄m occultare ac ēt penitus
ſupprimere q̄d ne fieret diuina ſapiētia p aptiſſima
ſigna et pulchras reuelationes oīno ꝓhibuit. Sꝫ ⁊
btā vgō cū filio ſuo cuidā pſone apparēs hec eadē
oībus deū diligētib⁹ cōicari precepit

¶ Incipiūt capitula primi libri horologii ſapiētie

Materia primi huius libri eſt chriſti paſſio
precioſiſſima que de ſe ad amorem feruī-
dum multū eſt motiua qualiter verus ſa
pientie diſcipulus in ſuis actibus ſe eidē debeat cō
formare. his interſeruntur quedaꝫ materie cōmu-
nes et motiue ad propoſitū pertinentes

Qualiter quidā electi et diuina gratia preuenti ad
deum mirabiliter trahuntur. et ſpiritualiter quō
quidā iuuenis fuerit tractus. c. i.

Quō xp̄i paſſio ſit preambula ad cognitionē diuini
tatis. ⁊ qualem formā xp̄s cōtraxerit ex acerbitate
ſue paſſionis. c. 2.

De q̄buſdā xp̄i paſſionibus et qualiter verus ama
tor debet eiſdem cōformare ⁊ qualiter deus p talē
mortem voluit genus humanum redimere .c. 3.

Qualiter anima que ſponſum propter peccatū per
diderat ipſum ſub cruce per feruidam penitentiaꝫ

inuenit xp̄i paſſioni adiuncta. .c.4.
Planctus ſuper extincto feruore deuotionis in di
uerſis perſonis in vtriuſq; ſexus modernis tēporib⁹
quos xp̄s p ſuā paſſionē reuocat ad vex amorē.c.5
Qualiter ſit diuina ſpōſa eterna ſapiētia et de qua
litate amoris ipſius. .c.6
Q̄d diuīa ſapiētia amabilis ſit pr̄ ꝛ teribilis.c.7.
De viciſſitudine diuine viſitationis et qualiter aīa
dꝫ ſe tunc tenere. .c.8.
Quare diuina ſapientia ſuos caros in hoc modo p
mittit tam multipliciter tribulari .c.9.
De cruciatibus infernalibus .10.
De gaudiis ſuper celeſtibus .c.11.
Determinatio quarumdam obiectionum que ī pre
cedentibus ſunt omiſſe. .c.12
Quā vtile ſit ſeruo dei in hoc mundo multas ſuſtī
nere tribulationes .c.13.
Quā vtile ſit paſſionē xp̄i iugit̄ hr̄e ī meōria.c.14.
Quō ver⁹ diſcipul⁹ xp̄i ſe dꝫ conſignare paſſionib⁹
ipſius .c.15.
Cōmēdatio ſingularis btē v̄ginis et de dolore ei⁹
inextimabili quē habuit in paſſione filii .c.16.

¶ Incipit primus liber horologii ſapientie. Qua
liter quidā electi et diuina gratia preuenti ad dei
mirabiliter trahūt et ſpecialiter quodāmodo qui
dam iuuenis fuit tractus. .c.1.

Hanc amaui ꝛ exq̄ſiui a iuuentute mea et q̄
ſiui michi ſponſem aſſumere. Erat quidā
iuuenis deo deuotus qui dum in primeue
iuuētutis flore ſeculi vanitatibus īplicari cepiſſet
ꝛ p labētia mūdi oblectamēta defluēt atq; ī regio

nē diſſimilitudinis a ſtatu proprie ſalutis oberrare
vellet diuina miſerāte clementia modo quodam in
effabili illuſtrato et per blanda pariter ꝛ aſpera tra
ctus tandē ad ſemitas veritatis per amorē ſapien
tie mirabiliter reducit. Cum. n. iuuenis preſentat⁹
adhuc puerulus et nouiti⁹ necdū amori apt⁹ quā
dā vice ad legendum in biblia ſe cōtuliſſet; occurre
runt inter alia quedam verba ad amorē ſapientie ī
uitantia. quibus valde delectat⁹ ceteris omnib⁹ pre
termiſſis ad cedulam quandam prout potuit puer
īgenioſi⁹ predicta verba tranſcripſit Poſt hec dum
frequenter lectioni menſe intereſſet. audiuit ibidē
qualiter diuina ſapientia veluti delicata ſponſa et
dilecta amica. ſe omnibus exhibet ad amandū. Cuꝫ
q; proceſſu tēporis aliqualit̄ creuiſſet. cepit habere
cor valde amoroſum: ſed quo vel ad quem finē hunc
amorē flecteret quidue amor eſſet nondum ſciebat.
Igitur dum crebri⁹ preconiū tante ſponſe diuine ſa
pientie audiret legē dicentis. Melior eſt ſapientia
cunctis opibus precioſiſſimis et omne deſiderabile
non pōt ei comparari: longitudo dierum in dextera
eius: et in ſiniſtra eius diuitie et gloria lignum vite
eſt his qui apprehenderunt eā, et qui tenuerit eam
beatus. Ne dimittas eam et cuſtodiet te: dilige eaꝫ
et ſeruabit te. Arripe illam et exaltabit te glorifica
beris ab ea dū eā fueris āplexat⁹ Dic ſapiētie ſoror
mea es. et prudentiam voca amicam tuam. Ex
his anim⁹ puerilis mot⁹ cepit gratiā ꝯcipere ad hāc
diuinā ſpōſā ꝛ eā diligere vehemēt̄. Ei⁹ aūt dilectio
adhuc puerilis erat qr̄ p̄ dicta ſpūalr̄ ꝑut oportuit
ītelliger̄ neq̄bat. Nec tā ī h⁹ amore ꝗcq̄ꝫ mat̄iale āt
īpurū ītēdebat ſꝫ ī quēdā modū abſtractiuuꝫ dulciſ

amoꝛoſuꝫ:nō pure diuinū nec plene humanum hec
omnia trahebat.et hac dilectione miro et ineffabi-
li modo diuinitꝰ pꝛofundebatur.et trahebatur quo
dam dulciſſimo ſapoꝛe et guſtu interno. Cepit autē
cogitare hic iuuenis apud ſe dicens. O ꝙ multa bo
na audio de hac pꝛeclariſſima ſponſa. Igitur quare
diſſimulas. Quamobꝛem non pꝛobas:vtrum eā ti-
bi amicam habere valeas. O ꝙ beatus eſſes. ſi hāc
in ſponſam habere poſſes. Juuenis quippe es ⁊ a-
moꝛi aptus:et nequāq̄ꝫ coꝛ tam viuidum poterit eē
ſolitarium et amoꝛe pꝛiuatum. Altera quoqꝫ die cū
lectoꝛ menſe libꝛos ſapientiales legeret:audiuit cō
mēdari ſapientiam in hunc modum. Sapientia eſt
ſponſioꝛ ſole et ſuper omnē diſpoſitionem ſtellarum
luci cōparata inuenitur pꝛioꝛ. Hanc amaui et exqui
ſiui a iuuētute mea:et queſiui michi ſponſam aſſu-
mere:⁊ amatoꝛ factꝰ ſum foꝛme illius. habebo pꝛo-
pter hāc claritatem ad turbas.et honoꝛem apud ſe
nioꝛes. habebo pꝛopter hanc immoꝛtalitatem:⁊ me
moꝛiā eternam his qui futuri ſunt poſt me relinq̄ꝫ.
Intrans in domum meā conquieſcam cuꝫ illa. Non
enim habet amaritudinē conuerſatio illiꝰ nec tediū
cōuictꝰ illius:ſed leticiam et gaudium In amicitia
illius delectatio bona. Si doꝛmieris non timebis q̄
eſces et ſuauis erit ſomnus tuus. Dominus ei erit
in latere tuo:et cuſtodiet te. His itaqꝫ auditis iuue
nis cepit extuare eiꝰ ī amoꝛe dicebatqꝫ ītra ſe. Cer
te ſi oēs terras luſtraueris:huic ſimilem in gratus
inuenire nō poteris. factum eſt auteꝫ vt incenſoꝛ ma
loꝛū humani generis inimicus pꝛofectui eius inui-
dens:cogitationes his cōtrarias īmittent.d. O ſtul

tevis amare incognitū:vis deſponſare inuiſſi. Me-
lioꝛ eſt pugillꝰ in poſſeſſione vtraqꝫ manus plena in
expectatione. Et enī qui in excelſis rupibus domi-
cilii ſibi collocant.et in amicitia ſua alte nidificant
nimis ſepius ſepe q̄ꝫ re exultant.quia ventum ī hoꝛ
reum ſuū pꝛo paſtu congregant. Nonne melius eſſꝫ
de lignea teſta bibere ad ſufficientiā:q̄ꝫ de cypho au
reo ſuſtinere potus inopiā. Si quidē hec ſponſa ꝑ
oīa amabilis eſſet:ſi delitias coꝛpoꝛales nō pꝛohibe
ret.ſi ad libitū cōuiuari et epulari permitteret.nūc
aūt ita eſt:vt omnia que ſūt coꝛpoꝛi delectabilia eiꝰ
doctrine videantur eſſe contraria. Ipſa namqꝫ dicit
Qui amat vinū et pinguia:non erit ſapiens. Itē qꝛ
paululū doꝛmies et paululum doꝛmitabis et pau-
lulum cōſeres manus. Animaduerte nunc ſi eſt ſuꝑ
terrā ſponſa tam crudelis qui hoc faciat:vt tot du-
riſſimas leges ſuis amatoꝛibꝰ imponat. Ad hec ⁊ ſi
milia cogitationum tēperamenta quidam ſapiētie
guſtus ei intrinſecus ſic rn̄debat. O amande adole
ſcens reſpice amoꝛoſos coꝛde:qꝺ omnium amantiū
pꝛopꝛium eſt ob amoꝛis gratiam diuerſa ſuſtinere:
qꝛ quot in littoꝛe conche tot ſunt in amoꝛe doloꝛes.
Si ergo ita ē.nonne iuſtiſſimuꝫ eſt vt et iſte amatoꝛ
qui tam ſublimen tamqꝫ decoꝛam ac omnibus gra-
tiis incōparabiliter decoꝛatam et peroꝛnatam ſibi
pꝛiuilegio ſpirituali vendicat ſponſam aduerſa pa-
tiatur:immo certe incōparabiliter eo plura exani-
mo ſuſtinere debet quāto obiectū magis delicatum
laboꝛis ſui pꝛemiū habet. Reuolue īnumera et ſtu-
penda que legiſti et audiuiſti que pꝛoh pudoꝛ huiꝰ
mundi āmatoꝛes ex amoꝛe vaniſſimo ſuſtinuerunt.

Nonne ingemiſcebas cum ad noticiam tuā perue-
nit iuuenē quendam tibi notum intantum fuiſſe fa
ſcinatum: et ob amorem vnius puelle ferrum quod-
dam carni ſue infixum portaret. O ſtupenda virtus
amoris. O quot ſūt ꝛ fuerunt qui et res et corpus ꝛ
honorem ac animā immortalem diſcrimini dederūt
et periculis innumeris ſe expoſuerūt amore ligati
vel potiꝰ excecati et illi qđē vt corruptibilem coro-
nam et terrenam mercedem reciperent. tu autem in-
corruptā. Audi fili mi ꝛ accipe cōſiliū et intellectū
et ne abiicias cōſiliū meū. Iunge pedem tuū in cō
pedes illiꝰ ꝛ in torquē illiꝰ coſilium tuum. Subiice
humerum tuū et porta illā ꝛ ne accideris in vincu-
lis eiꝰ. In nouiſſimis .n. inuenies requiem in ea ꝛ cō
uertetur tibi in oblectationem: et erunt tibi compe
des illius in protectionē fortitudīs et baſes virtu-
tis et torques illiꝰ in ſtollam glorie Decor .n. vite ē
in illa. et vincula illius alligatura ſalutaris. Stol-
lā glorie indues eam. et coronā gratulationis ſuper
pones tibi. Modicū laborabis et inuenies tibi mul
tam requiem. Vinum et muſica letificant cor et ſu-
per vtrumqꝫ dilectio ſapientie. illiꝰ ergo perſuaſiōe
non deſiſte. ſed procede et te ī amicitiam illiꝰ ex cor
de coniunge. Talibus igitur et ſimilibꝰ recreatꝰ cō
ſolationibus in ſctō propoſito confirmabatur. Qua
dā vice cum ſubtiliſſimis argumentationibꝰ ad a-
morē mundi et dei deſtionē vrgeretur cor eiꝰ amo-
ris īpatiens ſemetipſū corā deo fundebat et talia q̄
rula voce preſtabat. Diſcipulus. O felix amator q̄
de prope īuenit vbi ſuꝰ amor conquieſcat. Nā ſi qs
amat quod amare iuuat feliciter ardet. Sed proh

dolor me infelicem qui fructu amoris ac mercede
deſiderata careo dū per pctā mundi climata tanto
cordis amore correſpōdētē nō inuenio. Dedi cōſiliū
animo inquieto vt ab amore deſiſtent et ſe ad ſectā
epycureorū transferret. quietē carnis amaret Ecce
inquit q̄ feliciter nunc tēporis arietes pingues et
oues paſcuales in pratis virentibus ꝛ paſcuis vber
rimus paſcuntur dicentes non qđē verbo ſed facto
demonſtrantes ꝙ gaudia ſint ſtomaci ſup oīa gau-
dia mundi. Tu autem cum amore tuo macie atte-
nuaris per ſingulos dies dum quod queris nō īue-
nis. nec de inuentis cōtentaris. Audi igitur cōſiliū
ſapientis. Sufficit inquiri tibi lac caprarum ī viſū
ancillarum tuarum. Et iterum. Melius eſt videre
quod cupias q̄ deſiderare quod neſcias. Vel ſi ti-
bi magna placet amare et amore tuo ſydereas affe
ctas tāgere ſedes/ ſaltem hoc facias vt tibi nichilo
minus hincinde prouideas quibus per amorem te
coniungas que tediū pellāt ꝛ cordi gaudia cōferāt
Ecce quot amatores hoc tēpore reperiuntur qui ꝛ
diuina petūt et tranſitoria per amorem non deſe-
runt volentes a te diligas et tamen nolentes ab a
more carnali ſeparari Vade ergo et tu fac ſimiliter
Hec inq̄ diſcipulus intra ſe latenter et quaſi fur-
tiue pertractās tale a ſūma ſapientia intellexit re-
ſponſū. Sapientia. Errant valde qui celebres epu-
latores et antique ſecte dudum reprobate nouos ſe
ctatores qui curam carnis in deſiderio peragūt dū
quottidie ſplendide viuunt arbitrantur felicitate
gaudere niſi forte pecorum felicitate glorientur q̄
pecoribus diſſimiles nō ſint. At vero hoīs rationa

lis mens generoſa cognitione et amore ſurſum elle
uata illic longe altius perfectiuſqꝫ felicitatis vbi
ſuo amato cõtemplatione et amore perfectione cõ
iungitur. Nec obſtat ſi hoc quod deſideratur inter
dum partius conceditur quia modicũ de balſamo
precioſius eſt ꝙ multũ de aceto. Melior eſt .n. race
mus effraim vindemiis abicer. Porro nimiũ delirat
qui amori diuino ſocium ſociare deſiderat. E tduo
amores trahere ſe in vnum non cõpatiuntur Quõ
ergo celeleſtis amator cũ terreno ſociabitur. Pror
ſus impoſſibilia attemptat. qui tantã maieſtatẽ cũ
vilitate tanta copulare ſe putat. Talium igitur co
gitationũ diuerſa certamina animus predicti iuue
nis longo tempore ſuſtinuit. ⁊ nunc huc nunc illuc
flexibilis mouebatur. Dum hec agerentur accidit
vt hec vel ſimilia iterum legerentur. Inueni amario
rem morte mulierẽ que laqueus venatorum eſt ⁊ ſa
gena cor eius vincula manus illius. Qui placet deo
effugiet eã qui autem peccator ẽ capietur ab illa.
Econtrario autem de ſponſa diuina. Ego ĩquit qua
ſi terebintus extendi ramos meos. et rami mei ho
noris et gratie. Quaſi libanus nõ inciſus vaporaui
habitationem meam; ⁊ quaſi balſamum non mixtũ
odor meus. Qui me ĩuenerit inueniet pacẽ. et hau
riet ſalutem a domino. His auditis iuuenis quodã
interno clamore quaſi ꝑ nimio affcũ rugiebat Verũ
eſt. nec eſt aliud quod verius dici poſſit. ex nunc fi
xum et deliberatum apud me eſt. ego certe meipſũ
morti exponam. vt hanc michi in amicam et ſponſã
acquirã Ipſa ſpõſa et ego eius ſeruulus ipſa magi
ſtra ⁊ ego eiꝰ diſcipulꝰ. O ſi hanc predilectam ſpon

ſam alloqui michi liceret Vtinã ſola vice daretur
ipſam videre. A deus eterne que vel qualis eſt iſta
de qua audio talia Cumqꝫ vehementer hic ſcire cu
peret et pre deſiderio eſtuaret; ecce agnitio quedã
ineffabilis affuit in qua ſibi hic ſponſa taliter mani
feſtata fuit. Eximii nanqꝫ atqꝫ miri decoris thronꝰ
eburneus in colũna nubis apparuit. in qua predi
cta ſponſa nimium formoſa refulſit in ueſtitu deau
rato circumamicta varietate. Eiꝰ corona fuit eter
nitas amictus iocũda felicitas; verba eius dulcis
ſuauitas amplexus omnis boni perfecta ſocietas
Cumqꝫ diſcipulus iam familiariter alloqui vellet;
ſatis prope eſſe videbatur paulo poſt remotiſſime
diſtare cernebatur Iam ſupra conuexũ celi ſuppre
mi ſtatura ſua pertingebat; nunc minima quantita
te apparebat; et in ſe immobilis exiſtens omnibus
mobilibus mobilior videbatur. Preſens erat nec
tamen cernebatur apprehendi ſe permittebat nec
tamen cõprehendebatur Ipſa attĩgebat a fine vſqꝫ
ad finem fortiter. et diſpenebat omnia ſuauiter.
Cum iam putabatur haberi velut delicata iuuẽcu
la ſubito vt iuuenis pulcherrimus inueniebatur.
Interdum quoqꝫ vultum reuerendiſſimum quaſi
omnium artium magiſtra eſſet induebat. et vultu
roſeo apparebat. Inter hec dum diſcipulus obnixe
aſpiceret cupiduſqꝫ amoris ĩ ſuſpẽſo haberetur ip
ſa amicabiliter quaſi inclinando ſe ad eum conuer
tit et gratioſo vultu blandiſqꝫ ac ridentibus oculis
diuiniſſima tamen ad modum cunctis mẽtibus ſtu
pẽda luce ex vultu eiꝰ reuerẽdiſſĩo ꝓcedẽte eũ ſalu
tauit dicẽs. Prebe fili cor tuũ m. Quo audito ꝓ ni

mia amoris dulcedine liqueſcens et quaſi in extaſi
poſitus ad pedes eius procidit gratis agens eius
preſentia magnifice delectatus. Procedente tem-
pore cum hic a memoria excidiſſent et rurſum cogi
tationes inique ſuccreſcentes eū de benefactis mo
leſtarent ita vt iam pellagi fluctibus pene mergere
tur maxime propter hoc ꝙ ex oībus iſtis deſcripti
onibus ipſum quem diligebat cōprehendere nequi
bat cōtigit vt legeret apoſtolus paulus qui predi
cta euidenter determinabat Aiebat namqꝫ xp̄m dei
virtutem et dei ſapientiā eſſe et in ipſo eſſe abſcon
ditos oēs theſauros ſapientie et ſcientie dei. Que
verba tenero et palato nōdū ſano non bene ſapie-
bant qꝛ xp̄m ſapienter diligere id eſt ſecūdū diuini
tatem adhuc neſciebat magis que preſentia ꝙ fu-
tura in ſuo amore querebat. Tandem puerilibus
annis excurſis cum ad etatē maturam veniſſet qua
dam vice mens eius ineffabiliter illuſtratur ita vt
totus quodāmodo abſortus in ſpiritu delectatione
nimia repleretur Et tunc de predictis pleniſſime in
formatus fuit ita vt facies eius et cordis amor am
plius in diuerſa non mutaretur. In hac viſione nō
apparuit corpus nec quicꝙ corporeū et tamen om
nem delectationem poſſibilem in quod videbatur
incorporaliter et ſuper eſſentialiter in ſe contine-
bat. In hoc fontali pricipio nec forma erat nec ma
teria aut imago depicta ſed pura et ſimpliciſſima
eſſentia cum perſonarum diſtinctione perfecta.
Sane ipſum per eſſentiam ꝓut in ſe eſt p̄dcā abſtra
ctione non vidit ſed ſolū quandam ſuperlucentiū
radiorum emanationē ſupernaturalē. quā verbis

exprimere non valebat. in ſe percepit. Porro obie-
ctū illud melliffluum omnis boni contentiuum ſibi
hac vice monſtratū non fuit: nec perſona patris tan
tū vel ſolum pſona filii aut ſpiritusſancti: nec fuit ip
ſa diuinitas in ſua abſtractiſſima ſimplicitate acce-
pta. ſed fuit ipſa eſſentia diuina ſecundū noſtrū mo
dum intelligendi accepta prout eſt ſummum et ief
fabile bonū ſumme pulchrum ac delitioſū ac omniū
bonorū in creaturis reparatoꝝ originale principiū
ſuper optimū, ⁊ hoc intellexit eſſe predictam ſpōſā
eternā ſapientiā. Uerum licet q̄libet pſōa p ſe acce-
pta. ſit ſapientia et omnes perſone ſimul vna eter-
na ſapientia tñ quia ſapientia attribuitur filio ⁊ qꝛ
ratione generationis ſibi conuenit: ideo dictum pa-
tris filium ſub eodē ſignificato conſuetudinaliter
accepit: nunc quidē vt deum deinde vt hominem vt
in vtroqꝫ pariter deuotionis exercitia et amoris ſo-
latia inueniret. Poſtmodū igitur huius diſcipuli
vita. et exercitia ſpūalia cum deuota occupatione
huius diuiniſſime ſponſe decurrebant. Quicquid
enim amabili ſiue pulchrum vel delectabile iocūdū
occurriſſet: totum in illud reducebat a quo bona cū
cta procedunt. Cum interdum quelibet ſpecies a-
mabilis et bene cuncta occurriſſet ſimulqꝫ cogita-
tio adeſſet ꝙ ſaltem hec pulchritudo in ſua amabi-
li ſapientia non haberet locum reſpondebat. Eſto ſꝫ
nec luminoſus ſolaris et ad ius eſt lumen tale ꝙ ſit
ex materia cere vel quouis alio liquore confectum
eſt tamen lux purior et excellentior omni lumine ex
quacumqꝫ materia facto. Sic eſt in propoſito. Naꝫ
hec pulchritudo nichil eſt ad hoc quod eſt in ſuo ex

emplari principio nõ materiali ſed diuino. Abſtra-
cto namq; ab hoc amabili quicq̄d eſt imperfectio-
nis materialitatis ⁊ fetulentie corporalis et ſaluo
quod eſt ꝑfectionis et bonitatis: hoc totum nobi-
liori et eminentiori modo eſt in eterna ſapientia q̄z
ſit in hac vel in aliqua creatura. Ex his et ſimilib⁹
adoleſcens predictus ad hoc tandē peruenit vt q̄n
cūq; audiuit cantilenas amoroſas vel his ſimilia ꝙ
hec oīa ad ſuam quam diligebat ſapientiam puriſ-
ſimo cordis affectu tanq̄ꝫ amoris ipſius incitamen/
tū retorquebat. O quotiens hanc predulciſſimam
cordis ſui ſingularē amicam affectu feruidiſſio ocu
lis dulci amoris fletu ſtillātibus brachiiſq; amoris
pre auiditate extēſis intra cordis viſcera amplexi/
bus inenarrabilib⁹ conſtrinxit. Quis dicere valeat
amoroſos obtutus quib⁹ ſepius ab ea paſcebat ⁊ ſe
creta ſilentia quorū dulciſſimo guſtu ei⁹ fruebatur
preſentia. Interdum quoq; cum aliqui de fratrib⁹
dicta nona licentiā peterent vt ciuitatem gratia vi
ſitandi amicos intrare poſſent prefatus iuuenis ſe
cretū locū petiit et amicā ſuam alloqui cepit dicēs
Eya amoris magiſtra pre cūctis viſceroſe cordi meo
impreſſa: animaduerte ꝙ amor virt⁹ eſt viſiua copu
lans vel potius transformās amantem in amatum
Eya queſo veni tu amica mea veni intra cordis mei
recluſorium tibi ſoli reſeruatum amore tuo velut
decore roſeo adornatuꝫ. Ueni inq̄ꝫ et ibi inebriemur
cōſolationis tue vberibus: ⁊ fruamur cupitis am-
plexibus. Igitur ex his et ſimilibus frequenter ac/
cidit vt cor ſuum pre amoris vehementia ſenſibili-
ter quodammodo ferueret inciperet; ⁊ motu ac pul/

ſu vehementiſſimo vim amoris ꝓderet et ꝑ alta ſu
ſpiria ardorē ignite charitatis prodiret. Et quem
admodum infantulus nondum loquele aptus ī gre
mium matris poſitus matri letabunde arridere cu
pit et motu capitis ac geſtu toti⁹ corporis applau
dere nititur ſic et cor iſtius in medio ventris ei⁹ ad
pñtiam tante maieſtatis quodāmodo geſtiēdo exul
tabat. et deſiderio ſuo ignito vehemēter prout po-
terat dilecti ſui preſentiam demonſtrabat. dicebat-
q; verbis mentalibus ad ſponſam ſuam diuinam ſa
pientiam voce gratulabunda. Tu cordis mei nobi/
liſſima imperatrix regina ſpecioſiſſima et omnium
gratiarum largitrix. In te habeo diuitias et gloriā
et delitias et oīm bonorum copiam et quicquid op
tabile eſt ꝑ te michi eſt. Et hic ſuauiter ruminans
ſtatim cepit vultus eius hilareſcere; cor iubilare; a-
nimus exultare et pre exultatione prorumpere in
hanc vocem. Super ſalutem et omnem pulchritu-
dinem dilexi ſapientiam et propoſui pro luce habe/
re illam. Uenerunt michi omnia bona pariter cum
illa.

¶ Quomodo chriſti paſſio ſit preambula ad co-
gnitionem diuinitatis; et qualem formam chriſtus
contraxerit ex acerbitate ſue paſſionis

Interea dum hec agerentur diſcipulus aſ-
ſumpta ad deum fiducia ſuam quam de-
ſponſauerat amicam taliter alloquitur di/
cens. O amantiſſima ſapiētia que ſola perfecte no
ſti cordis naturam amoroſi: tu manifeſte ſcis ꝙ ne-
mo poſſit amare īcognitum. Igit ex quo reqris vt
te ſolū diligā ⁊ dilectū cūctis amabilem reddam. da

ergo te michi amplius cognoſcere vt que iubes et
doces melius valeam adimplere. Sapientia. Pro-
ceſſus emanationis creaturarū a ſummo rerū car/
dine deo ſcdm ordinē nature fit per deſcenſum ex p
fectioribus ad īperfectiora. qr omnes rerum perfe/
ctiones quodā ordine a ſummo rerū creatore ne deo
deſcendunt. Ipſe aūt homo naturaliter ab inferio-
ribus incipiens et gradatim aſcendens in diuinarū
proficit cognitionē rerū. Unde ſi ad diuinitatis co-
gnitionē peruenire deſideras: reſtat vt p aſſumptā
humanitatē et humanitatis paſſionem tanq̄ p viā
regiā gradatī aſcēdere ad altiora diſcas. Di. O ete-
na ſapientia que de excelſo throno a regalibus ſedi
bus de corde eterni patris in hanc vallem miſerie te
inclinaſti et triginta tribus annis exilium hui⁹ mū/
di pertuliſti quicꝫ nimiā charitatē tuā qua genus
humanum dilexiſti per amariſſime paſſionis ⁊ mor
tis tue myſterium oſtendere voluiſti: per hanc mor/
tis tue ineffabilē charitatem te obſecro ex intimis
viſcerib⁹. quatenus te michi oſtendere digneris in
forma et diſpoſitione amantiſſima quam ex ama-
riſſime paſſionis tue dolore contraxiſti. Sapientia
Quanto ex magnitudine amoris et doloris in mor/
te pallens offuſcatiōe quadā mortifera appareo de
formior: tanto cordi amoroſo et menti bene diſpoſi/
te ero amabilior. Nam ſicut amans naturaliter rea
mari appetit: ſic et ab amato amoris ſui manifeſta/
tionem requirit; quia amor incluſus nulli niſi amā-
ti eſt cognitus. Unde amantes conſueuerunt cona-
tibus quibus poſſunt ſigna et indicia dilectiōis ab
amatis expetere, et plerumcꝫ contingit q̄ tacēte li/

gua vim amoris incluſi depoſitio prodit ſuperindu
ta et quid lateat in corde ſigna pronunciant exterio
ra. Nonnunq̄ꝫ etiam contingit q̄ illud quod ī ama/
to indecorum iudicatur. id amantes tanq̄ ſingu-
lariter decorum extollant. Diſcipulus. In amo-
re quidem huiuſmodi vt aſſeris ita eſſe veracit̄ co-
gnoſco: ſed quō in homine crucifixo hoc eſſe poſſit
nondum clare video quia licet in amato huiuſmo-
di nonnunq̄ inueniatur quo etiā amanti diſpliceat.
ſunt tamen alia plura amori congrua que videntē
delectant. Hic aūt dilectus dolore mortis deforma
tus quō amabilis videri poſſit non intelligo cuius
nimirum amori cōtraria magis videatur diſpoſitio
cū totus ex liuore ſordeat interius exteriuſcꝫ mar-
ceſcat ex dolore necꝫ ſpēm necꝫ decori vllum oculis
amantium exhibeat ſed plenus dolore et miſeriis
exiſtat. Quō ergo tu dicis amabilē quem euiden-
tia facti oſtēdit mirabilem. Sapientia. Ueri amato
res non multum de ſpina que roſam gignit curant
dūmodo roſam habeann quam habere deſiderant.
Nec veri ſapientes ſcrinia pulchra et deaurata que
tū in ſe vilia continent capſis viliſſimis preferunt q̄
precioſiſſima ornamenta incluſa abſcondunt. Sic
ſponſe huius mundi ſpētenus quidē dulcia ac ſua
uia offerunt: poſterius autem quaſi regulus vene-
na diffundunt: exterius colore roſeo et niueo cādo/
re relucet interius autem putredine viruienta ⁊ ſa
nie ac ſpurcitia plene ſunt. Uerbis diligunt: factis
autem vt frequentius infidelitatē oſtendūt. At cō
tra anime tue ſponſa eterna ſapientia exterius qui
dem ſecundum faciem humilis abiecta et deſpecta

bilis putatur·interius autēʒ viuc lucis triclinio de
coratur·Caro exterius mortua apparet·ſed fulgor
deitatis qui non videtur interius lucet·Caro videt
miſera:ſꝫ latet qualis ſit glorificata:Uel ſic,Si cre/
dis vilia crede et magnifica·Talis eſt dilectus quē
afforis deformatum cernis vt ſi daretur ipſum ī de=
core ſuo vel ad momentum videre: neceſſe eſſet te:
ex lucis amenitate:ex faciei pulchritudine:ex gau/
diorum immenſitate deficere:cuꝫ nullus homo poſ/
ſit eum videre et viuere·Ipſe eſt enim in quem deſi
derant angeli proſpicere. Porro exterior mortifi=
cati corporis diſpoſitio ac forma non eſt deformitaſ
cenſenda vt tu putas:ſed maxima formoſitas quia
non qualis apparet qui videtur attendere debes ſꝫ
qualia perpeſus ſit:et vnde et propter quid. Si q̄=
ris·vnde:conſtat quia ex nimia charitate et dilectio
ne·Si queris propter quid certum eſt propter te:
vt ſua deformitate te formoſum faceret·ſuo liuore
te ſanaret:ſua morte perhennis vite immortalita=
tem tibi tribueret·Sic igitur dilectum amoris reſ=
piciendo videbis plenum charitate et dilectione:
qui non ſolum verbis amauit: vt nonnulle dilectri=
ces·Sed et factis ſe diligere comprobauit·quia in
morte et vſqꝫ ad mortem dilexit. Sic igitur patet
quia exterioris hominis forma et diſpoſitio quam
ex paſſionis acerbitate contraxit magis eſt amo=
ris expreſſiua ꝙ deformitatis indicatiua. Nec ob=
ſtat ſi hoc ei qui non amat non videatur quia ocu=
lis egris odioſa eſt lux que puris eſt amabilis. Di=
ſcipulus. Vere et indubitanter ſic eſt et beati

oculi qui ſic vident:quia hoc non eſt omnium:ſed
paucorum id eſt feruide amantium. Fallax pro=
inde gratia et vana eſt pulchritudo. nec immerito
ſtultus reputabitur quia ſecundum faciem et non
ſecundum veritatem amat. Nam quia falſum pro
vero recipit·ideo optato fructu carebit. Sapien=
tia. Ad rediuiuam igitur ſemper tue menti ſalu=
brem paſſionis mee imprimendam memoriam a=
moriſqꝫ artem atqꝫ materiam ampliorem preben=
dam deuotiſſimis auribus tuis quedam de ea paſ/
ſione iterum replicabo.

De quibuſdam chriſti paſſionibus:et qualiter ve
rus amator debet ſe eiſdem conformare: et quali=
ter deus per talem mortem voluit genus humanū
redimere.

ANte diem feſtum paſche vltima cena
iam facta cum diſcipulis inſtante tem
pore tranſitus mei ex hoc mundo ad
patrem egreſſus cum vndecim abii in
montem oliueti:vbi factus in agonia
cum prolixius oraſſem et intelligereꝫ
tam crudelia tormentorum et ſuppliciorum gene=
ra michi iam eminere tunc factus eſt ſudor meus
ſicut gutte ſanguinis decurrentis vſqꝫ in terram.
Uix enim et difficulter credibile eſſet alicui homi=
ni viuent ſub celo quales et quantas anguſtias et
q̄ʒ vehementes et terribiles mortis preſſuras na=
tura delicata mortem crudelē horrendo in eius pre

ſentia tunc perſenſit. Poſtea venerūt filii tene-
brarum hoſtenſibiliter qui me duriſſime captiuan-
tes et crudeliter ligantes ad ciuitatem reduxerūt.
Noctē illam ſacrilegi diuerſis ſuppliciorum ge-
neribus in me expenderunt:et ſe penis meis ſatian
tes ludibriis et verberibꝰ iniuriis et opprobriis innu
meris me afflixerunt:faciem meam amabilem tur/
piter conſpuebant:oculos velabāt collum cum ſub/
ſanatione percutiebant. Mane facto ī atrio caypheꝫ
veritatē confitendo reum mortis me eſſe cōclama-
bāt. Maternis quoqꝫ viſceribꝰ ipſa que me genuit
ſuper me doluit. et irremediabilibus lachrymis fle
uit:cum me in tātis anguſtiis et opprobriis poſituꝫ
vidit. Deinde ante preſidē pylatum fui adductus
accuſatus:et condēnatus. Inimici mei terribilibus
oculis me intuebant. et tanqꝫ gigantes ſteterūt con
tra me. Ego aūt manſuete tanqꝫ agnus qui portat
ad victimā ſtabam demiſſo capite:paciētiſſimo cor/
de. Poſt hec ab herode alba veſte indutus tanqꝫ fa
tuus illuſus fui. Corpus meum formoſum flagel-
lis acerrimis verberauerunt. Caput meum delica/
tum ſpinis pungentibꝰ perforauerunt. faciem meaꝫ
amabilē ſputis et ſanguine defluente ſordiderunt.
Et ſic tandem condēnatum miſerabiliter cruce hu-
meris propriis ſuperpoſita ad locum ſupplicii cla-
mantes valenter tolle tolle crucifige maleficiuꝫ de
duxerunt. Diſcipulus. O ſumma pietas ſi taꝫ ama/
ra fuit tue paſſionis incohatio:heu qualis erit tan
ti doloris exitus et conſummatio. Reuera animal
irrationale tam crudelia pati eſſet michi videre mi/
ſeria:qꝫto magis te omnium creatorem et ſpecioſiſſi

mum hominem ſuſtinere tam immania tormenta ꝛ
ſupplicia. Merito proinde ex intimo cordis affectu
et totis precordiis meis compatietur tibi aīa mea.
Sed vnum eſt quod a te ſcire cupio de quo etiā nō
deſino mirari Ecce querenti michi tuam deitatem
oſtendis humanitatem querenti dulcedinem pro-
fers amaritudinē petenti mamillas ſuggēdas robu
ſta certamia cecertare oſtēdis. O diuīa ſapiētia cur
hoc facis vel quid per hoc vis oſtendere. Sapiētia
Notum tibi ſit quod non datur peruenire ad deita
tis altitudinem vel inuſitatam dulcedinem niſi tra
ctis pio quodam fidei ac dilectionis affectu ꝑ hu-
manitatis et paſſionis mee amaritudinem. et qn̄to
hac neglecta quis aſcenderit altius:tāto cadit pro
fundius Hec eſt via per quam itur ꝛ hec porta per
quam introitus ad deſideratum finem conceditur
Quapropter depone nunc omnem cordis tui formi
doloſum timorem et indue animū virilem Conſtan
ter age et in acie mecum fortiter conſiſte. quia non
docet famulū delitiari vbi viderit vbi viderit domi
num ſuuꝫ tam ſtrenue decertare Reſpice oculo mē/
tali numerū fortium īter quos ſi ſpiritualiter eter
no regi militaturus annumerari deſideras neceſſe
eſt vt priſtinam ignauiam deponas et exemplo triū
fortium dauid inter proſpera vꝫ et aduerſa equani
miter te habendo tanqꝫ per mediam aciem inimico
rum trāſeas ac ſic de ciſterna bethle/emitica aquā
hauriendo potum deſideratum ſummo regi offe-
ras temetipſum videlicet exponēdo laboribus cun
ctis vt eius filii pareas beneplacito voluntatis.
Induere ſicut gigas ſtolla bellica accipe armaturā

meam. Nõ precedat ſed ſequatur armiger dominũ
ſuum q2 de calice quem bibi potaberis: et aduerſa
que pertuli tu quoqꝫ pro poſſe ſpiritualiter patie-
ris Sẽpe cor tuũ ob quottidianã mortificationem
ſenſualitatis rõni cõtrariantis ꝛ impetum multaꝝ
tribulationũ te dilectioni mee diſponẽtiũ anguſtia
biliter et quodãmodo ſudore ſanguineo ꝑfundetur
hortũ quippe plantationũ meaꝝ roſeis floribus an
guſtiis vꝫ et tribulationibus impinguare te deſide
ro. Inueteratas namqꝫ in te conſuetudines malas
vincendo captiuaberis et quaſi ligaberis et ab ad
uerſariis quoqꝫ meis occultas calumnias ꝛ mani-
feſtas iniurias ſuſtinebis ſed ꝛ paſſionem meam in
pectore tuo tãꝗ mater fideliſſima filiũ ſuum ĩ ſuo
corpore iugiter portabis. Reprehenſiones et iudi-
cia iniuſta a multis patieris et detractiones mul-
tas ab emulis habebis et quaſi ſpinis caput tuum
coronabitur cũ ſpiritualia exercitia tua inuidie ſti
mulis ſupprimẽtur. Poſt hec extra caſtra mecum
educeris ſimulqꝫ improperia mea portabis: quãdo
teipſum et propriam voluntatem et oẽs creaturas
de ſalute te impediẽtes deſerueris qui ꝑ poſſe tuo
velut hõ moriturus cuncta deſerit in vltimo exitu
ſpiritus ſui Igitur forte animo eſto et prepara ani
mam tuam ad temptationem quia que ventura ſũt
annunciaui tibi Diſ. O iudiciorum dei abyſſus im-
perſcrutabilis o eterne preordinationis ſnĩa formi
doloſa cur nõ ſi tibi dicere licet decreuiſti ſalutare
genus humanum per alium modum magis quietũ
O ſi liceret miſeris dicere ad te. quare ſic feciſti.
Nũquid in tua eterna ſapiẽtia nõ potuiſti inuenire

aliũ modũ per quem et miſeros ſaluares et tuã no
bis dilectionem oſtenderes. et ſic teipſum a tantis
doloribus noſqꝫ a tantis compaſſionibus ſuppor-
taſſes Merito inde propheta ſanctus occulta ani-
maduerſione cõſilium hoc quaſi impugnare auſus
eſt dicens. Quare futurus es veluti vir vagus. vt
vir qui non poteſt ſaluare. Sapi. Diuina ſubſtãtia
omnem formam quam intellectus humanus attin
git ſua virtute excedit. vnde ſicut ipſam non poteſt
aprehẽdere/ita nec profunditatem iudicioꝝ ipſius
per que creata omnia ſuũ finem ſortiuntur poterit
inueſtigare. Proinde a talibus que ex ſolius diui-
ne voluntatis beneplacito depẽdent a nimia ꝛ curio
ſa inqueſitione cauendum eſt ne vꝫ ſcrutator maie-
ſtatis opprimat a gloria In hac enim ĩmenſitate deꝰ
per ſuam omnipotentem virtutem humanam natu
ram multis aliis modis recuperare poterat: ſꝫ ſtan
tibus conditionibus vt nunc nullus congruentior
modus erat. Auctor. n. nature in ſua operatione nõ
attendit quid ſua virtus preualeat. ſed ꝗd vnicuiqꝫ
creature congruum ſecundum ſuam naturã exiſtat
Cum autem homo pauciſſimas veritates rerũ etiã
naturalium et inferiorum deductionibus ſcientifi-
cis ob imperfectionem intellectus humani ſciat: et
eaſdem niſi cum maximo ſtudio et diutino labore
tandem conquerat itemqꝫ naturaliter de viſibilibꝰ
ad inuiſibilia de corporalibus ad ſpiritualia proce
dat qũo ꝗſo congruẽtiꝰ diuĩa myſteria ſciri poterãt
maxĩeqꝫ iſta ꝑclara fidei ꝑncipia oẽꝫ facultatẽ ĩtelle
ctꝰ excedẽtia: niſi ea ſapĩa diña carne ĩduta vt pote veri

tas infalibilis reuelaret. vt inuiſibilia dei a creatu
ra mundi per ea que facta ſunt intellecta conſpice
ret ſempiterna quoq; virtus eius et diuinitas per
aſſumptã humanitatem nota fieret. Homo etiaʒ q̇
per inordinatã delectationẽ gaudia amiſerat quali
ter ordinati⁹ ꝙ per tẽporalem tribulationẽ amiſſa
recuperare debuerat. Amplius autẽ cũ via que du
cit ad vitam ſit arta et ſemite anguſte et ante icar
nationẽ fuerit minus trite qualiter poterat hec via
leuior fieri niſi hoc modo vt ipſe qui hanc tradidit
preiret et viã laborioſã amariſſime patiẽdo alleuia
ret ⁊ ſic facilior creature fieret cũ ipſam creator cõ
precedendo tanta ſedulitate calcaſſet. Perpende
adhuc ex temetipſo. ſi morti obnoxius iudicialiter
plectendus fores ſi q̇s ictum ferientis pro te exci
peret in corpore ſuo et te illeſum abire permitteret
quomodo maiorem charitatẽ et dilectionem oſten
dere poſſet vel debitorem ſe tibi cõſtitueret teq; ad
reamandũ magna inuitaret pietas Interroga ſin
gulas creaturas docebũt ordinẽ totius vniuerſi et
reſpondebũt tibi ꝙ ſcd̃m nullum pulchriorem mo
dum et congruentiorem ſeruanda erat iuſticia ſil'
miſericordia oſtendenda: natura humana exaltãda
bonitas diuina effundenda: deniq; celũ et terra pa
cificanda: ꝙ cũ dolore paſſionis tanti mediatoris ⁊
amaritudine mortis ipſius. Nec te labor electorum
exterreat: aut aduerſa pericula frangant. Ipſa tñ
ineffabilis pñtie mee ſuauitas et amoris dulcedo
admiranda aut nõ ſentire aut leuiſſime ferre faciet
aduerſa omnia vnctione magna. Quis non priuile
gio ſpiritualis cõſolatiõis aut gr̃a ſupne viſitatiõis

amplius gaudet ꝙ q̇ diu ꝓ me diuerſas tribulatio
nes ſuſtinet. Amaritudinem teſte minus curabit q̇
nuclei dulcedinem frequẽtius preguſtauerit. Itẽ
athleta qui fortẽ et ꝓpitiũ adiutorẽ in cõflictu hr̃e
dignoſcit pro magna pte iam triũphaſſe ſperatur.
Igitur nõ cõcidat cor tuũ ſed paſſionem meã ſemꝑ
in mente habeto: ⁊ eam in corde tuo quaſi in libro
ſcribe: et te ei ꝙtum vales ſtudeas cõformare Nũc
vero amaritudinem paſſiõis mee tibi affectuoſius
inculcare cupiens ordinem nationis ipſius vlteri
us proſequamur Eductum me itaq; extra caſtra ſu
ſpenderunt in crucis patibulo inter duos latrones
ad hoc duntaxat vt mors mea turpiter appareret
Cũq; ſic fixus manerẽ et ſeuiſſimis doloribus mor
tis circũdatus eſſem oculi mei luciferi fuerunt cõ
tenebrati aures deriſionib⁹ replete olfatus propꝑ
malum odorem afflictus: os meum dulciſſimuʒ fel
leo potu amaricatum Percuſſerunt me: vulnera
uerunt me et duriſſimis caſtigationibus carnẽ me
am lacerauerunt: ita vt attroces ictus ſanguinis vn
de erũpentes ſeq̃rent ⁊ per corp⁹ delicatũ ſpraſuʒ de
currentes ipſum cruentatum ſanguine cunctis de
monſtrarent. O ſi vidiſſes me in illa hora tam mi
ſerabiliter pendẽtem in patibulo defeciſſet anima
tua pre dolore et triſtitia. Heu in hora et in tempo
re illo ſpatioſa terre latitudo defecerat michi: ita
non haberem vbi caput miſerus feſſũ reclinarẽ ſed
inclinatum dependebat. Collum meum allapis ⁊ ꝑ
cuſſionibus afflixerant faciem meam elegantẽ ſpu
tis inmundam reddiderant. Pro viuido colore pal
lor vmbroſus vultum meum occupauerat: et tota

formoſitas mea intantū extincta fuit et emortua vt
aſpectus michi debitus iam non eſſet: ſed quaſi le-
proſi alicuius aſpectus viluiſſe videretur. Diſcipu
lus. O quis michi det iam in hac hora tuā hanc fa-
ciem amabilem ſub hac lugubri forma iuxta votum
meum proſpicere ipſamq̄ perfundere reſoluto cor
de vehementiſſimo imbre lachrimarum O ſpeculū
mundi virtutum et gratiarum omnium pulcher-
rimum obiectū in quem deſiderāt angeli proſpice-
re iocundiſſimis obtutibus ſuos gaudent oculos
defigere felicitate indefeſſa Quis dabit cordi meo
tam eximiuꝫ et precipuum compaſſionis affectum
vt ſua ex īmenſitate oīꝫ ſingulare amore flagrātiū
motiuas ſuperet compaſſiones O ſi poſſem omniū
oculorum vberes lachrimas effundere omniumq̄
linguaruꝫ motiuas et flebiles voces haberet vt paſ
ſioni tue tanto efficatius daretur rependere vices.
Sapientia. Nemo paſſioni mee melius rependit vi
ces q̄ꝫ q̄ nō verbis ſolū ſed factis ipſam cōſequitur
qui ſtegmata. i. crucis opera iugiter in ſuo portat
corpore ſe meis humiliter conformando veſtigiis.
proſpera vꝫ calcās aduerſa nō formidans qui ardē
ti ſemper deſiderio ad culmen tendit ſpiritualis p/
fectionis Dico tibi q̄ nec tot lachrimarum imbres
quot aquarum ſunt gurgites coram me eſſent tam
acceptabiles q̄ꝫuis etiaꝫ pie lachryme ex affectu cō
paſſionis procedētes amabiles et grate coram deo
exiſtant. Diſcipulus. Amantiſſima ſapientia idcirco
qualiter me tibi in predictis paſſionibus cōforma
re debeam cupio edoceri. Sapiētia. Auerte oculos
tuos ne videāt nociua aures tue ne audiant vana

et pro dulcibus ſume amara. Corporis tui ſuperflu-
as et inordinatas amoue delitias cordis tui pacem
et quietem in me ſolo requiras cunctas tribulatio
nes gaudenter recipias mala illata patienter ſuſti
neas et deſpicabilis ab oībus videri cōcupiſcas Di
ſce voluntatem tuā in omnibus frangere et concu-
piſcentias carnis tue ob amorem ſaluatoris pro te
morientis iugiter mortificare. Hec ſunt filii mi hic
ſunt inq̄ꝫ prima principia que tibi ceteriſq̄ amato-
ribus ſuis tradit diuina ſapientia q̄ in libro hoc a
perto vꝫ corpore meo crucifixo ſicut vides ſibi ex-
rata. Diſcipulus. Tam copioſa et immenſa eſt re-
demptionis tue fidelitas et cunctorum excedēs in-
genia mortalium vt etiam poſtpoſitis oībus cete-
ris beneficiis multiplicibꝰ ſola paſſionis tue ex a-
more procedens tam larga immenſitas et tam pia
fidelitas ſibi met totū iure capias dilectionis affe-
ctū. Sꝫ nunc o eterna ſapiētia anima mea iterato a
te audire vehementer ſitit hoc quod miſeris tam
dulciter ſapit. Quid obſecro ſibi vult tantus amor
vel quid cogitaſticum tam amara pati voluiſti.
Quare tibi ipſi non prouidiſti et propitius tibi non
fuiſti. Leuius namq̄ abſq̄ omni dubio hoc facere
licuiſſet ſi placuiſſet. Sapientia. Amoris magnitu/
do hoc me facere non permiſit charitatis flamma
intentum deſeuit q̄ꝫ in nullo parcere voluit nichil
condeſcendere admiſit Hec namq̄ intantum in me
exarſit vt nullꝰ vnq̄ꝫ ſitiēs tam feruide lĩpidiſſimos
aq̄ꝫ fōtes deſiderauit: aut moriturꝰ vitā cūctis mor
talibꝰ optatā affectauerit ſicut ego ex amore ſitiui
peccatores ſaluos facere et me eis amabilem exhi

bere·factlius iam dies ꝓterita reiterabitur. flores
ab initio mundi arefacti reuiuiſcerant pluuiarum
gutte innumerabiles colligerentur q̄ mēſurari aut
extimari poſſit charitatis dilectionis mee immen/
ſitas incomprehenſibilis·Unde et corpus meū for
moſum doloribus inumeris tanq̄ quibuſdā amo/
ris ſignaculis tam multipliciter ſiguatuꝫ fuit ꝙ nō
inueniebatur nec ſpacium vnius puncti in toto cor
pore crucifixo qđ non dolore et amore ſingulari re
luceret Et hoc quoqꝫ iam in preſenti tibi aliquali/
ter videre diſpenſatiue conceditur· Uide nunc ma
nus meas vtraſqꝫ longas ⁊ pulchras clauis acerri
me perfoſſas brachia atrociter extenſa/pedes per/
foratos:crura ad modum feſſa et violenti quadam
cancelatione conſtricta· Reſpice delicata corporis
membra tam arte incluſioni mancipata:ſanguine
quoqꝫ reſperſa et perfuſa· Corpus meum iuuenili
decore venuſtū a flore ſuo decidit et emarcuit Aſp/
rimum crucis lignum erat delicati dorſi reclinato/
rium Corpus ponderoſum clauis confixum deorſū
ſua mole trahebatur et inde dolor vulnerum meo/
rum augebatur· Quid plura· A planta pedis vſqꝫ
ad verticem ſeuiſſimis vulneribus et amariſſimis
doloribus repleuerunt me:duxerunt in lacū mor
tis vitam meam· Non pepercerūt ſed inebriauerūt
me amaritudine·et exquiſitis cruciatibus regē glo
rie vexauerunt·Et hec omnia amoris vulnera cum
magno ſuſtinui cordis deſiderio vt meo liuore pec/
catorum vulnera ſanarem pro peccatoribus miſe/
ris ſatiſfacerem et omnes redire volentes patri ce
leſti reconciliarem· Qualiter anima que ſponſum

per peccatum perdiderat ipſum ſub cruce per fer/
uidam penitentiam inuenit chriſti paſſione adiun/
cta·Capitulum·4·

Effundite lachrymas oculi mei plorate et no
lite deficere· Leta huius mundi abſcedāt:cū
cta que michi ſolacii eſſe videbantur procul
recedāt ⁊ me ſolitudinē meroris amicaꝫ triſtitie ſo
ciā querere ſinant vt flere poſſim repentina mala q̄
michi ex peccatorum nebula ſuperuenerunt: et me
quondā letis ſucceſſibus gaudentem et iuuenili de
core florentē ad preſentē miſeriam deduxerunt· Ad
temetipſum igitur o aīa mea introrſum recurrens ⁊
labētia cuncta ſupergrediens ſolitudinē profundiſ/
ſimarū triſticiarū perquire:et excelſos montes re/
memoratarū miſeriarum pete cordeqꝫ ſauciato vo/
ce flebili et eiulatu miſerabili exclamatā valide vt
montiū et collum alta cacumina aeriſqꝫ excelſa au/
ſpicia vſqꝫ ad ſupremū celi cōuexum vox iſta lamen
tabilis pertingat ⁊ ad aures illas pietate plenas ce
leſtiū ſpirituum perueniat talibuſqꝫ clamoribꝰ ag/
gredere et dic· O lapides viui mōtes excelſi campi
luminoſi ſyderearū manſionum: quis michi det vt
ignis ille vehementiſſimus calore nimio precordia
mea adurens et lachryme amariſſime vberrime iaꝫ
profluentes vos moueant ad cōpatienduꝫ michi et
ad leniendū dolorem meum· Dolorem vtiqꝫ incom/
parabilē cordi meo vim facienteꝫ anime viſcera cru
ciantē ⁊ me prementē meduliter· Heu me infelicem
Siquidem ſponſus ille celeſtis me ſua charitate ꝑ
uenerat:enutrierat:in ſponſaꝫ elegerat annulo ſuo
ſubarrauerat et ornauerat multipliciter:mel et lac

er eius ore mellifluo frequẽtius ſuſcepi oſculo oriſ
ſui interdũ ꝯfruitus ſum. Nõnũꝗ etiã amplexu me
ſpũali ſpũalis ille ſponſus liliorũ amator linierat. ⁊
repleuerat multiplicib⁹ bonis. At ego miſera et in
oĩbus his ingrata cũ in honore eſſem non intellexi.
ſed ab ipſo aufugi receſſi ⁊ apoſtataui. Ue michi qꝛ
ipſũ perdidi. ve michi qꝛ vnicũ cordis mei gaudium
dereliqui. Dereliqui venã aquarũ viuentium domi-
nũ. A dilecto dilecta quondã alienaui: ab ipſo infide
liter me ſeꝑaui. Heu me miſeram ad qd̃ hoc facere
volui. Cur ipm̃ deſerui. Eya quot ⁊ qualia cum ipo
ꝑdidi. Memetipſum enim amiſi: ⁊ oẽs celeſtes ſpũs
offendi: triſtia venerunt ſolatia queqꝫ me dereliquerũt.
Sedeo nuda vidua ac deſolata cõfuſiõe ⁊ igno
minia plena: qꝛ mei falſi amatores imo certe veri d
ceptores ꝓh dolor deceperũt me et miſerabiliter de
reliquerunt et oĩbus bonis quibus a dilecto ditata
erã ſpoliauerunt. O honoris amiſſio gaudiorũ per
ditio oĩmqꝫ conſolationũ priuatio: qꝛ vna hora venit
vniuerſorum deſiderabiliũ meorũ et deſtructio ⁊ ple
na deſtitutio. De cetero cõſolari nõ potero: ſed hoc
erit michi maxia cõſolatio nullã conſolationem re-
cipere ſꝫ ſemꝑ gemere ac flere donec miſerabili mor
te perfungar. Ue michi. quo me vertã. Ad quẽ ibo.
Quis me conſolabitur. Ecce totus mundus me de/
reliquit. quia dilectum meum reliqui. Heu me qua
re hoc feci: O ꝙ miſerabilis hora que huius mali
extitit conſcia. O rubeſcentes roſe et illa albeſcẽtia
ac viole inuiolate anime vꝫ ſancte et immacule ĩtue
mini nunc quem profero ſerotinum florem. Attendi

te et videte me ſpineto cõſimilẽ et ponite ad cor ꝙ
citiſſime marceſſcit ⁊ decidit flos ille quẽ hic mun-
dus carpit: qꝛ de cetero nihil reſtat niſi vt viuus mo-
riar florens marceſcã iuuenis añ tp̃s ſeneſcam ⁊ ſa/
nus languid⁹ fiã Sꝫ hec oĩa leuiter diſſimulare poſ
ſem eo ꝙ tuã amabilẽ et paternã faciem offendi: ⁊ te
ſolũ dilectum contriſtaui. Hoc michi infernus ẽ et
dolor ſuper oẽm dolorem. O mi dulcis mente defi-
cio cũ recolo q̃ꝫ ta charitate et dilectione preuene-
ras cũ quanta dulcedine admonebas et q̃ꝫ amicabi
liter me ad te quondam trahebas. Me premit do-
lor eo ꝙ his omnibus ingrat⁹ fui. ꝙ tanta bona tã
modicum curaui tm̃ theſaurũ tam leuiter abieci O
mortis infelicis optata preſentia ad qd̃ retardas:
cur me nõ tollis: O cordis humani fortitudo crudeli
da: qꝛ tanta patiendo non deficio. o cordis mei du-
ritia ferrea: qꝛ nimio dolore primor ⁊ non derumpor
ob audite me diuini flores et cõdolete mecum om
nes pii amatores. Ego illa q̃dam dilecta nomine ex
cellentiſſimo decorata ſponſa ſummi regis appella
ta fui. Uideo ꝙ criminoſior xp̃i adultera ſim q̃ꝫ cu-
iuſq̃ꝫ mariti ſponſa: Oliuam vberem pulchram fru/
ctiferã vocauerũt dñs nomẽ meũ. Heu me infelicem
quia nunc non ſum digna vocari ipſius ſocaria lotri
cis officio deputanda. Oculos meos pre rubore et
verecundia nequaq̃ꝫ de cetero audeo leuare: ſed ne/
qꝫ os meum amplius ad ipſum aperire. O anguſtie
cordis. Anguſtie ſunt michi vndiqꝫ. et quid eligam
ignoro. Dilectum etiam abſqꝫ ſpe recuperandi ꝑdi
diſſe grauius eſt oĩ morte: ipm̃ vero ſicut pri⁹ rehře

apud triſtiſſimã animam meam iudicatur impoſſi-
bile. En q̄ſio vndiqꝫ coartoꝛ in totius mundi latitu-
dine ſpacioſa: atqꝫ vtinam ĩ ſolitudine vaſtiſſima eſſē
vbi oculus humanꝰ non me videret neqꝫ auris audi
ret vt me liberius clamoꝛibꝰ atqꝫ fletibꝰ ſatiare poſ-
ſem. qꝛ hic finis conſolationis mee exiſtit. O pecca
tũ quid michi contuliſti: O infelix culpa et laboꝛio
ſa voluptas ad qualē miſerum ſtatum me perduxi-
ſti: O munde ĩmunde deceptione et fallacia ꝟſiver-
tigine plene. Vhe ei qui tuo famulatu: et voluntati
tue ſe ſubiicit. O quantis hic tribulationibꝰ ꝛ miſe-
riis anguſtiabit. Nam et ſi exterius blandiri videat
interius tamē latet quod moꝛdeat. Et ſi a foꝛis ſe-
renus videatur: infinita tñ occurrũt que animã mi-
ſerã iugiter affligant. Heu heu deceptrix quãta mi
chi initio ꝓmiſiſti dum me decipere voluiſti. Dulci-
bus litteris crebꝛiſqꝫ munuſculis michi inſidias po
ſuiſti. verbis ſuauiſſimis et ad alliciendum compo-
ſitis velut ſyrenarum vocibꝰ fiſtularumqꝫ dulciſſi-
mis modulationibus ſenſũ michi abſtuliſti. Vultu
meretricio. gutture nitenti ridentibuſqꝫ oculis coꝛ
ſtulti traſſixiſti. aquã pet enti vitrez cum lacte ape-
ruiſti. ꝛ me dulci toſſico ꝛ ſuaui abſinthio inebꝛia-
ſti. Pomela pulchꝛa et ſuauia ob ſolam gratitu-
dinem fragrantia manu pꝛopꝛia exhibuiſti. roſas
de roſario pꝛo munere dediſti iuraſtiqꝫ valide ꝙ me
ſumme diligeres: nec vnq̄ michi letis ſucceſſibꝰ pro
ſperiſqꝫ euētibus deficere velles. O callida vulpe-
cula: O vipera venenata. Ecce his aliiſqꝫ ĩnumeris
falſis blanditiis me irretitum poſt te ĩ moꝛtem tra
xiſti; ſicut cum oui viridis ramus oſtenditur et ad

moꝛtem leta gaudēſqꝫ perducitur. O fera peſſima
o beſtia cruenta: nunc pũgis crudeliter quem leuitē
vnxiſti: attrociter allidis quē leuiter eleuaſti. Vocē
ſyrene ſimulans aculeũ te habere pꝛodis. Ecce oĩa
verſa ſunt ĩ contrarium. Dum in ſinu tuo me tutiꝰ
quieſcere puto: capilli abſcinduntur oculi eruũtur
recedit ſpũs: robur tollitur et ĩimicoꝛuꝫ gladiis ĩer
mis occũbo. Hec recolens mente pertractans ĩ me
metipſo marceſſcoꝛ. factuſqꝫ ſum michimetipſi gra-
uis. Felix ꝓinde anima regina merito diuitiarũ nũ
cupanda quã reddiderunt aliena pericula cautam
que ſuã mentis et coꝛpoꝛis ſeruauit innoſcentiam
O quãta felicitate talis etiam neſciens perfruatur
Gaudeat vita pura letetur et anima a concupiſcen-
tiis mundanis aliena. qm̃ ſemper pꝛeſumit ſeua cõ-
turba cõſcientia Hec plũbo grauioꝛ leone ferotioꝛ
tonitruo terribilioꝛ abſinthio amarioꝛ eſſe cõpꝛoba
tur. Hic eſt vermis interioꝛa coꝛrodens: qui nõ co-
medere nec quieſcere ſinit: ſꝫ plerumqꝫ etiaꝫ doꝛmiē
tes hoꝛroꝛe cõcutit. Tot ꝛ tanta ſunt que inquina-
tam conſcientiã ledunt ꝙ hec coinquinati vix crede
dere poſſet. Creatura .n. tua tibi factoꝛi deſeruiens
exardeſcit in toꝛmētis aduerſꝰ iniuſtos: ꝛ lenioꝛ fit
ad bñfaciendũ his qui in te confidunt. Hec dixi: qꝛ
hec dicere expientia docuit et pñs amaritudo coꝛ-
dis mei amariſſima ab hec me pꝛouocauit. Jam .n.
eius miſeria me pꝛementē exclamare cogoꝛ et dice-
re: qꝛ malum et amarum eſt michi reliquiſſe ſponſũ
meũ. ꝛ ꝑceptis eiꝰ nõ obtēperaſſe. Quis michi det
mēbꝛanas celi hñtes latitudinē attramētum maris
excedēs q̄titatē ꝛ calomos tot quot arboꝝ folia ex

ꝑatoꝝ gramina vt per ſtringere poſſim doloꝛē ſiꝑ
ꝗꝫ dānū irrecupabile qđ incurri:qꝛ dilectū meū dere
liqui·Heu:vt qd in hunc mundū naſcebar·Cur in
vtero matris nō perii·Totus deficio ⁊ qđ agā igno
ro·Quid ampliꝰ moroꝛ·Quid turboꝛ·quid ploꝛo.
Quid ampliꝰ reſtat niſi vt meipſum deſpiciam et in
baratrū infelicis deſꝑationis a facie gloꝛie dei me
ꝓiciā deſolatū·Sapientia· An ignoꝛas ꝙ pericula
res eſt deſperatio·Deſperare de ſalute tua nullate/
nus debes·qꝛ ego ad hoc veni in mundū querere.ſ.
et ſaluū facere·qđ perierat· Diſcipulus· O qđ eſt
qđ audio ꝙ tā dulciter reſonat auribꝰ meis in hoīe
miſero et cane abiecto·Sapientia·Quid factum ē.
qꝛ me non cognoſcis·Quō ſic corruens in terrā col
lapſus es·Nunqd pre doloꝛe nimio alienationē mē/
tis pateris fili mei·O dilecte mi ecce ego ſū illa et=
na ſapientia celeſtis patris filiꝰ miſerie baiulus cle
mentie dux ⁊ pietatis:q abyſſū mīe omnibus crea=
tis ſpiritibꝰ et īmenſitate ſua incōpꝛehenſū aperui
teipſū oēſqꝫ ad me redire volētes ſinu piiſſimo rece
pturus·Agnoſce vultū meum·Ego.n.ſum q paupꝫ=
tatē ſuſtinui vt te ditarē:moꝛtem pertuli amariſſi=
mā vt te viuificarem· Ecce hic ſtomacho mediatoꝛ
dei ⁊ hoīm reſeruata hn̄s crucis ſtigmata interpo=
nēs ipſa diſtrictio iudicio patris eterni et ꝯtractis
pctīs tuis·Nūc igitur noli timere·En ego ſum fra/
ter tuus ſponſus tuꝰ paratus miſereri et tegere pec
cata tua ⁊ ꝓicere in pꝛofundā maris et ſic remitte/
re quaſi nūq̄ fuerint:dūmō cōuerti ⁊ de cetero caue
re tibi volueris:Lauare in ſanguine meo:in ſāguine
inq̄ agni īmaculati amoꝛe pleniſſimi ⁊ roſeo coloꝛe

pꝛefulgenti·Leua de terra caput tuū:aperi oculos
tuos et equioꝛ eſto·Ecce ꝓfertur tibi ſtola pꝛima
datur anulus intelligentie ⁊ calciamenta exhibētur
vitulꝰ ſaginatus occiditur nomē amabile redditur
vt ſponſa eterni regis ſis ⁊ appelleris·Et.n.non coꝛ
ruptibilibꝰ auro ⁊ argento ſed pꝛecioſo ſāguīe meo
te redemi:et cū tanto laboꝛe acqſiui vt nō īmerito
debeā gaudere de ſalute tua ⁊ aduenia eſſe facilis
Mirum eſt et valde mirandū quod dicere volo:cer=
tiſſima tn̄ et indubitata fide tenendū·Ecce ſi totꝰ
mūdꝰ eēt globus igneus et in medio eiꝰ de ſtipula
lini pugillus vnus:hic ex ſua naturali inclinatōe nō
tā cito flāmarū incēdia reciperet ſicut abyſſus mi=
ſerationum mearum pctōꝛem penitentem et cōuer
ti volentem qꝛ in illa actōe naturali aliquali licꝫ mi
nima et īꝑceptibilis reqreret moꝛula:ſed nulla pe=
nitus moꝛa īter penitentē ⁊ remittentē inter gemen
tē et gemitus exaudientē·Diſcipulus·O paterna=
rum miſerationū pietas inaudita·o fraterne fideli
tatis ſtupēda dilectio:o vnicū coꝛdis mei gaudium
tu ne illū abiectū ꝑditionis filiū dignaris adhuc re
cipere·Nūqd ne ree moꝛtis oībꝰ īiqtatibꝰ obnoxio
gr̄az vis īpēdere·O gr̄a ſīglaris:o benignitas īenar
rabilis:o diuine mīe pelagꝰ īfinitū cūctis moꝛtalibus
īcōpꝛhēſū excedēs īgenia ſuperās vota:deniqꝫ ſupgre
diēs merita vniuerſa·Huiꝰ igiť rei gr̄a flecto nūc ge
nua coꝛdis mei ad te pr̄ miarū ⁊ ī terra ꝓuolutꝰ ꝓ/
ſterno me coꝛā pedibꝰ tuis clemētiſſīs gr̄as agēs ex ī
timis pcoꝛdiis:⁊ peto vt reſpicias tuū vnigenitū filī
uꝫ quē ex nimia q̄ nos dilexiſti charitate ī moꝛtē tra
didiſti:⁊ vt ꝓp multitudinē doloꝝ eiꝰ oīm īiqtatū mea

rum obliuiſcaris. Recordare queſo miſericordiarū tuarū et permiſſionū antiquarum. Equidē ore ſctō tuo quondā mundo per diluuium perdito ſignū reconciliationis tradidiſti dicēs. Ponā arcū meum i nubibus et recordabor federis mei vobiſcū. Eya reſpice nūc piiſſime pater arcū illum tunc prefiguratū .i. dilectiſſimū filium tuum in cruce ſuſpenſū; conſidera diligentiſſime quō ex omni parte eſt ſpāſ⁹ ⁊ protenſus; vt liceat dinumerare omnia oſſa ei⁹. Ecce qliter manus ipſius et brachia ceteraq; membra validiſſime ſunt extenta vulneribus attrita ſanguine pfuſa. Hec qſo intuere et per ei⁹ vulnera tu noſtra lanavulnera ac dimitte peccata. Memēto dñe qualiſ miſericors et pater miſericordiarū dicaris. Nam ex eoꝝ oīm miſerator miſereris et iniuriarū in te cōmiſſarum non memineris atq; peccatorū obliuiſceris. Non enī propter iuſtos qui non indigent penitētia; ſed propter nos qui peccauimus et inique egimus miſericors appellaris. Aut nunquid ſolos iuſtos et innocentes quorū vita eximia et celibata nobis continue in exemplū relegitur auricularios ac ſecretarios ponere decreuiſti et eos ſolos gr̄a et amicitia tua ſingulariṫ decorare diſpoſuiſti. Aut nunqd innocētiū dn̄s tm̄? Nōne ⁊ penitentiū? Amodo et penitētiū ⁊ eoꝝ q̄ cōuertūt ad cor. Nōne vbi abūdauit delictū ⁊ gr̄a ſupabūdare ꝯſueuit. Igiṫ ad te pater miaꝝ ꝯfugio; ꝓtectiōis tue gr̄am q̄ro. Inſuper affectu quoq; feruidiſſ͞io ā plexu pcordiali o fili regis eṫni me iṫ extēſa ⁊ nuda ꝯſtrīge brachia tua ſāguīe cruētata; nolēs a te neq; viu⁹ neq; mortu⁹ vnq̄ ſepari. quēobrē dulcis ⁊ pie pr̄ remitte m̄ ꝓpṫ amorē

vnigeniti filii tui peccata mea quibus iram merui ⁊ malū coram te feci; quia tantus eſt michi pro peccatis meis dolor vt potius mille mortes vellem ſuſtinere q̄ te pater piiſſime de cetero vnq̄ offendere Omnes nam q̄ calamitates quas patior ſeu etiam infernum quem merui aut purgatorium ſeuiſſimū non tantum pondero ne me tm̄ contriſtāt ſicut offēſa qua te creatorem meum offendi; te inq̄ o dñ̄z meum et deum meū redēptorē meuz et vnicum cordis mei gaudiū et qđ te vnq̄z cōtriſtaui vel aliquā irreuerentiam exhibui Unde ⁊ ſi poſſem nūc omnes celos replere clamoribus irremediabilibus et tantā vim cordi meo inferre vt mille ſciſſuris frangereṫ hoc michi eſſet acceptabile pre omnibus ſolatiis q̄ habui omnibus diebus vite mee; et q̄zto miti⁹ mecum agitur tanto amplius lachrimoſus anim⁹ affligitur eo ꝙ tam pio amico ⁊ pr̄i fideliſſimo ingrat⁹ fui. Sed nunc tu doctrix diſcipline dī o eterna ſapientia doce me obſecro qualiter tua ſtigmata dulciſſima ⁊ ſuauiſſima in corpore meo deferam qualiter ipſa iugiter in memoria retinere debeam vt ſaltez p hunc modum oſtendam celigenis atq; terrigenis quam gratiam referam pro tam innumeris bonis et ſuperhabundantia pietatis tue largiter michi miſero collatis. Sapientia. Teipſum michi ⁊ oīa tua offeras nec oblata aliquando reſumas et non ſolum a ſuperfluis ſed etiam interdum licitis abſtineas; et ecce manus tuas confixas cruci mee exhibuiſti. Quod bonum eſt debes facere ⁊ mala illata equanimiter ſuſtinere animumq; tuum mutabilem ac ſparſas cogitationes debes colligere ⁊ recol

lectas in me ſūmo bono firmare et pedes tuos cru
ci affixiſti. Virtutē animi et corporis nō permittas
accidioſe tepeſcere ſed ad ſimilitudinem brachiorū
meorū iugiter in meo famulatu extendere toto co
namine ſtude: feſſus et fatigatus ex labore quocun
qꝫ gratias age et patienter ſuſtine motuſqꝫ ſenſua
litatis ſubtiliter reſtringe et ſic violentie et laſſitu
dini quā crura mea patiebantur reſpondebis. Porro
caro mea refloreat per carnis tue deuotā rationa
bilemqꝫ mortificationem meā ſed et dorſo meo cru
cis ex aſperitate afflicto dulce reclinatorium ad qe
ſcendum facias per diuerſorum incōmodorum per
peſſionem voluntariam animam corpore pregraua
tum ſemper ſurſum ad dominum habeas: membra
tua iuſticie et ſanctificationi exhibeas: ſicut ea pri
us iniuſticie exhibere ſolebas: cor promptū tibi ſit
ad ſuſtinendum omnia aduerſa pro nomine meo: et
ſic tanquā fidelis diſcipulus cum domino ſuo ſpiritu
aliter crucifixus et quodammodo ſanguine deuotio
nis reſperſus michi ſimilis amabiliſqꝫ efficieris.

Planctus ſuper extincto feruore deuotionis in di
uerſis perſonis vtriuſqꝫ ſexus modernis tempori
bus quos chriſtus per ſuam paſſionem reuocat ad
verum amorem. ca. v.

Quomodo ſedet ſola ciuitas plena populo facta eſt quaſi vidua domina gentium. &c. Dum quidam vice diſcipulus ſapiētie mē
te lugubri periculoſum iam ſtatum huius mūdi re
uolueret et quantū amor diuinꝰ ſuis temporibus defe
ciſſet ſimulqꝫ amor priuatus ī pleriſqꝫ locis ſub for
ma religionis furtiue ſuccreuiſſet accidit vt īter la

chrimoſas pces ad dei ſapiētie effuſas ſpūali quo
dā ac dulci ſopore opprimeret et ecce ſimilitudo quedā
affuit q̄ eūdē pdcis plenius informauit. Nā ī viſio
ne apparuit peregrinꝰ q̄dā paup et exul foris ſtās
baculū ī manu geſtās miſeria et egeſtate plenꝰ iuxta
quē videbat q̄ſi cuiuſdā antiquiſſime ciuitatis ruine cu
ius muri et edificia q̄ndā pulcherrima turribꝰ ac foſ
ſatis portis ac ſeris ceteriſqꝫ armaturis firmata fu
erant. His aūt q̄ d'intꝰ erāt negligēter agētibꝰ pars
quedā ciuitatis hoſtiū īcurſiōe dirupta ē q̄dā autē
ex negligētia īhabitātiū corruit. Ea vero pars q̄ re
manſerat ruinā minabat: hincinde ad hoc rupturis
quibuſdā ī altum pminentibus. In hac ciuitate ap
paruerūt q̄dā aīalia veluti monſtra marina in effi
gie humana cū quibꝰ pegrinus ille auxilium petēs
indignanter repellebatur eiqꝫ auxiliari cupientes
a nonnullis prohibebantur. Propter quod turbatus
et cōmotus ab eis expulſus receſſit et celū et terrā
contra eos ītestimonium inuocauit. Hec ingēs diſci
pulus vidi et ſignificationem eius michi vero oſtē
di a te o eterna ſapientia q̄ cuncta noſti myſteria et
oīa ſcis occulta. Sapientia. Res miranda et cōpaſſi
one digniſſima. Ecce ego ſū peregrinꝰ ille huiꝰ ciui
tatis deſtructe quōdā inclitus princeps et ſponſus
pclarꝰ. Ciuitas autē hec quā vidiſti ruinoſā ipſa eſt
mater religio xpiana quōdā feruida et deuota: ī qua
tot fideles ab īitio naſcētis eccleſie vnanimiter et cō
corditer cū deuotiōe pcipua ſanctā et deo placentē
vitā religionē plenā ducebant. Qui ſptis oībꝰ mūdaīs
in ſolo cōditoris amore flagrabāt q̄ ſanctis meditati
onibꝰ et orōnibꝰ et bōis opibꝰ ſp ītēti ſeipſos et prios
edificabāt neminē circūuenientes neminē ledētes: ſꝫ

in ſimplicitate ⁊ ſinceritate vitam beatam ducebāt
carnem ſuaꝫ cum viciis et concupiſcentiis crucifi/
gebāt exercitia magna ⁊ conſuetudines deuotione
plenas habētes diuerſoꝝ monaſteriorum et ſolitu
dinum ac religionum viri. Uiri vtiqꝫ virtutum for
tiſſimi ac ſtrenuiſſimi bellatores contra ſpirituales
nequitias inimici ſemetipſos quoqꝫ pro defenſione
veritatis et iuſticie in mortem vſqꝫ tradentes. Ta/
les inqꝫ ciues illuſtritiſſimos ac filios preclariſſi/
mos predicta ciuitas ſancta mater feruida religio
parere et nutrire et ad prouectū vſqꝫ perducere ſo
lebat. Sed prohdolor multis iam in locis his tem/
poribus ac regionibus predicte ciuitati non modi/
cum incidit excidiū ruine Ciuibꝰ nempe quibuſdā
ac eoꝝ rectoribus negligenter ſe habentibus tota
ſtructura ſpiritual' edificii infirmata eſt et concuſ/
ſionibus vaſtata vt hoc modi' cum quod adhuc
ſtare putatur obtinuis defectionibus perire videa
tur. Jam.n.pleriſqꝫ eiuſdē ſancte religionis filii ac
ꝓfeſſores in tantam ꝓteruiā cōtra ſuos ſuperiores
ꝓſilire auſi ſunt vt pene nullus correctioni pateat
locus ſed ſi delicto adhibeẗ correctio peior ſciſſura
fiat Armati.n. ſubtilitatibus phycis ac allegationi
bus iuris ſuperfluis ī mediū adductis manus cor/
rigētis nequaqꝫ admittūt ſed ſaltū vltra terminos
quos poſuerunt pr̄es eorum facientes contentioni
bus periculoſis ſeipſos ⁊ alios inuoluunt. O certū
indicium exterminii huius edificii ſpūalis O ve/
riſſimum preſagium future in ꝓximo calamitatis.
O quamdiu putas edificiuꝫ hoc ſpūale poterit ſta/
re ſubmoto lapide angulari et columna ſubmerſa

totā ſtructurā ſpirituale cōſeruante: cum vꝫ ꝓpter
⁊ hūilis obediētia proiecta fuerit ⁊ vnuſqſqꝫ hoc qđ
ſibi placet vel libet fecerit: nec quiſqꝫ dicere aude/
at quare ſic facis. Heu heu vbi eſt obediētia pauli
ſimplicis et quorumdā ꝓbatiſſimoꝝ diſcipuloꝝ q̄
antiquis pr̄ibus impoſſibilia imparantibus deuo/
tiſſime obtemperabāt Sileat nunc loqui de hoc lī/
gua: ſed deuota gemāt corda vniuerſa. Neqꝫ.n.de
hoc loq̄ ꝓderit. ꝓderit aūt tacuiſſe nā bn̄ tacuiſſe ī
hac materia ē phyloſophatū eē De paupertate autē vo
luntaria que nutrix et fomētū eſt totius religionis
quam quidam ſanctorum patrum in ſponſam elege
rant: quidā etiam dominam ſuam appellabant qui
dam etiam pro teſtamento ſuis chariſſimis ipſam
legabant quid dicam. Neqꝫ.n. a pleriſqꝫ iam vt ſpō
ſa amaẗ ſed velut agar ancilla ſaray foras eiiciẗ dū
ꝓles ipſius cōtra oēs et manus omniū contra eam
eſſe videantur Mille nanqꝫ artes lucrandi queruntꝫ
et artes ſalutis operatiue in artes lucratiuas tran
ſierunt: ita vt argutiſſima oiucula ſit que vel modi
cum de lana contra frigoris aſperitatem ſibi ob ve
natorum caliditatem aut tonſorum cupiditatem re
ſeruare poſſit. Et quod ſub forma pecunie reſerua/
ri indecens iudicatur dum in alium vſum pietateꝫ
quidem preferentem re autem vera cupiditati de/
ſeruientem commutatur de eo quodāmodo quaſi
idolū fabricaẗ Nempe pecūiā ad hoc in aliā ſpecieꝫ
ſcꝫ libroꝝ vel paramentoꝝ eccleſiaſticorum tranſfe
runt vt dum iam hn̄ta defecerint quaſi deus nō ſit
in iſrael deum Accaron quē in marſupio repoſitum
habent conſulere poſſint. De caſtitate autem que

virtutum decor eſt proſequi non expedit niſi tantil/
lum q̄ ꝓh dolor agni nouelli dum ſeuas iam lupas
fugiunt ⁊ ad paſtorum protectionem confugiunt ī
muſcipl'laꝫ deteriorem cadunt; et dum dentes lupi=
nos declinare cupiunt inſidioſis maſticationibus
arietum letaliter vulnerantur aut penitus accūbūt
Speciem .n. quidē pietatis habent eſ virtutem aūt
abnegantes dum notam inhoneſtatis ex proditio=
ne ſolum timent incurrere; ſtudēt clācl'o latrocinia
animarum exercere violaſqꝫ celeſtis ſponſi violare
vel ꝯtrectatiōe inhoneſta maculare Ubi exēplo quo
rūdā ſacerdōtum moſayce legis mittunt fuſcinl'laꝫ
in ollam et de his que deo offerre debent rapinam
exercent Et quia totum ſacrificium cōſumere non
audent ſaltem libamina ſacrificiorum qualiter ſa=
piant prout poſſunt deguſtāt. Porro de charitate
que connexio eſt totius ſpiritualis ſtricture quid
dicam Exinanita eſt exinanita eſt/vſqꝫ ad fūdamē
tum in ea Omnes .n. que ſua ſunt querunt nō que
aliorum magiſqꝫ nunc locum habet periculoſa de=
tractio q̄ ſyncera dilectio. Et ſic frnum odium fr=
nam ſupplantauit immo vt verius dicam proſtra=
uit charitatem vt merito exclamare libeat cum ge
mitu et dolore et dicere Unuſquiſqꝫ a proximo ſuo
ſe cuſtodiat et in omni frē ſuo non habeat fiduciam
quia omnis frater ſupplantans ſupplantabit ⁊ oīs
amicus fraudulenter incedet et vir fratrem ſuum
deridebit et inimici hominis domeſtici eius Sagit
ta vulnerans ait propheta lingua eorum dolum lo
quuta eſt In ore ſuo pacē cū amico loquitur et oc=
culte ponet inſidias Et quia ſe inuicem mordēt pro

uocant inuident lacerant timendum eſt ne ab inui=
cem tandem cōſumantur Neqꝫ iſta et ſimilia adeo
occulta ſunt vt non ſciantur vel vt per hec tanquaꝫ
abſcondita in lucem non producuntur ſed heu ī om
nem terram exiuit ſonus eorum et ī fines orbis ter
re verba eorum Sciās autem conſuetudines ⁊ pie
tatis exercitia iuxta antiquorum ſemitas patrum
ſi quis iam ſeruare voluerit deriſioni patebit et in
ter ceteros notam ſingularitatis incurrens vt po=
te diſſimiliter aliis viuens non modicas īiurias ſu/
ſtinebit que omnia vigente adhuc pie memorie ſan
cta ac feruida religione in ſtatu erant bono atqꝫ ꝑ
fecto. Fuerunt tunc pro certo aurea tempora dies
vtiqꝫ ſalutis quia a ſuperfluis ſibi cauebant nec ad
ulationibus inſeruiebāt ꝓ aliena donatione nec cō
tentionibus ſeu brigis ītendere permittebāt ſꝫ opi
bus virtutū ſcīſqꝫ ſtudiis ac meditationibꝰ tp̄s ſuū
occupabāt et erat illis cor vnū ⁊ aīa vna ī dn̄o ī cōi
viuentes et nō ſinguli ſibi ipſi conquerentes ⁊ ideo
erāt viri in omni virtute ꝑfecti De ꝑdictis aūt ſpi
ritualibꝰ exercitiis nō remāſit niſi modicū ibi mo=
dicū ibi. Quedā namqꝫ antiq̄ conſuetudines velut
huiꝰ ſp̄ualis edificii parietes qualeſcunqꝫ adhuc
ſtare ⁊ ſurſū ꝓminere cernūtur in quibꝰ tū non tam
modernoꝝ deuotū ꝑpēdit exercitiū q̄ ātiquoꝝ lau=
dabile ſtudiū comēdat. Qd autē vidiſti ibidē mul=
titudidem copioſam quorundam animalium que
velut monſtra marina ī effigie humana apparebāt
ipſa ſunt corda ſecularia in habitu religioſo latitan
tia que honeſtatem habitus exterius preferunt
interius autem gratia et deuotione vacui ſunt. Et

dum ſic deformes interius exteriuſq; exiſtunt mon
ſtruoſis vtiq; animalibus diſſimiles non ſūt; qui ve
lut aſina balaam voce quidem humana reſonantia
verba abſtractiua et ſpiritualia documenta profe
rūt ſ; concretiue ⁊ carnaliter viuunt; quia quod ver
bis et habitu p̄dicāt moribus imponant. ex his ſūt
qui penetrant domos curioſe agentes ac mulieru
las captiuas ducentes: ſēper diſcentes ⁊ nunq̄ ad
ſcientiam veritatis peruenientes; et per vanitates
et inſanias. falſas a corde ſuo et aliorum me exclu/
dunt. S; q̄ vidiſti ibi quoſdā in habitu et forma de
centi qui michi man⁹ prebuere; ſignificat numeru;
electorum qui iuſte et pie inter alios conuerſantes
eorum exēplo non deprauantur; ſ; ī medio nationis
praue et peruerſe velut luminaria lucentia in hoc
mundo caliginoſo verbo vite quoſq; illuminant et
inflammant. Qui licet adhuc ī magno numero in
ueniantur in omni ſtatu ⁊ religione ac vtriuſq; ſe
xus cōparatione tamen ceterorum pauci ſunt; q; re
vera plures ſunt qui per latam et ſpatioſam viam/
q̄ ducit ad morte; ingrediuntur q̄ per artam via;
et anguſtam portam intrare cōtendunt. Et hi inter
alios ſicut agni inter lupos ſe habentes ſicut liliu;
inter ſpinas odorem virtutum reddunt ex tolleran
tia aduerſitatum. Hi ſunt quos reſeruauit domin⁹
ſibi; qui nō curuauerunt genua ſua coram baal; qui
non fecerūt curam carnis in deſideriis; Qui habēt
thau ſcriptum in frontibus ſuis; v; mortificatione;
ieſu chriſti circūferentes in corde et in corpore ſuo
aliorum tranſgreſſiones quas emendare nequeūt
gemunt ac lugent. Hi p̄pter innumeras aduerſi

emergunt poſſunt dicere cum ap̄lo Foris pugne in
tus timores Et poſt oīa alia pericula in falſ fr̄ib⁹
ſe habuiſſe concludere poſſunt Tales non in meri/
to martiribus comparantur quia exceptis aliis af
flictionibus multiplicibus quot trāſgreſſiones cō/
tra deum vel iuſticiam fieri viderint quaſi tot gla
diis intimi doloris tranſuerberant; ſ; nō ad īſipſa;
ſibi. Ad ipſos namq; eſt vox que dicit Dicite iuſto
qm̄ bene qm̄ fructum ad inuentionum ſuarum co=
medet Vhe impio in malū q; retributio operū ipi⁹
fiet ei. Ipſi eſurient et vos comedetis; ipſi ſitiēt et
vos bibetis. Et quanto ex omni parte difficilior eo
rum eſt cōgreſſus vt pote cōmilitonibus a dextris
⁊ a ſiniſtris eos nō adiuuantib⁹; ſ; p̄h dolor aduer=
ſam partem fauentibus; tanto magis multis pre=
deceſſoribus ſuis qui innumeros coadiutores ſui
propoſiti habuerunt mercedem maiorem in futuro
ſecundū ſuum laborem recipient Unde q̄ in predi=
cta ſimilitudine vidiſti quoſdam qui nonnullos ad
me accedere volentes prohibebant; ſignificat eos
qui ceteros boni propoſitum habentes ſuis malis
conſiliis vel exemplis deprauant et ad inſtar phari
ſeorum ad vitā non intrant nec introeuntes ſinunt
ītrare qui etiam dei ſapientiam ore īpiiſſimo blaſ=
phemabant; et ceteros in xp̄m credentes modis oī
bus aduertere cupiebāt ſeductorem eum appellan
tes Sic pleriq; non vrgente conſcia ſed ſtimulante
inuidia alios ī gratiis ſe precedentes de bono ope/
re lapidāt dum eorum deprauare bona opera cora;
multis non ceſſant et vbi factum in ſe propter bo=
nitatis euidentiam peruertere non poſſunt ſaltem

in tantum inuidi detractoꝛes calũniari cognantur
et ſic quidem eos quos poſitiue equire nõ poterāt
ſaltem piuatiue pꝛecedant Inuidia namqꝫ diabo=
li itrauit in oꝛbem terrarum ipſum ſequuntur qui
ſunt ex parte eius Baculus quem poꝛtare in manu
peregrinum me vidiſti moꝛtem quam in cruce per/
tuli ſignificat:quam in ſignum amoꝛis fidelibus ꝓ
fero vt amoꝛem terrenum deſerant:et ſe in toto ad
me coꝛde conuertant·Clamoꝛ quem audiſti ſeueri=
tas eſt iuſticie mee ſuper hos qui nec timoꝛe nec a=
moꝛe cõpuncti peccata deſerunt:ſed in eis pertina
citer vſqꝫ ad moꝛtem perſiſtunt Diſcipulus Dum
hec attento coꝛde audio et ita eſſe veraciter cogno
ſco magis flere libet q̄ aliquid dicere. Quis.n.nõ
lugeat Quis non ploꝛet et ingemiſcat videns vir=
gulta nata et fructeta in tam ſancto loco ſub orta
videns pꝛimitiue ciuitatis ſplendidas delitias et
ſpirituales diuitias gratie copiam vnctionis et de
uotionis et omnium chariſmatum diuinoꝛum abũ
dantiam. nunc autem inopiam tantam modicum
gratie malitia plurimum·Quis non ſuſpiret ⁊ pꝛe
doloꝛe non exclamet:heu quomodo ſedet ſola ciui=
tas plena populo. Et illud. Quomodo obſcura
tum eſt aurum/mutatus eſt coloꝛ optimus. Du=
rus valde eſt aut irreligioſus qui hec damna dili=
genter perpendit et non ex toto coꝛde gemit. Et
ecce materia huius triſtitie et fletus augetur dum
iam totus mundus in maligno poſitus conſpicitur
et hoſtis antiquus appꝛopinquanti eius termino
tantum pꝛeualere apud multos euidenter cogno=
ſcitur. Sapientia. Nichil tibi ad pꝛeſens de his

qui foꝛis ſunt qui in plateis aras edificant et car=
nes ſuillas imolāt q̄ i õi colle ſublimi ⁊ ſub cõi ligno
frondoſo ſe ipudice ꝓſternũt de hui⁹ mũdi cultoꝛi=
b⁹ loquoꝛ q̄ manifeſta peccata adulteria:furta et ſi
milia committere non verentur:ſed excidium ciui=
tatis ſcē deſcm̃ videlicet feruoꝛis pꝛimitiue religio
nis te cupio ad coꝛ ponere et pie deflere atqꝫ pꝛo
eius reſtauratione ac bono ſtatu oꝛationes ad deū
fundere lachꝛimoſas. Si quidem ipſa eſt ciuitas
ſupꝛa montem poſita lucerna ſuper candelabꝛum
locata et ſal ſpiritale per quod condiendi ſunt ho=
mines terreni ſpectaculum mundo angelis ⁊ homi
nibus Eius quippe verbo ⁊ exemplo ceteri conſue
uerunt roboꝛari illuminari ac ſapientia condiri.
Cum hec ciuitas malum exemplum dabit cum ſal
infatuatum fuerit.et lumen extinctum: heu heu
quomodo tunc ſtabitur in mundo cum hi qui huic
mundo ab renunciauerunt toto niſu mundana ſe=
quantur cum hi qui ſpirituales dicuntur carnalia
deſideria ſectati fuerint:et ſe implicabũt negociis
ſecularibus O ſacroſcā mater eccleſia quanta erit
tunc tribulatio tua Quis eſt qui ſurgat et teneat
iudicem iratum Nam et in pꝛeſenti quoqꝫ tempoꝛe
multi qui ipſum placere debuerant non minime eū
offendunt Sabbatum eoꝛum odiuit anima mea.
Amoꝛ namqꝫ ipſoꝛum ſpiritualis tranſiit in carna=
lem et carnalis incaute palliat ſub ſpecie ſpiritua=
li ſicut zizania ſub tritico ⁊ admiratione eius viluit
ſicut balſamum ſophiſticatum vilibus liquoꝛi=
bus. Sacrificium deo offerunt fermentatum.

Nam ambitio vſqꝫquaqꝫ in cordibus eoꝝ ꝑualuit ⁊
regnat ſupra mōem dum gloriam in prelatiōibus
querunt tam ſolicite tēpalem et dum quidam eorū
hoc iuxta votū habere nō pñt aīo moti ſectas intro
ducere non metuunt et multi preuaricatores iudai
ci ppl'i gymnaſium in hieroſolimis facere querunt
et ſe ac alios ad inſtituta gentium tranſferre cōten
dunt terminos tranſgredientes quos poſuerūt pa
tres eorum. Referam ꝙ ſilentio tranſire cogitaue/
ram vt ſimul cum magna triſtitie creſcat et magna
pie paſſionis et deuotionis. Erat in ciuitate predi/
cta vicus quidam precipuus vnus de principaliori
bus ceteris cōtribulibus ſapientiam atqꝫ doctrinā
preclariſſime adminiſtrans. Multi aut de ſenioribꝰ
ppl'i illius morientes de medio ſub leuati ſūt. Fuit
preterea ibi quidam homo dei qui ꝓ ſalute loci de/
um aſſidue precabatur. Aſpiciebat aut in viſu no/
ctis et ecce quaſi de parte loci eiuſdē oriētali aries
vnus de grege ſurrexit habens duo cornua et in ca
pite ſuo coronam ferream: et data eſt ei poteſtas vt
regnaret in predicto loco quē ſeq̄bantur quaſi .lxx.
vulpecule vel amplius adherentes arieti que ⁊ ipſe
ſingulas coronas accipiebant quibus multitudo
diuerſorum animalium vtriuſqꝫ ſexus iuncta erat:
quedam ex timore quedam ex cupiditate nonnulle
ex ſimplici quodam animo multitudinem cōſeque
bantur. Igitur aries volens ſibi ſuiſqꝫ imperium lo
ci vſurpare circuibat in manu valida deſeuiens in
omnes qui ſibi reſiſtebant. Potētes deiiciebat ma
gnates humiliabat: quoſdam exilio damnabat ⁊ fa
ctus eſt timor eoꝝ magnꝰ ſup oēs incolas et cōuici

neos loci eiuſdem. Videntes .n. per fas ſiue per ne/
fas preeſſe: nulli obſiſtenti parcebant oīno nec ſexui
aut etati cuiuſcūqꝫ exiſterent meriti vel vite. Unde
et pleriqꝫ metu victi ei iuncti ſūt nolentes extermina
ri de terra. Nōnulli tamen de populo dei relicti ſūt
qui magis deū ꝙ̄ homines timentes in tribulatio/
nibꝰ maximis viriliter et cōſtanter perſtiterunt: pa/
rati patriis et dei legibus mori fortiter ꝙ̄ preuari/
catorū parere voluntati: per quorū laſciuias ⁊ trāſ/
greſſiones locꝰ idē ſtatī in nichilū redi poterat. Li/
cet aūt et inter hos quoqꝫ eſſent qui in via veritatis
nō recte ambularent nec ſemitas iuſticie et equita/
tis vt oportet reſeruarent: malis tamen grauioribꝰ
que per aduerſā partem ſubintrare ceperāt obuia
re cupiētes ſe eiſdem pro poſſe opponebant. Qui/
bus in adiutoriū fuit dux filiorum dei loci eiuſdem
ſuppremus gubernator vir vtiqꝫ per omnia laudabi
lis et magnanimꝰ iuſticieqꝫ zelator diuerſe. quoqꝫ q̄
fugiebant mala aditi ſunt ad eos et facti ſunt eis ad
firmamētū. Igit aries viſus eſt cornibꝰ ſuis īpetere
principē ſeu ducem gentis ſue: eumqꝫ modis quibꝰ
poterat deiicere nitebatur. At vero dux inuictiſſime
ſtabat. Quo viſo aries cū quibuſdā de ſuis ad prin/
cipē totius multitudinis ſe tranſtulit: ac ipſum con
tra ducē populi ſui interpellabat doloſiſqꝫ ſuggeſti
onibꝰ aures enim innocentes nec fraudis cōſcias ī
pulſans principatū ſumpſit in populo ſuo. Qd au
diens eccleſia fidelium altius ingemuit et nonnul/
li lachrymantes vociferabant in celum minimam q̄
dem curā habentes pro ſe maximam aut pro ſāctis
dei legibus patrumqꝫ traditionibus quas violarī

aperte non ſine ſcandalo multorū videbant ſuppli-
cātes auribus diuinis vt ſi fieri poſſet cor principiſ
multitudinis ſanius informaret. Cūqꝫ duriſſimo ſa
mulatu multi innocenter premerēt clamauerūt ad
dnm̄ et clamor eorum peruenit ad deum et audiuit
gemitum eorū deſcenditqꝫ liberare eos Adhuc nam
qꝫ inuēta ſunt opera in iſrael. Quodā igitur tēpore
inſula quadā cōuenerunt impii aduerſꝰ filios obie
in manu forti ⁊ multitudine ꝓualida in virtute ſua
cōfidentes. Q̄ videntes ex aduerſo hi qui erāt ex
parte dominivehementer extimuerunt: ⁊ deſpera-
bant ſe poſſe euadere. Erat n. cōgregatio magna et
fortis ⁊ hi docti et parati ad prelium: pauciſſimive
ro ex aduerſo relicti erāt ſimplices nec armorū cō-
ſuetudinē habentes. Unus autem de his qui partē
dñi adiuuabant ceteros timore perterritos ad con-
ſtantiā conſtanter aīabat et ad orationum ſuffragia
cōfugere ortabatur. Et ipe quidē ad locū orationis
ſe cōferens proſtratus ad terrā hic et his ſimilia in
oratiōe dicebat. Dominator dñe rex celorū et terre
involuntate tua cuncta ſunt poſita et non eſt q̇ poſ-
ſit reſiſterevoluntati tue. Tu ſcis qr iſti veniunt ad
nos in ſua audacia et in multitudine cōfidētes vo-
lētes regnare et nō ex te et prias dei legesviolare⁊
nos ſeruos de terra diſꝑgere cupiunt. Eya domine
deꝰ aperi oculos tuos⁊vide tribulationē noſtrā ⁊ ſā
cte cōgregationis tue ⁊ conuerte luctum noſtrum ī
gandiū. Diſperge illos invirtute tua ⁊ depone eos
vt cognoſcant te adhuc curā populi tui gerere. dñe
de nunc qrvictoria non eſt in multitudine ſed ex tua
voluntate et miſerere nobisvt hanc magnā tribula-

tionē quā pro peccatis noſtris patimur te adiuuan-
tevincamus ⁊ quēadmodum patres noſtri ſic ⁊ nos
tibi in pace ⁊ tranquilitate ſeruiamus. His itaqꝫ
geſtis deꝰ qui nunꝙ deſeruit ſperantes in ſe vocem
ſeruorū ad ſe clamantium exaudiuit etvirtutem ad
uerſariorū eliminauit. Nam in craſtino in eodē lo-
co in conſpectu multitudninis congregate aries in
terrā corruit. etvnū de cornibus ſuis confractuꝫ eſt
oībus deū laudentibus. Et exīde cepit poteſtas eiꝰ
deficere ac decreſcere de die in diē. Nā multi intelli
gentes fraudē ipſius penitentia ducti ceperunt ab
eo recedere et pars filiorū obedientie creſcere cepit
atqꝫ ꝓficere adiuuante dño populum ſuum inimi-
cos aūt pacis ꝑſequentē per oīa benedictus deus.
amen. Diſcipulus. Res ſtupenda pariter et miran-
da ꝙ imperſcrutabilis abyſſus iudiciorū dei electoſ
ſuos ſic tribulare permittit nec tñ vſqꝫ quaqꝫ deſerit
ſed tā paterne liberat et protegit. Sed vellē euidē-
tius noſce miſterium ſimilitudinis huius. Sapien-
tia. Intelligentibus ſatis dictum eſt tu autem am-
plius inquirere noli. Fructum tamen non modicuꝫ
tu ex his colligere debes: primo vt diſcas in nulla
vnqꝫ aduerſitate deſperare: ſed omnem ſpem in deo
omnipotente ponere et orationis refugia querere
in tribulationibus cunctis: nec viam iuſticie pro-
pter rabiem cuiuſcunqꝫ perſequutionis ſeuientis
deſerere et ſuper omnia cautelam et circumſpectio
nem debitam negociis pertractandis adhibere.
Prelatus enim vel rector fratrum tu cum factus
ſis licet in minimo gradu diſcas ex his non ſtatim
debere firmiter adhibere fidem firmā his qui cete

ros deferre cōſueuerunt:nec proximorū ſuggeſtio
nibus quibuſcūq; in patrocinium conductis ſemp/
velle aquieſcere:nec faciliter accuſationē aduerſus
ꝓbatos recipias:quia ex his diſciplina oīs proſter-
nitur et peſtilentib⁹ audacia reſiſtendi confertur ac
vigor deſtruitur religionis. Sed cauſam quam ne-
ſcis diligentiſſime inq̄ras vt per teipſum vel per vi-
ros iuſtos ⁊ prudentes et deū timētes et ſic tandē
veritate ꝯpta cum debito libramine ſententiam pro-
feras iuſtā. Et ſic proculdubio nonnunq̄ inuenies
actores cauſe in cā obnoxios eſſe. Inter dū grauā-
mina indebita ſuperiorū pretendunt q̄ cenſurā mo-
naſtice diſcipline effugere cupiunt et ſe pugilles iu/
ſticie ac defenſores veritatis inaniter mentiuntur q̄
ſe a correctionib⁹ prelatorum ſuorum eximere volūt
ac ceteris inaniter preeſſe cōcupiſcunt. Sic ſic de-
cet te cauſam quā ignoras inquirere:inuentam ple/
ne decernere et impiis hoc qđ contra iuſtos cogita-
uerūt reddere in caput ipſorum vt ſic gladius eo-
rum intret in corda ipſorum et arcus ipſorum con/
fringatur. Sic in inſidiis ſuis capiuntur īpii. Sic
lapidātur duo ſenes pleni iniqua cogitatione q̄ ſu-
ſannā in dn̄o confidentē lapidare cupiebant Sic pe-
rit aman hoſtis ⁊ aduerſarius iudeorum impiiſſim⁹
q̄ per iniquas regi factas ſuggeſtiones populū dei
perire laborabat. Sic et ſaul ſuperbiſſimus gladio
occubuit. q̄ iniuſte perſequi proximum non formi-
dauit. Diſcipulus. O oīm piiſſima moderatrix cau
ſarū eterna ſapientia que electis tuis et bona ⁊ ma
la in bonū cōuertis:hoc ſolum michi humillimo fa
mulo tuo in hac materia faciendum eſtimo recur/

rere. ſ. ad orationis preſidia corde deuoto. Igitur o
pater miſarum et deus totius conſolatiōis peto hu
militer vt miſerearis populo tuo et hereditati tue
et da pacē cordium et tranquillitatē temporū in die
bus noſtris ſ; his qui oderunt pacem miſerere pro
pter nomen tuum bn̄dictū. Infunde eis queſo ſpiri
tū bonum vt ab erroribus ſuis reſipiſcant et advni-
tatē et pacem redeant vt tibi omnes in gremio ſan/
cte matris eccleſie catholice vnanimiter ſeruiam⁹
et ad ciuitatē; glorioſā celeſtis patrie peruenire va/
leamus. Amen.

Qualis ſit diuina ſponſa eterna ſapientia:et de q̄li
tate amoris ipſius. Capitulum. vi.

Qualis eſt dilectus ex dilecto o pulcherri-
ma mulierū. Siquis ſolutionē verbi hui⁹
audire deſiderat aures nunc prebeat diui
amoris. Da amantē da ſingulari amore feruentē; ⁊
intelliget q̄ dico. Ex amore. n. q̄uis loquentem nō
amās audiat, quia non interno guſtu vim amoris ꝑ
cipit ſ; verba tantum reſonare audit ebrium potius
q̄ ſobriū eſtimabit. Et bene quidem ebrium ſed non
a vino in quo eſt luxuria ſed in quo eſt ſpūaliū; exu
berātia gaudiorum. Nobis igitur tacentibus qui a
tali amoris ſuperfluentia adhuc longe diſtam⁹. pro
pe aūt fieri toto corde deſideram⁹ animus amoroſ⁹
in mediū procedat mens in diuinū affectum prorū-
pat:dicatq; nobis modicū qualiter a dilecto preuen
tus et quomodo ad amorē ipſius tractus ſit vt ſimr
ex hoc pateat qualis ſit ex dilecto dilectus. Nec oc/
cultet nimium quia amor intenſus ſeipſum etiā pro
dere conſueuit inuitis. Venite inquit animus amo/

roſus et audite q̄zta fecit dn̄s aīe mee. Cum me flo
rēs iuuent⁹ et recēs animus tempoꝛe vernali ad pra
ta virētia et floꝛum diuerſa germina cum ſodalib⁹
coeuis vtriuſqꝫ ſexus ad pfruenda deſiderata ſola
tia dulciter inuitaret a pleriſqꝫ īter diuerſos ludos
vox laſciuiēs pſtrepebat. Caput.n. mouentes mani
bus plaudētes et velut arietes ouium exultantes
ſaltus quoſdā dabant: ſicqꝫ tripudiendo aiebāt Exi
guum et cū tedio eſt tp̄s vite noſtre ⁊ non eſt refrige
rium in fine hoīs ⁊ non eſt qui agnitus ſit reuerſus
ab inferis: quia ex nichilo nati ſum⁹ et poſt hoc eri
mus quaſi nō fuerimus. Uenite ergo ⁊ fruamur bo
nis que ſūt: et vtamur creatura tanq̄ꝫ in iuentute ce
leriter. Uino pcioſo ⁊ vnguentis nos repleamus et
nō pretereat nos flos tp̄is. Coronem⁹ nos roſis an̄
q̄ marceſcāt. Nullum pratum ſit qd̄ non pertranſe/
at luxuria noſtra vbiqꝫ relinquam⁹ ſigna leticie qm̄
hoc eſt pars noſtra. Talia inq̄ et ſilr̄a dicentes fre=
nū concupiſcentie laxabant et floꝛes quos poterāt
ſingli carpebant. Ego aūt cum paululum ſuſtinuiſ=
ſē in memetipſo ⁊ quid nam facerem in animo meo
heſitarem: ecce floꝛes humanati quos vernali ame
nitate decoꝛos viderē et recēter virere cōſpixerā ſu/
bito arefacti decidūt ⁊ decoꝛ oīs pierat. Cui⁹ noui=
tate viſionis ſtupefactus ⁊ ī me reuerſus cepi deie/
rare: q̄ nullū ex floꝛib⁹ caducis vellē adunare quos
tā breui tp̄e floꝛere ⁊ extēplo arere cōſpexerā Qua
dā igit̄ die dū anim⁹ īqetus circūquaqꝫ inſpiceret ⁊
velut hynulus vmbroſū locū peteret ad quieſcendū
feruoꝛē declinās meridianū: ecce e regiōe ī ſūmis ex
celſiſqꝫ v̄ticib⁹ apparuit quaſi flos cāpi cōſpicuus

et ad vidēdū delectabilis oībuſqꝫ quos antea vide=
rā floꝛib⁹ incōparabiliter pulchꝛioꝛ apparebat. Ad
quē videndū cū feſtinaſſem: ecce ſubito mutatus nō
cōparuit ſed quaſi dea totius pulchꝛitudinis ante
me ſtetit q̄ velut roſa rubēs ⁊ cādoꝛe niueo refulgēſ
ſole clari⁹ rutilabat ⁊ elo q̄a pulchꝛitudīs dabat hec
cūctoꝝ ī ſe ſūmā optabiliū pferebat odoꝛe ſuauiſſi
mo admodū pāthere lōge lateqꝫ diffuſo circūq̄qꝫ ad
amoꝛem ſuū cūctos trahebat voceqꝫ dulciſſima ſic
dicebat. Tranſite ad me oēs qui concupiſcitis me ⁊
a generationib⁹ meis īplemini. Ego mater pulchꝛe
dilectiōis ⁊ timoꝛis ⁊ agnitiōis ⁊ ſancte ſpeī. Qui=
bus auditis ſteti attonitus fixiſqꝫ oculis ad terraꝫ
obmutui. Stupoꝛ.n. circūdederat me de tante pul=
chꝛitudinis imēſitate: vt oīno rn̄dere non poſſem.
Que clemēter manum extendens coꝛ meum tetigit
et ad loquendū cōfoꝛtauit. Apertiuſqꝫ in eaꝫ curio
ſiuſqꝫ intendebā: et hec tacitus in coꝛde meo volue=
bā. Non eſt ſimilis huic ſuper terram et aſpectu et
pulchꝛitudine ⁊ in ſenſu verboꝝ dixiqꝫ inter me. Ec
ce vere abyſſus amoꝛis abyſſum nunc reperiſti. toti⁹
pulchꝛitudinis: q꞉ qd̄ diu queſiuiſti nunc inueniſti:
quinimo vltra q̄ꝫ cogitare potuiſti reperiſti. Sicqꝫ
ad eam conuerſus coꝛdis in iubilo dixi clara voce.
O pulcherrima totius vniuerſitatis omnium crea
turarum que ex animo letabundo cōditoꝛis vniuer
ſoꝛum prodidiſti edicito nobis progeniem tuam et
nomen tuum: vtrum ne ſint condigna et congruen=
tia tante foꝛmoſitati. Ipſa autem vultu ſereno
et micantibus oculis labiis mellifluis verba de=
promebat. Que auditum coꝛpoꝛeum penetran=

tia ad cordis tricliniũ velut ſagite ignee prouola-
uerunt: et ad animaꝫ amoris dulcedine liquefactam
ſic dicebat. Sap. Quoniã vir deſideriorum tu es iõ
theſaurũ abſconditum cunctorum deſiderabiliũ pũ
ctum et circumferentiã omnium concupiſcibilium
longitudinẽ latitudinem ſublimitatem atqꝫ profun
dũ vniuerſorum amabilium veni oſtendere tibi. Im
primis ergo rationẽ et interpretationem nõis mei
ſcire ſi vis ſapientiã eternam appellari a terrigenis
cognoſce: q̃ vtiqꝫ mee congruit peroptime nobilita
ti. Nichil .n. eſt mentibus creatis quod tãtum ĩ cor
de cõditoris cunctorumqꝫ perfecte amantium dulci
us poſſit ſapere. Neqꝫ .n. onitus tube aut fiſtule ac
cithare ſãbuce ⁊ pſalterii ⁊ ſimphonie dulciſone ſeu
vniuerſorũ genera muſicorum: nõ philomene cãtus
oĩmqꝫ auium ſuauiſſimus concentus aures iuueni-
les tãtum demulcent: nec terreſtris vnq̃ꝫ melodia vel
celeſtis armonia gaudiorũ vnq̃ꝫ ampliorem prebue
re materiã. Sapor nominis mei velut botrus cipri ĩ
vineis engadi: cypri cũ nardo nardi ⁊ croci fiſtule ⁊
cinnamomi cũ vniuerſis lignis libani mirre et aloe
cũ omnibus primis vnguentis aromatibuſqꝫ precio
ſiſſimis. Quaſi libanus nõ inciſus vaporaui habita
tionẽ meam: ⁊ quaſi balſamum non mixtũ odor meꝰ
Et hec quidẽ de nominis mei interpretatione. Por
ro quia amor tuus alta petit nec cõqueſtrium ⁊ pã
nificum vel vnguentariorum aliorumqꝫ ſimiliũ ac
diſſimilium amore contentus ingenuitatẽ ac p̃cla-
ritatẽ generis mei inquiris: ad hec quidem rñdere
non ĩmerito ordo rõnis exposceret ſi facultas adeſ
ſet ⁊ impoſſibilitas non obſtaret. Sed tanta eſt ge-

neratiõis me profunditas vt cunctorum mortaliũ
ingenia excedat Ego nanqꝫ ſum illa de qua ſcriptũ
eſt generationẽ eius quis enerrabit Ego ex ore al-
tiſſimi prodii primogenita ante omnem creaturam
et egreſſus meus ſicut a principio eternitatis. Ego
quaſi fluuius dorix: et ſicut aq̃ductus exiui de pa-
radiſo. Ab eterno ordinata ſum: et ex antiquis ãñq̃
terra fieret: Necdum erant abyſſi et ego iam conce
pta eram. Necduꝫ fontes aquarum eruperant: nec
dum montes graui molle conſtiterant ante omnes
colles ego parturiebar. Adhuc terra non fecerat
flumina et cardines orbis terre. Quando prepara
bat celos aderam: quando certa lege et giro valla
bat abyſſos quãdo ethera firmabat ſurſũ ⁊ librabat
fõtes aquaꝝ quãdo circundabat mari terminũ ſuũ
et legem ponebat aquis ne tranſirẽt fines ſuos qñ
appendebat fundamenta terre. cum eo eram cũcta
componens et delectabar per ſingulos dies ludẽs
coram eo omni tempore. Et delicie mee eſſe cum fi
liis hominum. Beatus homo qui audit me et qui
vigilat ad fores meas quottidie: ⁊ obſeruat poſtes
hoſtii mei. Qui me inuenerit ĩueniret vitam ⁊ hau
riet ſalutẽ a dñõ. Si igit̃ dilctꝰ in dilecto ſemper erã
manens ac dilectus ex dilecto ſemper manens in di
lecto ab eterno ludens eram. Habes igitur que ſim
et vnde proceſſi. Porro quid ſim in eſſentia quan-
tum ad penam comprehẽſionem ab huius perſcru-
tatione iubet ratio quieſcere cum natura ordinata
non tendat ad impoſſibilia. Diſcipulus. Dum hec
ſummo cum affectu audio vir meipſum pre cordis
iubilo capere valeo totuſqꝫ ſpiritus meus vehemẽ

ter exultat in domino. O quis michi det te dilectū
ſponſum ex dilecto genitore progenitum. vt inueni
am te foris et deoſculer te et iam nemo me deſpi-
ciat. Sed obſecro te dilecte mi quid cauſe eſt ꝙ
tam crebro rebus corporalibus in amore tuo com-
parare conſueuiſti cum tamen ſecundum verba tua
et ſecundum ſententiam omnium bene philoſophā
tium nec corpus ſis nec virtus in corpore. Sapi-
entia Rerum altiſſimarum veritates in ſua ſimpli-
citate acceptas intellectus humanus capere non
poteſt. et ideo neceſſe eſt eas tradere per imagines
et conſuetas ſimilitudines. Pulchritudo quip-
pe mea tanta eſt vt ſi quis magis cruciatibus mul
tis annis ſe exponeret vt vel ad ictum oculi me in
tanto decore conſpicere poſſet abſqꝫ omni dubio la-
bor premio minus adhuc reſponderet. Diſcipulus
Ex quo vt aſſeris de ſuperceleſtibus ⁊ diuinis rebꝰ
aliter loqui non poſſumus niſi per modum rerum
corporalium liceat ſimplici diſcipulo magiſtro pru
dentiſſimo verbum ſimplex proponere cuius decla
rationem cupio habere. En ſpecies celi et gloria
ſtellarum atqꝫ venuſtas campi ex multitudine per-
penditur florum. Sic nonnunꝙ decor iuuencula-
rum ſeu ſponſarum terrigenarum ex ornatu atten-
ditur veſtimentorūꝫ vnde et auro tecte gemmis co-
ruſcantibus infuſe ſubtilibus indute ſertis mican-
tibus redemitte pulchre procedunt. Tu vero quid
Sapientia. Prudenter pictor vbi ſubiectum defi
cit accidentia multiplicare conſueuit. et quod ma-
culoſum eſſe cognouerit rubrica lenire feſtinabit vt
ex ſophiſtica forma ignoretur. quia latet anguis in

herba. Ridere apparenter cogit quod nec ſenſibile
quidem eſt; ſicqꝫ oculos humanos decepit dum qđ
deforme ſub tegmine eſt colifero ſplendore per lini
ens reddit formoſum; in quo tamē magis artificis
ꝙ artificiati preconium iure prefertur. Eregione
vero ſol radiorum ſuorum circundatus fulgoribus
aliena non eget mendicata formoſitate quem in eſ
ſentia ſua luminoſitas tam immenſa inueſtiuit Sic
ſapientia eterna ſol iuſticie quīno ipſa cuius pul-
chritudinem ſol et luna mirantur lucem habitans
inacceſſibilem in ſplendoribus ſanctorum ante lu-
ciferum genitus fulgoribus immenſiſſimis circun
datus aliena forinſecus compōne non eget qui eſt
totum quod pulchruꝫ eſt quod ſpecioſum quod de
corum Cui idem eſt eſſe quod pulchrum quod dele
ctabile eſt eſſe Omnis nimiruꝫ gloria eius abintus
in fimbriis aureis circumamicta varietate Amictꝰ
namqꝫ lumine ſicut veſtimento tanta ex omni par-
te luminoſitatis pulchritudine reſpergitur vt ſui
fulgoris excellentiam oculis humanus ferre non
poſſet Non enim videbit me homo qui viuet. De-
niqꝫ omnis creature decor quid aliud eſt ꝙ quod-
dam ſpeculum in quo ſummi opificis relucet ma-
giſterium. Quod ſi lilii vt aſſeris decorem eiuſqꝫ
indumenti nitorem miraris quid aliorum auctoreꝫ
Si venuſtus aſpectus ac decenter ornata facies o-
culis tuis mundanis quondam ſic placuit o ꝙ di-
gne pre cunctis ineffabiliter pulchra et decora cor
dis placebit. Nempe ſi recte inſpexeris orna-
ta cuncta cum ſuis ornamentis ipſius ſunt pre-

conia;qui ſubſtantiam cum qualitate et ceteris ge
neribus producit ineſſe. Patʒ igitur ꝙ ea que va-
nitatis tempore te trahere ſolebant potius ad bo-
norum omnium creatorem trahere debebant abſqꝫ
eo ꝙ itrinſecus latet Diſcipul⁹ Et quid eſt quod in
trinſecus latet. Sapientia. Simpliciſſime eſſētie
mee iocūdiſſima viſio ſuper baliſſime deitatis mee
peroptata fruitio interminabilis vite tota ſimul ⁊
perfecta poſſeſſio. In his .n. cunctis agminibus tā
ta iocundatas datur;tanta gaudiorum geminatur
materia;vt pre amoris magnitudine ⁊ exultatiōis
immenſitate mille anni ſint ante oculos eorū tāq̄
dies heſterna que preterit. Si quidē tota celeſtis
frequentia continue cernens tot mirabilia nouaqꝫ
audientes cantica oculos in me defixos iugiter ha
bent Stant ſuſpenſis vltib⁹ et cordibus amore fla
grantibus ī me intēdūt. Pedes habent obliquos
quaſi ad iubilandum;faciem reuelatā ad contem-
plandum. ſicqꝫ ſurſū corda leuantes inhiant ore cor
dis peritur in ſuperna fluenta fontis vite. O q̄ bea
tus qui huic feliciſſime iocunditati ⁊ iocundiſſime
feſtiuitati ineſſe meruerit qui choris intererit pu-
ellarum celeſtium que mecum choreas ducentes ī
celeſtibus iocundant feliciter vbi chorus ſacratus
virginum poſt me canentes curſitant hymnos dul-
ces perſonant Envnicū amōis verbuʒ de labiis cha
ritatis mee egreſſū ad cor amoroſum omniū ſupat
angelorum melodias omniumqꝫ cytharedorum cy
tharizantium armonias omnia deniqꝫ inſtrumenta
muſicalia excedit et ſimphonias. Eia reſpice que
ſo mentis nunc in iubilo q̄ habilis ſim ad amandū

q̄ affabilis ad amplexandum et ad oſculādum aīe
ſyncere q̄ ſumme delectabilis O dulce ⁊ preciociſſi
mum oſclm labiis mellifluis affectuoſe impreſſum
O quam beata anima cui vel in tota vita ſua ſaltē
vnica vice fuerit hoc conceſſum. Quod ſi propter
hoc etiam mori contingerit graue non erit Sum de
niqꝫ ſemper preſto amanti ad reamandum preſens
in choro;preſens in thoro;preſens in menſa;in via;ī
clauſtro;in foro;ita vt non ſit locus vbi non ſit pre-
ſens charitas dens vbiqꝫ amanti per amorem corre
ſpondens Singulare quippe diuina ſapientia hoc
ſibi proprium inter cunctas vendicat ſponſas vt ad
votuʒ amantis vbiqꝫ preſens eſſe poſſit;cuncta pro
ſe emiſſa ſuſpiria deſideria immiſſa facta ſeruitia
in preſentiarum norit. Et propter hoc prouidebam
ait quidam amator ſapientie dominum in conſpe-
ctu meo ſemper. Et iterum propter hoc letatum
eſt cor meum et exultauit lingna mea. Rurſus tan
ta eſt bonitas mee prerogatiua ſingularis vt ſi q̄s
ex ea vel modicam guttam ad guſtandum ſuſcepe
rit de cetero omnia huiuſmodi oblectamenta tāqꝫ
ſtercus reputabit. Amor meus peccatoruʒ ſarcinis
oneratos exonerat;ſcientiam purificat mētem cor
roborat;ꝑfectis libertatem donat;et ipſos ſuo eter
no copulot principio Quid plura. Qui me ſibi in
ſponſam accipit meqꝫ ſuper omnia diligit viuit cuʒ
tranſquilitate;moritur cum ſecuratate;et quodam
modo in preſenti gaudia incohat et habebit in fu-
turo que per eterna ſecula durant. Multa dicimus
et verbis deficimus quia eminentiam amoris mei
nulla lingua hominum vel angelorum ſufficit enar

rare. Experi poteſt fari non poteſt. Hec tamen qua
ſi ex abrupto pꝛoiecta potius ꝙ dicta ſunt. Diſci
pulus O immenſum coꝛdis mei tripudium. Nun-
quid non vere iſta eſt hoꝛa ſalutis: hoꝛa leticie ſpi-
ritualis: tempus viſitationis et gratie: dies quam
fecit dominus in qua melliflui facti ſūt celi in qua
timoꝛ tranſiit in amoꝛem et familiaritatis tue gra
ta pꝛeſentia fiduciam pꝛeſtat loquendi melioꝛem ⁊
plenioꝛem. Aperiam igitur os meum et ſecreta que
tanto tempoꝛe in cubiculi coꝛdis mei clauſa tenue
ram tibi nunc reſerabo. vulnuſqꝫ amoꝛis dudum in
clauſum detegam in coꝛde lenguentis Tu ſcis/ex-
pertiſſimum et enim alloquoꝛ in arte amandi/quia
amoꝛ intenſus ſocium non patitur: non ſuſtinet plu
ralitatem. Regna quippe et amoꝛ ſicut olim audi
uimus ſocios non bene compatiuntur. Nam et flu
uius magnus in plures diuiſus riuos minoꝛatur.
Sic et amoꝛ dum ſocios querit minuitur et deficit.
O vnice et ſingularis coꝛdis mei poſſeſſoꝛ nunc ita
ſe habet ad ſe coꝛdis mei impetuoſus affectus. vt
vnice te diligens vicem ſibi rependi ſingularis af
fectet amoꝛis. O q̄ꝫ optabile michi eſſet vt me ex
nomine cognoſceres cognitumqꝫ ſingulariter dili-
geres. ac dilectum inter ſpecialiſſimos amicos tibi
ipſi eligeres. O deus meus vtinam oculis clemen
tie tue gratioſe me reſpiceres omniaqꝫ opera mea
diligeres ⁊ familiariſſimum me amicum tibi ac ſer
uum faceres. O q̄ꝫ lectus exiſterem ſi hoc michi
iuxta votum pꝛouenirent. Ego certe creſci diuiti
as et omnium hominum delitias me habere eſtima

rem. Nunc autem quod et cum gemitu coꝛdis dico
te ſolum et vnicum diligens communibus amoꝛis
legibus cogoꝛ contemplari. Queſo omnes pii a-
matoꝛes veſtras aures pꝛebete. michiqꝫ condeſcen-
dite et inter me et dilectum iudicate. Ecce dile-
ctus meus vnicus theſaurus eſt michi et amoꝛis
ſpeculum ipſum michi conſtitui. Facilius poſſent
ara molliri ꝙ mens mea eius ab amoꝛe reuocari.
Quod ſi me dimiſerit ego eum non dimittam. Vi-
it dominus ſi ſpꝛeuerit ego fidelis et conſtans eri
am et velut turtur ſolitaria ſedebo quouſqꝫ dile-
tum recuperabo. ego nullam recipiam cõſolatio-
em ad nullum intendam conſolatoꝛem quinimo o
eroſi erunt michi. Ipſe ſolus eſt quem quero. ab
ſo ſolo conſolari potero. Pꝛo ipſo elegit ſuſpen-
ium anima mea et moꝛtem oſſa mea. Si abierit
oꝛ meum ſecum trahet. ſi redierit os meum iubi-
replebit. Siue comedam ſiue bibam ſiue quod
unqꝫ aliud faciam ipſe michi pꝛeſens eſt. Ipſe eſt
n quem incendo: ipſe eſt quem requiro. Inſipi-
ns factus ſum: amoꝛ me coegit. Ecce dilectum
diligere animo expectaui quouſqꝫ ſenio frigeſce-
rem ac viribus fractus deficerem quouſqꝫ decoꝛ
faciei mee aut vultus roſei deperiret et ruge faci-
em operirent. et ſic exoſus factus et amoꝛi terreno
ineptus neceſſitate cogente ad ipſum amandum
confugerem qui aliam quam diligerem vel a qua
diligi cuperem non haberem. Quinimo cum
in floꝛe iuuentutis etas adhuc tenera longeuita-
tem annoꝝ ꝑmittēt et ſocioꝝ grata cõſoꝛtia adeēnt

et naturalis complexio amoris irrident multoſq;
rogantes ac retrahentes haberẽ his omnibus ſpre
tis violas pulcherrimas michi dulciter arridentes
contẽnebam facieq; aduerſa cum gemitu aduerſa
bar letus omnia proieci a te michi mercedem am
ris conſtitui ad amorem tuum confugi teq; mich
in dilectũ elegi. Nunquid igitur o amor meus ga
dium meum et dulcedo anime mee impium eſſet
me ſinglr diligeres et amori tanto tantillum reſp
deres non quidem pre cunctis ſolum diligendo ſe
inter amicos amorem familiorem impendẽdo h
eſt pro certo quod me angit ac ſolicitat qui tot ſi
corda te ardentiſſima charitate amantia que me
amore et in omni amoroſa exhibitione antecedu
Heu heu quid ergo erit de me Timeo.n.vehem/
ter cum inter lilia liliorũ amator paſceris o me
ſerum et redolentiam eorum odoras ne forte ca
ni vel vertice obliuiſcaris: et ſic damnum amoris
aliorum ex amore incurram. Ignoſce dilecte ꝙ ſi
loquor Hoc enim vt noſti ſibi vis intenſi amoris
dicat vt verbis legem imponere neſciat nullũq; n
delectum cuz dilecto occupatum aduertat Valde ſ
audeo diſcere ſparſus amator es. En ſexaginta ſũt
regine et octaginta concubine et adoleſcentularũ
non eſt numerus. Verũtamen vna eſt columba tua
perfecta et immaculata: que ceterorũ omnium ſibi
vendicat principatum. Deniq; in omnibus finibus
iſrael queruntur adoleſcentule virgines ⁊ ab yſaac
ſola eligitur ⁊ ad regẽ introducitur Sic ad aſſueri
multe introducte vna oĩbus profertur et ad ipe
cõſortiũ ſublimat. O vna q̃ vna es ⁊ ſam nõ habe

ꝙ feliciter creata que eximie dotata es vt vnicum il
lũ theſaurum ad cordis votum poſſideas. Quis mi
chi det ſaturari ſaltẽ de micis que cadunt de mẽſa
reliquiarũ tuarum? Sapientia. Valde ĩ exceſſu mẽ/
tis ex amore poſitus es qđ et verba affectuoſa ⁊ fa/
cies lachrymoſa oſtendit. Sed nunc ſi tibi oſtende=
rẽ ꝙ te ſingulari amore diligerẽ iuxta omne deſide
riũ cordis tui qđ facere velles? Diſcipulus. Te mi=
lies amplecti vellẽ et decies milies affectu gratula
bũdo peroſculari cuperẽ et quicquid vnq̃ aduerſi a
mor ſuſtinere perciperet libens cũcta ferrem. En
anima mea dñe mi ad verba tua tota ſuſpenſa erigi
tur: et verbũ conſolatoriũ preſtolatur. O deſiderium
aĩe mee loq̃re ad cor ſerui tui. O pie cõſolator cur me
ꝓuocas? Cur animam meam amore languidã diffe/
rendo affligis. En amor impatiens eſt: nec diutius
expectare poteſt. Nã deſideria dilata affligũt aĩam
Sapientia. Amor tuus licet intenſus ſit cecutiens
tñ aliqualiter videtur eſſe qui de diuinis et ſuperce
leſtibꝰ per modum terrenorũ faciendũ eſtimas: ⁊ idõ
quaſi per caliginẽ iudicas. Sic aũt non eſt. Nimirũ
dei ſapientia amor eſt Unde ſicut eſſentia ſua in cun
ctis exiſtẽs non partitur vel minor ex hoc in ſinglis
redditur: ſic nec amor ſuus licet cuncta diligat que
fecit minoratur. Sic.n. ſingulis intendit vt a cũctis
vacare videatur: et ſic cũctis preſidet vt a ſingulis
vacare putetur. Nec eſt ſic imaginandum quaſi tu
iuuenis amorẽ meũ preueniens propterea a me dili
gi et iure velles: ſed reuera ecõtrario eſt. Etenim te
ab eterno dilexi et te ex noĩe noui et affectu ſingu=
lari preelegi ideo diligis. licet ex conſequẽti affect

pre deſtinatiõis effectũ requirat dilectionis. Unde ſine preiudicio oĩm ceterorum amantium hoc firmiter teneas; me circa te omni tp̃e et hora tã amoroſe eſſe intentum ac ſi cunctis poſtpoſitis tibi ſoli vacarẽ et amori tuo ſingulariter reſponderem. Diſcipulus. Fidelis ſermo et oĩ acceptiõe digniſſim⁹ Nũc aĩa mea magnficata eſt pre omnibus diebus vite mee. Quẽobrem vna mecum iocundetur ſimulqꝫ gaudeat ⁊ cõgratuletur orbis terre et plenitudo eius pro dilecti tã pio amore et tam immenſa et optabili dilectione. Eya. dilecte mi aduerte oculos tuos a me: qꝛ ipſi me aduolare fecerunt. Cuius namqꝫ cor tã ferreum ſaxeumqꝫ pectus verba tua ſcintilliſera audire poſſet nõ ſubite amoris tui ignem cõciperet. Quis deniqꝫ tam frigidus vel tepidus exiſtit: qui ſi in tanto decore corã oculis cordis ſui ſuſtineret ſuiqꝫ amoris oculos frequẽter fixos in te haberet et ignitũ alloquiuꝫ tuum vehementer ſepiu⁹ audiret qui non intimi amoris facla inardeſcerent. ſicut enĩ ſol ad hemiſperium noſtrum aſcendẽs ⁊ circulũ meridianũ deſcribens terram ſuo adurit calore; ſic colloquiũ tuũ flameuꝫ corda frigida ſuum accendit in amorẽ. Omnes ſitientes venite nunc ad fõtem totius amoris et ad fructum deſideratum iocũdiſſime dilectionis. Quare expenditis et res et corpus ſimulqꝫ aĩam periculo eterno exponitis: et tñ in vanũ laboratis. Nam in idropica perſiſtitis ariditate: os aridũ propter ſaporem carneũ tenuem ĩ eo relictum dentibus veſtris roditis. O miſeri miſeriam amantis: dum hoc quod queritis iuxta votũ non inuenitis. Cernite queſo cernite ꝙ bonũ et ꝙ

iocundũ ſit ſummum bonum diligere: ſupremã ſpõſaꝫ adamare. Reddite ergo amatores dulciſſimi ad cor: et perpendite ꝙ beatus qui relictis omnib⁹ in hanc conſentit eiqꝫ ſoli cuncta ſeruitia amori debita corde deuoto impendit. Quanta putatis hic cõſolatione atqꝫ interne ſuauitatis dulcedine ſibi quidem ſoli nota ab oculis aũt cunctorum viuentiũ abſcondita perfruetur: feliciter proinde o delicata amatrix eterne ſapientie beatiſſima agnes virginuꝫ gẽma pulcherrima de tanti ſponſi preconio iactaſti dicẽs. Anulo ſuo ſubarrauit me et imenſis monitionibus ornauit me. Mel ⁊ lac ex oĩ ore ſuſcepi. et ſãguis eius ornauit genas meas. Vere fateor dilecte mi ꝙ ſermo tuus dulciſſim⁹ igneo amore reſperſus expegefecit dormitantẽ animam meam: liquefecit et refecit triſtem mentem meam. Illuminauit tenebroſa clauſa reſerauit ⁊ totuꝫ ꝓpoſituꝫ meũ ad hoc deduxi: vt totis viſcerib⁹ cupiã et ego dignus inueniri tua dulciſſima deſponſatione. Sicut enim audiuim⁹ ſic experti ſum⁹: qꝛ non eſt perſonaruꝫ acceptio apud te. Cũctos ad amorẽ tui inuitas oẽs ſatias ⁊ cis pocula ſalutis ꝓpinas. Adiuro vos oẽs o eterne ſapiẽtie ardẽtiſſimi amatores hui⁹ digniſſime ſponſe feliciſſimi dilectores: vt me veſtris precib⁹ ad ipſaꝫ dignemini ꝓmouere. Iã nũc corpus ⁊ aĩa q̃d ſuſtinetis: Quare negligitis. Cur tãdiu a tam ſalutari ꝓpoſito retardatis: Deponamus veterem hominem, nouum induamus: et torporem negligentie nos a tantis impedientem bonis excutiamus. Ut quid etiam nati ſumus. Nos enim vita viuimus tantum. Surgunt ſimplices: illiterati indocti: ⁊ ſecuna

ciſſimi amoris plenitudine inebriant ⁊ nos ſubtilis
terentes a veritatis viã ceteris demonſtrantes eoſ
qꝫ ad poculũ interne ſuauitatis inuitantes in aridi
tate mẽtis ꝑduramus. Eya agite confratres et cõ/
ſodales: q2 potens eſt deus de lapidibus iſtis ignes
ꝓcreare diuini amoris. Quis ſcit ſi cõuerſatur ⁊ ſa
lutatio glorioſa poſcentibꝰ proiiciatur. Quis ſcit ſi
benignã poſt ſe relinquat benedictionẽ vt et nos mi
ſeri ꝑticipes amoris ipſius affecti inter dilectos et
electos eius ſortẽ habere poſſimus. Delectat valde
huius ſpecioſiſſime memoriã ſponſe eiuſqꝫ preemi/
nentiã dignitatiſqꝫ prerogatiuam recolere ſingula
rẽ: ſicut muſica in cõuiuio vini et ſicut odor ſuauiſſ
vnguentorũ. Sunt n: qui ſe aliquid putant eſſe ⁊ ni/
chil ſũt: q̄ ſeipſos et incautos quoſqꝫ decipiunt. Q
quoties minus cognitum amatur: quod plene co/
gnitũ minus curat. Et cuius pñtia pre amoris ve/
hementia vir expectabatur iam habitum ad libitũ
exodii magnitudine ardentius eiicitur q̄ nõ habi/
tũ preſtolaretur. Fateor me iſta in diebus vanitatis
mee curioſius inſpectaſſe: et veniſſe hoc quod i ꝓ/
uerbio dr. Qui cauere niſi non ſunt oculis michi vi/
ſi. Quocũqꝫ enim me vertebar defectum aliquem a
mori ꝯtrariatẽ inueniebam. Naz ſi aderat pulchri/
tudo corporis deerat formoſitas mentis. Sbm de/
licatũ nonnunqꝫ morum incompoſita vel inepta q̄/
dã et amori contraria ſtoliditate precabat. nũc adl/
lũ naſum vel ſimũ: nec dẽtes retortos aut crines ab
raſos aut ſorditas veſtes habebat. Quod ſi hec ad
votũ erant egeſtate multa amori contraria preme/
batur. Quod opulentia et pulchritudine florebat:

ruſticitas generi ipſam odioſam reddebat. Hãc me/
lancoliã: hanc colera ira plena: hanc fama egyptia
ca denigrabat. Ubi vero hec omnia aderant cõgru/
enter ipoſſibilitas propria deerat vel malitia hoim
vel detractio linguarũ que poculum dulce amari/
tudine quadam perfundebãt et me ab hmõi amore
refrangebãt. Animus meus amorem ſpirans roſaz
habere ſpinã conquerebatur: et lilia aut violas ru/
ſticorũ vſui ac pecorum paſcuis deſeruire ſicut pri/
cipi attendiebatur. Pauonẽ aurea veſte nitentem de
formes habere pedes moleſte ferebant. Quid plu/
ra: Cũcta percurrẽs ſingula maculoſa iueni ad de/
fectuoſa: dixiqꝫ i corde meo: ab inquiſitione amoris
nunq̄ velle deſiſtere donec amatum omni carens de
fectu cõtingeret inuenire. Quid multis morer Ec/
ce nũc abyſſꝰ abyſſũ repit. abyſſꝰ deſideriorũ abyſſũ
itroiui: oĩz grãrũ ac ꝑfectionũ. q̄d eſt: ecce tu pl̄chra
es amica mea ſuauis et decora ſicut hieruſalẽ ⁊ tu
oſa ac generoſa. In diuitiis contentos precelli in
gloria oẽs antecedis. Nõ ſolũ ſapiens ſed et ipſa ſa/
pientia exiſtis nunc eſt ſiliis tui amoris facultate et
arte amandi. Nec timorẽ quidẽ aut pudorem ſolici
tabitur qui te diligere ſeu deſpõſare voluerit fami
liaritas tua nõ parit odium vel contemptuz ſz quã
to amatores tui perfectius te vident: tanto tibi per
amorẽ intenſius adherent. Nempe celeſtis artifex
totius ſtature dilecti mei liniamẽta ac ſpeciem ple
ne artis ſue circino deſcripſit: omne ſuperfluũ inde
reſecãs totius pulchritudinis formã dereliquit ac
in eo ſũmã amoris collocauit. Quis namqꝫ eſt que/
ſo edicite cuius mentẽ propriis oculis oblatã eius

pulchꝛitudo aduolare nō fecerit:cuius auditū ei⁹
dulce eloquiū non inebꝛiauerit. cuius coꝛ eius a=
moꝛ vi ſibi nō ſubiecerit Omnia enim ſupereminēt
elloquio verboꝛum metro metiri nequeunt. Aman
tis tm̄ affectu claudi volunt ei dilectum reficiunt.
Et huic oīa mea venundata gratis eius perpetuo
obſequio ſe deputarūt.iurauerunt ꝙ per uiuente; i
ſecula ab ei⁹ beneplacito nūq̄ velle diſcedere. O mi
dulcis ꝙ ꝓdulcis eſt tua amicitia que me vagā e=
tra me nō repulit ſed ſe meo amoꝛi mercedem deſi=
deratā pꝛebuit. O ꝙ felix affectus mei cibus cuius
guſtus oīa ſuauia reddit amara;amaraꝗ cūcta red
dit pꝛedulcia. Veniat dilectus meus in hoꝛtum ſuū
ibiꝗ reficiat dulciter quē afficit vehemēter Veni di
lecte mi.colligam⁹ ſimul roſas de roſario. Pomela
quoꝗ tibi ſoli ſeruata exhibebo:nec pꝛohibebo gu
ſtū omnium deſiderabilium ibi naſcentium. En vi=
deo dilectum meum ſtantem cum trecentis iuuen=
culis totius decoꝛe pulchꝛitudīs delicatiſſimis val
latū.ipſi quoꝗ inducti ſubtilibus et vnuſquiſꝗ p=
cinctus zona aurea ad mām̄illas. Coma quoꝗ cu=
iuſlibet fulua velut aurū radios ſolares reuerbe=
rat.vt viue lucis tricliniū inhabitare videatur Ipſe
aūt in medio eoꝛū coloꝛe roſeo niueo candoꝛe vult⁹
infuſus relucet;nomen ſuum et memoꝛiale ſuū ī de
ſiderio aīe. O quis michi det vt et nomen eius mel/
lifluū litteris aureis ſuper latitudinem coꝛdis mei
ſuper ſcribatur;quod pꝛo amoꝛis remaneat ſigna=
culo nec vlla vnq̄ decetero ipſum tollat obliuio. O
mi dulciſſima et feliciſſima ſapientia peto vt me a
te nec vita nec moꝛs nec vlla foꝛtune ſoꝛs ſeparet.

ſed permaneat moꝛte foꝛtioꝛ amoꝛ noſter in euū. A.

Quod diuina ſapientia amabilis ſit pariter et ter=
ribilis Capitulum.vii.

ALio quoꝗ tēpoꝛe cum ſol eſſet ſub nubi
lo qui pꝛius admodum clare refulſerat.
et gelu noctis ridētibus floſculis ſilen=
tium impoſuiſſet ꝓcelliſꝗ tonantibus nauicula in
medio maris iactaretur fluctib⁹ timoꝛ et tremoꝛ i/
quit diſcipulus venerūt ſuper me et contererūt me
tenebꝛe Sedebā ſolitarius cepiꝗ cogitare omnes
annos meos in amaritudine aīe mee. Quodam igi
tur modo ineffabili oculo intellectuali ꝓpoſita fuit
viſio illa ꝓphetica ī qua legitur ꝙ thꝛoni poſiti ſūt
et antiquus dierū ſedit.veſtimentū ei⁹ quaſi nix cā
didum et capilli capitis eius quaſi lana mūda thꝛo
nus ei⁹ flāma ignis accenſus. fluuius igneus rapi
duſꝗ egrediebatur a facie eius ⁊ ex oꝛe ei⁹ gladi⁹
ex vtraꝗ ꝑte acutus ꝓcedebat. Stupefactus igit
nimio terroꝛe percuſſus inhoꝛruerunt. omnes pil=
li carnis mee. Omnia namꝗ peccata mea et deli=
cta iuuentutis mee a paruo vſꝗ ad magnum in cū/
ctis cernentibus coꝛam me aperte videbam. Co=
gentibus autem nuntiis et feſtinantibus meren=
tem me ac dolentem ante iratum iudicem perdu=
xerunt. Cum vero rex imperatoꝛia maiſta=
te ſedens faciem ſuam eleuaſſet et ardentibus ocu
lis furoꝛem pecctoꝛis ſui indicaſſet coꝛrui ad ter=
ram vſꝗ pꝛolapſus caput inualidum ſuper bꝛachi
um pꝛout potui reclinaui. Cumꝗ ego ad hoꝛam
nimio terroꝛe coꝛreptus tacuiſſem. tandem ad

meipm rediens cum gemitu multo hoc intra me di-
cebã. Vhe vhe ãbulanti poſt concupiſcentias cor-
dis ſui. Vhe oĩbus operantibus iniquitatem: quia
ſi cognouiſſent eis futurã paratam penã atq; ſtri-
ctã irati iudicis ſententiã contra ipſos proferẽdam
et quomõ decreuit hic incipere a ſanctuario ſuo. v-
tiq; ſibi melius a peccatis cauerent: quin potiꝰ oẽm
penam corporalẽ ſeu temporalem ſuſtinerent ꝙ ocu-
los huius iudicis offenderent. Heu dominator dñe
ꝙ terribilis eſt facies tua nimis: ꝙ proceloſa et acu-
tiſſima verba tua. Totus tremo ad tãtam indigna-
tionẽ. O viſio horribilis et metuenda nimis et ſum-
ma cũ diligentia precauenda. Rogo et obnixe te fla-
gito rex oĩpotens per tuã immenſam bonitatẽ tue-
re me queſo ab hac viſione horrẽda. Fac michi hoc
in tpe quicquid tibi placuerit. Impone leges adiũ-
ge tribulatões: aduerſitates multiplica: infirmita-
tes cẽtuplica. Quicquid tibi placuerit libentiſſime
ferã: hoc ſolum ſupplicans vt a facie furoris tue p-
cere michi digneris. Siquidẽ tantꝰ eſt michi timor
dñi vt etiã cum ſolum leuis ſuſpitio occurrit quid
culpis meis exigẽtibus faciem tuã pauliſp auer-
tas a me: et ꝙ te iudicẽ meum offenderim: vt omni-
no quieſcere nõ valeam: ſed totus pre dolore et me-
rore in memet ipo contabeſcam. Et quomodo poſ-
ſem ſuſtinere illã terrificam faciem plenam ira et
indignatione. Vhe miſeris et obduratis peccatori-
bus. Vhe infernalibus et dãnatis aĩabus ac per-
ſis ſpiritibꝰ qui hanc faciem furibundam in ſua ter-
ribili diſpõne abſq; omni ſpe gratie viſuri ſunt au-
dituriq; illud abhorrendũ tonitruum: ite maledi-

cti in ignem eternum. O maledictũ eternum o op-
probrium ſempiternũ quod nũꝙ delebitur. Quis
cogitare ſufficiat diem iſtum tremendum. Deniq;
tam intollerabilis eſt paterne faciei tue ad emen-
dandum non ad perdendum filios tuos ſeueritas
ſtupẽda vt iferno ſimilis eſſe videatur. Quis ergo
tuam faciem terribilem omni ſpe priuatam videre
poterit. Suadeo proinde omnibus hominibus ma-
xime peccatoribus ne ſe ſilentio tuo vſq;quaq; cõ-
mittant. Taces enim et te videre pctã diſſimulas.
Cum vero arripuerit iudicium manus tua reddis
vltionem hoſtibus tuis et his qui oderunt te retri-
buis. Quomodo queſo o piiſſima bonitas verum
eſſe poterit te eſſe amabilem cum ſis tam terribi-
lis. Sapientia. Terribilis quidem ſum peccato-
ribus amabilis autem iuſtis ac me diligentibus.
Ego deus qui non mutor: ſecundum tamen qualita-
tem et diuerſitatem me aſpitientium diſſimilis vi-
deor. Electos meos in hoc mundo timorem pariter
et amorem iugiter habere expedit: vt et timor ſem-
per animum ſolicitãs a noxiis retrahat exceſſibus
et amor letificans erigat ad ſuperna.

¶ De viciſſitudine diuine viſionis ſiue melius viſi-
tationis: et qualiter aĩa dꝫ ſe tunc tenere. Ca. viii.

AMantiſſimus domini habitabit in eo cõ-
fidenter: quaſi in thalamo tota die com-
morabitur: et inter humeros illius re-
quieſcet. hec et his ſimilia que perfecto amori al-
ludunt verba dum aure cordis percipio: vehemen-
ter ſuſpiro cum me tã longe a fructu deſiderato hu-
ius amoris eſſe cognoſco. Nam ſubſtractio contra

votum diligētis quam ſepius me expertum eſſe fa
teor precipuus michi videtur in amore labor et do
lor. Quantum enim quis delectatur dilecti
et gaudet preſentia tantum de eius abſentia tri-
ſtatur et dolet. Et hec eſt ipſa inſipida amoris re
gula nimium afflictiua quā in terreno amore decli-
nare volui et tunc ipſam quoqꝫ in amore diuino in-
ueni. Hoc eſt ergo ꝙ habeo aduerſum te mater pul
chre dilectionis eterna ſapientia impugnans tuum
amorem quem nudiuſtertius tantum extuliſti Vi-
ciſſitudo namqꝫ predicta non ſolum in terreno amo
re: verum etiam in tuo videtur locum habere Fre-
quentiſſime enim dum mens amantis in thalamo
cordis quietius te habere putat ⁊ federe ſempiter
no brachiis amoris te ſibi contraxiſſe inſeparabili-
ter eſtimat: ſubito qui putabaris adeſſe neſcio quo
aufugis; et qui eſtimabaris conſtrictus eſſe lōgius
recedis et non compares; ſed animam dolore plenā
poſt te relinquis Et dum cor amantis poſt te ardet
anima te ſitit et corpus infirmum langueſcit; te ſo-
lum vnicum cordis gaudiū totis cupiēs viſceribus
diſſimulas et quaſi aſpernando nullum das omni-
no intelligibile reſponſū. Nunquid non impiū aut
crudele eſt nimium cōdeſcendere nolle ei quaꝫ ipſe
vulneraſti. Sapientia. Magnitudo et pulchri-
tudo cuiuſlibet creature poterit pro me reſponde-
re. Diſcipulus. Nunquid ſufficit hoc anime amoroſe
Licet tuam potentiam ſapientiam ⁊ bonitatē inibi
relucere indubitanter cognoſcat et te per hoc qua-
ſi per quoddā veſtigium ſūme pulchrum et bonum

eſſe intelligat longe tamen adhuc diſtat a ſuo fine
deſiderato. Sapientia. Si hoc non ſufficit ſalteꝫ
de ſacra ſcriptura contenta ſit; vbi me ſufficienter
qui diligens fuerit poterit iuenire. Quamlibet pa
ginam pro littera amoroſa tanqꝫ in amoris ſolatiuꝫ
per me ſibi tranſmiſſam ſuſcipiat; quia quecūqꝫ ſcri
pta ſunt ad conſolationem ipſius ſcripta ſunt ad
ſubleuationem ſpei et inſtaurationem charitatis.
Nonne hec tibi videntur argumenta dilectionis a-
manti ſufficere debere. Diſcipulus O totius magi
ſter amoris et dilectionis quare ſic loqueris. Nun-
quid non es verus amator Nunquid non et prece-
ptor amoris. Et vt melius dicaꝫ certe amor ipſe es
Igitur vere et indubitanter noſti conditiones cor-
dis amoroſi; et ideo tam alieno modo loqui de amo
re te non conuenit. Tu ſcis o amator eterne ꝙ amā
ti nimis paruum eſt quicquid hoc eſt quod ſuum a
matum non eſt. Nichil enim amanti ſufficit; niſi ip-
ſum amatum cum preſens fuerit. En factus es in
corde meo quaſi ignis eſtuās clauſus vſqꝫ in oſſibꝰ
meis et deficio ferre non ſuſtinens. O amantiſſi-
mum amoris obiectum tu cordis mei tam poten-
ter poſſides domicilium te ī armariolo cordis mei
tam delicate teneo repoſitum ⁊ me totum ſic amor
tuus ſua conſtrinxit vi; vt etiam ſi lingue hominum
et angelorum cunctorum te michi preconio ſingu-
lari extollerent ⁊ multa de te narrarent ſeu ſcripta
amoroſa demonſtrarent minime ꝓficerent; quin po
tius amātis affectū īterdū īpedire poſſet īplere aūt

deſiderium non valerent. Sed illuc pergit tota cor
dis mei intentio: vt te ſolum vnicū cordis mei the-
ſaurum inueniat et ī te ſolo vero bono iugiter quie
ſcat Modica horula abſq; tua feliciſſima preſentia
michi anni vnius ſpaciū videtur habere Unde pia
dulcedo noli queſo indigne famulo tuo eſſe aliena
Nempe cum vnica die te michi ſolito magis alie
num ſentio mille annoꝝ curricula longumq; plato
nicum annum me cū tedio multo exulaſſe deploro.
Tu es enim paradiſus voluptatis tu paradiſus ſu
perceleſtis: qui inno omni paradiſo optabilior Nam
te iuxta votum habere eſt perfecte beatum eſſe.
Nam igitur ſi pietate ac clementia cūctos decet et
ornatos qui in poteſtate ſunt poſiti: quanto magis
decet maieſtatem tantam miſeratio magna et com
paſſio multa: Quare ergo o benigna ſapientia cle/
menter non conſideras miſera illa amoroſa corda
que ad te furſum reſpiciunt profundiſſimos gemi-
tus emittunt lachrymas effūdūt vberrimas clamā
tes poſt te plena voce: reuertere reuertere dilecte
mi vt intueamur te: redde nobis leticiam ſalutaris
preſētie tue Flent quippe incōſolabiliter timentes
ne forte offenderint faciem deſiderabilem bonita-
tis tue. Sedēt ſole ac ſolitarie qm̄ amaritudine re
plete ſunt: et in ſecreto cubilis ſui ſecum confabu-
lantur: et anima deſideranti ac ſuſpiranti hec vel
ſimilia dicunt. O quādo veniet. Quando reddibit
Putas videbo: putas oculi cordis mei videbunt l
quem oculi angelici proſpicere cōcupiſcunt. Michi
quoq; omniū te amantium minimo res hec triſtis
nonnūꝙ accidit vt dum dilectus meus me inſcio ac

dulci ſopore opreſſo abiiſſet ego flens dicebā. Heu
quo abiit dilectus meus Heu vbi requiram illum.
putas ne videbit ꝙ eū alliciat: affectūq; ei⁹ greſſus
ad me retardet. Heu prohdolor quare non vigilaui
Quare non tenui illum. Mi dulcis oſtēde te michi
redde te michi. Ledit namq; nimis tua abſētia: quē
letificauit preſentia Uiciſſitudo acceſſus ac receſſ⁹
me affligit vehementer. Indica ergo michi vmbra
culum ſub quo cubas refrigerium querens eſtū de
uitans: q2 aſcendit ſol ne iterum extra me vagari in
cipiam qui me in te repereram. Heu ꝙdiu hac ca-
rebo qua ſola habita cuncta deſiderabilia poſſide-
rem. ad me eam ſupplico mi dilecte inclinare com-
pellat impetus motus cordis mei ad te. Huius nā
q; motus violentia memetipſa ſpoliās ac tibi defe
rens ꝯcta iocoſa reddit oneroſa: deniq; ⁊ memetipſo
carens oneri ſum michi. Hec piis oculis intuere.
Iam enim deficio amplius ferre non valeo. Da er-
go te vt in te me recipiam: q̄ me ꝑ te perdidi. O mi
ra virtus amoris. Ego vere dico quia fortis eſt vt
mors dilectio Et enim cor michi o amor abſtuliſti ⁊
dilectio dediſti: eiq; ipſum tam inſeparabiliter con/
glutinaſti vt me certis temporibus quodammodo
reliquiſſe putetur et iam in dubium vertatur cui⁹
ſit vtrum ſubiecti quod viuificat vel obiecti quod
eſtu feruidiſſimo amat O cor dic michi queſo cui⁹
ſis: vtrum me illius quem totis amas viſceribus vl
illius cui vitam das. Si mecū es o ꝙ parum mecū
es: o quotiens alibi/es. Neſcio vbi es ſi non es cum
eo cuius es. Ego vero nulli te tam libere dimitte-
rem niſi dilecto: quem pluſꝙ propriam vitā diligo.

Et quia eum pluſꝙ me diligo: ideo tāto magis me
cum es quanto plus eius es, cuius et ego.
Namq̄ꝫ non ſolum te ſibi appropꝛias ſed et me to-
tum quoq̄ꝫ ſimul mecum trahe: nec ſibi vendicas
cum effectu. Si ergo eius es immo vero quia eiꝰ
es non modo creatione et redemptione ac ceteris
ſimilibus cauſis ſicut et alie rationales creature:
ſed et eius es quodam ſingulari priuilegio ſcilicet
voluntaria ac libera donatione. ſiquidem tu es il-
lud iocali quod inchoantibus amoroſe iuuentutis
mee temporibus omnibus mondialibus, terreniſq̄ꝫ
amatoribus priuatum ſibi pro arra amoris pro io-
cali dilectionis pro ſigno charitatis obtuli et ip̄m
ſui nominis litteris ſanguineis conſignans thronū
eburneum reclinatorium aureum ac thalamum nu
ptialem ad quieſcendum in eo ſibi conſtituit igitur
dic michi qualiter recipere vis illam tuam amicā
et ſpiritualem ſponſam eternam ſcilicet ſapientiā
cum redierit et ad hoſtium cordis ſtando ac pulſan
do petierit ſibi aperiri. Ego inquit non diu tarda-
bo nec dilectam diutius expectare permittam: ſed
in occurſum eius feſtinanter occurram et brachiis
deſideriorum meorum affectuoſiſſime extentis di-
lectum votorum meorum inter ſalutationis verba
immo amplexus conſtringam. Et ſicut clauſus ioā-
nes in vero matris ad preſentiam eterni regis tri-
pudiādo ſaltauit: ſic et ego clauſus ergaſtulo ad tā
ti ſponſi preſentiam medullitus exultabo eumq̄ꝫ in
voce exultationis talibus verbis de theſauro amo
ris aſſumptis ſalutabo dicens. O dilecte mi abyſ-
ſus profundiſſima deſi deriorum meorum et virtus

medularum mearum totaq̄ꝫ ſimul congeries viſce-
rum meorum te ſalutant ex intimis et precordia-
liſſimis anime affectibus tibiq̄ꝫ demandant tot ſa-
lutationes ac deuota ſeruitia quot in arboribus fo
lia et in celo fulgent ſydera ⁊ quot arene maris cir
cā lictora Sicq̄ꝫ deuote receptum ītroducam ad lo
cum propꝛium ſcꝫ cordis triclinium ſpiritualeꝫ tha
lamum. Sed prohdolor hoc eſt quod me ante ſcī̄
gemere compellit viciſſitudo ſcꝫ acceſſus et receſſꝰ
ipſius. Hoc namq̄ꝫ valde affligit animum meum
perfectiſſimo amoris gradu ſolidatum. Hec et
his ſimilia intima cordis ſuſpiria et amoris collo-
quia o eterna ſapientia audis nec attendis ſed nec
aduertere quidem aut curare te ſimulas. Sapi
entia. Uideo ſingula et attento cordis deſiderio
proſpicio vniuerſa ſed expecta pauliſper et indica
michi verbum quod a te quero Nunquid non qui
multa loquitur ipſe nō audiet: aut qui multa inter
rogat ipſe non reſpondebit. Reſponde ergo ⁊ tu mi
chi quod quero Quidē eſt hoc qđ potiſſimum cele
ſtes ſpiritus querere et intendere debent ī ſua ope
ratione Diſcipulus. O omnium prudentiſſima pō
deratrix ꝟtutū eterna ſapiētia quō ſimplex ⁊ īpita
ad hāc interrogationē reſpondere potero. Sed tu
ſūma celeſtis diſciplīe magrā rn̄dere ꝓ me obſecro
Sapientia. ſcire igit̄ debes ꝙ angelici ſpūs ⁊ viato
res ꝑfecti nichil tm̄ ī ſua ꝑatione q̄rūt ꝙtū confor-
mitatā oīꝫ actionū ſuaꝝ ad meā volūtatē Meꝰ īgr di
uina ſapīa cibꝰ ē vt faciā volūtatē pr̄is mei q̄ ī celis
ē Hic ē cibꝰ angeloꝝ ſimulq̄ꝫ ꝑfectoꝝ viatoꝝ vt de-
lectāt volūtatē dn̄i ſui adipleri ī ſe vniuerſalē ī om-
nibus creaturis Unde ad opꝰ vile de ſuo genere de

lectabilius ferentur: q̄ ad honorificentius ſi volun-
tati mee id foret magis acceptum diſcipulus. O
ſumma ſapientia q̄ occulta ſuggillatione tua nunc
reſponſione imperfectionem meam percutis. Inte-
dis .n. ni fallor queruloſitatem meam modo vrbane
reprehendere: defectum longanimitatis damnare
qui dulcia quero: aſpa quo ad poſſum fugio. Sapi-
entia. Tāta dʒ eſſe abſolutio affectus probati diſci-
puli. vt nō ſolum corporalibus delectationibus nō
ſit alligatus: ſed neqʒ pro ſpiritualibus tm̄ ihiaret
vt eas carnis q̄ ſummum bonum in ſeipſo accepti
querendo appeteret. Conſidera ergo teipſum quid
queras aut quid diligas Imperfecti enim quiqʒ ea
que dilecti ſunt non querſit: aut ei ſua incommoda
declinant ſicut ſerui: vel ſua lucra ſectāt ſicut mer-
cenarii Veruntamen vt interrogationi tue principa-
li de viciſſitudine viſitationum mearuʒ que animā
vt dicis affligunt amoroſam plenius reſpōdeā Sci-
re debes q̄ interdum et frequentius aliis cauſis p̄-
termiſſis ipſa anima huius ſubtractionis cauſa exi-
ſtit dum radio ſolari feneſtra per opaca quedā pre-
cluditur: vel hoſpiti tanto irreuerentia ab intra ex-
hibetur: vt proinde exire de dilecta atqʒ in hoc non
dilecta cogatur ipſe cuius delitie ſunt eſſe cū filiis
hominum Interdum quoqʒ adueniens exultationē
tribuo manſionem faciens apud dilectam non ma-
nifeſte quidem ſed occulte atqʒ latenter: ita vt pau-
ciſſimi ⁊ non niſi expertiſſimi queant preſentie mee
myſteria cognoſcere. Diſcipulꝰ. Dn̄e vt video pitiſſi-
mꝰ amator es tu Oro igit̄ ⁊ deſidero vt m aliq̄ inſi-
gnis tue ſactiſſie ac certiſſie pn̄tie oſ̄dere digneris

Sapiētia. Si preſentiā meam deſideras cognoſcere
temetipm̄ qualis ſis in abſentia gratie debes dili-
genter examinare: et ſtatim quod queris inuenies
Summū namqʒ bonum cum ſim preſentia mea cū-
cta bonitate adīpleo: ideoqʒ ſicut cauſa per ſuū ef-
fectum cognoſcitur: et ſol in ſe inuiſibilis per radio-
rū ſuorum repercuſſionem viſibilis efficitur: ſic ⁊ pn̄-
tia mea deprehenditur per ſuam fecundiſſimaʒ bo-
nitatē. Nunc igitur ſi vnq̄ bonitatem preſentie mee
vel abſentie ſterilitatē probaſti profer in mediuʒ: vt
inſtructus inter graminavaleas dignoſcere flores.
Diſcipulus. Si cuncta cordis mei mēbra in līguas
verterētur et omnes artus humana voce reſonarēt
nō poſſent exprimere nec perfecte enarrare hoc qd̄
a me queris. Sed vt verū fatear huius rei cauſa in
amplitudine mirabiliū dei ſepiſſime ad cor altū ex-
ſurrexi: vt exultaretur deus dicens in memetipſo.
O ſi talis preſentie dei tā immenſa bonitas eſt ī ho-
mine peccatore cuiꝰ vita minima et exercitia nulla
q̄d ergo eſt in aliis vbi vite innocentia gratiarum ac
virtutū copia tam eſt immenſa. Verumtamen hoc
modicū quod expertus ſum prout dederis proferā
vt in eiuſmodi pleniorē habere poſſim directionem
premiſſorū. Igitur o ſumma bonitas cum faciē tuā
gratioſā bonitate et ſuauitate plenam a me auer-
tis cū internam conſolationem ſubtrahis et lumen
in manibꝰ abſcondis: tunc anima miſera ſubito im-
mutatur et velut languida ⁊ tabeſcens efficitur laſ-
ſitudo exinde corporis ſubſequitur et cordis duri-
tia ac ſpiritus triſtitia ſentitur: tedium quoddam
virulentū occupat fines meos: ita vt tedeat animā

meam vite mee oīa que videntur vel audiuntur eti/
am ſi bona fuerint nauſeā tunc prouocant ſpiritua
lem. Receſſus iterum tuus horrorem loci: celle fa/
ſtidium: fratrū pariter mecum cōmemorantium a/
ſpernationem inducit et aīa mea dormitare incepit
pre tedio vt interdū ex puſilanimitate ſpiritus ne/
ſciat vnā veniat aut quo vadat. Experientia inſuper
certiſſima pſuaſum habeo me tunc eſſe ad vitia p/
cliuiorē ad reſiſtendum tentationibus debilē: et ad
oīa exercitia ſpiritualia minus valentem. Omnis q
me illo tēpore queſierit vacuam domum inuenit.
qr bonus paterfamilias omnes domeſticos benedi
ctione et hylaritate replēs abſceſſit: et domicilium
vacuū dereliquit. At vero cum preclarus ille oriens
ſplēdor lucis eterne in medio tenebrarū cordis mei
exurgēs et procedēs pulchre exoritur: o mutatō de
xtre excelſi tūc oīs melancolice complexionis nebu
loſa cōgeries diſſoluitur et vor caliginoſa ſicut di/
es illuminatur triſtibus cunctis ſubmotis. Et ecce
cor riſu perfunditur: os iubilo repletur. gaudet aīa
ſerenatur cōſcientia. plaudent cum tripudio omnia
oſſa mea deum ſimul laudantia ac dicentia: quoniā
bonus quoniā in ſeculum miſericordia eius: et can
tent in viis domini: quoniam magna eſt gloria domi
ni. Tunc incipit voluntas cum gladio feſtinare: et p
pre exultatione ſolēnizare: ita vt tantis gaudiis in/
fuſis nonnumqȝ iuraſſem: qȝ hanc diem luminoſita/
te tam inſignem reſurrectionis dominice ob preco/
nium orbi terrarum ſtellifer orbis adduxiſſet. Ni/
mirum cum in me extinctum putaueram oriebar vt
lucifer: et habitātib⁹ ī regiōe vmbre mortis lux ex

ta eſt eis. Tūc omnia que prius dura et aſpa et quo
dammodo impoſſibilia videbantur dulcia reddebā
tur et leuia: ieiunium dulce: vigilie breues: cuncta/
qȝ exercitia parua videbantur pre amoris magnitu
dine. In ea quoqȝ hora gratie ſpiritualis vitā emē
dare: mores corrigere ac multa bona facere propo/
no: que gratia recedente heu minime ad effectum
perduco. Anima repletur claritate et veritate ac
dulcedine tanta perfunditur: vt pene ſeipſam et om
nium ceterorum obliuiſcatur. Meditationes melli
flue ad libitum confluunt. lingua infantilis diſer/
ta efficitur: corpus pigrum ad mandata dei prom/
ptum redditur. Et vt breuiter dicam: tanta eſt gra
tie copia ex omni parte diſtillans: vt omnis qui pe/
tit accipiat: et qui querit inueniat: et pulſantib⁹ a/
periatur. Tunc cunctis viſibilibus altior effectus:
omnia temporalia calcaſſe et in atriis celeſtis hie/
ruſalem me ſtare arbitror: ita vt auſpitia quedam et
initia futuri ſeculi quodammodo incipiam pregu/
ſtare. Oēs enim affectus in amoris gaudio iuncti ī
ſola conditoris fruitione quieſcunt. Hec inquam et
his ſimilia in penetrabilibus cordis geruntur. V/
trum autem ex me vel ex te peto informari. Sapi.
Perditio tua ex te: ex me tantum auxilium tuum.
Ex te non niſi deficis et ad nichilum tendis: hec
autem et his ſimilia per preſentiam meam tibi no/
ueris conceſſa. Nam hic eſt ludus amoris quem in
anima amoroſa habere conſueui. Diſcipulus.
Et quid eſt ludus amoris? Sapientia. Lu/
dus amoris eſt gaudium et dolor que ſibi inui/
cem ex preſentia vel abſentia dilecti ſui ſuccedunt.

Hoc propꝛium amoꝛis eſſe ſolet: vt quantus ſit preſentie amabili lateat; recedente vero percipiatur. Diſcipulus. Hic ludus amoꝛis nõ michi videtur ee gaudii ſꝫ meroꝛis. Sꝫ obſecro te putas ne ſi ab hac viciſſitudine viſitatiõis in hoc tempoꝛe aliqui viatores priuilegio ſingulari excipiãtur. Sapientia paucíſſimi. Nimirũ tanta in homine diuinorum participatio ſtabilitatis: eſt quedã inchoatio eternitatis. Diſcipulus. O qui ſũt illi et cuius conditionis qui ad tantã confoꝛmitatem perueniunt. Sapientia. Hi ſũt qui videlicet puriſſimis affectibus ab ĩfimis abſtracti in lõgo tam vſu ⁊ exercitio deifoꝛmes quodã modo effecti diuinis rebus continue vtuntur: ꝙ per exceſſum mẽtis perfectiſſime omne mediũ diuidẽs deum et animam tota alacritate depoſuerunt. Diſcipulus. Dũ hec audio aliquando ingemiſco: eo ꝙ talibus in vita ⁊ experientia adhuc tam lõge me eẽ cognoſco. Proinde quia hec perfectionis ſumma facultatẽ meam excedit: volo a te ſcire qualiter diſcipulus inexpertus in huiuſmodi viſitatione ſe debeat tenere. Sapientia. In die bonoꝝ ne immemoꝛ ſis maloꝝ: et die maloꝛum ne immemoꝛ ſis bonoꝝ vtſic te quidẽ nec in preſentia gratie vltra modum extollas. nec ĩ abſẽtia vltra quod expedit deprimas ſꝫ velut aioth vtraqꝫ manu vtere ꝓ dextera. Si adhuc es nouella plãtatio et aſſidua irrigatione eges ſaltẽ hoc facias vt hãc viciſſitudinem non impatienter feras licet faciẽ meam ſemper inquirere debeas diligenter. Diſcipulus. O ſi inſpicere velles: ſcires vtiqꝫ quia diuina dilecti expectatio magna cordis eſt afflictio. Sapientia. Haud dubium hanc rotam amoꝛis volubilẽ ſuſtinebit quicumqꝫ amare voluerit. Nec mirũ. Neqꝫ enim mundi huius amatoꝛibus ſẽper pꝛoſpera: ſed etiam interdum ſuccedunt aduerſa. Qđ ſi foꝛte minus expertus es interroga quẽpiam ex eis et dicet tibi quia laboꝛabit omnis qui amare voluerit. Sunt quidẽ nonnulli amatoꝛes nimiuꝫ vtiqꝫ molles qui dum amoꝛi ad hoꝛam ĩſeruiunt ⁊ amatoꝛes ſꝫ ſine laboꝛe eſſe volunt: quibus ſi ſtatim iuxta votũ aura optata non arriſit: a ceptis cõtinuo deſiſtunt. Et hi ad fructuꝫ amoꝛis minime ꝑueniunt: eiſqꝫ tanqꝫ indignis dicitur. Militie ſpẽs amoꝛ eſt: diſcedite ſegnes. Proinde feruidus amatoꝛ vt ad fructũ amoꝛis deſideratum perueniat debet eſſe ſedulꝰ: longanimis: obſequioſus: nec faciliter deſiſtere debet etiã ſi mille vicibus repulſam patitur ſemper exiſtẽs bone ſpei cogitans quia laboꝛ impꝛobus oĩa vincit. Quid mollius aqua? Quid lapide durꝰ? Et hic frequenti ictu aque cauatur. Et vt rumoꝛes bonos tibi et veris amatoꝛibꝰ ad audiendũ delectabiles ſubinferam: noueris ꝙ hec diuiniſſima pꝛo qua laboꝛas ſponſa rogari vult obſequiis delectatur. Quis videlicet tã ſubito et in rebus caducis obtinet quod amoꝛi placet. Roget ꝑ fide ⁊ poſtulet ac obſecret nec deſiſtat: et ego ei vere introitũ iuxta coꝛdis votum pꝛomitto. Non eſt enĩ inuenta in oĩbus finibus iſrael que tam facilis ſit ad exoꝛandũ: tã pꝛompta ad exaudiendum: ad reddendũ votum tam pia ſicut hec tua diuiniſſima ſponſa En pꝛe magnitudine amoꝛis ſe cohibere diu non valet. Non poteſt expectare donec rogatur ſed pꝛeoccupat ſe querentẽ et ſe pꝛioꝛem eis oſtendit. Stat

in foro in medio plateaꝛū: in foribus poꝛtarum dat
vocē ſuam; omnes alliciens et ad ſuum trahēs cun-
ctos amoꝛē. Qui amare me voluerit omni tempo-
re me ſuā amabilem ſpectare ſtudeat; ſicut ⁊ ego iu-
giter meū amatoꝛem ſpectare conſueui. Siquidē
neſcit vtrū ab oriente vel ab occidente ſeu a ſeptem-
trione aut meridie veniat quā pꝛeſtolatur. Ignoꝛat
etiā vtrum mane vel meridie vel galli cantu hoſtiū
pulſet; ⁊ aperiri petat. Nā ſepius dum animus inq-
rendo anxius exiſtit; querendo nō inuenit; ſed cum
minime putauerit dilectū pꝛeſentem habebit. Se-
per enī cupio dilectam amoꝛi eſſe paratam; nec eā
de ſuis meritis pluſq̄ de mea dignatione volo con-
fidere. Poꝛro nō ſufficit vnā hoꝛula tempoꝛis cū
dilecto expēdere; ſed neceſſe eſt ſepius inuocare ⁊ vi-
dere: qui ei⁹ occulta ſuſſurria vult intelligere et pꝛe-
ſentia eius potiri deſiderat pꝛecioſa. Et vt dulcib⁹
his ſermonib⁹ verba increpatoꝛia non tamen min⁹
amatoꝛia miſceam⁹ arguere valde te opoꝛtet; quia
vere ī huiuſmodi exercitiis amoꝛis repꝛehenſibilis
es. Cur ꝓh pudoꝛ tu qui miliciam amoꝛis aſſumpſi-
ſti; qui hanc noſtrā philoſophiam pꝛofeſſus es ⁊ ei⁹
dulci iugo humerū tuum ſuppoſuiſti; cur inq̄ vaga-
būdo coꝛde oculis tremulis ac ī fine oꝛbis terre ro-
tatis ſtare coꝛā tanta ſponſa pꝛeſumis; que indefeſ-
ſo aſpectu ſerena et gratioſa facie iugiter te pꝛoſpe-
ctat nec oculos ſuos a te auertit. Quam verecun-
dum ſingulis quibuſq̄ auditum pꝛebere; vt nō poſ-
ſit que diuina ſapientia in te loquitur audire. O q̄
turpe eſt diſcipulo amoꝛis ſeipſum tantum obliui-
ſci; vt ei⁹ non aduertat verba interna cuius vbiq̄ in

datur pꝛeſentia. Merito ꝓinde tanq̄ ab indigno ſe
ſubtrahit; cū te non in te nec in ſe ſed extra te et ſe ī
mūdi ſtrepitu inuenit. Hec queſo emendare memē-
to. Perpende q̄ indecens exiſtat; ſi anima quicq̄ ī
exterioꝛib⁹ querat que regnum dei intra ſe poꝛtat.
Regnum quippe dei intra vos eſt quod eſt iuſticia
pax ⁊ gaudiū in ſpiritu ſancto. Amen

¶ Quare diuina ſapientia ſuos charos in hoc mun-
do permittit tam multipliciter tribulari. Capi. ix.

Iuſtus quidem tu es ſi diſputem tecum: ve-
rumtamen iuſta loquar ad te. Quare via
impioꝛum pꝛoſperatur bene eſt omnibus qui pꝛe-
uaricātur et inique agunt. Plantaſti eos et radicē
miſerunt pꝛoficiunt et faciunt fructum. Materiā
ventillatam multifarie et frequenter diſcuſſam ac
reuerſatam opus non eſſet reſumere: refricatio tri-
bulationum aduerſitatum iteratio replicationem
querulosam quoq̄ aduerſum te rectoꝛ oꝛbis expo-
ſit. Nunquid enim vano oſtentationis ſpiritu homi-
nibus ſuadeo? Deus ſcit. Aut nunquid contra ho-
minem diſputatio mea aut ad hominem et non ma-
gis pꝛopter refrigerationem ardoꝛis coꝛdis contri-
ti et humiliati et a pueritia vſq̄ ad hanc diem paſ-
ſionibus et miſeriis vexati? Aut quis non ſimilia vel
maioꝛa paſſus compati ſciret ſicut tu qui ex his
que paſſus es compaſſionem didiciſti? Sicut enim
cecus natus de non viſis coloꝛibus imperfecte ſyl-
logizat; ſic qui non es paſſus aduerſa tanq̄ iner-
pertus minus perfecte de tribulationibus iudi-
cat. Aut quomodo poſſent credere illi quoꝛum

domus ſūt ſecure et pacate et non eſt ira dei ſuper
eos q̄ ducūt ī bonis dies ſuos delicate nutriti:ī ſola-
tiis educati:robuſti:ſani:felices:dignitatib⁹ hono-
rati:gradib⁹ ſubleuati:bene ꝑentati:quorum viſce-
ra plena ſūt adipe et oſſa medulis rigantur:his qui
habēt menſas vacuas et noctes laborioſas:qui no-
cte ⁊ die replētur doloribus:et iugiter in amaritu-
dine aīme ſunt quibus foris pugne intus timores.
quos nec ſinis ad ictū oculi q̄ſcere. cum et nos hſia-
ne deputata quieti in inquietudinē eis propter ti-
mores nocturnos cōuertatur. honor temporalis ab
eis tollitur ⁊ gloria mūdi fruſtrantur:deſpicabiles
inter multos reddūtur:opprobriis ſaturantur:tra-
dūtur in prouerbium et in exemplum fiunt:omniū-
q̄ piſma vſq̄ adhuc. O q̄ bene ſapiebat qui hec ea-
dē ſentiens dicebat. Sunt iuſti quibus mala proue-
niūt quaſi opera egerint impiorum:et ſunt impii q̄
ita ſecuri ſūt quaſi iuſtorum facta habeant. Amor
tuus videtur eſſe ſicut volumē volans quod guſta-
tum quod ī ore eſt ſicut mel dulce:comeſtum autem
amaricare facit vētrem propter laborem amorē tu-
um concomitantē. Elementa ac puerilia amoris tui
ſunt tribulatiōes ⁊ miſerie. Prius nam q̄ paſſ⁹ ac-
cedentiū ad te prima pagina te legentium: primum
exeniū ac iocale te diligentiū eſt iſtud. Fili acce-
dens ad ſeruitutē dei. ſta in timore et prepara ani-
mā tuam ad tentationē. Bene dicit ad tentationem
vere ad miſeriā et tribulationem. ita vt cunctis die-
bus militie tue ſcis in conflictu ⁊ certamine:vt for-
tuna tibi raro aut tā q̄ ad optata arrideat. Non de
omnibus loquor. Tu ſcis dn̄e quos ad opus tā ce-

tremum elegeris. Si ſanitate ac robore aut elegan-
tia gaudent corporali multipliciter flagellari conti-
nuo incipiunt deficere. et vel exquiſitis caſtigatio-
nibus vel grauiſſimis infirmitatibus oppreſſi lan-
gueſcere coguntur. Si aurum eis eſt vel argētum
fures veniunt et furant:vel q̄ difficili⁹ eſt affcm̄ ei⁹
ab ipſis reſcidis. Si poſſeſſiones agroꝝ aut vineaꝝ
aut oliuaꝝ eis ſūt cū aliis ꝓſpera arriſerit aura hic
grando vel pluuia cōſūit. Reſiduum eruce cōedit
locuſta et reſiduū locuſte cōedit bruc⁹:et reſiduū
bruci cōedit rubigo. Domine dabis eis. Quid da-
bis eis. Panem artum et aquā breuem. Hic eſt ci-
bus ille regius q̄ ſequit̄ ſeruos tuos. Si trāſit ma-
ria:ventus contrariatur. Si per terrā ire diſponit
ſi multis diebus celū terre ſerenitatē cōceſſerat:ec-
ce cū hic tuus/vt ſic loquar/miſer amator ad lucem
venit et ad viam ſeparauerit conglomerātur nubes
terra ībribus perfunditur et vel pluuia vel eſtu ni-
mio aut etiam gelu ītēperato ſeruus ille tuus affli-
gitur. Mira res pariter et ſtupenda. Nunc mures
in oculto non ſiunt ipſum quieſcere:nunc milui ī ce-
lo cum ad lucem prodierit aut etiam corui crocitā-
tes in ipſum quaſi ſubſanatorie impingunt. et ſiue
taceat ſiue rideat diſplicet. Quod ſi quis contra
eum etiam tacentem nullum verbo aut facto le-
dentem ſe erexerit omnes concurrunt ad maledicē-
dum līguas acuunt et velut rabidi canes lepuſcu-
lum plebem inualidam et ſe omnibus ſubſternen-
tem inſequuntur lacerant ac diſcerpūt. Sed vt etiā
hec de tua gratia inferam. ecce ipſi dicunt. Diligit
de⁹ odiētes ſe et odio habet diligētes ſe. illis bona

iſtis mala largitur Et quod his maius eſt tu quoqꝫ
iudex iuſtus partē aduerſam ſic te fouere oſtendis
vel ſimulas:vt omnino taceas;quaſi non ſit tibi cu/
re de tuorꝫ ſubuerſione ſeruorꝫ. Sic perit iuſtus et
non eſt qui recogitet. Et qꝛ impius preualet aduer
ſus iuſtū propterea egreditur nunc ſicut olim iudi
cium peruerſum Nōne et hoc quaſi impatienti aio
cōquerebatur ille amabilis et re et nois interpre
tatione propheta dn̄i qui dicebat;quare non reſpi
cis ſuper iniqua agentes et taces deuorante impio
iuſtiorem ſe. Ecce bene agitr maledicta recipit tibi
ꝓ poſſe ſeruit et vitam eius īuidus deſpicit;deriſio
nibus a legis tranſgreſſoribus vrgetur. Porro a ſe
ipſo mille caſtigationibus tribulatur. Et quod his
maius eſt ecce ſathan a facie tua egreditur et ei.in
omnibus ad que ſe verterit inſidiatur. O cuſtos ho
minum o immenſa dei pietas:quomodo hec multi
formia mala in tuis electis ſuſtinere poteris. Aut
quomodo hec et ſimilia vides et nō adiuuas:Qua
propter et ego nunc in tribulatione ſpiritus mei cō
fabulor tecum in amaritudine anime mee. Tu eniꝫ
ſolus et laborem et dolorem conſideras et ſcis qm̄
non ex animi leuitate ſed ex plenitudine amaritu
dinis anime mee verba hec dolore plena ꝓceſſerūt
que gemitibus tantis intercipiuntur;ſed et lachri
me decurrentes preoccupant ſtilluꝫ ſcribentis. Sa
pientia. Delicatus miles es qui aduerſa tantum
formidas ſed nec dum quidē vſqꝫ ad ſanguinem re
ſtitiſti;nec in valle pugillum vſqꝫ ad mortem decer/
taſti. Nonne vir tu es: Sed proh pudor velut rino
cerō audaciſſimus es tu tp̄e proſperitatis.ſed tela

raneꝫ fragilior tēpore aduerſitatis. Bellator in
uictus ad exercendum ſe et probandū tribulationē
et miſeriam inuenire deſiderat. An non bene gloria
batur qui dicebat libenter gloriabor in infirmitati
bus meis. Nam niſi preceſſerit pugna:nō poteſt eē
victoria. Gubernator in tempeſtate dignoſcit ī acie
miles probatur. Delicata iactatio eſt cum pericu
lum non eſt. Conflictio in aduerſis probatio eſt vir
tutis. Diſcipulus. Nonquid ego ſolus hanc contra
te moueo querimoniā. Ecce ꝙ innumeri tribulatio
nibus oppreſſi ſimiliter qui michi quoqꝫ in hoc cōſē
tiūt;itavt et ſi te ratione ſuperare non valeo copioſa
multitudine teſtium conuincamus. Nōne facilius
eſſet vna hora capite puniri ꝙ cūctis dieb⁹ propter
te mortificari. Nec michi opponas aut reſpōdeas
ꝙ forſitan hec mala ideo patimur quia peccauim⁹
tibi et mandatis tuis non obediuimus. Nunquid
.n.nos ſoli peccatores. Nonne peccatoribus abun
dantia eſt;filiis aut tuis deſertio atqꝫ iuſti premun
tur et impii florent in mundo. Sapientia. Sicut di
lexit me pater et ego diligo meos Non eſt diſcipu
lus ſuper magiſtrum. Si mundus vos odit ſcitote
qꝛ priorem me odio habuit. Conſuetudinis mee eſt
electos quoſqꝫ maxime viriles animos virtute ro
buſtos tēptationibus probare. Cū igitur aliqd tibi
quaſi inſolitū acciderit;verba multiplicas et que
rimonias tam ardēter exaggeras inuoluens ſentē
tias ſermonibus imperitis. Reſpice inter electoruꝫ
numerum. hi vꝫ ſingulariter deo placuerunt in hoc
mundo tranſierunt ſine probatione. Sufferentiam
iniqd iob audiuiſtis;et finē dn̄i vidiſtis. Diſcipulus.

Nunc ſi dicere licet habeo qđ volo. Ecce hoc eſt qđ
defleo hoc eſt qđ deploro. et ꝓpꝰ qđ ex intimis inge
miſco et ſuſpiro. Audi queſo ſeruum tuum. Ecce ip
ſi dicunt: non eſt ſalus ipſi in deo eius vani ſunt qui
ſeruiunt deo. Et quare? Reſpondent ꝙ propter
cauſam hanc prefatam: videlicet iuſtoꝝ tribulatio
nem cõtinuam: ſubiungentes nichilominus ꝙ ꝓptã
to tã paucos habeas amicos: eo ꝙ cuꝫ eis huiuſce
modi ludo ludere ſoleas. Heu me flebilem et infe
licem Hoc eſt ꝙ me prohdolor ꝛ nunc et pridẽ mul
totiens amãtiſſimis lachrimis flere compulit ꝛ tri
ſticia michi ſuꝑ triſticiam adduxit damnum vꝫ ſpi
rituale ꝛ fruſtratio laboris mei quo fruſtra erga ꝓ
ximoꝝ ſalutẽ deſudaui Cum enim pleroſqꝫ cũ ma
ximo labore ad conuerſionem et frugẽ melioris vi
te traxiſſem et ipſos cum labore parturiẽdo ac dul
citer in humeris portando et lac cõſolationis eiſdẽ
teneris ſub annis prebendo atqꝫ meipſũ totũ in ob
ſequium ipſius tribuendo multa aduerſa valde ſu
ſtinuiſſem cum dies tui conſueti temptationum ſeq
et probationum eis ſuperueniſſent vt per aquam ꝛ
ignem tranſeuntes educerentur in refrigerium: nõ
nulli abierunt retrorſum poſt ſathan. D. Durus eſt
hic ſermo: et quis poterit eum ſuſtinere? Et illud
quod vulgare prouerbium dicitur. Difficile eſt diu
eſſe bonum. Et ſic te miſeri in damnum ſuum et in
miſeriam meam derelinquentes ſurſum ſe noxiis
implicarunt. Sapientia. Hec queſtio illorum ſolet
animos premouere qui parũ fidei vel ſcientie poſſi
dentes merita ſanctorum qui non in preſenti reddũ
tur ſed repoſita ſunt in futurum arbitrãtur i huiꝰ

temporalis vite breuiate reſtitui neſciẽtes iudicia
dei inueſtigabilia et profundum diuitiarũ ſapiẽtie
et ſcie dei: et ꝙ non ita videat deus vt hõ. Homo eī
tantum preſentia reſpicit: deus futura et eterna co
gnoſcit. Tu autem in noſtra ſpirituali philoſophia
aliter inſtitutus conſurge cuncta viſibilia mente
ſupergrediendo. Que enim videntur tẽporalia ſũt
que autem non videntur eterna ſunt. Surge igitur
de viſcoſa obſcenitate temporalium delectationum
aperi oculos mentales et vide quid et ſis: et vbi ſis
et quo tendas. Tunc profecto horum omnium rõ
nem habere valebis. Tu namqꝫ es ſpeculum diuini
tatis: eo ꝙ in te principalius ꝙ̃ in ceteris creaturis
dei reluceat imago trinitatis: eo ꝙ eius in te reſplẽ
deat exemplar eternitatis: eo ꝙ inuiolabili incorru
ptione gaudeas. Et ſicut ego in eſſentia mea ſum
infinitus: ſic deſiderium anime tue eſt velut inter
minabilis abyſſus: ad cuius repletionem omnia ſi
mul gaudia mundi non ſufficerent ſicut nec vna mi
nima gutta occeanuꝫ ſua exiguitate replere poſſet
Deinde aduertere debes vbi ſis: quia in valle miſe
rie: in exilio in peregrinatione: vbi bona permixta
malꝭ cõtinua vertigine reuoluũtur. Riſus hic dolo
re miſcetur: et extrema gaudii luctus occupat. Hic
namqꝫ mundus ſuos ab initio fefellit amatores: dũ
eis proſpera promiſit et aduerſa tribuit quod ſimi
liter et nunc quoqꝫ facere non deſiſtit. Sed ad pro
leniorem omnium premiſſarum perturbationum
amotionem paululum nobis ſecedendum eſt: et ad
fidei principia latius recurrendum.

¶ De cruciatibus infernalibus Ca.x.

Factum eſt aũt poſt hec et ecce diſcipul⁹ ce-
pit cogitare dies antiquos et annos eter-
nos in mente habere. Cumqꝫ profũde ſeſe
recolligeret et a ſenſibilibus prout potuit intelle-
ctum abſtraxiſſet apparuit in viſione fidei oculis
quaſi a lõge quedã regio vmbroſa ignota et multũ
terribilis. Cumqꝫ tremefactus q̃d nã hoc eſſet inq̃-
reret rñſũ eſt. Regio hec vt vides diſtincta. locus ẽ
penaꝝ futuraꝝ quẽ diuerſe aĩe poſt egreſſũ a corpo-
re pro diuerſitate culpaꝝ in penã ſortiuntur: q̃daꝫ
ad ipaꝝ purgationẽ: quedam vero ad eternã dam-
nationẽ. Et prout ſibi nũc demonſtrata fuerũt hec
aũt et his ſimilia tam horrẽda et imania fuerũt tor-
mẽtoꝝ gñá: vt hic nulla ſufficeret lingua narrare:
aut nullus ſenſus mortaliũ poſſet ea plene extima-
re. Cũ aũt ad ſe rediſſet ꝛ quaſi de alio mũdo vt ſibi
videbat̃ ex motiua viſionis pñtia veniſſet ꝓ nimio
terrore ꝛ horrore velut hõ ſemiuiu⁹ aliq̃diu iacẽs ĩ
ſeipõ ꝯtabuit. Quedã aũt ex his ſolũ fidei cõibus
oclis cõſperit. Reſpexit igit̃ ꝛ ecce de ꝑdictis locis
fetor intollerabilis exoriebat̃: malei reſonantes au-
diebãt̃. ꝛ videbãt̃ facies demonũ horribiles. ibi erat
planctus ꝛ gemit⁹ et alternatiua mala impios ſine
pietate diſcerpebãt. ab aliq̃s nimiũ tranſibãt ad ca-
lorẽ nimiũ. Cõſiderabat inter hec equitatẽ ꝛ magni-
tudinẽ iudicioꝝ dei vt inter cordis ſe ꝑmẽtes angu-
ſtias ac ſudoris guttas q̃ ipꝫ horrore viſionis pene-
trauerat aduertebat. qm̃ per q̃ peccauerat q̃s per
hec et torquebatur vñ ꝛ illis q̃ in vita ſua ĩſenſate ꝛ
iniuſte vixerãt: ꝛ ꝑ hoc q̃ coluerãt tormenta recipie-
bant: Raptores nãqꝫ ꝛ ꝑdones ac eoꝝ cõplices ꝛ hi

q̃ pauperes ꝛ amicos dei dũ adhuc viuerẽt ſpoliaue-
rant vel per exactiones ĩdebite afflixerãt ad pati-
bula quedã infernalia ſupra humanã extimationeꝫ
penalia rapti violẽt̃ ſuſpẽdebãt̃ ꝛ ibidẽ torquebant̃
nec tñ moriebant̃ ſꝫ indicibilr̃ cruciebãt̃. Nõnulli
etiã q̃ ſub hitu agnino ꝛ mẽtẽ occultauerãt leoninã
qui velut canes rabidi ſeruos dei ꝑ maledicta op-
probria aut verba turbatiua moleſtauerãt confres
ſuos iniqua perſecutione leſerãt ibidem a cauſibus
infernalibus amariſſimis morſibus corrodebantur
ꝫbi ſuperbi ſeptultura aſini deſpectiue ĩ inferno ſe
pelitbantur: et tanq̃ cadauera putrida et ignita ꝓ-
iecti opprobrio ſempiterno quod nunq̃ delectabit̃
addicebant. Et pro gloria temporali et mentis ela-
tione qua ceteros inflati preire ambiebãt. tanta pe-
naꝝ molle ac pondere premebantur quantum ali-
quis premi poſſet qui maximaꝫ turrem ſuper ſe ha-
beret. Bibuli xo ꝛ crapuloſi ꝛ q̃ vẽtri ſuo ſuierãt ve-
lut lupi famelici fame ĩcredibili ꝛ ſiti horribili ĩto-
lerabilr̃ affligebãt̃ cupiẽtes mĩmã guttã aq̃ frigide
ꝓ refrigerio lĩgue ſue flãmaꝝ ĩcẽdio aduſte recipe-
ꝛ nẽo ill'dabat. ſꝫ ꝛ deuotiões dextrimi cũ ſitul' ardẽ-
tib⁹ iuxta eos ſtabãt ꝛ potũ q̃ndã ſulphureũ plũbo
liq̃fcõ ſileꝫ nimio calore eſtuãtẽ ꝑ os eoꝝ ĩvẽtrẽ ꝑtu-
ſũ fortit̃ ĩfũdebãt Luxurioſi quoqꝫ ꝛ q̃ ĩdeliciis car-
nẽ ſuã enutrierãt ꝛ ĩ obſtinatiõe ſua ꝑdurauerãt a
ſpẽtib⁹ cuorabãt̃ ꝛ a bufõib⁹ ignitis aculeis vſqꝫ ad
viſceres torq̃bãt̃. q̃ carnali ac t̃reno amori dediti fu-
erãt vtriuſqꝫ ſex⁹ ſrã ĩfernalẽ ꝓ dolore mordebãt qm̃
eos demones nimium flagebãt Nam ſpicula ignea
habentes et eſtu vehementiſſimo eos inſequentes
vulneribus ſeuiſſimis repleuerunt. Sed et ſo-

tias in culpa ſatias habuerũt in pena. ſupra modũ
aũt cupidi et auari ac q̃ſtuarii male torquebantur
Nam in foueis metallis bulliẽtibus plenis balnea-
bantur et exilire cupientes abſqꝫ miſericordia rei-
pigebãt. Judicium duriſſimum his qui preerant fie
bat: fortioribus autẽ fortior inſtabat cruciatio ⁊ po
tentes ibi potenter tormẽta patiebantur. O quis
dicere queat quãtũ ibi iudices impii: rectores iniq̃
clerici turpis/lucri cupidi: monachi laſciui: laici vi/
olenti: mulieres procaces: ſaltatrices ambicioſe: et
diuerſi quiqꝫ chriſtiani penalitatis habuere: ⁊ q̃ mi
ſerabules rugitus et clamores lamẽtabiles dabant
ita vt ſola viſionis eius afflictio omnem penã mũ/
di quodãmodo excedere videretur. Nam et multi-
tudo vrſorum infernalium et audaces leones ⁊ non
ui generis aĩalia ira plena ignoteqꝫ beſtie vaporem
ignitum ſpirantes: odorem fumi proferentes: ⁊ hor
rendas ab oculis ſcintillas emittentes: morſu ama
riſſimo eos dilaniauerunt. Tandem multi ex his
in puteum abyſſi de quo fumus horribilis et fetor
intollerabilis exibat proiiciebantur. Aſpectus eorũ
velut ferrum candens in modum fauillarum exar/
debat et a demonibus reimpingebant cõmanducã
tes linguas ſuas pre dolore et blaſphemant deũ celi
pre doloribus ſuis et vulneribus: qui nõ egerũt pe/
nitentiam ex operibus ſuis vinculis tenebrarum ⁊
longe noctis cõpediti: in obſcuro ac tenebroſo obli-
uionis lamento tenebantur. Sonitus deſcendens
perturbabat eos: et perſone triſtes apparentes pa
uorem eis incutiebant: nec ſyderum limpide flam/
me illuminare poterãt noctẽ illam horrendã. Una

enim cathena tenebrarum omnes ligati erant. Oĩs
orbis terrarũ limpido illuminabatur lumine: ſolis
aũt illis ſuperpoſita erat grauis nox ymago tene-
brarũ. Ipſi autem ſibi erant grauiores tenebris: et
fumus tormentorum ſuorũ aſcenſurus eſt in ſecula
ſeculorum. Poſt hec vox quedã deſuper quaſi toni/
truum audiebatur: qui ĩſultãdo et quaſi exprobrã/
do dicebat. Ubi ſunt nũc hi qui ab initio a diebus
antiq̃tis mundo huic toto ſeruierunt deſiderio: qui
voluptuoſe viuẽtes variis deſideriis ſe ſubdiderũt
Eya q̇d proſunt illis nunc omnia: que tanq̃ vmbra
velociter trãſierunt. O q̃ breuis delectatio que tã
longũ reſtem poſt ſe trahit eterne miſerie. O ſtulti
et vecordes: vbi ſunt verba illa que cum leticia tan-
ta et cordis tripudio dicere ſolebatis: venite ⁊ fru/
amur bonis: et vtamur creatura tanq̃ in iuuentute
celeriter. Quid iuuãt nunc dulcia vniuerſa: quibus
tã celeriter perfruti eſtis. Siquidem nunc econtra
rio plãgere vobis cõuenit et plangendo exclamare
ac dicere: Uhe vhe nobis iã nunc et ineternũ. Uhe
q̃ nati ſumus: nec vltra mori valemus. Uhe q̃ ma/
le torquemur: nec a tormentis vnq̃ liberabimur.
O quis eſt qui iſta recogitet ſupplicia. ⁊ hec noſtra
ad corponat tormẽta. Hec.n. talia ſunt vt quicquid
in mũdo horribile excogitari poſſet his comparari
crudelitate nõ valent. O q̃ felix incoinquinat⁹ qui
poſt gaudia hui⁹ mundi non abiit: qui non reſpexit
in vanitates ⁊ inſanias falſas. Nos inſenſati vitam
illorum eſtimabamus inſaniã: et finem illorum ſine
honore. Quomodo cõputati ſunt inter filios dei: et
inter electos ſors illorũ eſt. Ergo errauim⁹ a via ve/

ritaris:et iuſticie lumē non luxit nobis:et ſol intel=
ligētie non eſt ortus nobis. Laſſati ſumus invia ini
quitatis et pditionis:ꝛ ambulauimus vias difficī=
les viā autem domini ignorauimus. Quid nobis ꝓ
fuit ſupbia. aut quid diuitiarum iactantia coutulit
nobis Tranſierunt oīa illa tāq̄ʒ vmbra Tranſiit qḋ
temporale fuit:ſed prohdolor nunc remanſit quod ī
eternū manebit. O eternum nunq̄ꝫ finem habiturū
perpetuum mortis ſupplicium. O finis ſine fine:
mors grauior oī morte. ſemper mori et tamen mori
nō poſſe. O mi pater dilecte qui in hunc mundum
me genuiſti:o dulcis ma͛ que maternis vberibꝰ me
lactaſti:o vos omnes amici mei et ſocii dilecti:vale
te nunc viſcera mea:qꝛ adeſt hora illa ſeparationis
amariſſime que amarior eſt omni morte. Vale tellꝰ
valete ſocii quos tā benigno fauore colui. En duci
mus ad horrēdum infernale ſuſpendium:ad ſuppli
cium trahimur metuēdum:nunq̄ʒ vos decetero cū
gaudio viſuri. O lachryme īceſſanter profluite ocu
li plorate:et oīa viſcera mea vlulate ſuper hac infe=
lici ſeparatione. que eſt a ſūmo bono a facie illa glo
rioſa et iocūda et conſortio angelico:necnon illo fe
liciſſimo electorū numero. ponendiq̄ꝫ ad illam mi=
ſeriā et maledictā ac crudelem damnatorum turbā
ſine fine cruciandam. O manuum comploſus ſoni/
tus:o cordium multorum intimi gemitus:o ſtridor
dentiū et fremitus ſpirituum immenſus. O ineter/
num permāſurus clamor qui ſemper durabit et nū
q̄ʒ finem habebit:qui ſemper renouabitur et nun=
q̄ʒ exaudietur. Oculi nunq̄ʒ aliud videbunt niſi mi/
ſeriaʒ:aures nichil aliud niſi vhe vhe audiāt atq̄ꝫ in

ſticiā. O pia corda iſtud interminabile et crudele e/
ternum reſpicite:lugete:et flete. O montes ca=
dite ſup nos:et colles operite nos. Quem ſuſtine=
tis:quē expectatis? Abſcondite nos a facie illa ter/
ribili furoris dn̄i:a vultu ire glorie dei Heu heu cur
nō hec maxima futura nobis mala preuenimꝰ cum
robur affuit cū tempus aderat oportunum. Utinaʒ
et de toto illo tēpore inutiliter expenſo chupereſſet
nobis vel vna horula tante pene in remedium con=
ceſſa. Sʒ heu ſententiante diuina iuſticia precluſa ē
nobis ſalutis via:negata miſa ſpes omnis ablata.
O dolores et miſerie et ineternum permanſure an
guſtie in terra hac obliuionis:vbi nullus ordo ſʒ ſē/
piternus horror inhabitat. Quid plura? Nos miſe
ri et miſerabiles tantum affligimur et dolemus de
illo vhe eterno:vt qualiſcumq̄ꝫ terminus excogita=
tus dummodo eſſet finitus:eſſet nobis ſolatioſus
Unde poſito ꝑ impoſſibile ꝙ eſſet aliquis lapis mo
laris adeo magnus ꝙ vbiq̄ꝫ circunferentiam celi cō
tingeret:et ꝙ aliqua auicula minime quantitatis
poſt centum milia annos veniens de lapide predi=
cto ſolummodo tantum roſtro ſuo auelleret quan=
tum eſt decima pars milii. et iterum poſt centū mi/
lia annorum curricula ſicut priꝰ .ſ. vnam particulaʒ
de decem:et ſic per ſingulas partes:ita ꝙ in decies
cētenis milibꝰ annis non plus diminueretur quan=
titas lapidis niſi quantū habet ī magnitudine gra
nū vnius milii:en prohdolor nos miſeri multū eſſe/
mꝰ grati ꝙ poſt talem et longam et plenam cōſum
ptionē totius lapidis finem haberet ſn̄ia nr̄e etne
dānatiōis. Sʒ heu hec eadē ꝯſolatio miſeris a diuā

iuſticia penitus eſt negata·Hucuſqꝫ miſeroꝝ verba
dānatoꝝ Sap·Taliter igiṫ o fili flagellabuntur q̄
hic a flagellis filioꝝ̄ excipiuntur·Diſcipulus· O
iudex tremēde ecce nunc anima mea ex hac quoqꝫ
viſione terribili territa:⁊ proſtrata eſt et genua diſ/
ſoluta·vtvix ſuſtinere poſſim·O deus meus adiu=
tor meꝰ o mi deus:auerte obſecro furorem tuum a
me·Abſit a me huius eterne dānationis ſententia
formidoloſa·Q̄ð ſi aduerſa ſuſtinere me oportet fi
at volūtas tua hic in me·Huius a me licentiaꝫ ple
niſſimā habeto:nec queruloſum diſcipulum decete
ro me ī me habebis·Hoc ſolum facias vt me a te in
eternum ſeparari non permittas·Amen

¶De gaudiis ſupercelestibus Capitulum·xi·

Exurge gloria mea exurge pſalterium et ci=
thara:exurgā diluculo·Feliciter proſus.
Ecce nūc pſalteriuꝫ iocundum adducimꝰ
in cithara ſuauiter pſallimus dulcia modulamīa da
mus:vt oī timore quem pateris proſtrato ac dolo=
re pulſo te ab īferis ad ſuperos cum gaudio excite
mus,Nūc igitur conſurge conſurge·oculos menta
les attolle:alas deſideriorum excute et te ad volan
dum ſuper pēnas ventorum diſpone·Leua oculos
tuos ad oriētem:⁊ reſpice que tibi demonſtrantur·
Uide terrā promiſſionis:immortalitatis locum:ce
leſtem patriā paradiſum voluptatis et regnum ſi=
ne felicitatis·Nimirū in hoc mundo aduena es ⁊ p
egrinus:et ideo tāq̄ꝫ peregre conſtituto preparan=
dū tibi eſt ad charorum nūerum tam copioſum:q̄
te magno cū deſiderio expectant.i.vt te dulciter re
cipientes beatis amplexibꝰ ſecum conſedere faciāt

in eternū·O ſi ſcire poſſes quanto affectu iugiter
tibi exoptāt vt in celeſtibus caſtris te recipiant vt
adhuc cōſtitus ad procellas et turbines mundi nul
la trepidatiōe mouearis:ſed robuſtus venator corā
dn̄o exiſtēs ac belliger miles ſic ſtrenue ac pruden=
ter in cūctis agas:vt nulla te moueant proſpera:nl
la frangāt diſcrimina ac perterreant aduerſa : que
ip̄i tā fortiter tamqꝫ feliciter ſuperauerunt et nunc
recogitāt dies illos et annos afflictionis ſue ī cor=
dis dulcedine Et reuera quanto hic pro nomine ſal
uatoris maiorē ſuſtinueris laborem:tanto in eterni
tate potiorē recipies retributionem·O quanta glo
ria ſublimabitur·⁊ q̄ꝫ eximio honore extolletur hic
miles:qui a rege tanto de patientie triūpho conſtā
tieqꝫ preconio corā patre dilecto in celeſti ſolio:an=
gelorū vallatus collegio commendabitur glorioſe
Cū quāta gloria putas fulgebit victorie corona cū
tāto labore acquiſita·Sole clarius ſydere quoqꝫ ce
leſti lūpidius micabunt vulnera liuores et ſtigmata
pro noīe meo hic recepta·Tanta enī tibi manet no/
bilis proſapia amicorū fideliſſima turba innumera
vt etiā alieniſſimus quiſqꝫ ipſorum vera dilectione
ꝓpinquius tibi iungatur atqꝫ ſincera charitate plꝰ
te diligat q̄ꝫ q̄uis mater hic ſuum diligat vnigenitū
Diſcipulus·O prīceps celeſtis curie queſo de hac
celeſti patria adhuc plus digneris diſſerere vt ipſiꝰ
in me deſideriū augeatur:et amplior cōferatur pa
tientia in aduerſis.Eya dn̄e mi queſo qualiter ē iſta
regalis aula diſpoſita vel q̄ ciues ac ciuitatis tante
municipes aut nouerunt ip̄i que circa nos aguntur
vt tua ſonare verba videntur·Sapientia·Iam nūc

eleuare eleuare cõſurge et concito gradũ mecum pꝛe-
ge: et ducã te ad locum quem deſiderat anima tua:
ibiqꝫ videbis diuinorũ mirabiliũ profundiſſima mi
ſteria. Ecce ſupra octauã ſperam que longe pluſꝙ
cẽties milies maior eſt omni terra eſt quoddam ad/
huc altius celũ quod vocatur empireum ob nimiã
ſui luminoſitatẽ ſic dictum. vniforme: immobile: lu
minoſitatis pfecte et capacitatis immenſe: et hec ẽ
illa regalis aula curia celeſtis ſpirituũ beatorũ vbi me
ſimul laudãt aſtra matutina et iubilant omnes filii
dei. Ibi ſedes celeſtes ac throni luminoſi poſiti ſũt
de qbus ille infelix numerus ſpirituum malignorũ
corruẽs electorum numero reparandus erit. Vide
nunc ciuitatẽ illam glorioſam ac ſublimen ex auro
et gẽmis rutilantem de cuius portis odor nimium
recreatiuꝰ emanat platee eius cõſtrate ſunt ex au-
ro puriſſimo tãꝙ vitro perlucido fundata eſt in ſa-
phiris. Iaſpidis ppugnacula ibi pernitéſcunt. ipa
viuis ex lapidibus eſt cõſtructa. floribus conſtrata
margaritis lucẽtibus perornata. O amenitas cun-
ctis admiranda. Sꝫ quid diutius te protrahã. Tu-
ipſemet nunc palam aſpice oculis tuis et vide cam-
pũ latiſſimum decore et venuſtiſſimum ſyderearũ mã/
ſionum cunctorum gaudiorum generibus adorna-
tum. Eya qualis eſt hec vernalis amenitas: autum-
nalis fecunditas: ſerenitas eſtiualis: iocunditas nu
ptialis: hic vallis gaudioſa: viſio amoroſa: hic cele-
ſtes armonie perſonant diẽ figelle intonant voces
iubiloſe decãtant. Hic lectabunda plaudunt agmi-
na: ac letis ſe miſcent blanda modulamina choris.
Hic choree virginum curſitantes poſt dominum: hic

vna vox letãtium et vnus ardor cordium: delectabi
liũ copia. optabilium affluentia. Hic nulla adſunt
triſtia: ſed leta vniuerſa. hic gaudiorum nouitas et
eterna ſecuritas. Eya gaudia. Nũc eorum dulci gu
ſtu totꝰ in amorem celeſtem reſolutus circumfer o-
culos tuos et cõtemplare multitudinem hanc innu
merãtet animaduerte qualiter de fontali principio
ore ſitibundo bibẽtes inebriantur. qualiter ſpeculũ
illud diuiniſſimum ĩ quo omnia relucẽt intuẽdo io/
cundãtur. Mirantur nec deficiunt. fruuntur nec fa
ſtidiũt quo frui magis ſitiunt. Adhuc propius ac-
cedũt auſculta qualiter regina virginum quã ſummo
venerans affectu priuilegio ſingularis honoris et
glorie tranſcendit culmẽ ordinum intra pre tenerri
tudine ſuper dilectum inter aureolas aromatũ cir
cũdata floribus roſarum et liliis conuallium. Cer-
ne quomõ eius eximia pulchritudo iocunditatẽ tri
buit: et cunctos in admirationem ſuſpendit. Nunc
quocumqꝫ occurrat aſpectus delitioſus diu ex in-
timis viſceribus deſideratus. Vide quomodo ma-
ter clementie et pietatis mater miſerationum do-
mini illos ſuos miſericordes oculos tam clementer
ad te et cunctos peccatores retortos habet: et im
perioſe et potenter omnibus imperat miſeros de-
fendit ꝛ reos recõciliat Poſt hec intelligentie ocu
los angelicam naturam conuertens vide. qualiter
ſupremi angeli de ordine ſeraphin et anime eiuſdẽ
chori diuino amore fragrantes feruide et indecli-
nabiliter ſurſum velut ardens flamma in deum mo
uẽtur ꝗlr ordo cherubĩ plenitudinẽ diui luminis ſu-
ſciẽpiẽtes copioſe ĩ alios diffũdũt; throni ꝛ eorũ com

plices ſuauiter in deo et deus in eis requieſcit. Po
ſtea qualiter hierarchia illumiatur a prima et quo
modo determinatur ad act⁹ particulares. At reſpi-
ce dilecte mi q̃ꝫ pulcherrime et nobiliſſime hec tam
inumera multitudo ordinata eſt: et quanta merito-
rũ diuerſitate diſtincta O mira gaudia ꝛ aſpect⁹ mi
ri decoris eximieqꝫ delectatiõis. Adhuc conuerſ⁹ vi
de qualiter ſãcti apoſtoli et amici mei precipui cuꝫ
quãto amore ſũmo honore in iudiciaria reſident po
teſtate et qualiter matyres rutilant roſeo colore: cõ
feſſores radiãt igneo lare fulgore: virgineſqꝫ emi-
cant niueo candore: tota deniqꝫ celeſtis frequentia
quomodo diua affluit dulcedine repletur iocundi
tate. hic celeſtia agmina ſimul iũcta cum ineffabili
ducẽtes choros leticia corã throno ſua depromunt
modulamina. Egrediẽs fluminis impetus mentes
ipſorũ inebriat voluptate ora replet. O q̃ꝫ felix ci-
uitas vbi iugis ſolẽnitas: et q̃ꝫ iocũda curia que cu
re prorſus neſcia. Beati proĩde et felices qui ad tã
tum cõuiuium ſunt inuitati: qui tali conſortio ele-
ctiõe diuina intereſſe meruerunt. Sane in hac cele
ſtẽ patriam regionem glorioſam fidelis ſponſa ſine
fine regnatura feliciter perducetur corpore tandeꝫ
veſtiẽda glorioſo: coronam habebit in capite aureã
et deſuper coronam aureolam. Diſcipulus. Dic q̃-
ſo pia dulcedo q̃d ſit corona aurea: quidue corona
aureola. Sapiẽtia. Per coronam auream premiuꝫ
intellige eſſentiale: per aureolã vero accipe accidẽ-
tale. Accidẽtale premium eſt quoddam gaudiuꝫ de
operib⁹ a ſe factis que habent rationeꝫ victorie ex
cellẽtis: veluti martyrum triumphus glorioſus: do

ctoruꝫ virginũ de demonio ſeu de carne p̃ria ꝛ mun
do excellens triumphus. Premiũ vero eſſentiale
conſiſtit in ꝑfecta cõiunctione aĩe cũ deo inquantũ
eo perfecte fruitur viſo et amato ꝑfecte. Aĩe nanqꝫ
deſiderium infinitum nunq̃ꝫ ſatiabitur ad plenum
niſi fuerit abyſſo diuinitatis abſolute immerſuꝫ ſic
qꝫ in illius ſumme trinitatis ac ſimpliciſſime vnita
tis perfecta fruitione tandem complete beatifica-
bitur. Et q̃to nunc perfectius temporalia cuncta
reliquerit tanto liberius ad contemplationem ſpi-
ritualium conſurgit. Et q̃to plus ſe actibus manci
pauerit ſpiritualibus / tanto illic felicius abſorbebi
tur in abyſſum diuiniſſime charitatis et vnus ſpi-
ritus cum ipſo efficietur ita vt hoc q̃ deus eſt per
naturã ipſe efficiatur per gratiam. O q̃ felix aĩa
que cetibus angelicis ſociata: que xp̃i nectare ſatia
ta queqꝫ ſumme trinitatis beatis amplexibus dul-
citer inſeparabiliter inherendo fuerit coniuncta.
O ineffabibis pauſatio: admirabiliſqꝫ huius ſua-
uiſſima dulcedo Tu vero eterne ſapientie diſcipu-
lus mentis iam in exceſſu poſitus velut alter benia
min adoleſcentulus refrigeria pauliſper cor tribu-
latum in hac quetiſſima pauſatione huius iocundiſ
ſime ſocietatis: quã nunc coram te cernis. Perpen
de q̃ꝫ ſplendidas habent facies. quos opprobrioruꝫ
et irriſionum impiorum vrgebat iſania et moleſtia
vexabat. Extolle cor iocundum cum voce gratula-
bunda. et hos ciues curie cuius celeſtis et domeſti-
cos dei: velut a longe ſalutando alloquere et dic in
voce vbi nũc obprobria exprobrãtiũ q̃ quõdã cecide
rũt ſuꝑ nos Vbi capita ĩclinata ocũ demiſſi q̃ graui
tatem cordis veſtri oſtendebant? Vbi queſo interio

res cordis mordentis anguſtie? Ubi gemitus et la/
chrime? vbi facies palida ac matie confecta propt
mille pericula? Paupertas et egeſtas et omnis de
fectus quo deuenit. Quomodo ſiluit vox illa miſe=
rabilis qua gemēdo dicere ſolebatis o mi deꝰ ꝙtuȝ
patior ꝙdiu crucior et ex animo et affligor? Ubi ſūt
qui nos deſpiciebant ꝗ tribulabant qui labores no/
ſtros tulerunt et ad amaritudinem vitam noſtram
perducebant. Non auditur plus vox adortantium
ad pugnam et dicentium. Viriliter agite et pugna/
te cum hoſte et mūdo et carne. Itemq; Sumite ſcu
tum; arripite clypeum; polite lanceam manete in ca
ſtris. Nocte ⁊ die armati eſtote ſuccinti lumbos ve
ſtros in veritate. Nec auditur plus hec vox occulte
exhortationis quam intra voſmetipſos tp̄e viſita=
tionis gratie habere ſolebatis dicentes. Nunc pre=
para animam tuam ad tētationem; vt cum ſpiritua
lis letitia abſcedat. triſtitia inordinata non obſorbe
at. Non auditur plus hec vox quondā vobis aſſue
ta. O mi deus vt qui dereliquiſti me.. q̄re oblitꝰ es
mei ⁊ q̄re ꝯtriſtatꝰ īcedo dū affligit me inimicꝰ Qui
potiꝰ reſonare audio ī cordibꝰ noſtris dulcit̄ hāc vo
cem iocunditatis et leticie dicentem. Venite bene=
dicti patris mei ꝑcipite regnum quod vobis para
tum eſt ab origine mundi. Ubi ſunt omnes tribula/
tiones et aduerſitates anguſtie et miſerie; ⁊ cūcta
mala que in hoc mundo paſſi eſtis O deus ꝙ veloci
ter cuncta illa preterierunt; ⁊ ſic ſunt tanq̄ ea que
non fuerunt. Vix immodum cito comparuerunt
et cito diſparuerunt. O mi deus piiſſime ꝙ incom=
prehenſibilia et abſcondita ſunt iudicia tua valde
a filiis hominum. Eya vos electi et dilecti filii ab

tiſſimi ecce venit hora ut iam non plus fugiatis et
abſcondamini in angulis induti vilibus tanq; hu
miles et abiecti omniq; honore indigni et velut op
probrinm hominum et abiectio plebis. Tanta nāq;
gloria ⁊ honore iſtis coronaei; tanta dignitate ⁊ ex
cellentia ſublimati ineternum ⁊ vltra. vt veſtrū pre
conium nullns ſenſus queat extimare; nulla ſuffici
at ligua enarrare O vos celeſtes p̄cipes; o nobiliſſi
reges et imperatores; o filii dei excelſi diuine con=
ſortes nature q̄ȝ immenſa hylaritate facies veſtre
videntur perfuſe. corda veſtra q̄ȝ copioſe et ſupere
minenter cernuntur ſupereffluere pre exultatione.
Serta defertis aurea ineffabiliter micantia; facie
coruſchi; indumento ſplēdidi; cantu iocundi; ſertis
redimiti. O q̄ȝ dulciter intonant voces veſtre dulci
ſone cum gratiarū actione dicētes. Bn̄dictio ⁊ cla=
ritas ⁊ ſapiētia et grāꝝ actio honor vtꝰ ⁊ fortitudo
deo nro in ſecla ſclorꝝ amen; cuiꝰ benignitate ꝓtecti;
cuius mia ſaluati et cuiꝰ bonitate īeternum regna
turi ſumus Tibi laus ⁊ gloria in ſecula. Circūſpice
nunc ⁊ vide ꝑgirum regnum hoc glorioſum delitiis
repletum in quo cum xp̄o gaudent omnes ſācti. En
hec eſt patria celeſtis manſio requietionis locus re
tributionis et regnum perhenne felicitatis. Diſci=
pulus. O ſtupor et admiratio immenſa de tantorū
profunditate miſteriorum omnem intellectum trā
ſcendentium et ſoli deo plene cognitorum. O abyſ
ſus incomprepenſibilis diuine profunditais quan=
ta in te latent mirabilia. O quid audio. quid vi=
deo. quid deniq; inmemetipſo experior magnalium
dei operum que nulla ſufficeret enerrare lingua in
ciuitate hac glorioſa. Multa quidem glo=

rioſa de te dicta ſunt ciuitas dei/ſed nichil eſt ad ea
que in te latent inſignia vere nunc cognoui quia ve
rus eſt ſermo quem ſepius audiui ſuper mirabilibꝰ
tuis et gloria tua. et non credebam narrãtibus do/
nec ipſe veni et vidi oculis meis et probaui ꝙ me/
dia pars michi nunciata non fuerit. Maior eſt ſapi
entia tua et gloria tua ꝙ̃ rumor quem audiui. Bea
ti viri tui et beati ſerui tui: hii qui ſtant coram te ſē
per et audiunt ſapientiam tuam et vident gloriam
tuam. Et nunc rex glorie liceat famulo tuo porrige
re petitiunculam domino ſuo. et ne confundas fa/
ciem meam. Maneat obſecro famulus tuus hic iu/
xta te de inceps et non reuertatur in domum ſuam
Si quidem valde bonum eſt nos hic eſſe. Audi que
ſo ſeruū tuum humiliter coram te proſtratum: et da
nunc locum ad manendum tecū in ciuitate hac glo
rioſa. Sapientia. Nequaꝙ̃ Necdū. n. completa eſt
humilitas ſyon. necdū venit hora tua. Tempus pu
gnandi tibi adeſt: nō venit hora regnandi Tempus
inſtat mercendi. non venit tempus remunerandi vi
riliter age qꝛ adhuc multa tibi debentur ꝓ fide xpi
certamina.

¶ Determinatio quarundam obiectionum que in
preſētibus ſunt omiſſe. Ca. xii.

FElicem ſane hunc locum perhennis beati
tudinis oculo puriſſime contemplationis
ideo tibi monſtratum noueris non vt ibi/
dem pro nunc remanere debeas ſed vt in omni col/
luctatione et aduerſitate ſcias te huc conuertere et
cuncta tibi aduerſa tollerabilius poſſis ſuſtinere: et
vt q̄rulo ſus īpugnatoribꝰ rn̄dere valeas dicentibꝰ

Quare via īpiorꝫ ꝓſperat et cur deꝰ ī hoc mūdo ſo/
leat ſuos caſtigare dilectos. Itemqꝫ vt rn̄deā q̄rimo
nie tue quā pridē tā flebiliter ꝓpoſuiſti ꝯtra me di/
cens: ꝙ vꝫ ꝑꝑ artitudinē vie q̄ ducit ad vitam multi
inter eos quos cū magno labore dn̄o acquiſiſſe gau
deas retrorſum abiſſent. Nam ſi diligentius inſpi/
cias inuenies ꝓculdubio qꝛ hec res nimiū conſueta
eſt: nec tibi ſoli hoc accidiſſe ſed et ſanctiſſimis qui
buſqꝫ pr̄ibus manifeſtiſſimū eſt. Nunq̄d oēs ꝑſiſte/
runt que per verba mea et apoſtoloꝝ crediderunt.
Uel nunquid hac ex cauſa paulus vas electionis
et doctor gentiū inuanū ſe cucurriſſe et laboraſſe cō
queritur Quinīmo ſtrenuiſſime diſcurrēs vbiqꝫ cū
tanto labore et ſolicitudine euangeliū latiſſime gē/
tibus predicauit epiſtolas miſit et tanq̄ꝫ nutrix fi/
lios ſuos fouit: ac nomen ieſu gentibꝰ et regibꝰ por
tauit et filiis iſrael. Sed quid Ubi ſunt nūc epheſii
et galathe atqꝫ corinthii ꝓpter quos ſe tm̄ laboraſſe
et plagis ac mortibus ſe frequenter expoſuiſſe glo
riabatur Aut nūquid paulus et ceteri apoſtoli atqꝫ
doctores ideo a predicatione et aſaꝝ deſtiterunt ſa
lute cum perceperunt filios ſuos recalcitraſſe et ab
ſendo apoſtolis preuētos eſſe. Aut nunquid ꝓpter
ea ſegnius egerunt. Nequaq̄ꝫ ſed vbiqꝫ verbū dei
diſſeminātes: fructū īde ꝓuenturum diuine ordina
tioni ac volūtate cōmiſerūt. An habes ī actibꝰ apo
ſtoloꝝ. Et crediderūt inq̄t oēs quot quot preordina
ti erant ad vitā eternaꝫ. Sic nimiqꝫ et natura ſagax
arbores floribꝰ et frōdibꝰ ornare ꝯſueuit: vt īterdū
floꝝ tp̄e nec foliū q̄dē ī arbore quouis appareat: ſꝫ
tota floribꝰ honuſta videatur pulchriſqꝫ coloribꝰ ac

gratis odorib⁹ redolēs ſētiatur·Sed cum expecta/
tam fructuum ꝓductionē ventū fuerit a pleriſq3 ar
boribus hoc qđ ſe pulchre oſtenderat defluit et pe-
riit vt mileſima pars vix cognoſcatur manere. Sȝ
et prudens paterfamilias multas habens in horto
arbores propter caſum vnius vel plurium a plan-
tatione non deſiſtit·ſed vbi arbor vna ceciderit aliā
ſubrogare feſtinabit·Ignoras ꝙ lignū habet ſpem
ſi preciſum fuerit rurſum vireſce et rami eius pul
lulant:ſed et ſepties indie cadit iuſtus et reſurgit.
Stat ſententia eius immobilis qui dicit·Nouit do
minus qui ſunt eius·Sed quis cognouit ſēſum do
mini aut quis mortalium poterit ſcire qui ſint dam
nati vel qui eternaliter coronādi maxime ex frequē
ti mutatione liberi arbitrii et proprie volūtatis·Vi
deas hunc de recluſorio veluti de xpi cōſortio auer
ſum a ſummo bono ruere in infernum eternaliter
damnandū:illum autē de proſtibulo exire corde cō-
trito ⁊ angelorum iugi collegio eternaliter ſaluan
dum·Proinde indifferēter ſermo ſalutis omnibus
eſt impēdendus·Nam quo minime credis gurgite
piſcis erit. Ideoq3 tibi vbiq3 pendeat hamus. Si
quidem ad multas lupa tendit oues:predetur vt
vnam Glorioſo conſumato curſu certaminis
in gaudia domini ſui intrahit qui centum melibus
predicans vel vnam animam lucratam domino ſuo
reportauerit·Nec ideo minus glorioſe ſi nullam dū
modo fideliter propoſſe faciat quod faciendnm eſt
ꝓſalute. Nēpe miles ſtrenuus in certamine cōmē-
dat ſi cōſtāter ⁊ legitime certauit:etiā ſi dn̄o ſuo nō
obtinuerit triumphū·Sic ⁊ doctor gētiū repoſitam

ſibi coronam iuſticie gloriabat:non minus ꝙ ſi oēs
hi quos conuerterat in vera fide et vnitate matris
eccleſie perſtitiſſent. Nonnulli dubiū hoc quod ⁊
experientia quoq3 in hoc caſu docet:qr nōnunꝙ do
ctoris animus plus affligitur labore et dolore vbi
ſe inaniter putat laboraſſe:ꝙ vbi ſe fructuoſe exti-
mauerit egiſſe·In iſto namq3 gaudens cōplacet ſi-
bi in domino:in illo autē dolens anima ſua ad ſeip-
ſam turbatur:⁊ inſuper toſſicatis inuidorum iacu-
lis vulneratur·Moyſes qui a domino aſſumptus ⁊
eleuatus fuit vt populum ſuum de terra egypti du
ceret in terram promiſſionis:quot putas milia fue
runt hi quos eduxit·Et ecce de his duo ſoli perue-
nerunt:ceteri perierūt· Gedeon quem ſpiritus dei
indueratvt populū a madianitis liberaret:multos
ad ſe ſocios elegerat:vt ꝯtra eos pugnaret·nutuq3
domini apud equas probati tot milia reiecti ac re-
uerſi ſūt:⁊ ſoli treceti viri q̄ remāſerāt cū eo certa-
mini ſe dātes hoſtes vicerūt. Iſai multos elegātes
hūit filios:ſol⁹ dauid ī regē eligit·Sic multi reges
iudaici ppl̄i īter quos oēs ſoli tres excelſa abſtuleīt
Sic igit̄ p ſingl'a excurrēdo īuenies te erraſſe dū or
dinē vniuerſi pulcherrimū ⁊ nō niſi ad diuina ſapi-
entia īſtitutū ī gn̄atiōe ⁊ corruptiōe ⁊ lebertatis ar
bitrii flexibilitate ad tuā volūtatē retorq̄re voluiſti
Proīde de cetero diligēt caue ne futurū ī puſillo aīo
fias ſicut tunc cū tuos confractos pedes ⁊ ꝓpter
laborē vie īflatos oſ3 ꝑditori ſurſū porrexiſti ⁊ cur la
borem et dolorem tuum non reſpiceret īpatiēti aīo
oñdiſti eo ꝙ quādam ouiculam ꝑ te a faucibus ini-
mici ereptaȝ rurſum recidiuare permiſit eo ꝙ non
potius ipſam de hoc mundo in ſancto adhuc propo

ſito exiſtentem migrare fecit neqꝫ te ac ſeipſum de
eo qui idem ruine occaſionem dederat ſtatim vindi
cauit;ſed potius cogitabis quantū ego laboꝛaui cū
genus humanū redemi:et tamen apud multos pa
rum pꝛofeci. Unde et tunc quedam celeſti illumina
tione cum turbato animo me argueres:tale diuinū
ſimplicitati tue hūiſti reſponſum. Sufficit diſcipu=
lo ſi ſit ſicut magiſter eius. Si inquiens ſermonem
meum non ſeruauerunt:et nec veſtrū ſeruabūt. Re
cole ꝙ in celeſtibus caſtris lapides viuos honoꝛe et
gloꝛia pꝛecipuos non niſi tunſionibus et pꝛeſſuris
multipliciter expellitos vidiſti Sed foꝛtaſſis occul
ta cogitatione pꝛedictis obuiare contendis aſſerēs
aliter fuiſſe olim atqꝫ aliter nunc:eo ꝙ in his extre
mis tempoꝛibus charitas pene refriguit:et ꝙ pꝛo/
phete ſancti moꝛtui ſunt:miracula quoqꝫ ꝓ magna
parte ceſſauerunt:ꝙ multiplicata ſunt mala in ter
ra. fideles quoqꝫ diuerſe peruerſe viuētes pꝛopter
multos retrahentes difficilioꝛes ſint ad conuerten
dum:pꝛocliuioꝛes vero ad recidiuandum ideoqꝫ a
tali fructificatione ceſſandū eſt Ad quod ego Quā
to appꝛopinquante iam mundi termino homines ꝑ
iculoſius deficiunt et deterioꝛantur:tanto plus in=
digerent vt frequenti aliqua doctrine et gratia re/
nouarentur:et quanto damnabilius pꝛophete ſci ⁊
amici dei obierunt:falſiſqꝫ pꝛophete loco eoꝝ ſurre
xerunt:tanto magis neceſſarium eſſet feruide doce
re:et pꝛo veritate iam doꝛmitante animam expone
re:Falſos autem pꝛophetas appello omnes hos q
quod verbo dicunt facto contradicunt ſicut hi qui
docent auariciam fugiendam et ipſi pecuniā totis

viſceribꝰ ſitiunt:qui clamant gloꝛiam mundi ſper=
nendā:et ipſi toto conamine vanos querunt hono=
res atqꝫ ꝓmotiones:qui dogmatizant curioſa abii/
cienda et ſimplicia eē ſectanda:ipſi vero curioſitati
exceſſiue deſeruiūt Et vt de aliis taceam videas ple
roſqꝫ tantā querere in veſtibus culturam:quas ſan
cti patres ad ſimplicitatis ac innoſcētie ſignū fer/
re poſterius ſuis mādauerunt:vt non minus ꝙ ſecu
laris pompe ymaginem pꝛeferre videatur: Uideas
hunc panno pꝛecioſiſſimo ſtolatu īcedere:et rugas
ꝑ ſcapulas deſcendētes hr̄e ac plicas centuplices
circūiacentes poꝛtare:vt toga philoſophica indu=
tus ⁊ velut ſimilitudo templi circumoꝛnatus pꝛoce
dere videatur:alium vero cirothecas habētem ī ma
nibus et calceos ſtrictos atqꝫ roſtratos et quaſi ad
ſaltādum aptos in pedibus. Quoſdam autem poꝛ/
tantes tunicas nouitate quadā diſſolutas in foꝛma
et figura mō ſeculari defoꝛmatas:manicas ſciſſas ⁊
adeo ſtrictas vt bꝛachia nō niſi cum magno laboꝛe
poſſint ītrare:tabulas eburneas dependentes: zo=
nas ſericias fulgētes ⁊ cetera ſimilia:que leuitatē
et diſſolutionē oſtendunt. volentes per hoc placere
mulierculis et diſplicere deo ſuo et eccleſiarum ꝑ=
latis oībuſqꝫ vtriuſqꝫ ſexus hominibus honeſtis.
Quid putas cogitabūt hi ad quos tales pꝛophete
ꝓ eoꝛum inſtructione mittuntur:cum eos viderint
nō venientes in ſaccis velut antique pꝛophete fece/
rūt:ſed cū ſcandalis et offendiculis multis. Sper=
nēdi vtiqꝫ erunt dicturiqꝫ eis illud pꝛouerbiū. Me/
dice cura teipm̄. Cuius. n. vita deſpicitur ait quidā
cōſequens eſt vt et doctrina eius deſpiciat. O quot

detractiones et ſubſannationes ac irriſiones habe
bũt ab his qui foris ſunt· O quotiens et q̃ti deri=
debũt illos: Nec immerito ·profecto namq̃ res hec
digna eſt riſu· Erubeſce ſydon ait mare· Dicet quo
q̃ eis hoc qḋ dicit demon cuidam monacho qui tē=
ptabatur de lõgo palio portando: quod cum habe/
re nõ poſſet· matta pro alio induebatur At dyabo=
lus ſedẽdo retro ſuper caudam matte quam trahe
bat ſe dixit fratri· O monache ſi plus poſſes vtiq̃
plus faceres· Nõne merito excuſationem prefer=
re pñt delicti ſui qui pro regno temporali contẽdũt
dũ hec ſimilia etiam in pauperibus et abiectis hu=
ius mũdi hominibus tam crebro ſine tergiuerſatio
ne fieri cõſpitiunt· Mirum non eſt ſi litigant illi in
felicit et cõtẽtioſe pro imperio: dum tanta lis eſt de
paupere regno· ꝙ ſi hec curioſitatis abuſio in ſolis
eẽt ſubditis: facilius morbo tam contagioſo reme=
diũ adhiberetur· Nunc autẽ multi qui ceteris ver/
bo et exẽplo preire deberent hoc idem facere immo
ꝙ dãnabilius eſt hoc ipſum defendere non verẽtur.
Hoc enim qḋ arrogantie vel curioſitatis eſt hone=
ſtas vel vtilitas eẽ ipſis vna ratione contenditur dũ
vel hec vel gratis datur vel diu durare; probatur·ſʒ
prohdolor hoc eſt prudentia ſecularis·ſapientia a=
nimalis dyabolica dũ vtilitas temporalis bono pre
fertur ſpũali: Quid igitur faciet puſillus grex va=
ſcula īfirmiora ſexus·ſ· femineus cum viderit viri=
les animos ad tales nugas deductos· Atq̃ dũ ce=
tus paſtorũ per abrupta graditur: neceſſe eſt vt in
precipiciũ grex ſequatur: Antiquitus enim non ſo=
lũ fiebant exhortationes de neceſſariis ad ſalutem

ſed toto poſſe op̃a ſup̃errogationis extollebantur
Et hec pietatis exercitia fidelibus ſuadebãtur tan
q̃ʒ ea per q̃ ſaluti neceſſaria commodius acquire=
bãtur et acquiſita cõſeruabãtur· Nunc vero pleriq̃
talia ſilẽtio tranſeunt: timentes ne ſi lĩgua aliud q̃
vita ſõnaret: notam inhoneſtates incurrerẽt· Et qḋ
dãnabilius eſt: non ſolum·n· hoc admodum vtilia o/
mittunt: ſed ea faciẽtibus ac ſuadentibus moleſtiaſ
quas pñt inferre non deſiſtunt· Sic hieremias ſan/
ctus aduerſionẽ iſrael ꝓpter peccata populi in pro
ximo futurã predicens dum cathenam ligneam iuſ
ſu dñi eis obtuliſſet vt facilius eos ad penitentiaʒ
mouere poſſet: falſi ꝓphete obſtiterunt et cũ mul=
tis iniuriis cathenas ligneas confregerunt dicen=
tes· Par par et nõ erat par· Nonne de hoc optime
ꝓphetauit qui dicebat: qui minima negligit paula
latim defluit· Et hunc flebilem defectum inueniеſ
nõ ſolum in his qui velut aquila ceteris in cognitio
ne altius volaſſe cognoſcũtur: ſed et veriſimiliter in
vitulo typico ꝙ ſe ſpẽtenus humilem et ſeruilẽ per
ſonã oñdere cõſueuerũt: copioſiſſime aut in leone q̃
rugitu ⁊ clamorib⁹ aures catulorum ſuorum imple
re dr̃ in eorũ ſuſcitatione: quartũ aũt aĩal miſtice ac
ceptũ ·ſ· hõ diutina defectiõe intm̃ infirmatũ vt de
eo iã q̃ſi deſpatũ eẽ null⁹ dubitet q̃ tã manifeſte vi=
det ꝙ ſibi illicita liceãt cuncta: ⁊ abſq̃ timore ãbulet
poſt cordis ſui deſideria· Cetere quoq̃ creature in
antris ⁊ ſiluis ſeorſũ cõmorantes curiis ac vrbibus
renũciãtes ſeculares vrbanitates reſumere ⁊ īdue/
re tã ſtudioſe q̃ piculoſe īcipiũt: vt iaʒ ꝓhdolor vix
ſit loc⁹ ad fugiendũ cũ appropinquãte mundi ter=

Mino inimicus homo rethe ſuum expēdere et ziza-
nia ſeminare nimis feſtinet. Beati pꝛoꝛſꝰ mortui q
tā in domino moꝛtui ſunt. Recole factum notabile
quod accidit cuidā ex pꝛedictis qui dum in pꝛophe
tādo vel exhoꝛtationem ſalutarem hominibꝰ faciē-
do exclamationē faceret non modicam de hoc. ſ. ꝙ
charitas ⁊ affectus hominū multoꝛum ad deum et
ſāctos eius defeciſſet: et chꝛiſtus ſuam mariā mag
dalenā vltra in mundo non inueniret qui ſibi tot ob
ſequia faceret vt olī: poſt completum ſermonē quo
modo quedā domicella ipſum adiit: eiqꝫ ſubſtoma-
cādo dixit. O frater ſi magdalena nunc ſicut olim i
ueniret ſuū xp̄m vtiqꝫ chꝛiſtus nuncqꝫ ſicut olim in-
ueniret ſuā mariam: intelligensqꝫ ſi quidam de pꝛo
phetis pꝛedictis eſſent ſicut deberēt: adhuc eſſent
qui eos cū omni deuotione ſuſciperent. Poꝛro dn̄s
hanc purā virginitatem que vitia palpare nō nouit
ſermone quidē temperato ſed admodū conſtan-
ter in medium ꝓfero video te mente conſternatum
timētem ne foꝛte hoc quod tecum ſecreto confero
dn̄i ad aures eoꝛum qui talia agunt peruenerit. ne-
gligatur: aut certe minus gratāter recipiatur. hoc
eſt ergo qđ diſplicet: hoc eſt quod te repꝛehenſibilē
reddit. qꝛ te nimis timidum eſſe video in his q̄ mul
toꝛū ad ſalutem eſſe cognoſco. Quid es? Jeremias
nō es: pꝛopheta non es. Sed quid? Homo peccatoꝛ
et armētarius vellicans ſiccomoꝛos: veruntamen miſ
ſus ab eo a quo et ille: quod nomen et pꝛofeſſio tua
atteſtatur a ſummo vicario ieſu chꝛiſto confirma-
ta. Quare foꝛmidas? Et ſi vanis ac diſſolutis diſpli
cebis: tamē multis qui in leuitate animi non ambu

lant ſed ſecundum ſāctoꝛum inſtituta patrū hone-
ſte cōuerſantur ac ſeipſos et multos alios deo luc-
cantur placebis. An queris adhuc hominibus pla-
cere? Hoc dico nō quidem ſingularitates appꝛobās
ſed cōmuni incedendum via bonum eē diffiniens et
atteſtās. Sed heu ip̄m quod olī ſingulare fuit nūc
cōmune incepit eſſe: et quod nunc ſingulare ē quō
dam erat commune. Nec debet fidelis et pꝛudens
diſcipulꝰ ideo a ceptis deſiſtere: quia cāris te audiē
tes non hr̄e: et item ꝙ hic ſermo meus non capiat
ī eis: eo ꝙ nō contineat queſtionū ſubtilitates aut
ſermonū per ſe loquentium vtilitates tempoꝛales
que ſola iā tanq̄ȝ honoꝛis pꝛomotiua vel tempoꝛa-
lis lucratiua cōmodi carius amplectuntur et pꝛe-
cioſiꝰ comparantur: et in vſu a multis habentur ali-
is neglectis: p̄ns autem volumen ſolum contineat
lamētationes et carmen et vhe. que mentes vitiis
toꝛpentes excitāt: et coꝛda ſurſum ſubleuant ad di-
uina. En ezechielē dominus ad polulum mittit du-
re ceruicis: dicēte domino: ipſi non audient te: quia
nolūt audire me. Mittitur ſanctus pꝛopheta: et ta
mē anteq̄ȝ mittatur ſe non pꝛoficere pꝛedicitur. vb
et domini pietas perpēditur qui vult omnes homi-
nes ſaluos fieri ⁊ remediis ſalutaribus non carere
et iudeoꝛū duritia repꝛehēditur qui beneficiis dei
ingrati in ſua obſtinatiōe permanſerunt. Attende ni
chilominꝰ iheremiam pꝛophetam: qui cum libꝛum
legis domini ſcripſiſſet et hic a rege nequaq̄ȝ acce-
ptatus ſȝ ſcalpello ſcribe ſciſſus et in ignem pꝛoie-
ctus fuiſſet: pꝛo tāto non deſtitit ſed huic alium ad
iuſſū dn̄i ſcribendo continuauit. Quod ſi nec iſtud

quē attendis ſaltem iuxta conſilium cuiuſdam ſa-
piētis tibimetipſi tuiſq canas: ſi aures ſunt ſurde
ceterorū. Sic igitur ab initio mundi diuerſi homi-
nes facti et amici dei altiſſimi multa aduerſa ſuſti-
nentes et patienter omnia ferentes premia que vi-
diſti meruerūt eterna: modo coronantur et accipiūt
palmam. Pater ergo ex premiſſis ꝙ bonū ſit ama-
re celeſtia ꝙ terrena ac peritura. Diſcipulus. Ad
hec oīa virtutem meam multum excedētia quid reſ-
pondeā omnino non habeo: niſi ꝙ digitum ori meo
ſuppono: et imperfectum meuꝫ tue benigniſſime vo-
luntati et ꝑfectiſſime maieſtati committo. hoc ſoluꝫ
ſubinferēs de tua gratia: ꝙ ſtulti ſunt et inſipiēter
loquētibus ſimiles qui amorē tuum precioſiſſimuꝫ
et amorē mundi vaniſſimum adinuiceꝫ comparaſſe
tēptant. Naꝫ velut ignobiles ignobiles in ſentibus
eſſe ꝓ delitiis cōputant: cum et ratio eorūꝫ vana ſit
eo ꝙ ex multitudīe tali hunc. ſ. mundum diligentiū
amorē ipſius approbare et ex paucitate tibi amore
ꝑfecto iunctorum amorem tuum improbare nitun-
tur. Prohdolor ceci ſūt et duces cecorum. Magis
enī ex hoc oppoſitum ꝙ propoſitum faciliter pro-
batur. dū conſtat multitudinem non ratione regi ſꝫ
magis affectu duci inordinato. Erraſſe ꝑide me ni-
mium cognoſco ⁊ cordis cuꝫ dolore accuſo: eo ꝙ mi-
nima queq laboris exertitia pro ſalute proximi fa-
cta multum ponderaui: et ꝙ tam impatiens fui in
aduerſis: O ꝗꝫ miſericorditer parcis: cum hec ad-
uerſa tribuis: et ꝙ ſeuere iraſceris/cum ſemper pro-
ſpera elargiris: Amabilis eſt tua paterna correctio
Quem enim diligis corripis: et quaſi pater in filio

complacet tibi. Nullus conqueratur ꝙ tuorū obli-
tus ſis tribulatorum: qui quin potius obliuione et-
na horum oblitus es quibus nunc ad modicum ꝑ-
cis: bona quedam modica eorum remunerando: ſed
eos ineternū damnare vis: eorum mala. ſ. opera ſi-
ne fine puniendo. Dignum igitur valde eſtimo vt hi
aduerſitate continua premantur: quos tantis mi-
ſeriis carere et tam immenſam gloriaꝫ poſſidere de-
creuiſti.

¶ Quam vtile ſit ſeruo dei in hoc mundo multas ſuſtinere tribulationes. Capitulum. xiii.

C Onſolamini conſolamini popule meus di-
cit deus veſter. Animus quidem ſpiritua-
liter egrotuꝫ: mundanis varietatibus pluſꝗꝫ opor-
tuit ſubiect⁹: dum noctem aduerſitatis poſt diem ī-
curriſſet proſperitatis remediorū oblitus premiſſo-
rū: cepit rurſus anxiari et corde meſtiſſimo animaꝫ
ſuam coram deo effundere: et que paſſus fuerat ad-
uerſa quodam affectu compaſſionis tāꝗ carbones
deſolatores corde ignito ad memoriam reuocare et
lachrymas effundere vehementes. Cum autem di-
ſcipulus ſapientie non haberet ad manus vnde ſpi-
ritum in aduerſis pro xpo laborantem refoueret: ec-
ce ei deſideranti et ſuſpiranti iuuenis quidam pul-
cherrimus in viſione aſtitit. qui ſibi inſtrumentum
quoddam muſicale: quod pſalterium dicitur cru-
ce ſignatum ad manus porrexit: mentemq eius i-
terato ſententiis ſpiritualibus fecundauit: precipi-
ens vt iocunde et ſapienter pſallent: ⁊ corda triſtia
ſeu merētia ī dño deo ſuo letificaret. Sꝫ ⁊ multi va-
riis aīe langorib⁹ ac ceteris incōmodis laborantes

ei ꝓpius aſſiſtentes ad ſolatium laboris ſui hoc ab
eo fieri humiliter ſupplicabāt. Qui accepto d ma-
nu eiꝰ pſalterio ad ſe rediens et propoſitum intelli-
gēs coram ſuo egroto et carmine aſſumpto a dicto
prophetic o ſic exorſus eſt. Cōſolamini conſolamini
popule meꝰ dicit dominus veſter. Cumqꝫ hec et ſimi
lia cōſolationis verba ad leniendum dolorem ani-
mi merētis depromeret: noluit conſolari: ſed magis
ac magis triſtari cepit. Verba namqꝫ dulcia dum
meror in curſū eſt corda triſtia interdum reddunt
triſtiora: ſicut et armonia vt fertur letum reddit le
tiorē ac triſtem triſtiorem. Sic et animus deuotus
diuino flagrās amore q̄zto ſuauius diuinam preſe
tiā poſt probationem amaram in ſe experitur: tan-
to plus totꝰ in lachrymas et improuiſa leticia reſol
uitur. Eodēmodo accedit in propoſito. vt anime lā
guēti materia gaudiorum in occaſionem verteren-
tur triſticiarū. Nā qui potius ridere debuerat. fle-
re cepit ſupra modum. Interrogatus autē cur fle-
ret vel quidnā haberet. reſpōdit Dimitte me vt fle
am dolorē meum: quia anima mea valde in amaritu
dine eſt. Qui dixit michi. Quid paſſus es? Dic mi-
chi. Et reſpōdit. En ego īfelix ī ānis adhuc adoleſcē
tie cōſtitus abii amicam michi aſſumere: vt eius le
cto perfruitus cōſortio vitam agerez felicem. Et cuz
multas vidiſſem: et optionem īter has habere: vna
ceteris pulchrior vt michi videbatur cōpla cuit ocu
lis meis. Que blādis ſermonibus et ampliſſimis
ꝓmiſſionibus ſe michi exhibens ceteris omnibus
ſpretis in eā conſenſi et eam in ſponſam michi aſſū-
pſi. Et cū non diu apud ipam māſiſſem: ⁊ me ſalutē

magnam eius ex conuictu habiturum ſperarē. ꝓh-
dolor: de amica facta eſt inimica: agnus in leonem
mutatur: et tota vita noſtra ipſa mediante dolore et
miſeria repletur. Dum. n. in domo mea ſecurus vt
putabam reſiderem et velutꝭ arbor frondoſa necdū
natura iuxta ſalices torrentis ramos expandere in
ciperem ac fructificare: hec quam amicam eſti-
mabā manū ſuam extendit contra me et flores tene
ros algore hiemali ꝯtritos arefecit frōdes: auulſit
ficum decorticauit: et dum adhuc ordirer ſuccidit
me. Hoſtes ipſa contra me crudeliſſimos ſuccita-
uit qui me nocte et die affligentes animo non par-
cebant. Quibus dum cuperem reſiſtere coꝝ fre-
quenti iuſultu nimium afflictus corpore cepi lan-
guere iuuenili: et animus gaudens triſticia multa
cōtabeſcebat. Poſt hec dolorem addens dolori et
vulnꝰ vulneri apponens parentem dulciſſimū vni-
cum cordis mei temporale ſolatium quez velut ani
mam meaz diligebam: ipſa michi abſtulit: et me de-
ſolatum reliquit. O ſi vidiſſes in tēppore illo quaz
lachrimoſis vocibus flens et eiulās ſuſpexi in celuz
petens vt iram ſuam miſericors deus in manſuetu
dinem conuerteret: et ab afflictione miſeri manum
ſuam grauiſſimaz pauliſper releuaret: cōmota fuiſ
ſent pia viſcera tua. Sz ecce qd̄ ⁊ cuz lacrimis tibi
dicere cogor furorem ſuum contra me hec quaz pre
factus ſum crudeliſſima ſponſa exercuit in hūc mo
dum. Nam duas ſolas oues relictas huiuſmodi ſi-
mul deſ cutela mea edentes et perriter mecuz bibē
tes: et vtilitati mee vt cumqꝫ ſubſeruientes. Et duz
minime putarez veniunt lupi veſpertini ouiculas

rapiunt ⁊ diripiunt:omni morte corporali infelici⁹
eas laniātes· Quod cum flens et eiulans poſt eas
cucuriſſem:vix tandē magno cum labore partē ali
quam morticinii vi extorſi: quomodo ſi paſtor duo
crura pecudis eruat de ore leonis· Quod vidēs ad
uerſatrix mea manum ſuam in ſanguine cruentato
mortuorum predictorum tinxit:et me in faciem tin
gens atq; ſanguine aſpergens opprobrium me i ſpi
cientibus dedit.tribulationes morte in feliciores i
miſit: et claritatem lucerne micantis extrixit. Voce
iocunditatis abſtulit: ac leta et chara vniuerſa tu
lit:doloribus ſeuiſſimis et incredibililus cor meū
a ſummo vſq; deorſum conuulnerauit Flebant tunc
multa pia corda que hec videbāt:et altius ingemu
ere nonnulli percutientes pectora ſua vehementiſſi
me afflictioni compatientes.   Quidam autem
illic ſtantes ſubſanabant miſerum mouentes capi
ta ſua:ac ei quod patiebatur improperantes.
Quid multis morer.   En tribulatio hec ſeui
ens intantum īualuit vt ego morſq; vno tantum vt
ita dicam gradu diuideremur   Nec adhuc de
ſtitit hec quam maxime diligebam ſed iſtis tribu
lationibus nouas continuauit.   Et enim nemus
foliorum virilitate venuſtum cum magno labore et
ſtudio a puritia mea plantaueram cathedre hono
ris contentiuū de qua gloriam et honorem me rece
pturum ſperabam. Cumq; iam tps adeſſet vt meo
fruerer labore cathedra ſubuertitur et nemus in al
terius cuiuſdam redigitur dominium et labor omni
no pditur ac finis intentus fruſtratur.   Et ſic
velut in altum eleuans alliſit me valde   His

malis adhuc recenter tranſactis magnam multitu
dinem quorumdam velut ſerpentum et animali
um venatorum concitauit aduerſum me que ve
hementiſſimo impetu me inuaſerunt nunc ſimul
nunc diuiſim me affligentes.   Frater tunc
eram leonum et ſocius ſcorpionum.   Canes
rabidi aduerſum me latrabāt:ſcorpiones a ſecreto
vulnerabant:ſerpētes quoq; vento fetido in me ſuf
flabant et ſibillabant:et faciem meam conſpume
re non verebantur.   Sicq; omni genere pena
rum me ledentes et illudentes vitam meam ad a
maritudinem perducebant.   Quid plꝫ Tem
pus non ſufficeret ſi ſingula aduerſatricis me fla
gella quibus me vſq; ad hanc horam caſtigauit.
vellem enarrare:ſed dico cum propheta.   Secre
tum meum michi ſecretum meum michi
Hec autem ex abundantia cordis propter vocem
iocunde conſolationis, tue de plenitudine cordis
ſimul cum defluentibus lachrymis violenter eru
perunt   Hec cum diſcipulus audiſſet ; intellexit
miſterium eſſe diſpanſationis eterne ſapientie que
ſuos amatores temporalibus tribulationibus con
uenit probare at probatos ſibi in amicitiam copu
lare ;et conuerſus ad eam dixit.

¶ Diſcipulus

O Diuine ſapientie abyſſus inſcrutabilis
O totius pietatis pellagus intermina
bile quare ſic affligis diligentes te ⁊ te mo
dicum curantes collo pemittis incedere recto. An
ignoras qui es plaſmator oīꝫ īfirmitatis humane de

bile nimium eſſe fundamentū ꝛ quod corpus quod
corrumpitur ītantū agrauat aīaꝫ vt nō poſſit ſēꝑ ea
que ventura ſunt inſpicere:ſed cogitur magis ea q̄
in proſpectu ſunt inclinationem habere. O clemen
tiſſime deus tribulationes noſtras clementer conſi
dera et virtutē patienti prima ac tuis gratiſſimis
conſolationibus corda inualida ex alto cōfirma al-
to confirma. Sapientia. Hynnulus recenter pro-
genitus maternū refugiū querit:capree vltra petit
ſed cum ad incrementa debita peruenerit lac deſe-
rens cacumina mōtium petit;inter lilia paſcit ꝛ gre
gi ſuo libere ſotiatur pueritia iura lacti debita an-
norum iam maturitate tranſcendiſti tempus eſt vt
ablactatus a lacte auulſus ab vberibus numero vi
rorum fortium adiungaris. Exemplo igitur eorum
diſce quid agere debeas et q̄ patienter cuncta ad-
uerſa debeas ſuſtinere:vt pariter et tu tribulatio-
nibus probatus eorum numero cum gaudio ſine fi
ne ſotieris. Aſcende igitur ad cor altum ſurſum eri
gere et poſt tergum reſpice et vide turbam innume
ralilem omnium ſanctorum qui a ſeculo ſunt: aīad
uerte q̄m omnes qui michi ſingulariter placuerūt
ſingulares quoqꝫ et tollerantia aduerſitatū ꝓbati
extiterūt Et vt de ceteris quorꝫ infinitus eſt nume-
rus ſileam;ecce ad manus eſt puer citharista vir ſe
cūdū cor dei Quātas oſtendiſti michi tribulatiōes
multas et malas:et ꝯuerſus viuificaſti me:et abyſ
ſus terre iterū reduxiſti me Joſeph futurus egypti
dn̄s a fratribus ſuis venditus et a muliere infama
tus carcerali caſtodia mancipatus fuit. Silentio
nunc pertranſeo abraam benedictū dn̄i moyſen ele-

ctū a dn̄o et ceteros patriarchas ꝓphetas et aīcos
dei altiſſimi quorꝫ lōganīitas ſpei non īmerito ſpecu-
lum patienter eē deberet et recordatū redderet ī ad
uerſis. Interroga gn̄ationes ſingulas et annuncia-
bunt tibi:maiores tuos et dicēt tibi. Heſtern⁹ quip
pe es ignorās ītroitū exitū tuū et videbis q̄r redi-
culum eſt quod pateris debite librare ꝛ patrū paſſi
onibus volueris comparare. Ecce Iſayas grāꝫ no-
bilitate īſignis ſerra lignea ſiccatus. Jeremias in
vtero ſcificatus q̄ die hoīs nō cōcupiuit lapidibus
obrutus decremat. Ezechiel crudeliter excerebrat
Daniel vir deſideriorum ī latū leonū proiicit. Tres
pueri camino in his tradūt Job. Exēplū patie ī ma
nus īimici traditur. Tobias excecatur. Machabei
cruciatibus exq̄ſitiſſimis īterempti ſūt ꝛ hii q̄d pa
tres bona temporalia in repromiſſione acceperant
Porro ab initio narrantis ecclerie regnum celorꝫ
vim patitur et violēti rapiūt illud. Nōne vides apo
ſtolos amicos meos chariſſimos in hoc mundo de-
gere et fame ac ſiti:frigore ꝛ nuditate laborare car
ceribus et plagis ac mortibus ſe exponere ꝛ oībus
vite p̄ntis laborib⁹ ꝛ anguſtiis ſubiacere nec defice
re tribulatiōib⁹:nec q̄ruloſis īſiſtere vocib⁹ velut tu
facis:ſed gaudere ī cōtumeliis in tribulationibus
letamini Sctōs quoqꝫ martyres quis audeat reſpi
cere:et deſidioſus et queruloſus eſſe qui ludibria
et ꝟbera experti vincula et carceres ꝑpeſſi in nu-
mera tormētorꝫ gn̄a paſſi glorioſiſſime coronati ſūt
Confeſſores ac ꝟgines lōgū ducētes martyriū cor-
pora ſua cum viciis et concupiſcentiis crucifixerūt
Qd fecit alexius. Qd paſſ⁹ ē euſtachi⁹. Qd deniqꝫ

adhuc hodierna die per totam fidei ſpatioſam lati-
tudinem pro amore dei patiuntur iuuenes ac virgi-
nes: ſed et coniugate ac vidue deuotiſſime quarum
magnitudo tribulationum ſi cognita eſſet ſilentiū
ori tuo queruloſo imponeretur. Nōne ad memoriā
reuocatur exemplū valde memoriale de femina cō-
iugata deo deuotiſſima que veniens in confeſſione
tibi aparuit qualiter viginti annis cum marito ſuo
vixerat qui non vt homo ſed velut leo ferociſſimus
gladio euaginato ipſam multotiens impetierat: et
innumeris verberibus et contumeliis mulierē ſcām
atq; pudicam flagellauerat: intātū vt ſingulis horis
ad aſpectum viri ſui mortē perhorreſceret īprouiſ-
ſam: que omnia deuota femina patientiſſime ferēs
nec murmurans aut clamans pro ſalute impiiſſimi
mariti tibi orandum tam deuote ſupplicabat. Nō-
ne tūc ſurſū reſpiciebas ac pect⁹ tundēs corde vere-
cundo proclamaſti: te nichil pati ſed ocioſe vagari.
Propterea adhuc reſtat loc⁹ vñ tibi melius cōclu-
datur. Achillem cordis tui ī mediū ꝓfero collatio-
nes vȝ et vitas patrē q̄s quottidie legis ac relegis
et aquib⁹ nec ad modicū libēter diuelleris. His di-
ligenter ꝑfectis ſatis mirabile eſt ſi non tantum in
eo profeciſti vt patiam didiceris in aduerſis. Vbi ē
tuus arſenius Macharius quo deuenit. Oblit⁹ es
antonii paulum et hilarionem ꝓieciſti. Cōgrega di-
ſperſos cordis tui et reſſcere patrem diuiniſſimoꝝ
q̄ in tebaida et egypti partib⁹ ac ceteris heremi lo-
cis de gētib⁹ ⁊ acceſſ⁹ mōtiū: ꝓrupta petraꝝ āfract⁹
ſiluaꝝ petētes: horridā vaſtitatem deſertiſſimi he-
remi queſierunt: ibiq; hūanis aſpectibus aſpectib⁹

ſemoti īnumerata aduerſa tollerantes cūctis admi-
rabilē duxerūt vitā. Nōne erubeſcis cū hos proſpicis
et ſotietati eoꝝ annunciari toto mentis affectu cō-
cupiſcis et ꝙ eoꝝ ſufficientias vel in modico imita-
ri non vis. Vis īter tot ſtrenuiſſimos viros deſidio-
ſus eſſe et ſōnolētia torpeſcere. Abſit Abſit. Tp̄s iaȝ
ꝑteriit. Ecce ī virū iā mutat⁹ es: abiice amodo pue-
rilia et preparate ad bella robuſtiana. Diſcipulus.
Vere tantoꝝ memoria pfȝ tanꝗ̄ muſica ī cōuiuio ve-
niet in oī anima tribulata ſuauius melle indulcora-
bitur. Cum hos viros glorioſos celeſtis aule mili-
tes eximios et eoꝝ geſta ſtupēda pauper vermiculus
oculo cordis ītueor ꝓfacto me nichil eſſe nichilq; pa-
ti me cū gemitu cordiceſsis exclamo ſed et ſi aliquid
triſtibile me habere putabam: ad eorum⁹ aſpectum
perdo ſuauiterq; reſpiro. Sed vellēȝ ſcire, vtrum
īfortunia caſualia ⁊ tribulationes īuolūtarie vel ſa-
lubres vel etiam meritorie exiſtant: et item quare
amicos potius aduerſis q̄ proſperis ſoleas exerce-
re. Sapientia. Vna interrogatione tria vt videtur
dubia ibi ſoluēda popoſciſ vȝ de caſu ꝺ mōr cāis tri-
bulationū. De prio firā hāc teneas ſniaȝ ꝙ nulla tri-
bulatio ſicut nec q̄cūq; ali⁹ euēt⁹ fortuit⁹ pōt dici ca-
ſualis reat⁹ ad primā reꝝ cāȝ: lȝ ꝑ reductionē ad hāc
vel illā leges caſualitatis īcurrat. Vñ q̄uis tibi oc-
currēs aduerſitas eius nutu et ꝓuidētia gerit cui⁹
ꝟtute cuncte res create ſūt ⁊ in ſuo eſſe conſeruan-
tur. Porro de voluntariis tribulationibus ſcire de-
bes ꝙ licet inuoluntarium inquantum homini non
ſit meritoriū verūtamē ſi prudēs anim⁹ hoc qꝺ īuo-
lūtarie illatū ē volūtarie pati voluerit et volunta-
tem hactenus rebellē ad ꝟgā dei īclinauerit ꝟtutē

faciẽe ex neceſſitate:haud dubiũ qn ſalubre ac meri
toꝝ fiet hoc qđ añ peſtiferꝝ videbať et ad ſpũale vir
tutum proficiet incrementum. Sic re vera dei ſapi
entia innumeros a principio mũdi ad ſe inuitos tra
hit et rebelles intrare compellit. Sed quare electi
vt plurimũ hic aduerſis deprimãtur hoc in prom-
ptu ꝑ rõne habeas/qꝛ cũ ꝓni ſint ſẽſus hoĩꝫ ad ma
lum ab adoleſcentie ſua ſepiẽda eſt via electoꝝ ſpi-
nis tribulationũ ne noxia delectatio materiã ꝑbeat
delinquẽdi:ſed dum electuſquiſq3 in imis cõtinuis
tribulationibus ꝑmittitur:ad ſuperna tendere inuitus
cogatur. Diſcipuls. Tribulationes tẽporales q̃
ꝗem ac ſalubres eẽ non diſcredo ſi modum et poſſi-
bilitatem patientis non excedãt. Sed ecce eoꝝ pre/
ſentia afflictiua tam vehementer angit et mouet vt
interdum quoq3 virtutem humanam excedere vide
antur. Sapientia. Hic mos cunctoꝝ ſolet eſſe mi-
ſerorum vt flagella ſua aliorum flagellis eſtiment
preponderare:et ſua damna ſentiens magis defle-
at q̃ aliena et qui ſe putat hac ſpecie flagelli ſupra
modum pregrauari mutata ſpecie eadem difficul-
tas querimonie remaneat. Unde omni exceptione
ſemota voluntati diuine te ſubiice:et flagella eius
ſuſcipe cum affectu. Fidelis enim deus qui non pa
tietur temptari ſuos ſupra modum ſed faciet cum
temptatione prouentum vt poſſint ſuſtinere. Quid
igitur adhuc trepidas? Quid times? Piiſſimus
nãq3 ẽ vt velit ſapiẽtiſſim⁹ vt optime nouerit qđ ex
pediat ꝓ vnoquoq3:ꝛ potẽtiſſim⁹ vt ibi homo ex ſe
deficit suppleat man⁹ oĩpotẽtis. Igiť iacta cogitatũ
tuũ in dño ꝯmitte te deo crede te deo omnem ſolici-

tudinẽ in ipm̃ proiice:quoniam ipſi cura eſt de te.
Accede et dic fiducialiter ad ipſũ Pať mi nõ mea
ſed tua voluntas fiat. Cum autẽ tribulatio aduene-
rit ei obuiã tãto hoſpiti benigne eã recipiẽdo ꝛ dic
corde iocũdo. Bñ veniat aĩca mea tribulatio. Diſci.
O de⁹ q̃ facile eſt hec dicere et q̃ꝫ difficile verba fa
ctis cõpenſare:quia tribulationem prementium ſe
ua vulnera ſũt valde afflictiua. Sapientia. Si tri-
bulationes nõ affligerent: tribulationes appellari
nõ valerent. Tribulatio dum preſens eſt meſtitiam
ꝑſtat:cum autem preterierit et victa fuerit: ſumme
letificat. Breuem habet amaritudinem et longam
cõſolationem. Frequens tribulatio cõſuetudine tã
devincitur. vt iã quaſi non eſſe tribulatio aut leuis
eẽ videatur. Qui n. monſtris aſſuetus eſt monſtruo
ſa minus curabit. Diuine dulcedinis immenſa co-
pia inq̃tum hui⁹ non eſſet tibi adeo meritoria nec
tãta laude digna. quantuꝫ ex feruida charitate tri/
bulatio patienter perpeſſa. En plures inuenimus
qui proſperis ſucceſſibus elati deciderunt. q̃ꝫ q̃ ad/
uerſis fracti a propoſito ſpirituali corruerunt. De/
niq3 ſi in aſtrologica diſciplina floreres ex omniũ li
beraliũ artium ſecreta penetrares; ſi cunctos rhe-
tores ac dialecticos facundia et argutiis ꝑires hec
oĩa non tantum ad bonam tibi vitam conferrent q̃
tum hoc vnum neceſſarium. ſ. ex charitate de corde
puro et cõſcientia bona et fide non ficta teipſũ de-
ſerere:ꝛ totum te deo in omni tribulatione commit
tere eiuſq3 voluntati parere patienter. Nam illud bo
nis ꝛ malis commune eſt:iſtud aũt ſolis electis ſeẽ
põt. Tãta eſt preeminentia eterne glorie ad tempo

rales et trāſitorias paſſiones vt diligens perſecuta
tor deberēt potius eligere multis annis in fornace
ignis ardētis velle torqueri ꝗ̄ʒ minimo premio ī fu
turū ſibi reſeruato velle priuari:quia labor cum ſi
ne merces ſine fine. Diſcipul⁹. O ſūma et ineffabi-
lis pietas ꝗ̄ ſuauiſſime ⁊ peroptime organa hec re
ſonāt in aure triſtiori. O mira circa nos tue pieta-
tis dignatio eo ꝙ circa hominem miſerum ac deſo-
latū ſic apponis cor tuū:et ꝙ ſic dignaris linire do-
lentes et cōſolari triſtes ac merentes. Te namqʒ ſic
dulciter pſallēte animus triſticia preſſus alleuiat:
et tua celeſtis modulatio ſpiritum triſtitie men-
tē exagitantem ſaltem ad tempus fugat vt leuius
qđ patitur ferat. ꝙ ſi etiam daretur optio mallem
potius aduerſa cōtinue pati et tua conſolatiōe dul
ciſſima ſic refoueri:ꝗʒ aduerſis carere et vnctionem
tuā precioſiſſimam non habere. Eia age nunc quod
cepiſti:q2 ſe nichil pati eſtimat. cui tam dulciter et-
na ſapīa in aduerſis citharizat. Sapientia. Audire
vis citharā ſpiritualis muſice pulchre reſonantem
Surſū erigere et precioſū fructum temporaliū ad
uerſitatū diligēt attēde. Sicut.n. ī cithara corde ꝓ
portionaliter protenſe ſonū reddunt ſuauem:ſic ele
ctus quiſqʒ:dū aduerſitate premitur quaſi vi qua-
dā extra ſe tenditur et ad reddendā dulcem ac cele
ſtē melodiam plenius habilitatur. Sciendum ergo ꝙ
tēporalis tribulatio ab hoc quidem mundo inſaniſ
ſimo vilipēditur a ſummo autē iudice deo precioſa
valde eſtimatur. Ipſa iram iudicis extinguit:⁊ ei⁹
ſeueritatem in amicitiam et benignitatem conuer-
tit. Qui aduerſa libenter pro deo patitur xp̄o paſ-

ſo aſſimilat et iō ab eo tanꝗʒ a conſimili metu dile-
ctionis precipue cōſtringitur. Fructus eius balſa-
mitic⁹ imputribilem parat vigorē. Sicut ſtella ma
tutina ſolis vicinū huic mundo prenunciat ortum:
ſic tribulatio homīs ſimiliter facit. Nā ip̄ ſuperce
leſtis ſolis animā tribulatam inuiſere volentis io-
cundam demonſtrat propinquitatem et internā ar-
guit cōſolationem ſubſequentem. Et ſicut nox tene
broſa diē precedit luminoſam et hiemis aſperitas
eſtiualem antecellit iocunditatem:ſic bonarum mē
tium internā eternamqʒ ipſa preire ſolet cōſolatio
nē. Sicut archus refulgens inter nebulas glorie ſi
gnum eſt diuine pacis ad genus humanum:ſic tri-
bulatio ſeuiēs ſignum eſt diuine propitiationis ad
animū contritum. Ipſa eſt gratie preābula ſpei ſo-
cia:dilectionis puerpera:ipſa vitā actiuam ſuo mu
nimine protegit:et contemplationis oculum ſubti-
liter acuit. Hec eſt que hominem facit ſpiritualem
ac mentē terreſtrem mutat in celeſtem:q2 ſurſū ten
dere cogit:q2 ſe iuxta vel forte extra ſe diffundere ꝓ
hibetur. Mundi hec ipſa gnāt deſertionem:ſed di-
uinā parit familiaritatem. amicos conſueuit dimi-
nuere et gratiā ſolet augere. frequēter namqʒ ab hoc
mūdo tanꝗ̄ vile piſma proiicitur hoc qđ a ſūmo bo
no eligitur:et ꝙ eius ſingulari dilectione decorari
meretur. Ip̄a eſt arta via ſʒ ſecura et cōpendioſa du
cens ad vitā. Perpendat nūc vnuſquiſqʒ ꝗʒ ſtultus
hic eſſet quicūqʒ eius frequenter penſaret vtilitatē
⁊ ipi⁹ nolet hr̄e ſupportationē. O ꝗ̄ innumeri ſōno
pctōꝝ pfūdiſſio obdormierāt ⁊ morte pierant ſpūa
li quos īfelix abſorbuerat ſiccitas adueniēte xga di

ne correctionis velut de graui ſomno ac motis im-
perio excitati vitã in melius comutauerent et ope-
ra tenebrarum abiicientes armis lucis induti ſunt.
O quot ſunt in mũdo captiui qui per manum altiſ-
ſimi velut aĩalia indomita et auicule incauecate tri-
bulationibus ſe prementibus incluſi tenentur qui-
bus ſi facultas adeſſet ocio reſoluti a ſtatu diffugẽ-
rent proprie ſalutis. O q̃zti ſunt qui grauiſſima cõ-
miſiſſent peccata qui multa crimina incurriſſent ſi
nõ pia quadam diſpenſatiõe dei per tribulationes
preſeruati fuiſſent. Quid namq́ʒ eſt ꝙ eque cor tu-
midũ et animum elatum et hominem ambitioſum
ſeipſũ magnifaciat cognoſcere et nõ alte ſapere ſed
hũiliter in ſeipõ cõſiſtere ac timere et ꝙ primo pa-
tienti cõdeſcendere doceat? Hec eſt nutrix humili-
tatis doctrix patientie cuſtos virginitatis: compa-
ratrix eterne felicitatis: tribulatio hec ita eſt adeo
ſalutifera vt vix ſit qui ab eius ſe abſcondat boni-
tis aſpergine ſiue ſit de incipientiũ numero vel pro-
ficientiũ ſeu etiã perfectorũ: rubiginem aufert pec-
catorũ incrementa pareat virtutum et libertatẽ cõ-
fert gratiarũ. quid hoc theſauro precioſiſſimo me-
lius? Ipſa nãq́ʒ peccata tollit: purgatorium minuit
repellit tẽptatões extinguit: carnalitates: ſpiritũ re-
nouat: ſpem roborat: vultum exhilarat conſcientie
affert ſerenitatẽ et internorum gaudiorum cõtinuã
pareat vbertatem. Ipſa eſt potio ſanatiua: herba ſa-
lutifera ſuper omnes paradiſi terreſtris. Corpꝰ qui-
dem corruptibile caſtigat: ſed animam vegetat im-
mortalẽ Anima deuota ſignatur tribulatione ſicut
roſe ac lilia fecundãtur celi rore. Ipſa tribuit ſapi-

entiã adducit circũſpectionem: et hominem inexp-
tum exercitationem facere. Qui non ẽ aduerſa paſ-
ſus quid ſcit? Qui non eſt temptatus qualia ſcit?
Ipa eſt donũ dei electum: virga amoris: planta pa-
terna: Ipſa voluͭtarios inuitat: et rebelles ad ſe tra-
here cõſueuit voluntates. Homini patienti eq̃ ſub-
ſeruiunt tam aduerſa q̃ʒ pſpera: amici et inimici eq̃-
liter ei ſeruiunt. Quotiẽs queſo frendentibus ad-
uerſariis et ſtridẽtibus aduerſum te inimicis fre-
nũ ſilẽtii impoſuiſti cum eos per tuam manſu etu-
dinem et patientiam cordiſq́ʒ hylaritatem impotẽ-
tes reddidiſti. Ego qui cuncta creaui ex nichilo tri-
bulationes improuiſas vndecumq́ʒ ſuper electos
meos induco: ne eorum immẽſo priuetur beneficio
Nã virtus per aduerſa probatur: proximꝰ edifica-
tur deꝰ glorificatur. Patientia in aduerſis eſt ve-
lut in virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris
et vniuerſi pulueris pigmentarii: cuius odor ſuauiſ-
ſimus: ex igitᷣ tribulationis procedens ante oculos
meos iugiter aſcendit et me ſibi placabilem reddit
ac totã celeſtẽ curiã in admiratione ſuſpendit. Non
tm̃ ſolent homines mundani terreno militi ſtrenue
in torneamẽto decertanti intendere: q̃ʒtum tota ce-
leſtis frequentia fauere et intendere ſolet homini
ſpũali viriliter in via militanti. En omnes ſancti fe-
cerũt homini patienti credentiam: quia calicẽ do-
mini mixtũ tota vita ſua preguſtauerunt et nũc ipſũ
formidoloſis adhuc mẽtibus ſuadent nil mali ha-
bere: hoc eſſe potum ſalatiferũ omnes vnanimiter
acclamãt: virtus patientie ſuſcitationi mortuorum
et ceterorũ operationi miraculorum prefertur. Ip-

ſa martyrii cõfert gloriam et palmam pareat victo
rioſã. veſte purpurea iduitur ſerto de roſis rutilan
tibus redimitur: aureo ſceptꝰ adornat: regio dia-
demate iſignitur. Carbunculus lucẽs in aureis mo
nilibus: ſic patientia ſe oſtẽdit in aduerſis euenti-
bus. Gẽmula radiens odor ſuauiter fragrãs ⁊ fauꝰ
vndiqꝫ diſtillãs: ſic religioſus inter fratres ſuos pa
tienter ãbulans et defectus fratruꝫ equanimit por
tãs. Vox eius dulciſona in celi palatio comede iocũ
do cãtum ſibi vendicat ſingularem queꝫ cantare ne
queunt. qui in huiꝰ vite aduerſis per animi tollerã
tiã eũ cantare nõ meruerũt. Quid plura? Nec lin-
gua poſſet dicere: nec littera exprimere q̃ꝫ ꝓutile ſit
aduerſa patiẽter ſuſtinere. Verũ tñ hoc ſolũ de pre
miſſis cũctis a mente tua non excidat: ꝙ tribulati
vocãtur ab hoc mundo miſeri ſed a me cenſent bea
ti qꝛ mecum ſine fine ſunt regnaturi. Diſci. O q̃ꝫ e-
uidẽter nunc appares quis es: Te namqꝫ eſſe illaꝫ
preclarã cunctis mortalibus incomparabilem ſapi
entiam manifeſtiſſimũ eſt: que et veritatem agnitã
mellifluo quodã ſapore et ſuauiſſima eructione ad
lucẽ producis: nec vllum dubitationi locum relinqs
Idcirco mirũ nõ eſt ſi omnia aduerſa libenter pati-
tur: q a te in eiſdẽ tã dulciter cõſolatur. Pater mi
dulciſſime ecce nũc pedibus tuis prouolutus gra-
tias refero ex cordis affectu deuoto pro omnibꝰ ad
uerſitatibꝰ meis pñtibus ſed etiã pro tranſactis fla
gellationibus grauiſſimis quibus me vſqꝫ ad hanc
horã caſtigare ⁊ erudire dignatꝰ es: q̃ michi quon-
dã tã graues videbãtur. qꝛ ex hoſtili ſeueritate pro
dire putabãtur. Sꝫ mirũ in modũ cuncta hoc terri

bilia tanq̃ꝫ nubes matutina velociter ꝑtranſierunt
et ſic ſũt te operãte añ oculos meos quaſi nũq̃ꝫ fue
rint: cogorqꝫ dicere cũ ſapiente. Modicum labora-
ui et inueni michi multam requiem. Et .n. cum te v-
nicum cordis mei theſaurũ velut amoris ſpeculum
oculis amoroſi cordis ꝓpono et te ex intimis viſce
ribꝰ oĩm deſideriorum meorum affectuoſiſſime cõ-
plector: cũctorum obliuiſcor triſtabiliũ etiã in obli-
uionem cũcta veniunt quicunqꝫ laborem ſeu dolorẽ
parare potuerunt.

¶ Quam vtile ſit paſſionem chriſti iugiter habere in memoria Capitulum .xiiii.

De roſis ad roſas procedimus et violas re
liquẽdo ad lilia perquirendo ꝓperamus
dũ de florifero germine paſſionum quo-
rũdam hominum diuinorum ad roſiferas paſſiões
tuas o flos cãpi: et roſa ſine ſpina eterna ſapientia
ſũmo cum deſiderio rurſus cordis oculos retorque
mus: per quã namqꝫ fructiferam ac venerabilẽ paſ
ſionũ contractorum nobis ſpiritualium bonoꝝ ma
teria copioſiſſĩe ſubminiſtrat: vbi ẽ .n. gl'iatio mea vbi
ſpes ⁊ leticia cordis mei. Reuera ĩ te vno ſũmo ⁊ ve
ro bono ⁊ ꝑcioſiſſĩo tue paſſiõis theſauro. Et idõ taꝫ
ĩꝑcabilẽ theſaurũ dlectat iugit' ĩ corde retinere ⁊ ꝯti
nue d' ipõ loq ac oĩ tẽpe mẽte ⁊ corꝑe cũ ipõ occupa-
ri. Vtinã quoqꝫ ⁊ ĩ cordibꝰ nr̃is nũq̃ꝫ marceſcat ſꝫ ſꝑ
re diña pululatiõe nouꝰ exiſtat. Felix ꝓfñ tu o glo-
rioſũ lumen oĩm eccl'iarũ q volatu pẽnifero mutabi
lia cũcta ſupuolãs ⁊ archanũ d'initatis attigẽs abyſ
ſũ claritatis diuĩe oc'lis purioribꝰ ituẽdo ĩtroiſti ac ꝟ
ba q̃ñ lꝫ hoĩ loq audiſti ⁊ tñ ad ima deſcẽdẽs affctu

quodam mellito paſſionis huius ob preconium de
cōmodis theſauro in medium eructaſti.d. Nichil
arbitratus ſum ſcire inter nos niſi ieſum et hūc cru
cifixum. O verbū mellifluum dulcius ſuper mel et
fauū deuotis mentibus iugiter ruminandū de quo
virtutis liquor manat qui miſeris largitur gaudia
ſalutis ꝓpinat. Sed et celeſtis fiſtula ſuauitate ſer
monis dulciter perornata atqꝫ verbi eterni diuiniſ
ſima maieſtate illuminata beatiſſime bernarde cui
verbū incarnatum et in cruce ſuſpenſum tam dulci
ter ſapiebat vt hec ex his ſimilia verba ſuauia dul
ciſſime perorares Faſciculus myrre īqs cum ſpon
ſa dilectus meꝰ michi inter vbera mea commorabi
tur amaritudinē dominice paſſionis ſignificās. Et
hanc vt ais meditari dixi ſapientiam in hi iuſticie
michi perfectionē conſtitui in his plenitudinem ſci
entie: in his diuitias ſalutis in his copiam merito
rum ex his interdum michi potius ſalutaris ama
ritudinis ex his ſuauis rurſum vnctio conſolatiōis
hec me erigit in aduerſis in proſperis deprimit: et
inter leta triſtiaqꝫ vite preſentis via regia inceden
tem tutū prebet vbiqꝫ ducatum hinc inde mala im
minētia propulſando. Non requiro ſicut ſponſa
vbi cubat quem amplectio mea inter vbera com
morantem. Nō requiro vbi paſcatur ī meridie quē
intueor ſaluatorē pendentē in patibulo. Illud ſub
limius iſtud ſuauius panis illud hoc lac hoc mea i
terim ſublimior philoſophia ſcire ieſum ⁊ hunc cru
cifixum. Hec inqꝫ ex ore tuo doctor venerande com
modata ſuſcepi. Ceterum ex his o eterna ſapientia
hanc michi ſūmam colligo ꝙ quicunqꝫ eternā ſalu

tē et premiorꝫ magnitudinem deſiderat habere ar
cem quoqꝫ cunctarum virtutum cōſcendere ſciam
quoqꝫ atqꝫ ſapientiam optinere: inter proſpera et
aduerſa equanimiter ſtare: ſecuram viam ambula
re et amaritudinem tue paſſionis tueqꝫ conſolatio
nis potum ſuauiſſimum deſiderat preguſtare debet
te ieſum chriſtum inqꝫ crucifixum iugiter ī pectore
ſuo portare. O monile ſpecioſum electum ſuper au
rum et lapidem precioſum: inter ſponſe vbera iu
giter portandum ſeu guſtandum. Nunqꝫ.n. formo
ſam puellam a deo decorauit monile precioſum
in pectore portatum quantum ieſus crucifixus mē
ti incluſus perornat cor deuotum. Mala aurea ī le
ctis argenteis ieſus chriſtus in corde amātis. Uas
auri ſolidum omni lapide precioſo adornatum eſt
pectus feruidū huius nominis continuum. Sapi
entia. Frequens huius paſſionis memoria indoctū
quemqꝫ reddit doctiſſimum: et peritos idiotaſqꝫ fa
cit ꝓficere ī magrōs: mgrōs īqꝫ nō ſciētie que inflat
ſed charitatis que edificat. Ipſa velut quidam li
bri vite in quo oīa ſaluti neceſſaria inueniuntur hic
liber ꝑoſum philoſophorum libris de omnibus do
cens mellea quadā dulcedine ꝑūctus ſentitur. Nō
ne tibi videur ſic eſſe? Nōne iam et os tuū et labia
cordis tui perfuſa fauū hunc dulciſſimum ſentiunt
vbertim diſtillare Nonne ſingule littere diligēt in
ſpecte velut aromatū celle tibi videbunt patuiſſe
Felix qui eius ſtudio ſerioſe intenderit: quia profi
ciet in conſpectum mundi et amorē dei cunctarūqꝫ
virtutum ⁊ gratiarum ſumet crementum. Diſcipu
lus. O peramabilis ſapiētia nichil ī hac vita dulciꝰ

coꝛdi meō exiſteret vt tu ipſe meli⁹ noſti q̄ vt paſſi
onem tuam iugiter deuoto coꝛde deflere poſſem.
Sed pꝛoh doloꝛ ariditate et duricia quedam conſtri
ctus ad eius recoꝛdationem vt dignum eſſet nō con
pungoꝛ et ideo doce o benign⁹ patris ſapientia qua
liter etiam agendum ſit michi in hac materia tam
pꝛecioſa. Sapientia. Memoꝛia paſſionis mee debet
fieri non perfunctoꝛie nec cum feſtina acceleratiōe
marie cum tempus aderit ſufficiens et oppoꝛtunū
ſed cum matura et amoꝛoſa ac pꝛecoꝛdiali rememo
ratione ⁊ flebili quadam compaſſione. niſi non hoc
dulciſſimum lignum dentibus diſtrictionis affectu
oſe maſticatum fuerit; ſapoꝛ licet imēſus nequaq̄
manebit. Qui et ſiquidem flere cum flente ac dole
re cum dolente non potes ſaltem affectu deuoto de
tantis beneficiis tibi per eam gratuito exhibitis
gaudere debes et gratias agere. Nō ſi nec affectu
paſſionis nec gratulationis deſiderio moueris ſed
dura quadam affectione in eius recoꝛdatiōe depu/
ari te ſentis nichilominus induricia coꝛdis tui ad
laudem dei memoꝛiam huius ſalutifere paſſionis
qualitercunq̄ percurrere: ⁊ quod a te habere nō po
tes ipſius piiſſimis manibus committas. Veruntā
men perſeuera petendo; pulſando: querendo donec
accipias; percutebis ſilicem videlicet recoꝛdatione
et coꝛpoꝛali nichilominus laboꝛe teipſum exercens
ad pietatem per extenſionem manuum ſeu oculoꝝ
ad crucifixum ſubleuationem vel pectoꝛis tūſionē
aut genuflexiones deuotas vel cetera ſimilia pieta
tis officia continuando; donec egrediantur aque la/
chrimarum largiſſime vt et ratio bibat deuotionis

aquas et coꝛp⁹ aīale eius ex pñtia acceſſi ad grām
bilitet. Nō ſi foꝛſitan cāris te affetū hunc delecta=
bilem et dulcioꝛē ſup mel ⁊ fauū rarius experiri ni
mium qꝛ foꝛſitan tēptationibus iterim exercitaris
multo melius agitur ſi virtutem ipſam non pꝛo de/
lectatione ipſa quam experiaris ſed pꝛo virtutibus
ipſis et ſolo bñplacito dei tota intentione et ſi non
affectione ſectaris. Affctus .n. beatitudinis eſt exer
citium vere virtutis. Poꝛro paſſionis mee fre=
quens meditatio inter alia innumera ad deo tibi
pꝛecipue noueris ꝓdeſſe ſolatia; videlȝ ad triſticiā/
inoꝛdinatam repellendam et penam purgatoꝛii di/
minuendam qualiter doloꝛ meus doloꝛem animi ex
pellat et exemplo potius q̄ verbo demonſtrabo.
Erat namq̄ quidam diſcipulus ſapientie ⁊ eius no
men ſit in libꝛo vite quem circa conuerſionis ſue
initia quedam triſticia inoꝛdinata tam letabiliter
oppꝛeſſit vt legere vel oꝛare vel quicq̄ boni pꝛo tūc
facere poſſet. Qui dum quedam die in cella reſi=
dens ab hac paſſione grauiter vrgeretur et incre=
dibili doloꝛ affligeretur. facta eſt ad eum deſuper
quaſi vox intellectualis. dicit. Quid hic ſedens
ocioſus. et in ieipſo tabeſcens. Surge nunc et paſ
ſionem meam deuote pertracta; in mea amaritu=
dine tuum deuincens doloꝛem: Quo audito fra
ter ille ſurrexit et ſe ad meditandum paſſionem cō
tulit et ex tunc medicina hac ſalutari ſanatus per
eius continuam replicationeȝ nequaq̄ plus de cete
ro talem vnquam ſenſit animi paſſionem. Qua=
liter autem hec vtiliſſima meditatio penam pur=
gatoꝛii relaxare habeat tibi indicabo. En auctoꝛ

nature nichil inordinatum in ſua natura reliqͥt ſed
neqꝫ diuina iuſticia quicꝙ̄ mala impunitum dimit=
tit·quod aut hic aut in futuro debite non ſubiciat
correctioni·Quando igitur putas ꝙ finem habitu
ra eſſet pena alicuiꝰ peccatoris ꝗ multis criminibꝰ
obnoxius cōdignā ſatiſfactionem ꝓ quolibet morta
li ꝓ milleſima parte non explenuiſſet quā exſoluere
in locis purgatorii gehēnalibus decedēs cogeret
vſqꝫ ad minimū quadrantem·O nimis lōga miſere
anime ex peccato O diutina ⁊ dura nimius cruciatio
dolor pſeuerās ⁊ īmēſus pnīa grauior oī terreſtri cru
ciatu ſꝫ vide ꝓ hāc penā leuiſſīa ⁊ breuiſſīa ſatiſfacti
ōe cōpēſare poſſꝫ qcūqꝫ ipſā de theſauro paſſionis
agni īmaculati ſciret recipere·Hic nāqꝫ theſaurus
precioſiſſiſſimus propter charitatē maximā pſonaꝫ
digniſſimam ac dolorem immenſiſſimum ſufficiens
et ſuperabundans extat et ideo taliter poſſet ſe hō
ad hunc applicare et de eius merito et ſatiſfactio/
re tam deuote ad ſe trahere:vt ſi mille annis debe=
ret purgari ī breui de toto liberaretur·Diſcipulus
Peto mi dn̄e vt me miſerum pctōrem ſūme īdigē
tem hanc doceas artem nobiliſſimam et vtiliſſimā
pp bonitatē tuā:qꝛ heu ꝓpria nō ſufficiunt merita
vt necaminū valde ſit michi reſpicere ad aliena.
Sapīa·Si vis penā purgatorii lōgā et acerbū ī tē/
poralem que breuis eſt cōmittare hoc facere ſtude/
as·Primo oīꝫ debes corde cōpuncto et ſpū tribula
to cū gemitu cordis enormitatē pctōꝝ tuorūꝫ gra=
uiſſime ponderare:cōfitēdo aduerſū te iniuſticiam
tuā amariſſime recogitando qcqͥd feceris:quē offē/
deris qͥdue merueris Peccaui īquiēs dn̄e peccaui

ſup numeꝝ arene maris·Deīde debes teipſuꝫ coraꝫ
oculis eterni iudicis hūilr de ſpicere et vilē eſtima/
re:ita vt cū publicatio oclos īmundos nec audeas
ad celum leuare:nec labiis pollutis nom̄ illud au=
deas noīare glorioſuꝫ:ſꝫ neqꝫ teipm̄ hoēꝫ ſed vermē
īmūdū eſtimare:et opa tua ſatiſfactoria ꝗſi nullius
momenti ſint anihilare:et ſic miſer ⁊ miſerabilis an̄
fores grāꝫ iudicis expectaē ⁊ dicere cū geſtu cordis
tui ꝓfūdo·Pr̄ mi peccaui ī celū et corā te ⁊ nō ſuꝫ
dignꝰ vocari filiꝰ tuꝰ:fac michi ſicut vni ex merce=
nariis tuis Poſtea meritū paſſionis mee debeꝫ ſū
mo cum affectu extollere et magnificare cogitādo
qm̄ apd me copioſa ē redēptio ⁊ ꝙ mīma gutta pci
oſiſſimi ſanguinis ꝗ p oēs ptes corpis mei vulneri/
bus repleti largiē effluxit ꝓ redemptione et ſatiſfa
ctione totius mundi ſuffeciſſet·Sꝫ copioſiſſimū ip/
ſū effundere volui ī argumētū magni amoris ⁊ ſup=
fluentiſſime pietatis in ſolam̄ oīꝫ miſeroꝝ Tandem
debes hūili qd ſꝫ feruido affectu mānuꝫ auxiliatoris
qrere et miſericordiſſimi redēptoris meritū ī ſubſidi
uꝫ poſtulare·nil heſitās:qꝛ pnior ē fōs ille pietatis
miſericordiā iugiter ſcaturiens ad miſedū ꝙ̄ tu ad
petendū·Diſcipulus·O xbū glorioſū et pcipuū mi
chi meiſqꝫ ſimilibus miſis pctōribꝰ ſūma cū exulta
tione ſuſcipiendū:eo ꝙ ī tua paſſione ſic ī promptu
īuenimꝰ vñ pcā poſſumꝰ abluere:penas delere·grāꝫ
īuenire ⁊ glīaꝫ ꝓmereri ſēpiternā·O qͥs michi detvr
mīmā guttā ad īſtar pūcti modicā hꝰ tā pcioſiſſimi
liquoris rubicūdi ſāguīs agni īmaculati ī lauacruꝫ
vulneꝝ meoꝝ·Age nūc tota xtꝰ mea ſi quō poſſim
hoc ſalutare medicamentū in remedium obtinere

peccatoꝝ meoꝝ. O gutta rorida de minima pedica
domini mei egreſſa o ſtillicidiū roſeum de aula re-
gali foramine ſeu pectorali effluxum vel ſaltem de
minima punctura corporis delicati egreſſum: ſana
et reintegra peccatorum meorum vulnera. O crux
aue ſpes vnica ſanguine delicato perfuſa auge piis
iuſticiam reiſqꝫ do. ve. O miſericordiſſima ſapiētia
his te verbis conſolatoriis ore mellifluo proſequē-
te quō non modica animum meum pulſat: quam vt
ſoluas affectus pius deuote expoſtulat. Dixiſti n.
ꝙ per tuam paſſionem ſatiſfactio ſufficiens et ſup-
abundās humano generi collata eſt. Nō ſi ita qua-
re igitur pena ſatiſfactoria iniungitur: ſecūdū qua-
litatem culpe exigitur qualitas pene. Sapientia.
Ad hoc ꝙ homo conſequatur effectus huius paſſio-
nis oꝫ ipſum ei configurari. Configuratur aūt ei ꝑ
baptiſmum: vnde illi ex toto liberantur qui ſic dece-
dūt. Sꝫ opꝫ ꝙ illi q̄ pꝰ baptiſmū peccāt cōfigurētur
xp̄o patiēti ꝑ aliq̄d penalitatis vel paſſionis quā in
ip̄is ſuſtineāt: q̄ tā multo minor ſufficit q̄ eēt cōdi-
gna pctō coopante ſatiſfactiōe predicta. Redeamꝰ
ergo ad hāc materiā vtilitate ꝑcipuā: de q̄ tātā diſ-
greſſionē fecimꝰ occaſionē tātoꝝ myſterioꝝ eius ex
vbertate ſumentes.

¶ Quomodo verus diſcipulus chriſti ſe debet con-
figurare paſſionibus ipſius. Capitulum. xv.

I Situr cum me filii tenebraꝝ crucis pati-
bulo afflixiſſēt nō ſufficit eis horrēdū ſup-
pliciū michi illatū: ſꝫ crudelꝰ ſeuiētes co-
ram dolēte: et moriente ſtabāt ⁊ me deridebāt ⁊ blaſ-
phemādo ſubſanabāt mouētes capita ſua et oppro-

briis ipiiſſe miſerū affligebāt. Ego aūt his n̄ motꝰ
ſꝫ patiēt ſuſtinēs aiebā. Pr̄ mi ignoſce eis: q2 neſci-
unt q̄d faciūt. Inter duos latrones tanq̄ꝫ ſupplicii
reuꝫ me dei filiū ſuſpenderūt. Et vnꝰ q̄dē ex his me
deridebat: alius aūt p̄ocinīū meū implorabat quē
continuo ad gratiā recipi et pctōꝝ veniam tribuen-
do paradiſum ei celeſtē ꝓmiſi. Circūſpexi ⁊ nō erat
auxiliator. Oēs me dereliquerant noti quoqꝫ mei
quaſi alieni receſſerāt a me ſtabant quidā ex his a
longe: et que circa me fiebāt cōſiderabant. Fratres
quoqꝫ mei in anguſtiis mortis diſparſi a me diffugi-
ebant. Veſtimēta mich i tortores extrahentes nudū
reliquerūt. Sūma dei virtꝰ et potētia xp̄s dn̄s tūc
miſerabiliter ſtetit q̄ſi oī v̄tute priuatus: Nā abſqꝫ
miſericordia me cruciatibꝰ accerrimis vexauerunt.
Ego aūt tanq̄ agnꝰ māſuetus qui portatur ad victi-
mam obmutui et non aperui os meum. Anguſtie
michi vndiqꝫ erant: miſerie mee vbiqꝫ premebant:
et quocūqꝫ me vertebam dolorem īueniebam. Sta-
bat tunc iuxta crucem filii pendentis mater meſtiſ-
ſima cuncta vulnerum meorum in pectore ſuo dolo-
rifera maternis viſceribus perferens tormenta ac
ſuſtinēs vulnera. Audiens igitur vocem eius flebi-
lem et luctum miſerabilem doloremqꝫ eiꝰ ſciēs ve-
hementem compaſſione motus pie ipſam conſola-
bar et dilectam matrem dilecto diſcipulo recōmen-
dans diſcipulum pro me ī filium ei delegaui. Qua-
liter tunc gladius doloris viſcera penetrauerit dul-
ciſſime matris qualiter eſſet meroris gladius inte-
riora oīa filii pendentis repleuerit nullus perfecte
eſtimare pōt. Diſcipulus. O dolor ſeuiſſimꝰ ⁊ cō-

paſſione p̃cipua digniſſim⁹. O ſeuitia ac duritia ī=
mēſa tā enormit͛ te torquētiū. Qualiter o cruēte be
ſtie leonib⁹ ferociores lupis rapacib⁹ ſeuiores agnū
illū māſuetiſſimū ſpōſūq; forma p̄ filiis hoīz nobilē
et delicatū piū ac manſuetū ſic tractare ⁊ crudelit͛
torq̄re potuiſtis. O de⁹ me⁹ vtinā tūc fuiſſet p̄ñs fa
mulus tu⁹ dū hoc agebāt. vt pietas et cōpaſſio que
eis defuit per me ſupleta fuiſſet ꝓfecto ſi poſſibile
fuiſſet ſalua humani gñis redēptione ego aīaz meā
ꝓ vita tua expoſuiſſem vel cū dilecto pariter occu=
buiſſē: vel certe ſi hoc fuiſſet negatū ſaltē pre dolo=
re proſtratus pedē crucis ī qua delectus moriebat͛
brachiis affectuoſiſſime cōpaſſionis ſtrinxiſſem et
ſic flēs et eiulans perduraſſem quouſq; forſitan cū
terra tremuit et petre ſcindebāt͛ cor quoq; amantis
parit͛ ſciſſum fuiſſet. O q̄ feliciter migraſſē ſi mori
ente dilecto ego quoq; ſecum pariter mortuus fuiſ
ſem. An non meminiſti quod fecerit armiger ſau
lis qui in monte gelboe dominū ſuum inimicis val
latum improbe occubuiſſe vidēs fidelitatē ⁊ ſocie=
tatem ei facere cupiens ſuper gladiuz ſuū ſtulte ir=
ruit ⁊ p̄iter mortuus eſt cum eo. O ſi ſeruus videns
dominū ſuū īfideliter mori ꝯmoriebat͛ dilect⁹ vidēs
dilectū ꝓ dilecto fideliter mori ꝯmoriet͛. Qualite͛
ēt viuere poſſ; ⁊ nō poti⁹ eligeret fortit͛ mori q̄ īf
liciter viuere. Propterea vtiq; elegiſſez ſuſpendiū
anima mea et mortem oſſa mea. Sapientia. Ihā
horam moriendi ab eterno michi elegi vt ſolus t͛
calicem mee biberem paſſionis et mortem ꝓ omni
bus ſubſtinerem. Nunc aūt tp̄s adeſt vt omnis qͥ
vult venire poſt me abneget ſemetipſum et tollā

crucez ſuam et ſequatur me: et ſciat pro certo hanc
imitationē deuotam tam acceptabilem michi fore
quantū fuiſſet pro tunc ſi mecuz perſtitiſſet et mor
tuus pariter cum moriente fuiſſet. Et ecce hoc erit
crux tua quā portare debes ſi vis meus eſſe amator.
Quñcumq; exercitio virtutum et diuinorum exple=
tioni mādatorum ſtuduiſſe intentus es ꝓ poſſe tuo
et tū ab emulis ex hoc deriſionem ſeu detractiones
recipis īſuper et oculis eorum tantum vileſcas ⁊ de=
ſpicabilis appares vt hoc non virtuti patientie a=
ſcribant nec gratie que eſt in te ſ; īpatientie ⁊ igna=
uie ⁊ q̄ te iudicare volēs non audeas vel ſcias: tu au
tē non ſolum hoc patienter: et libenter pro deo ſuf=
feras verūetiam ex ſuperabundanti patrem qui in
celis eſt ſerioſ⁹ pro eis exorare ſtudueris et eos de
uote apud me excuſaueris ip̄os michi recommen=
dādo: quiſq; in hac contrarietate leſiua ad gloriā
et imitationē crucifixi ſeipſum ſuperauerit ſcire de
bet quotiēſcūq; hoc fecerit q̄ mortem domini qua=
ſi recēter reuiuiſcere facit et imaginē crucifixi ī ſe
portabit. Itē ſi bona opera faciens et innocēter ac
ſimpliciter ī via dñi ambulās opera tua bona ab in=
uidis ꝑſequutorib⁹ cōculcarentur inſuper de te nō
bona ſed mala vbiq; loquerentur: fal aq; tibi multa
imponētes vitam tuā in oculis: te honore dignū ha=
bētium deprauare non deſiſterent tu autem ex his
nō motus ſed magis exhylaratus in tantam mane=
res perſequētium te cordis pietate vt paratus eēs
omni hora ſyncero affectu ⁊ pio corde cunctas offē=
ſas remittere vt penitus in te delete eſſent: ac ſi nun
q̄ facte fuiſſet; ip̄is quoq; preberes conſilium ⁊ au

xiliū oportunum eius ob amorem qui ſuis crucifi-
xoribus etiā non petentibus non ſolum offenſas re
miſit ſed eis ꝓdeſſe ſtuduit ꝓ eis apud patrem īter
cedēdo quādocunq; te ipm in hoc facto ꝓpter deū
ſuperares certiſſime ac veraciter iuxta dilectū tuū
crucifixū pariter crucefixus ſtares. Mundana ſo-
latia fugiendo ⁊ vtilitates ac cōſolatiōes terrenas
ꝓpter me relinquendo mihi quantū neceſſitas hoc
reqrit deſertionem meam qua ab oībus derelic⁹ fui
ꝑ hanc recompenſas voluntariā abſtractionē. Quo
tienſcunq; tuos charos amicos vel conſanguineos
ꝓpter amorem ſaluatoris reliqueris diſcipulum et
dilectum fratrē iuxta crucem michi compatientē
te ſubſtituis. Expoliati tue proprie voluntatis ve-
ſtimēta ſunt mee nuditatis. Cumq; his qui te im-
pugnāt ſeu criminantur et aduerſa inferūt volun-
tarie ceſſeris et eorū qui te verbis īportune īuadūt
irā et impatientiam tā manſuete et cum tanta cor-
dis dulcedine et verborū ſuauitate ac vlterius hyla
ritate receperis vt tua dulcis benignitas merito ad
uerſariis verecūdiam inferre poſſit et eorum debe-
at timor tua ex humilitate confūdi: tūc mortis mee
imago ⁊ ſimilitudo in te veraciter relucebit. Itē ex
emplo matris mee fideliſſime et diſcipuli dilecti ſp
tibi memoria abſit paſſionis mee in corde per meo-
riā: ī ore ꝑ ruminationē deuotā ⁊ ī opatiōe ꝑ imitatō
nē affectuoſā. Quicūq; hoc fecerit ver⁹ imitator ie-
ſu xpi extitit: ⁊ delicias ei copioſas apd ſe miſtrabit
Signū ergo tue dilectōis ſit exhibitō opis Heu ex
hortabaris te velle mori ꝓ me corpalit: nūc venit ho
ra tua. Accurre feſtina et recipe pro me mortem ſpi

ritualiter. O quantum de tali filio qui crucē hāc
receperit pater celeſtis gloriabitur. O quantū de
tali fideliſſimo diſcipulo magiſter magiſtrorū iocū-
dabitur. Dilectū quoq; ꝓ dilecto morientem eiuſq;
paſſioni reſpondentē vt vz hoc in ſe ſentiat ꝙ in chri
ſto ieſu cum q̄ta gloria putas ſublimabit in celis ⁊
q̄to honore dignius habebitur: Soci⁹ namq; magi
ſtro tribulationis erit et ſotius immenſe conſolatio
nis. Diſcipulus. Scio dn̄e quia non eſt hominis via
eius nec viri eſt vt ambulet et dirigat greſſus ſuos
Quamobrem oculos ac manus ſurſum a te eleuo
piiſſime redēptor deuotā ſupplicando quatenus ve
nerande paſſionis tue imago et ſimilitudo michi
famulo tuo efficaciter imprimatur; et ſuum in me
effectū ſalubrem iugiter opereтur ad laudē et glo-
riam noīs tui bn̄dicti. Ceterū vt vides anima mea
tota ī exceſſu mentis poſita adhuc ſtat ſuſpenſa ti-
bi patienti intendens et audire cupiens finem tā
miſerande paſſionis. ſcire inſuper cupiens vtrum i ca
ro paſſa ex diuinitatis īfluxu aliq̄ȝ tunc ſenſerit al-
leuiationē tanti doloris Sapientia Nonne valde de
hac interrogatione qd merito ex intimis te moue-
re debeat ad cōpaſſionē. In illa hora cū mortis ſup
plicium paruli horrēdum: anima vbo perfecte frue
batur ⁊ tū diuinitas ꝑmiſit carni agere ⁊ pati que
ꝓpria erant: et quia vires inferiores ſibi ipſis relin-
quebatur: paſſibiles valde reddebātur. Attēde nūc
gloriā totius orbis in cruce ſuſpenſam et miſeriis
vltra modū āguſtiatā. Pēdebā in patibulo crucis
ligno īmobilr fix⁹ deſolat⁹ ⁊ oī adiutorio hūano pri
uat⁹. Sȝ ⁊ pater meus celeſtis me quodāmodo re-

liquiſſe videbatur. cū non iuuabat quem iuuare po
terat magnalia opera oſ̄dendo. Uulnera cruenta
ſanguinē fūdebāt: oculi mei a fletu caligabāt ⁊ oīa
viſcera mea p̄ nimio cruciatu cōtabeſcebant. Rugi
ebā a ge. cor. mei et non erat: qui aſpiceret: flebā a-
mare et nō erat qui lachrimas detergeret. dolores
et liuores me oppreſſerant et non erat qui foueret.
Orantē maledicebant: tacentem deridebant patien
ter ſuſtinentē blaſphemabant. et cum mevndiqȝ do
lores mortis circūdediſſent: clamaui ad patrem di/
cens. Deus meus deus meus: vt quid dereliquiſti
me? Et tū voluntas pendentis filii ſemper fuit con-
formis paterne volūtati. Sitiui et non erat qui cali
cem aque frigide anime ſitienti porrigeret: ſed ace
to mixto cū felle ſitim meam potabant. Attamen li/
cet aīa mea pre ſiti multum affligeretur: magis ta-
men feruide ſalutē humanam ſitiebat Et cum om/
nia que ſcripta erant de me conſūmarentur: factus
obediens vſqȝ ad mortem inclinato capite tradidi
ſpūm. Nec ſufficit eis viuente me doloribus afflige/
re ſed vt mortuum penis affligere temptabāt. Na
latus meū mucrone dire lācee. perforabant ex quo
ſāguis et aqua exibant que corpus mortuum p̄fun/
debāt: ſicqȝ vita mundi pro mundo extincta fuit ⁊ ſā
guine ſuo precioſo gen⁹ humanum redemit atqȝ ve/
terū piacula peccatorum pio cruore deterſit. Diſci/
pulus. O vere magne et ineſtimabilis dilectio cha/
ritatis. O maximus et immēſus dolor tue ſanctiſſi
me poſſionis qua nos miſeros orbis conditor re-
demiſti. Utinā nunc dignas laudes tibi exſoluere
poſſem. Utinā omnium hominum qui ſunt ſup ter/

ram vel futuri ſūt vel preterierūt prerogatiuis flo/
rerē: vt eas in ſuo famulatu expēderē. O quis mi-
chi det ſapientiam ſalomonis: fortitudinem ſanſo-
nis; abſalonis pulchritudinē omniumqȝ principum
huius mūdi diuitias et gloriam atqȝ virtutem qua
tenus hec oīa et multo maiora his libere offerrem
in obſequium mei ſaluatoris in odorem ſuauitatis
Sed heu q̄d poteſt facere canis mortuus aut quā
gratiā preſtare poteſt et ſurdus ⁊ mutus. Sapien-
tia. Si linguis hoīm loquaris et angelorum: ſi cun
ctorū hominum bonis operibus preditus eſſes: ſi
oīm ſacrarum virginum puritate clareſcens: ſi con-
feſſorū atqȝ doctorum precurſor: martyrumqȝ vexi/
liter exiſteres: ſiqȝ oīm creaturarū virtutē habere s
repēdere vicem tanto redemptori ex condigno non
poſſes. nec pro minima ſanguinis gutta ex amore p̄
te effuſa. Diſcipulus. Quid igitur retribuam deo.
pro om. que retri. mi. O mi deus doce queſo famu
lū tuum qualiter ſaltem ex gratia placere poſſit q̄
ex īfirmitate ac p̄uitate operū ſuorū deficit. Sapiē
tia. Memoriā paſſiōis mee ſēper debes ī corde tuo
habere ⁊ oēs tribulationes ⁊ aduerſitates quas pa
teris ad ipſā referre ipſiuſqȝ ſimilitudinem quātū
poſſibile ē induere debes. Item cum ex occulta diſ/
penſatione tibi cōſolationem internam ſubtraho et
te deſolatū relinquo. debes ad inſtar viri crucifixi
nō aliunde conſolationē querere ſed patienter ex-
pectare et ſurſum ad patrem qui in celis eſt reſpe-
ctum habere teipſū deſerendo et omnem cogitatū
tuū in ipſā iactando. Tunc abſqȝ dubio q̄to fuerit
hominis exterioris maior preſſura et deſertio hoīs

interioꝛis cũ voluntate deo iuncta: tanto ſimilioꝛ e=
ris crucifixo et acceptabilioꝛ patri peramando: qꝛ
reuera hoc eſt punctũ aduerſitatis per quod mili=
tes ꝓbatiſſimi in acie xp̄i ↄſtituti ſtrictiſſime exa=
minãtur. Poſt concupiſcentias tuas non abeas ſꝫ
eas viriliter frãgas tũc felle amaritudinis cum di=
lecto tuo potabis. Oim hominum ſalutem ſitias ſu
perioꝛibꝰ tuis obedientiã deuotã exhibeas: oĩa ope
ra tua ad virtutum perfectionem et debitam perdu
cere cõtendas cõſummationẽ. Itẽ omnia infoꝛtu=
nia ⁊ cũctra triſtabilia clemẽtie dei debes commit=
tere: ⁊ ſic te libere ĩ oĩ facto tenere quaſi homo qui
ĩ pꝛocinctu migraturꝰ ẽ de hoc mundo. Refugiũ quo
qꝫ cõtinuũ vulnere lateris mei debes querere tanq̃
colũba ĩ foꝛaminibꝰ petre: qꝛ in hoc loco ſemper in=
uenies copioſiſſimã peccatoꝛum remiſſionẽ: gratia
rũ plenitudinẽ et a cũctis malis imminentibus ſecu=
rã ꝓtectionem. Diſcipulꝰ. Unã adhuc petitiunculã
de hac materia dulciſſime paſſionis tue poꝛrigo vꝫ
de hoc q̄ tã breuiter tãgens ptrãſiſti: qualiter ſ. ſe
hũerit mater illa veneranda genitrix tua fideliſſima
q̃n iuxta crucem ſtetit et filium ſuum dilectũ coꝛã
oculis ſuis ſuſpenſum cõſpexit. Sapientia. De hoc
licẽtiatus ipſã adeas eiꝰ ab oꝛe hoc quod vis diligẽ
ter iquiras.

¶ Commendatio ſingularis beate virginis ⁊ de do
loꝛe eiꝰ ieſtimabili quẽ habuit ĩ paſſiõe filii. Ca. xvi

Stabat iuxta crucem ieſu mater eius. Tẽ
pore vernali cũ ad alta celi ſol incipit aſcendere
⁊ terris fũdere radioꝝ ſuoꝝ fecũdiſſimã lu
minoſitatã: ecce vegetabilia cũcta hiemali glacie cõ

ſtricta incipiunt reuiuiſcere: animãtia quoqꝫ et vo=
latilia in antris ⁊ ſpecubꝰ ac diuerſis quibuſqꝫ lati
bulis abſcondita a tãte lucis nouitatẽ reſpirare in/
cipiũt: ac vires reſumere: et coꝛdis letitiã oſtendere
cãtibus ac plauſibus letabundis hoĩm quoqꝫ genꝰ
ſenes cũ iunioꝛibꝰ eius in aduentu exhilarentur et
tota ſuperficies terre decoꝛe induitur ⁊ applaudit
ac cõgratulatur. Eya coꝛda vniuerſa deũ pura men
te amantia perpendite nunc quoniam ſimiliter no=
bis accidit cũ ſole amicta virgo fecunda celi regina
pᷓelecta vt ſol fines coꝛdis noſtri ĩgreditur. et me=
moꝛia eiꝰ mẽtibꝰ noſtris rutilãtius infunditur abſqꝫ
nube. Cõtinuo nãqꝫ duritia oĩs ad tante lucis imen
ſitatẽ reſoluitur. arida cũcta roꝛe celeſtis gratie ir=
gãtur: fugantur tenebꝛe: lumen nouum exoꝛitur et
gaudioꝛũ nobis materia immenſa cumulatur. Tibi
ergo o ſpes noſtra: gaudiũ ⁊ leticia coꝛdis nr̄i. pec=
catoꝛes miſeri in vocẽ ſalutationis pꝛorumpimus:
teqꝫ ex ĩtimo coꝛdis cum gemitu et lachꝛymis et de
uota coꝛdis genuflexione affectuoſiſſime matrem
gratie ſalutamus. Gaudẽt pueri ad ſonitũ oꝛgani ⁊
ad lectos rumoꝛes coꝛda exhilarãtur vniuerſa. Sic
quoqꝫ ad tuã ſuauiſſimam memoꝛiam totus ex tui
diuini amoꝛis ĩcẽdio te laudare cupiẽs quã laudat
oꝛbis terre ⁊ plenitudo eiꝰ celi celoꝝ ⁊ omnis virtꝰ
eoꝛum Omnis quippe creature bonitas ad tuã cõ
parata dignitatem ſic eſt quaſi noctiluce ſplendoꝛ
exiguus ad ſolis claritatem immenſam. Te nam=
qꝫ diuina ſapientia ſic excellenter ſua gratia de=
coꝛauit: et bonitate tam multipliciter ĩueſtiuit ſua
incompꝛehenſibilis in te relucens ſapientia deſide

rabilior nobis ex tua refulgētia reddatur. Cum me
te ꝯtracto viros illuſtriores: qui te laudauerunt ab
initio: pre ſtupore deficio: et vltra ſpiritum non hēo.
Sz cum ad meipm̄ redeo: hoc intra me reuoluo di-
cens. O ſalue pia virgo decus virginum. Quicquid
vnq̄ de tuo preconio lingua dicere potuit: calamꝰ
ſcribere valuit: cor potuit cogitare: oībus illis ſimul
collectis ⁊ cōſcriptis et vnum manipulum violarū
cōgeſtis: cētuplicata et infinities multiplicata cor-
de deuoto aureo cū decore: mellifluo ſapore et odo-
re aromatico tibi porrigo ad laudendum et glorifi
candū te virgo beata nunc et in eternum. Cum te i-
tuo: celū ſydereo micans ſplendore michi videor in
tueri: paradiſum voluptatis me puto inhabitare i
memor noſtri ex magnitudine tui: ſtupens ex immē
ſitate glorie tue et proclamās cum virtute. O alti-
tudo diuitiarū ſapientie et ſcientie dei: ꝗ letabūdo
corde exultaſti: cum hāc tam nobilem creaturaꝫ tā
ꝓfecti decoris huic mundo in gaudiū oſtendiſti.
O oculi virginales nimio fulgore micantes. O ge
ne rubētes: o crines aureo ſplendore nitentes: feli-
ciſſima labia tua crebris oſculis filii deificata. Et
licet totū quod in te eſt circinio diuine ſapiētie pru
dētiſſime ſit formatum et decētiſſime perornatum
ſingulariter tñ miſeris vbera tua que lactauerunt
regem dominū dulcius nobis ſapiunt quoniam ex
eis vita ꝓcedit: ⁊ dulcedo emanat que cunctos lan-
guidos ſanat. Felix proinde mulier illa que tam ve
rā q̄ȝ iocundam de hac re protulit ſententiam i tur
ba exclamās et dicens ad ſaluatorem. Beatus ven
ter qui te portauit ⁊ vbera que ſuxiſti. O beata vbe

ra que lactauerūt xp̄m dominum. Veſtra namq̄ȝ ab
vbertate atq̄ȝ vberrima fecunditate celigene letan
tur atq̄ȝ terrigene ac dulcibus veſtris recreātur ex
fructibus. Hec velut hinulli capre gemelli qui pa-
ſcuntur in liliis donec aſpiret dies et inclinent̄ vm
bre. En conditor orbis corpora celeſtia ornauit ſy-
deribus corpora elementaria alantibus atq̄ȝ volati
libus: nemora foliis virentibus: prata floribus ridē
tibus: ſed ſuper hoc omnia virgo beata corpus tuū
ſanctiſſimis decorauit operibus. Hec ſunt due oli-
ue ſponſe et vberrime liquorē gratie lactis ac mel-
lis ſuperis ac inferis propinātes: pomella niuei cā
doris que a ſpiritu ſancto fecundata et in ligno q̄d
eſt in medio paradiſi collocata: fructum immortali
tatis conferunt deguſtata. Hec ſunt mala granata
aurea ſperule ac lilia templum adornantia viri ſa-
lomonis: mādragore odorifere in horto delitiarum
plantate: botri vinearum engaddi cordibus miſe-
rorum leticiam conferentes et triſticiam depellen-
tes. Meliora quippe ſunt vbera tua vino: fragrātia
vnguentis optimis. In vino namq̄ȝ eſt luxuria ⁊ de
lectatio terrena: in his autem phialis aureis concu
piſcentie: noxie pleniſſima extinctio: et celeſtis que
dam ⁊ ſupernalis delectatio. Nouit qui guſtauit q̄
citiſſime et perfectiſſime omnis voluptas carnalis
euanuit: cum de lacte gr̄arū tuarum guſtatum fuit.
Ad fragrantiā quippe vnguentorum ſupernorū vi-
rulenti ſerpentes territi fugabātur: et ſuſtinere nō
poterant preſentiam tante puritatis. Impleta tūc
gaudebant viſcera munere inſolito ſatiata: lingua
quidē obmutuit: ſpiritus vero in domino exultauit

Oculi flebant et dulcis lachrymas deducebant: os autē hūc ſuauiſſimū ſaporē et diuiniſſimū liquorē diutius tenere: et frequēti⁹ ruminare pio cognamine contendebat: clamabant que omnia interiora pariter dicentia: qm̄ meliora ſunt vbera tua vino fragrantia vnguentis optimis. Qui intelligit intelligat. O mater veneranda ſalua geniture tue videlʒ eterne ſapientie bonitate immenſa: cum hoc totum quod habes ab eo ſit a quo omne bonum procedit: nichilomin⁹ tamē aliquid eſt quod dulcius ac ſuauius inuenire ſibi videtur anima miſeria cū ad vbera tua confugit dulcedine et gratia plena ꝙ cuʒ ad vinum ſpirituale accidit quod propinat eterna ſapientia. Ibi namqꝫ perfecta ſentitur ſuauitas: hic autem mixta quedam acerbitas percipitur Siquidem illa eterna ſapientia baculo conſolationis virgam ſubiungit diſtricte correctionis. En mater beata aduerte potuiſti quotiens me ſuauitate verboꝝ ſuoꝝ quaſi lactea quadaʒ leniuit dulcedine: ⁊ ruſ⁹ dnatione ſua quaſi auſteritatē vini ſuperinfundendo michi timorem incuſſit: hic vbera conſolationis illic vbera exhibens diſtiricte correctionis. Et cum ipſum iam habere velut ſponſum chariſſimum gauderem: ſubito diuinitatis eius recordatione ſtupefactus vt iudicem meum deprecabar. Et cum interdum lac peterem: repulit: et quaſi ablactato ſuper matre ſua acetoſam tribuit auſteritatem. Tu autē quid. Uere a planta pedis vſqꝫ ad verticem non eſt in te qdꝙ amaritudinis vel auſteritatis ſed totum quod in te eſt puriſſima eſt dulcedo: incomparabilē habens ſuauitatem omnium aromatum et vnguentoꝝ ſuperans fragrantiam et precioſitatem. Tota formoſa et ſuauis es: nil habens duritie vel ſeueritatis: facie benigna: vultu ſerena: vbis mellita: ſuauis: Et decora: bonitate fecunda gratia plena. In te namqꝫ omnis gratia vie et veritatis in te omnis ſpes vite et virtutis. Uinum cum lacte ſuggitur a ſapientia eterna/ſed fauus cuʒ mel ſe: a te ſuſcipitur dulcedo puriſſima. Que ſunt autem hec verba tua dulciſſima. proſus hec ſunt. ſ. ꝙ omnes peccatores ſinu recipis benigniſſimo: ⁊ receptos tuo fideliter reconcilias filio. O theſaurus precioſus miſerorum. En cum ſummum regem peccando perdimus: cum offendim⁹ angelos cum etiam nobis metipſis graues ſumus et omnino neſcimus quid agere debeamus hoc ſolum reſtat miſeris vt oculos cordis et corporis ad te leuemus cō ſilium querentes petentes auxilium. O exultatio cordis mei vnica ſpes: et gaudium vite mee tu ſcis quotiens amaro animo: corde turbato: facie lachrymoſa: cum deum offenderam et me filium gehenne futurum extimabam cum inimicis vndiqꝫ vallatus fueram oculos ad te piiſſima virgo leuans: tuo adiutorio vgo beata euaſi pericula cūcta. Gaudeant alii de ſua innocentia: alii letentur de meritorū ſuorum copia: alii de dei miſericordia immediate exultēt tu mr̄ mea: tu ſpes et ſolatiū vnicū vite mee Cū tot⁹ de deo ⁊ de meipſo deſpo ī te cogitādo te cōmemorādo quaſi de profundiſſimis tenebris reuiuiſcit ſpūs meus Tu es gloriatio mea ſalus honor et vita mea ſed vnde michi hoc o ſpes mea Nimirum quia mltos habes dilectos filios quos ſaluare po

terit ſua innoſcentia quibus pꝛopꝛia ſuppetunt bo/
na opera:qui diſcere poſſunt cum viro iuſto. Necꝫ
vnq̄ꝫ repꝛehendit me coꝛ meum in omni vita mea.
O meroꝛ et luctus coꝛdis mei im̄enſus. Mater dul
ciſſima:mater noſtra:mater iq̄ꝫ noſtra ſingulariter
qui miſeri peccatoꝛes ſum⁹:tu ſcis ꝙ tota vita mea
eſt repꝛehenſio pura. En reſpice ſuper infirmū tuū
Non ſum .n. dignus vocari filius tuus:fac michi ſi
cut vni ex miſeris egrotis tuis. Recoꝛdare pia ma-
ter ꝙ matres ſuos ſoluere ſolent ſolicitius egrotoſ
eiſqꝫ cōpati magis et diligentioꝛem adhibere curā
Tibi derelict⁹ eſt pauper:oꝛphano tu eris adiutrix
Tibi nota ſunt vulnera mea:mater pia infirmos tu
viſita moꝛtuos reſuſcita:ꝛ da meſtis ſolatia Acce-
dant ad ſapientie tue lumen qui iuſte et ſancte vixe
runt. Heu me ego autem miſer peccatoꝛ totus per/
fuſus lachꝛymis ſub tua pꝛotectione confugio non
audens ad pꝛeſentiam tāte lucis nudus et egenus
apparere. ſed ad te matreꝫ confugio. Tu ſpes mea
turris mea:in qua finem totius ſalutis me conſti-
tui. Si ꝙ abſit iudex iratus ſeruum ſuum peccati
reum damnare voluerit:per manus tuas piiſſimas
hoc faciat. Si autem et gratia ſaluare decreuerit
te mediante ſalutem michi mittere dignetur. Ego
a te neqꝫ viuus neqꝫ moꝛtuus nec in pꝛoſperis nec
in aduerſis vnq̄ꝫ volo ſeparari quinimo ſi ꝙ abſit
domini mei inſanus ꝛ repꝛobus factus obliuiſci vo
luero tui nunq̄ꝫ obliuiſcar te nunq̄ꝫ dimittiam Me
moꝛia tua ſuper mel et fauum in oꝛe meo indulco-
ratur:facies in te exhilaratur:coꝛ iocundatur et to
ta virtus mea pariter exultat. Nec īmerito. Quo

tiens enim ab vberibus conſolationis tue ſatiatus
ſum:tu pia noſti:que miſero peccatoꝛi remedia ſalu
tis talia contuliſti. Eya ergo aduocata noſtra:ſur-
ge pia:conſurge pꝛopitia:conuerte illos tuos miſe
ricoꝛdes oculos ad nos. et placa tuū vnigenitum a
nobis totius offenſum. Tu namqꝫ es reoꝛum ad-
uocata:ideo accede pꝛopius et pete pꝛo nobis que
ſumus. Nichil enim tibi denegare poterit filius
generoſus tibi dilectus. O eterna patris ſapien
tia ecce nunc in patrocinium tibi adduco illam ma
trem tuā dulciſſimam tibi eam pꝛeſentans me poſt
tergum ſuum abſcondans:oculos non audens leua
re ante faciem gloꝛie tue per ipſam cupiens exau-
diri. Ipſam queſo honoꝛa:ipſam venerare. Qua
liter cum conuenientia talem matrem poteris re-
pellere. Que ſi etiam milleſies in die acceſſerit.
repulſam non habebit. Exaudi exaudi me domi-
ne pꝛopter tuam bonitatem et matris tue dilecte
ſingularem honoꝛem. Nam ſicut te patri celeſti
ac genitoꝛi tuo aduocatum exhibeo et auxiliatoꝛeꝫ
ſic tibi dilectam matrem vt meam exhibeo auxilia
tricem:vt imperfectum meum eius ſuppleat grate
et acceptabilis pꝛeſentie magnitudo Nunc igitur
o pꝛeclara ſapientia attende matrem gloꝛioſam.
Reſpice oculos tue dulciſſime matris coꝛam te
pꝛo nobis interpellantibus quibus te materno in
gremio geſtans tam placide intuebatur:genas ei⁹
roſeo coloꝛe perfuſas quibus faciem tuam delica-
tam materno affectu ſibi ſociauit. Ah q̄ꝫ felicia la-
bia quibus os tuum benedictum oculos pꝛefulgi-
dos ac ſingulos quoqꝫ nobiliſſimos artus creber-

rime peroſculata fuit.blanda miſcēs interdū oſcu
la verbis·Carne man⁹ has que tibi miniſtrauerūt
vbera dulciſſima ac feliciſſima que te lactauerunt
o piiſſima dulcedo·Ecce fas nō eſt vt iſta inſpiciēs
et rememorās tan:e matri a te quicq̄ negetur:que
te deum celi genuit:lactauit:fouit:et ad incremen=
ta vſq; perduxit· Reminiſcere queſo omnium ſer=
uitiorum et exhibitionum que tuis in infantilibus
annis ab ea recepiſti cum te ingremio infantem de=
licatum tenens oculos ridentes ad blandientē tibi
matrem retorſiſti et brachiis delicatiſſimis tibi ar=
ridentem amplexatus fuiſti eamq; pre cunctis te=
nerrime dilexiſti:omniumq; dolorū recordare quos
in cruce ſtans in pectore ſuo materno pertulit pio
compaſſionis affectu· Stabat namq; iuxta crucem
Jeſu mater eius· O verbum totius compaſſionis
Quamuis enim o viſcera mea ex intimis mouere
vos debeant dolores et afflictiones tam pii ſalua=
toris pendentis in cruce:iure tamen ſingulari:no=
bis qui aliquando peccatorum tenebris inuoluti
nunc autem adiutorio genitricisdei ad lucem redu
cti ſumus conuenit:tante matri iuxta crucem et im
menſum dolorem patientis filii in corde ſuo pleniſ
ſime ſuſtinentis ſpecialius quodammodo ac pecu=
liarius compati ex medulis cordium noſtrorum.
Per quam enim miſeri conſolamur.iuſtum valde
eſt vt ei quoq; patienti compatiamur. Et licet vt
dignum eſſet ſibi compati non poſſumus:ſaltem do
lorem eius ad memoriam reuocando deuotionem
cordis noſtri prout poſſumus fideliter excitemus:
magnitudinem luctus pie matris nobis ignotam

et manifeſtis nobis doloribus velut a longe cōie=
cturando inquiramus. Interroget igitur ſe vnuſ=
quiſq; amator ſi illud amabile quod intenſe amat
ignominioſe morti traditum videret:quid doloris
etiam et hoc contingeret et q̄ vehementi compaſſi
one moueretur:licet tale quid amans in ſe minime
perciperet hec pius animus reuoluat:et ex hiis cre
dibile nimis erit quicquid de eius dolore dici pote/
rit que pre cunctis mortalibus amauit et doluit cū
dilectū morte turpiſſima condēnatum vidit. O ma
ria quid cordis erat tibi:cū iuxta crucem ſtabas et
ieſum benedictum fructum ventris tui ſic ſuſpenſū
cernebas Utiq; ratio hoc dictat:experiētia probat
ius amoris approbat ꝙ multū dolebas Multū dole
bas:q: multum diligebas. Si.n.ſola memoria paſ=
ſionis filii tui nōnullos deuotos ob magnaꝫ cōpaſ
ſionem quaſi exanimes. reddidit quid fecit crude=
liſſime paſſionis preſentia in ea que ipſū mundi ſal
uatorem patientem generauit. Si hec memoria tā
tum feruet in corde peccatorum. o quantum eſtua=
bit in mente ſanctiſſime matris Uirgo beata ſcim⁹
quanto quis expertus amoris dilectum ſuum fer=
uentius diligit et quando dilecti preſentia honora=
bilior ꝛ delectabilior ac vtilior ſibi exiſtit tāto eius
priuatio maiorem triſticiam adducit. Sed vere et
abſq; oī dubitatiōe credo ꝙ delicti tui gr̄a p̄ſētia in
oī gr̄a cūctoꝝ mortaliū p̄ſentiā īcōparabiliter excel
debat Referat ergo nobis mater ſi filiū ſuū ī tāta de
lectiōe h̄uerit vt ꝛ eo letari potuerit vl' etiā triſta=
ri p̄cedat nūc ī mediū ꝛ talib' nobis rn̄deat viua vo/
ce;corpore quidem abſens ſpiritu vero pn̄s ꝛ dicat.

Qui me humilē ancillam ex gratia dignatus eſt in
matrē eligere ipſe cor meū ardētiſſio amore ſibi cō
ſtrinxerat:vt nuſq̄ niſi de ipſo et ī ipſo ſpiritus me
us ſūmam leticiam ⁊ triſticiam poſſet recipere Nā
in ipſo cūcta poſſideram:eiuſq̄ʒ dilectio erat michi
toti⁹ orbis plena poſſeſſio. Anima mea ibi erat vbi
ieſus erat:magiſq̄ʒ in ipſo q̄ in me ipſa viuebam.
Speciosum forma pre filiis hominuʒ īſpicere erat
cordis mei iocunditas:diuinitatem eius contēpla=
ri dulcis ſuauitas. Cogitare de eo michi preſtabat
gaudium:de eo loqui dulciſſimum fuit ſolatium.
Verba ex eius ore audire ſuauiſſimum michi erat
organum. Ipſe cordis mei erat ſpeculum oculoruʒ
meorū ſpectaculū:celeſtia ſimul et terreſtria queq̄ʒ
boma ſua michi preſentia optata prebebat. Hunc
igitur filium vnigenitum cordis mei theſauruʒ pre
cioſum cum oculis eleuatis vidiſſē ſic contemptibi
liter in cruce cum latronibus ſuſpenſum et dolori=
bus mortis anguſtiatum:ah q̄ intollerabilis michi
hic aſpectus erat. O q̄ lamētabilis et penoſa hec
michi viſio fuit. Anima mea pre dolore cruciabatur
viſcera materna ſauciabantur et commoriebantur
omnia oſſa mea. Virtus omnis euanuit:ſēſus a me
receſſit:et calamitas me oppreſſit īmenſa. Oculos
lachrymoſos ſurſum leuaui:dilectum meum ſuſpē=
ſum vidi:nec in aliquo ſibi ſolatiuʒ ferre potui. Re
ſperi deorſum et cum dolore immenſo vidi eos qui
theſaurum meum rapuerant:et tam crudeliter ve/
xantes torquebant. O quantū anima mea in mean
guſtiabatur:q̄ magno crutiabatur dolore. Corde
priuata erā:quia ipſe michi cor obſtulerat ⁊ ſimul

ſecum crucifixū tenebat. Vocem pre clamore et eiu
latu amiſeram. et vix loqui poteram. Defeci pre do
lore:corrui pre merore:reſumpto autem vtcūq̄ʒ ſpi/
ritu ī hec et ſimilia verba prerumpebam. O gaudi/
um et exultatio ſpiritus mei:lumen oculorū meorū
quondā te vidi cordis mei cū leticia et exultatione:
nunc autē cum īmenſa triſtitia et merore. Heu heu
me q̄ miſerabiliter te nunc pendentē intueor O di/
midiū anime mee:conſolati ovni ca vite mee:tolle q̄
ſo tecū matrem meſtiſſimā quia mori valde cupio vi
uere ſine te ampli⁹ nō potero Non me fili dulciſſi=
me relinquas:ſʒ me tecuʒ pariter accipias. O quis
michi det vt ego moriar pro te. O dolores incōpa=
rabiles matris orbate:deſtitutio genitricis deſola=
te. Mori etenī video ī quo vita mea et tota ſal⁹ mea
cōſiſtit. Cumq̄ʒ hec ⁊ his ſimilia verba triſtis mat
meſtiſſima proſequerentur:filius doloris ſuipſi⁹ quo
dāmodo oblitus matrem dulciſſime conſolabatur.
Moriens et recedēs me licentiauit:⁊ diſcipulo quē
ſingulariter diligebat recōmendauit. Cumq̄ʒ voces
filii loquētis cor maternuʒ perciperet dolore vehe
mētiſſimo eſtuare cepit:⁊ gladius meroris pertran
ſiuit animam fideliſſime matris. Leuaui man⁹ ſur
ſū pre cordis deſiderio tangere cupiēs dilectū meū
vt vel ſic dolori et amori melius cōſulere potuiſſeʒ
Cūq̄ʒ aliud ſolatium non haberem ſanguinē fumā=
tem et ex vulnerib⁹ filii ad terram vſq̄ʒ ſtillantē ni=
mia cū auiditate deoſculabatur:intantum vt faci=
es matris de cruore filii occiſi ſanguinolēta redde/
retur. O ſi vidiſſes in illa hora lamentabili miſeriā
matris filio cōpatientis dolorem filii matri condo

lentis matrē pro filio morituro merentem / filium
matrē desolatā dulciter consolantem sine eterno cō
passiōis vulnere hec audire ⁊ videre nō potuisses. Tā
dē igit post expirationē filii cum de cruce deponere
tur o q̄ affectuosissime brachia eius depēdentia su
sci piebā. et mortuum filium gremio materno colli
gebā affectu materno ipsum amplexebar: rigabam
lachrymis faciē mortui et recentia vulnera frequē
tib' osculis liniebam. Res miranda vitam cordis
mei intuebar ⁊ ecce mortuus erat: respexi iterū at
q̧ iterū et non erat vox neq̧ sensus. Loquebar ei et
nō respondit michi. rugiebam a gemitu cordis mei
Astabāt namq̧ qui michi mortuum meum thesau
rum meum auferre et sepelire volebant. Tunc fle
bā et gemebam et voces lamentabiles dabam. Cor
pre dolore cōcutiebatur: cum dilectum filium bra
chiis maternis cōstrictum auellere cogitabant faci
em meā lachrymosam ipsius vultui applicabam. fa
ciē suam sepius inter manus accipiens crebi' aspi
ciebā. et gemebam: quoniam amaritudine plena e
rā: nec erat q̄ hoc ītueret ⁊ mīi patiēti nō ꝯpateret
Demū p' sepulturā filii cū magno valde dolore re
ducta fui. Sȝ ī ei' resurrectōe cū ipsū tā gloriosū vi
di plenam cōsolationē recepi: et sic materia dolorū
in materiā transiit spiritualium gaudiorum. Por
ro nos qui non sine gemitu et fletu audire non po
tuimus interrūpere sermonem tuum virgo mater
cogit cōpassionis nostre vehementia et exuberātia
tantarum lachrymarum quibus tibi o virgo pia cō
patimur ex intimis visceribus cordium nostrorum
O q̄ induratum est cor quod tibi ex intimis non cō

patitur: q̄ male exsiccati oculi qui te sic flentem vi
dētes nequaq̄ queunt lachrymari: q̄ frigidum pe
ctus qd ex his non gemit. O vtinam commoriantur
tecum simul etiam omnia ossa mea. Benedicta bra
chia tua inter que iam dilectum reclinatum video:
gene quoq̧ rorifere materne felices sanguino colo
re vernantes: pectus tuum maternum super bene
dictum tanti doloris contentiuum super quo iā ocu
lis cordis video regem meum inclinatum. O recli
natorium aureum pre cunctis thronis eburneis se
dibusq̧ deauratis preelectum: ad hanc horam ser
uatum. vt auctorem vite supportet vita priuatum
Sed quid dicam: En coram te mater piissima men
te lachrymosa iam positus te obsecro ⁊ adiuro ī do
mino vt michi tuum charissimum thesaurum regē
et dn̄m meum pro me passum et mortuum sub hac
forma qua ipsum in gremio tuo sub crucis ligno pa
lidum et liuore plenum meditationis oculo intue
or p̄beas: vt hoc ipsum quod est compassionis ⁊ do
loris quod tibi corporaliter et presentialiter tunc
concessum fuit tanq̄ matri: michi saltem spirituali
ter et memorialiter prout competit misero peccato
ri concedatur. Da michi saluatorem meum. prebe
quem diligo quia expectare amplius nō valeo Su
scipe nunc anima mea dilectum de dilecta. et dile
ctionis atq̧ compassionis affectuosissime ei prebe ī
dicia. O dilecte mi salutare meum ⁊ liberator me'
amor me' et gloriatio aīe mee: ecce nūc affectu fer
uidissīo tot' ab oīb' abstract': oīb' viribus aīe mee
simul collectis ad te cōuertor: te ītente ītueor cum
oī nisu ⁊ conamine q̄ztū vnq̄ possibile fuit dilectū a

dilecto amoroſe pſpectari En qilecte mi cordis mei
tricliniū tibi ſoli ſeruatum et huic mundo clauſum
ad hanc vocē reſeratur. te ſuſcipere cupiens per il-
lapſum Sinus oīm deſideriorum meorum ſic iaʒ ſe
ad te expendens dilatatur. veluti cum roſa a gelu
noctis clauſa ad ſolis radioſum ſplendorem ſe ape-
rire feſtinat. Anima mea tota amore calēs brachia
deſiderioꝝ meorum ampliſſime expādit: et tibi gra
tanter occurrit: ac inter candentes lachrymas iam
plexus ruit ſpūales. Eya tota ſalus mea: et ſic tali
ignito vehemēter deſiderio affectu feruidiſſimo te
nūc inter brachia anime mee: ſuſcipio: te contēplor
tibi vnior: cū reuerentia et laude et gratiarum actio
ne te obſecrans per tue miſericordie viſcera vt hāc
mortē precioſam fruſtrari in me non permittas ſed
me nunc ad gratiam receptū tibi vnias tam effica-
citer vt neq; proſpera neq; aduerſa me a te vnq̄ȝ va-
leāt ſeparare. Ecce oculi mei pallidam faciem tuaȝ
fixe intuent. tota aīa mea amore tuo reſoluta. vul-
nera ſanguine cruentata crebrius peroſculatur om
neſq; vires et potētie mee fructu paſſionis hui⁹ la-
chrymoſe paſcuntur. Sub vmbra namq; illius quē
du dū deſiderabā nunc ſedi: ſed et fructus eius dul
cis gutturi meo. Non immerito Sunt etenim non-
nulli qui de vite ſue gaudent puritate. alii de meri-
torū ſuorū preſumunt multitudine aut exercitoiȝ
ſpiritualium immenſitate letantur. Ego autem q̄d
Vere tota ſpes et ſolatium meum et tua dependet
paſſione: ex meritorum tuorum magnitudine ac pre
cioſitate ⁊ matris tue benigniſſima pietate vt tu ſo
lus noſti qui paupertatē meam conſideraſti. Et iō

hec dominice paſſionis recordatio michi eſt cordis
in domicilio affectuoſo recondēda et verbis ac ope-
rib⁹ opitulāte gratia proſequenda: et omni honore
ac reuerentia magnificanda: O rex regum domine
dominantium: quē ſic mortificatum et miſeriis affli
ctū oculis fidei pleno affectu anima mea iaȝ ample
ctitur: cōcede michi vt et te glorioſum atq; ſublimē
et ſuper aſtra celi ad dexterā patris ſedentem perē
niter videre merear. Sed et tu virgo beata mater
piiſſima que iuxta crucē filii tui ſtetiſti: et doloris
ei⁹ vulnera in anima tua efficaciter perſenſiſti ac ſā
guis ei⁹ aſpergine rubricata fuiſti eiq; ſola fidelita
tē perfectam vſq; in finem ſeruaſti. et magno cum
dolore a tumulo tui filii ſeparata fuiſti: tibi hec om
nia cōpaſſionis vulnera pro ſingulari gloria ad me-
moriam reuoco virgo pia. Et ſicut nunc quoq; affe-
ctu deuoto inter cordis mei brachia o mater vene-
randa te excipio et cōpaſſionis te lachrymis aſſoci-
ans per portā ciuitatis quondaȝ hieruſalem ad do
mū deduco preteritorum geſtorum ſub exemplo ſic
mater gratie in extreme hore examine anima mea
et cunctorū eterne ſapientie diſcipulorum de copis
ergaſtulo exeuntium a te ſuſcipiantur et ad illaȝ ce
leſtē hieruſalem cum gaudio perducantur. Amen.

¶ Explicit primus liber. Incipiunt capitula ſecū-
di libri.

Materia huius ſecundi libri eſt de his que in capi
tulis infraſcriptis continentur. vȝ

De diuerſitate admiranda doctrinarum atq; diſci-
pulorum. Primum capitulum.

De ſcientia vtiliſſima homini mortali que eſt ſcire

mori. Secundum capitulum
Formula compendioſa vite ſpiritualis Tertiū capī.
Qualiter chriſtus in ſacramento euchariſte ſit de-
uote recipiendus: Quartum capitulum
Quomodo eterna ſapientia ſit ex toto corde ex to-
ta anima iugiter omni tempore laudanda. Quin-
tum caqitulum
Informatio qualiter predicta ſint trahenda ad ſer-
mones et collationes. Sextum capitulum
Qualiter multi fideles poſſunt diuinam ſapientiā
deſponſare: et quomodo per quotidiana quedam le-
uia exercitia debeant ſe continue in eiuſdem amo-
re renouare. Septimum capitulum
Fructus multiplex diuine benedictionis quem di-
ſcipuli ſapientie merentur accipere ex eius deſpon-
ſatione. Octauum capitulum

¶ Incipit Liber Secundus de diuerſitate admirā-
da doctrinarū atq; diſcipulorum Capitulum primū

SApientiam omnium antiquorum
exquirebat quidam auidus ſapi-
entie diſcipulus et narrotionē vi-
rorum nominatorum inueſtigabat
verſutias parabolarum ſcire cu-
piebat et occulta prouerbiorum
exquirebat. Cor ſuū tradidit ad
vigilandum diluculo ad deum qui fecit illum. ſup-
plicans vt ipſum de hac vita migrare nō ſineret: an-
teq̄ ad cognitionē vere et ſumme philoſophie per-

ueniret. Interim vero dum de ſtudio ad ſtudium p-
geret: et vndiq; hoc qd̄ ſitiebat auide quereret nec
vnq̄ȝ id ipſum quod querebat ſed eius imaginem i-
ueniret: quadam vice ſibi videre videbatur ſupra ſe
quaſi quandam ſperam auream mira amplitudine
diffuſam et pulchritudine gemmarum perornatuȝ
vbi cunctarum artium et ſcientiarum magiſtri et
ſcolares invnum degebant. In ſpera autem predi-
cta due manſiones diſtincte fabricate erāt: et quelȝ
harum ſuos doctores et diſcipulos habebat. Pri-
ma que et inferior videlicet liberalium artium ⁊ me-
chanicharum et philoſophorum diuerſorum innu-
merā multitudinem continebat. Ibi aſtrologi in a-
ſtrolabio ſuo ludebāt: phyſici naturas rerum ſubti-
liter conſiderabant: geometrici cum dimenſionibꝰ
ſe occupabant: muſici certas vocum proportiones
dabāt: ⁊ quelibet facultas ea que ad ſe pertinebant
tractabat: quod medicorum erat medici tractabāt
fabrilia fabri. Uerum hi omnes quaſi velamen ſu-
per faciem habere videbantur. et cum eſtu veheme-
tiſſimo laborarent dulci quodam poculo recreabā-
tur. quod tamen ſitim ad plenum non extinguebat
ſed ariditatem generans ſitire magis ac magis fa-
ciebat. In quibus ſcholis dum predictus diſcipu-
lus paululum ſubſtitiſſet. guſtato huiuſmodi pocu-
lo nauſeam habere cepit. Quam ob cauſam his re-
ſignans ad ſecundam manſionem acceſſit. Erat au-
tem manſio illa pulchra valde et mira varietate fi-
gurarū ſeu picturarū decorata. Stās igit̄ an̄ hoſtiū
talem ibidē repit ſuꝑſcriptionē. Hec ē ſchola theolo-
gice veritatis vbi magiſtra eſt eterna ſapientia do-

etrina veritas:finis eterna felicitas. Quibus perle
ctis feſtinãter accurrit et ſcholas intrauit cupiens
totis viſceribus huius chole diſcipulus eſſe ꝑ quã
ſperabat ſe ad finẽ deſideraum peruenire. fuerunt
in hac tres ſtudẽtium ordines atq doctorum. Qui
dã in terra prope ianuam ſedebant. guſtu carentes
et vultũ ad exteriora conuerſum habentes:in ore eo
rum mellea quoq verba ab ore ſapientie proceden-
tia ĩ liquorẽ fellcum conuertebantur. Ex quo potu
inebriati ſpiritu quodã inflatorio diſtendi videban
tur ita vt ſtatim in ſuperbiam ſe erigerent regumq
animos induerent:prelaturas et gradus diuerſos
ambirẽt ac promotiones quererẽt et in magnis et
mirabilib⁹ ſuper ſe ambularent. Speculationi ſci-
biliũ ſolum intendebant. affectu vero frigidiſſimi
remanebãt. Ex ore eorum quaſi farina ſubtiliſſima
ꝓcedebat et ſubtilia terebant. Vox eoꝝ quaſi es ſo
nãs aut cymbalum tiniens aures hominum verbe/
rabat. ſ3 ad cor minime perueniebat. Coram oculis
eorũ velut nigri ethiopes demones ludentes ſtabãt
et eis cathedras honoris crebri⁹ proponebãt. Qui
buſdã aurum et argentum et latas poſſeſſiones oſt
debãt. quoſdam vero longa et colorifera palia ĩdu
ebãt et capita delicata capiti eorum ſuperponen-
tes ꝓcedere eos gradu ambitioſo faciebant. Qui
obducto ſupcilio attonitos habẽtes oculos caput
mouẽtes ac digitos extendentes. ſapientiam ſuam
cunctis trenſeuntibus buccis concrepantibus oſtẽ
tare ambiebant. Sicq ſapientie ſtudentes et inſi-
pienter viuentes ab inimicis callide deludebãtur.
Erat enim iſtorum vnus labor et ĩtentio aſcẽdere et

apparere. Nam et ab hanc cauſam ſolum modo in
ſtudio laborabant;vt poſt modum maiores liberta
tes ad peragẽdã corporis curam in deſideriis aſſe-
qui poſſent;et facultatem faciendi que vellent am
pliorem ſine cõtradictione haberẽt. Leonem quip-
pe rugientem quis audeat prouocare. Rem miran
dam diſcipulus in hac manſione aduertit et riſu di
gnã. Nã celitus delapſa quaſi pila argentea inter
eos currebat:que ex ſua pulchritudine ⁊ precioſita
te omnium in ſe prouocabat aſpectum que ab om-
nibus amabatur et deſiderabatur quia ipſa ſe habẽ
tibus gloriam ⁊ honorem preſtabat. Hanc dum qui
dam inter ceteros et ſuper ceteros doctorum egre
gius in manu haberet et ex hoc per totum mundũ
ſonaret eiuſq doctrina ſingulariter ſicut roſa ſine
ſpina et ſol abſq nube preclariſſime rutilaret et mľ
ti hoc videntes et inuidentes:ſibi pilam de manu
auferre modis quibus poterant attentabant ⁊ nũc
ſagittas accutas nunc lapides duros iacientes ni-
chil proficiebãt:ſed mirum inmodũ in ſeipſis affli/
gebantur et propriis ſagittis percutiebantur. Hec
pila dum inter eos curreret. ſtudebant hii qui ade/
rant non tam ipſam comprehendere ꝙ pro poſſe de
manu alterius percutere et rapere:et oſtendere ꝙ
alius ipſam nõ haberet eamq non tam explicabãt
ꝙ quibuſdã implicationib⁹ inuoluebant Fuerũtq
inter eos prohpudor mirabiles contẽtiones clamo
res et contrarietates de hac pila Hoc autem tediũ
magnum ac diſplicentiam in animo multoꝝ audien
tium generabat. Nam per hoc non tã proficiebant
ꝙ gymnaſio vel ſpectaculo vano ſe ĩtereſſe delecta

bant. Quidam autem eos ſic circa pugnas verbo=
rum languētes et ſe mutuo inuadētes ac tanꝗ gal
los compugnantes deridebant. Cūq3 diſcipulus
a circunſtātib⁹ q̄reret quid nam hoc mirabile eſſet
reſponſum eſt a quodam ꝙ hec pila argentea ſigni
ficaret veritatem ſacre ſcripture lucidā et ſonoram
et incorruptibilem. Subdiditq3. Hec veritas a mo
dernis quibuſdā nō tā ſtudioſe queritur ꝙ̄ īpugna
tur dum quilibet non pro ipſa adipiſcenda laborare
videtur ſed totis viribus probare contendit ꝙ q̄s
alius ipſam veritatem nequaq3 habeat et ex hoc ſe
ipſum preferre et alium ſupprimere intēdit et ꝓinde
fiunt probationes replicationes et opinionum no=
uitates mirabiles que magis in admirationem du
cunt q̄3 vtilitati proficiant audientium. Nempe ve
ritatem quā reſerare auditoribus debuerant. qui=
buſdam intentionibus et vocabulorum nouitatibus
ignotis velāt: et propter oſtentationem vanā ipſā ple=
rumq3 reddunt veritatē obſcurā: Fuerūt preterea
ex his nonnulli qui repente docere volebant ꝙ non
opere ſed meditatione didicerāt: eorumq3 doctrina
non ex vita atq3 exercitiorum frequentia ſed ex af=
firmatione proceſſit ſola. Nam libros ſanctorꝝ pa=
trum qui olim vigente religione et florente deuoti
one in vſu erant: ſicut collationes patrum et ſimi=
lia deuotionis germina vbi deuotionis fundamen
ta et ſpiritualis ſcientia et totius perfectionis con
tinetur ſūma: que hominē ad cōpunctionē3 et ſui ip
ſius recognitionem et deuotionis perdite reſtaura
tionem ac diuinum trahunt feruorē ſpernentes: ad
ea ſe ſcripta vel que ambitioni deſeruiūt vel q̄ſtui

cōuertebāt. Nō et ſi ꝓmiſſa īcipiebāt: nō ꝓpter nouā
deuotiōis grāz acq̄rēdā ſ3 meliorē ꝯſecutionē finis
ab ipſis īteti hoc faciebāt. Seipſos atq3 īaniter ex
altare vel paſcere p̄ricipaliter cupiētes hūanā ītēde
bant retributionem et ſic prohdolor de ſeipſis ſepa
rantes vel proximos pluſꝙ̄ ſeipſos diligentes aut
certe ſuperiores ſe partibus extimātes deuotionis
ſtudia non curabant. Libros quoq3 eiuſdemmodi
puriſſimam deuotionem continentes permiſerunt
ex negligentia vetuſtate conſumi ſola ſermonum
volumina et ſi qua ſunt talia que propria implent
marſupia ſtudioſe reuoluentes et ſibi precioſe com
parantes ſub ſpecie pietatis miſeri ſeipſos negle=
xerunt: et tamen velut ficus fatua que foliis quidē
abundat fructu aut caret modicum in populo fru=
ctum dederūt: quippe vt homines verborum foliis
abundantes fructu deuotionis ſteriles remanebāt
Quidam inſuper ex eorum primo diſcipulorum nu
mero cum prelationes intentas conſequebantur: ex
inde honeſtatem quandam vite ac morum condi=
gnam ante oculos hoīz quaſi quodā ſanctū ſecula=
re hipocrizando induebāt. Virtutem aūt ei⁹ abnega=
bant. Nā pacē ꝓpriā q̄rētes pacē aūt ſalutis aīaꝝ diſ
ſimulātes nimis remiſſe et negligēter egerūt. Alios ſibi
ꝯſētiētes attrahebāt et pl⁹ iuſto eos fouebāt ꝑ quo
rū fautoriā regimē ſuū ſtabilire p̄ſumebāt. In eum qui
amore ꝓprio excecati nō videbāt. Virtutē q̄ iteriora vite
ſpūalis corrodit: ſ3 ſolūmō ſoliciti erāt q̄liter deforis ſi
bi pariter ſubditis ſuis quendam honeſtam viam
ad ſalutē p̄cioſe ſufficientem viuificatorio autē3 ſpi
ritu deintus carentem cōpingere poſſet. Ibi quidā3

ſdola in vita poſita deſtruxerunt; veruntamē excel-
ſa non abſtulerunt. Nam ſi quid forte ad corrigēdū
erat ex quo tibi periculum quodcunqꝫ veniret vel
etiam diſplicentiam incurrere timebant. nec cauſaꝫ
diſſimulando cōuenienter tranſire poterant: in per
ſona hec propria facere recuſantes vicarios dereli
querunt: et ea que ipſi veluti gigantes ſolo digito
deſtruere poterant quibuſdam pigmeis faciēda cō
miſerunt Videntes autem hi negociū ſupra virtutē
ſi impoſitum pertranſierunt: et aut non: aut minus
ꝙꝫ oportuit fecerunt. Sane rectores predicti cum
lapſum tam notabilem in ſubditis viderēt: hoc emē
dare ſine labore proprio cupientes: precepta multi
plicabant: ordinationes cōgeminabāt et magna eis
onera et importabilia īponebant ipſi autem digito
ſuo ea leuare noluerunt Subditi aūt ex hoc magis
indurati et inuoluntarii effecti culpam ſuam in eo
rumdem rectorum negligentis retorquebant Naꝫ
predicti non erant primi qui ad hoſtes proſtrādos
tranſfretarēt et primi in acie pugnarent ſed qui ea
que honoris erant vel vtilitatis ſeu commodi tēpo
ralis ſibi vſurpabant non attendentes quaſi impoſ
ſibile eſſe homines indeuotos ſolis īduci verbis ſꝫ
magis operibus bonis et viuis exemplis. Si. n. re-
iecto pompoſo aduentu et ſumptuoſa expenſa quā
faciebant ipſi qui ceteros emendare volebant ſim-
pliciter et humiliter ac frugaliter ſe habuiſſent et
xbis et exēplis ad omnia ad que ceteros artare vo
lebāt ipſi ſe primo dediſſēt vtiqꝫ multi profeciſſent
Sed quia multa dicere et pauca facere contende-
bant: quaſi ſerpenteꝫ cum cauda lubrica manu alie

na apprehendebant: et non ſolum proficiebant ſed
deterius quotidie labi videbāt Et hi omnes predi-
cti de primo ordine ſtudentium ſecunde manſionis
erant. Porro hi qui de ſecundo ordine erant in ſta-
tu proprio perſiſtere videbantur. Tertii autē prope
magiſtrū cōſedebant et aquam ſapientie ſalutaris
ex ore eius bibentes inebriabantur: in tantum vt ſe
ipſos et omnium aliorum obliuiſcerētur et corde et
animo oculis ac facie ſurſum tenderent et quodam
modo in abyſſum diuine ſpeculationis ac dulcedi-
nis immerſi et abſorti ad diuina contemplanda ra
perentur. Hi quaſi ſtellatum celum in hoc mundo
fulgebant: et velut ardens facula ſurſuꝫ tendentes
in ſe ardebant et proximos quoſqꝫ ī dei amore accē
debant. Tales quoqꝫ ad p̄lationes ⁊ regimina aſſū
pti: erant vtiliſſimi. Nā et gratia diuina ⁊ induſtria
humana erant miro modo predicti. Cum autem di
ſcipulus diligentiſſime hoc conſideraſſet admira-
tione maxima tenebatur quid nam hoc eſſet et ma
xime de hoc ꝙ de eadem veritate tāta deformitas
in diuerſis diſcipulis naſceretur ītelleritqꝫ quaſi vo
cem dicentem ſibi. Tres ordines quos vidiſti tres
modi ſunt ſtudendi atqꝫ docendi ſacram ſcripturaꝫ
Primus modus eſt carnalis quem habent hi ī qui
bus abundat littera ſine ſpiritu qui q̄ꝫto plus litte
rati: tanto plus ſuperbia inflati atqꝫ noſciui ſibi et
aliis eſſe noſcuntur qui non dei laudē et ſuā aliorū
edificationē ſed ſuā promotionem querūt. Secun
dus modus eſt animalis et eſt in hiis qui ſimplici
quidē oculo in actu ſcolaſtico ea que ad ſalutē ſunt
neceſſaria querunt veruntamen opera ſuper roga-

tionis facere et chariſmata emulari meliora vſqꝫ quaqꝫ negligſit. Tertius vero qui et ſpiritualis eſt eorum qui toto cordis affectu ad ea que perfectionis ſunt ſe viribus omnibus extendūt ſtudioſe operam dantes vt ſicut intellectus eorum ſcientia: ſic et affectus eorum diuina ſapientia repleatur: et ſicut proficiunt in cognitione veri: ſic et ī amore ſūmi boni qui guſtant et vident quoniā ſuauis eſt dominus qui ſe et alios per ſacram ſcripturam ad debitū finem dirigunt et nichilominus interius ſpiritu dei aguntur. Igitur diſcipulus aliis omiſſis cupiebat cū his manſionem habere et ſe totum conferre ad ſtudium illius vere et ſumme philoſophie.

De ſcientia vtiliſſima homini mortali que eſt ſcire mori. Capitulum. ii.

CUm omnes homines natura ſcire deſiderant o ſumma et eterna ſapientia et in te vniuerſali principe et nature auctore ad quem nobis eſt ſermo omnes theſauri ſapientie et ſcientie ſint abſconditi: ſiſqꝫ omnium artifex omnem habens ſcientiam omnia proſpiciens: hic auio cordis deſiderio peto vt theſaurū ſapientie tue michi aperias ſcientiaqꝫ ſanctorum et de rebus magnis inſtruas: et vt materias quoqꝫ ſubtiliſſimas et profundiſſimas nunc pertractans in medium proponas. Sapientia. Fili mi noli alta ſapere ſed time Audi me et doceo te vtilia. Tribuam tibi donum electum. Doctrina mea ipſa erit vita tua. Igitur exordium diſcipline ſalutaris a timore domini īchoātes qui initium eſt ſapientie: docebo te hec per ordi

nem. Primo qualiter moriendum ſit: poſtea qualiter viuendum deinde qualiter me debeas ſacramētaliter recipere: demum quomodo pura mente me debeas iugiter laudare. Diſcipulus. Hoc eſt dñe mi quod ſemper optaui et votis omnibus exquiſiui O ſi ſcirem has artes vtiliſſimas: videlicet feliciter mori: bene viuere: te affectuoſe recipere ac deuote laudare: quid amplius vellem requirere. Sed queſo dic michi ad quid prodeſt hec doctrina moriendi cum mors non habitus ſed priuatio eſſe cognoſcatur. Sapientia. Multum per omnem modum. Scientia vtiliſſima et cunctis artib⁹ preferenda eſt hec ſciētia: ſcire ſcilicet mori. Scire quidem ſe eſſe mortalem omnibus commune eſt cum nemo ſit qui ſēp viuat vel qui huius rei fiduciam habeat: ſed pauciſſimos inuenies qui ſcire mori ſciant: quia hoc donum dei per maximum eſt. Scire namqꝫ mori eſt paratum habere cor et animam omni tempore ad ſuperna: vt quandocunqꝫ mors venerit paratum eum inueniat: vt abſqꝫ omni retardatione eam recipiat quaſi qui ſocii ſui dilecti aduentum deſideratum expectat. Sed proh dolor in nonnullis religioſis ſicut et in ſeculi hominibus vanis: valde multos inuenies qui hanc mortem tantum abhorrent: vt vix eius memoriam admittere velint. Diſcedere de hoc mundo nolunt: quia ſcire mori nundum didicerunt. In vaniloquiis et iocis et ſcurilitatibus ac ceteris ſimilibus ſuperuacuis rebus multum de tempore ſuo expendunt. Et ideo cum extemplo mors ſuperauerit quia male paratos inuenit miſeram animam de corpore rapit et illam ad gehen

nam deducit;ſicut et quondã tibi quoq̃ frequentiꝰ
frenum impoſuerat et te ſecum abducere volebat
ſi manus opationum domini non obſtitiſſet. Tu au
tem vacua vacuis relinquas et doctrine mee inten
das que tibi magis proderit q̃z theſaurus electus
pre libris omnium philoſophorum. Et vt ardentiꝰ
te mea hec doctrina moueat ⁊ in corde tuo ſemper
fixa permaneat. Adeo ſub exemplo ſenſibili doctri
ne huius myſterium tibi tradam;quod tibi valde ꝓ
derit ad ſalutis initium et ad cunctarum virtutum
proficiet ſtabile fundamentum. Vide ergo nunc ſi
militudinem hominis morientis et tecũ pariter lo
quentis. Diſcipulus. hec audiens cepit ſe ab exte
rioribus colligere et in ſe ſimilitudinẽ propoſitam
diligentiſſime conſiderare. Erat autem ante eum ſi
militudo hominis pulcherrimi qui morte preuentꝰ
in proximo migraturus erat et de ſalute anime ſue
nichil diſpoſuerat qui huiuſmodi voce miſerabili
clamabat. Circundederunt me gemitus mortis;do
lores inferni circũdederunt me. Heu me deus eter
ne:ad quid in hunc mundũ naſcebar? Natus ex vte
ro:cur non ſtatim perii. En p̃cipium vite mee fuit
cum fletu et dolore:nunc autẽ finis et exitus meus
erat cum miſerabili planctu et merore. O mors q̃z
amara eſt memoria tua cordi iocundo et in delitiis
enutrito horribilis preſentia tua ei qui et etate iu
uenis et robore fortis et qui potiꝰ ſucceſſibus pro
ſperis. O q̃z pax crediddiſſem;ꝙ tam cito mori de
buiſſe:Sed nunc mors repente quaſi ex inſidiis erũ
pens irruiſti ſuper me comprehendiſti atq̃ mille fu
nibus ligaſti;et ĩ vĩculis ferreis trahis ſicut trahi

ſolet dãnatus ad ſupplicium mortis. Nunc pre do
lore cõploſis manibus rugitum emitto cupiẽs mor
tẽ fugere et non eſt locus diffugiendi. Circumſpi
cio ad oẽm plagam et deficit conſiliator et adiutor
Fixũ eſt mutari non poteſt. Vocem mortis horribi
lẽ audio intonantem atq̃ dominantem. Filius mor
tis es tu;nec opes nec ratio nec cognati aut amici
valebũt te liberare de manu mea. Finis venit;venit
finis. decretũ eſt;impleri oportet. O mi deus opor
tet me iã mori. Non poteſt hec ſententia immutari
Debeo iã tam cito de hoc mũdo recedere. O mors
īmenſa crudelitas;o impietas et indignatio miſerẽ
da;pce queſo parce iuuentuti;parce mundum na
ture etati. nõ ſic crudeliꝰ aga snec me ſubtrahas ab
hac luce tã improuiſe. Diſcipulus. Hec audiens cõ
uerſus ad eũ dixit;Amice verba tua non michi vidẽ
tur ſapere diſciplinam. Neſcis quia equum eſt iu
dicium mortis. Perſonam non accipit nec alicui ꝑ
cit;ſed ſe equaliter omnibꝰ condiuidit nec iuuenis
aut ſenis miſeretur. Ignorat nobiles et potẽtes nõ
veretur. diuitẽ et pauperem ſimilitur perdit; quin
imo plures ante perfectã complexionem annorum
ſuorũ de medio ſublati ſunt. An putas ꝙ tibi ſoli
mors parcere deberet;et tabernaculum tuum ficti
le intrare nõ auderet. Et prophete mortui ſũt. Re
ſpõdens autem ſimilitudo mortis dicit. Sapientia
Vere conſolator oneroſus es tu nec verba tua ſo
nãt egnorantiã ſed prudentiam;ſed hi potius inſipi
entibꝰ ſimiles cenſendi ſunt qui impie vſq̃ ad mor
tẽ vixerunt;et que digna ſunt morte egerunt;nec ta
men mortẽ timent vicinam. Ceci ſunt et iumentis ſa

ſipientibꝰ ſimiles nouiſſima ſua et que poſt morte̅
vētura ſunt non prouidentes. Non defleo iudiciu̅
mortis; ſed defleo damna indiſpoſite mortis. Non
ploro ꝙ hic exiturus ſum ſed plango et lugeo dā
na dierum qui inutiliter et ſine omni fructu pertrā
ſierunt. Quare viri? Erraui a via veritatis et iuſti-
cie lumen nō luxit michi. et ſol intelligentie non eſt
ortꝰ michi. Laſſatus ſū in via iniquitatis et perditi
onis ⁊ ambulaui vias difficiles; viam aūt domini i-
gnoraui. Heu q̊d michi profuit ſuperbia: aut quid
diuitiarum iactantia contulit michi? Tranſierunt
omnia iſta tanꝙ vmbra preteriens et tanꝙ nuncius
cito percurrens; et tanꝙ nauis que pertranſiit flu-
ctuantē aquam cuius cum preteriit non eſt veſtigiū
inuire nec ſemitam carine illius in fluctibus; aut a-
uis trāſuolat in aere nullum inuenitur argumentū
itineris illius ſed tantum ſonitus alarum verberās
leuem ventum; et ſcindens per vim itineris aerē cō-
motis alis tranſuolauit. et poſt hoc nullum ſignum
inuenitur itineris illius; aut tanꝙ ſagitta emiſſa in
locum deſtinatum. Diuiſus aer continuo in ſe reclu-
ſus eſt vt ignoretur tranſitus illius. Sic et ego na-
tus cōtinuo deſini eſſe; et virtutis quidem ſignum
nullum valui oſtendere. in malignitate autem pro-
pria cōſumptus ſum. Spes mea tanq̄ȝ lanugo que
a vēto tollitur. tāꝙ ſpuma gracilis que a ꝓcella diſ-
pergitur; et tāq̄ȝ fumus qui a vento diffuſus eſt. tan
q̄ȝ memoria hoſpitis vniꝰ diei pretereūtis. Et ideo
ſermo meꝰ nunc in amaritudine eſt: ⁊ verba mea ple
na ſunt dolore. Propterea factum eſt meſtum cor
meum: et ideo contenebrati ſunt oculi mei. Quis

michi det vt ſim iuxta dies antiquos quando ſtolla
fortitudinis et decoris indutus eram et annos plu
rimos ante me habebam. vt preagnoſcere poſſē ma
la que irruerunt ſuper me in hac hora? Non curabā
temporis precioſitatem immenſam. ſed datis flati-
bus naui et freno cōcupiſcentie laxato dies in vani
tate deducebā. Pretioſitatē vero eius non attende
bā; ſed me qua in honagrum liberum natum puta-
bam. Nunc autem ſicut piſces capiuntur hamo ⁊ ſi
cut aues cōprehenduntur laqueo; ſic captus ſum ī
tempore malo quod michi extemplo ſuperuenit. tē
pus preteriit; dilapſum eſt reuocari a nullo homi-
num poteſt. Non fuit hora tā breuis in qua nō ſpiri
tualia lucra ſuo valore incomparabiliter omnia ter
rena excedentia comparare potuiſſem. Heu me mi-
ſerum: ideo nunc ſtillat oculus meꝰ et palpebre flu
unt aquis; q̄ꝛ reuocare quod preteriit non poſſum
O mi deus: quare neglexi/quare tardaui? quamob
rem diſſimulaui? Cur tot dies gratioſos longiſſi-
mis et vaniſſimis locutionibus expendi: et meipſu̅
in tantum neglexi. O cordis mei gemitus inenarra
biles: quare ſtudui vanitati: et quare non in tota vi-
ta mea didici mori. Ey a vos omnes qui adeſtis qui
meā miſeriam videtis qui flore iuuentutis adhuc
gaudetis ⁊ q̄ adhuc tēpus hētis aptum: me reſpici
te. meaſq̄ʒ miſerias cōſiderate: et ī meo ꝑiculo dam
nū veſtrū declinate. Florē iuuentutis vr̄e cū deo ex-
pēdite: tp̄s ſacris actōibꝰ occupate; ne ſilia facietes
ſilia patiamī. Heu grata iuuētꝰ ōliē te ꝑdidi. O deꝰ
eterne: tibi cōqueror miſeriā quā patior. Verba in-
crepationis iuuentus laſciuiens odiuit. Docētibꝰ

me acquieſcere nolui: pie admonitioni inclinare au
rē neglexi. Deteſtatꝰ ſum diſciplinam et increpatō
nibꝰ non acquieuit cor meum. Ah mi deus: nunc in
foueā profundam cecidi. laqueum mortis incurri.
Meliꝰ michi erat ſi natus non fuiſſem q̄ ꝙ tempus
michi ad penitētiam conceſſum tam inutiliter expē
di: et ipſo in ſuperbia abuſus fui. Diſcipulus Re
ſpondēs aūt diſcipulus dixit. Ecce omnes moriun
tur ꝛ quaſi aque dilabimur ſuꝑ terram que non re
uertuntur: nec vult deus perire animam ſed retra
ctat cogitās ne penitus pereat qui abiectus ē. Au
di ergo vocem meā et age penitentiaꝫ de tranſactis
et cōuertere ad dominum deum tuuꝫ quia benignꝰ
et miſericors eſt: et ſi finis erit bonus ſufficit ad ſa
lutē. Similitudo mor. Ad hec ſimilitudo reſpondit
Quis eſt hic ſermo quē loqueris: debeo penitere:
debeo me conuertere. Nōne vides anguſtias mor
tis me premētis: Ecce terrore en horrore mortis tā
vehemēter ꝯterritus ſum: vīculis mortis alligatus
ſum: et anxietatibus nimis mēs mea premitur: vt
quid agendū ſit penitus non videam. Sed quemad
modum perdix cū ſub vnguibus ancipitris mox di
ſcerpēda cōprimitur pre anguſtia mortis quodam
modo exanimis redditur: ſic omnis ſenſus a me re
ceſſit nichil cogitās ſuper hoc niſi quomodo euade
dere poſſē mortis diſcrimen quod tamen euadere
nequeo. Mortis imperiuꝫ me premit: et ſeparatio a
mara me ledit. Heccine ſeparat me amara mors O
felix penitentia et conuerſio matura: quia ſecura.
Qui autem tarde penitentie ſe committit: dubius
et incertus erit. quia neſcit vtrum vere an ficte pe

niteat Vhe michi: quia tādiu vitam meam corrige
re diſtuli: ꝙ tādiu ſalutem meam tardaui. O longa
nimis ꝓtractio emēdationis mee: qualiter me ne
glexiſti. Propoſitum bonum ſine incohatione: vo
luntas ſine opere: premiſſa bona ſine executione per
diderūt me. O cras cras q̄ longum reſtem feciſti: ꝛ
in baratrū mortis me procraſtinando traxiſti. Dece
piſti me et deceptꝰ ſum. Nonne hec miſeria ſuperat
omnē miſeriam huius mundi: Nonne merito ſuper
his affligitur cor meuꝫ: ſauciabitur anima mea En
omnes dies mei ꝯtrāſierunt. xx. anni etatis mee di
lapſi et perditi ſunt et miſerabiliter perierunt. Trā
ſierunt tā negligenter ꝙ neſcio ſi vnq̄ diem ex om
nibus his expēdi in voluntate dei et in exercitio cū
ctarū virtutum tam laudabiliter et perfecte ſicut
forte potuiſſem et debuiſſē. vel ſi vnq̄ placitum fa
mulatū cōditori meo exhibui tam gratum et acce
ptū ſicut ſtatus meus requirebat. Heu me proh do
lor: hoc eſt ergo vnde vulnerantur omnia interiora
mea. Ah deus eterne q̄ verecunde coram te et ſan
ctis omnibꝰ ad iudicium ſtabo: cum reddere ratio
nē de tranſactis commiſſis ꝛ omiſſis cogor. Et q̄d
adhuc dicā In proximo eſt tribulatio mea vt ex hoc
mundo recedā. Attendite ad me nunc queſo diligen
ter. Ecce in hac hora magis gauderem de breui ora
tiuncula puta ſalutatiōe angelica deuote per me di
cta: q̄ ſuꝑ milia auri et argenti. O mi deus quanta
bona neglexi: q̄ male accidit michi ꝙ hec non pro
uidi quādo bene prouidere potui. Quot horas nū
q̄ꝫ reddituras perdidi. Quam modica facta et ne
gocia inutilia pertractans tā multa. ei precioſa bo

na negleri: negociis nõ neceſſariis me implicaui et
neceſſaria dimiſi. Aliorum adiutorio pluſq̃ neceſſe
fuit vel michi expediebat intendebã. et meipſum ne
gligebã. Eorum manib⁹ me cõmiſi. et meipſum iuua-
re perfecte neglexi. Vere nec cognoui q̃ ad magni-
tudinẽ premiorũ celeſtium plus michi contuliſſet ſo
licita cuſtodia cordis mei et omnium ſenſuũ meorũ
cum animi puritate q̃ȝ hac neglecte vel per affectũ
inordinatũ infecta et triginta annis quibus quiuis
ali⁹ per proſtrationes ſuas apud deum michi pre-
mia obtinere nitẽtur. Audite audite oẽs qui meis
intereſtis miſeriis; quia tempus vt videtis mihi de-
ficit. Acceſſi ad oẽs amicos meos; requiſiui ſinglos
de q̃bus ſpes michi erat petens elemoſinam ſterilẽ
et tenuẽ michi dari de abũdantia ſpiritualiũ diui-
tiarũ et bonorum operum ſuorum in suppletionem
egeſtatis mee et in emendationẽ delictorum meorũ
et fruſtratus ſum: repulerunt me. d. Ne fonte non
ſufficiat nobis et vobis. Ah deus piiſſime miſericor
diarũ pater mitiſſime hec loquere et compatere pa
tienti. Heu quãta bona in tanto tẽpore ſano corpo-
re potuiſſẽ feciſſe et nõ feci. Quã immẽſas diuitias
ſpũales ⁊ theſauros celeſtes potuiſſẽ congregaſſe et
neglexi. O de⁹ meus et q̃tum nunc minima opera
ſatiſfactoria michi grata et accepta eſſent cupiens
recreari de micis que cadũt de menſa dominorũ me
orũ et nemo michi dat. O vos omnes compatimini
michi ⁊ miſeremini mei. ⁊ q̃ȝdiu vires ſuppetũt ⁊ tẽ
pus iuuat ꝯgregate in horrea celeſtia theſauros vt
cũ defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula
et relinquamini vacui ĩ tali hora vobis ſuperuentura

ſicut me vacuũ ⁊ bonis opib⁹ priuatũ videtis. Diſci-
pulus Amice dilecte video dolorẽ tuũ vehementer
eſſe nimis: ⁊ ideo ex corde tibi compatior adiurans
te per oĩpotentẽ deũ vt michi des cõſiliũ ne pericu-
lũ ſimile mortis indiſpoſite tam ſubitanee incurras
Similitudo mortis. Ad hec imago reſpondit Opti
mũ conſiliũ ſumma prudentia et maxima prouiden
tia in hoc cõſiſtit vt per verã contritionẽ et puram ac
integralem cõfeſſionem te diſponas ſanus et fortis
et per ſatiſfactionẽ condignam cũcta queq̃ noxia a
ſalute eterna te trahentia ac impedientia proiicias
et te omni tempore iugiter ſic teneas ac ſi hodie in
hoc diei ſpatio vel cras; vel ad longius in hac ſepti
mana diſceſſurus ſis de hoc mundo. Pone in corde
tuo ac ſi anima tua iã ſit in purgatorio; et decẽ an-
nis fornacem ignis ardẽtis ĩ penã pro delictis ſuis
receperit ⁊ ſolus iſte preſens annus in adiutoriũ tui
ipi⁹ ſit conceſſus. Sic igitur ipſam crebrius intue-
re inter flãmeos globos ardentem; attende vocẽ ip
ſi⁹ miſerabilẽ ad te clamantẽ et dicentẽ. O amicorũ
oĩm dilectiſſime ſuccurre aĩe tue miſere: ſuccurre ĩ-
carcerate; miſerere michi et prebe auxilium deſolato
Ne diuti⁹ me permittas affligi in hoc carcere cali-
ginoſo; q̃r derelictus ſum ad hoc mundo. Non eſt q̃
fidelitatem oſtendat non eſt qui manum porrigat
egenti. Singuli que ſua ſunt querunt; et me vltrici
bus flammis deſolatum derelinquunt. Diſcipulus.
Vtiliſſima prorſus hec doctrina eſſet ſi quis eam p
experientiam haberet ſicut tu. Sed licȝ verba tua mo
tiua ⁊ acuta valde videant; parum tamen apud mul
tos proficiunt. Auertunt faciem ſuam ne videant ſ

finem. oculos habēt et non vident. aures habent et
nō audiunt. diu ſeviuere arbitrantur. Et quia mor-
tē indiſpoſitam non metuunt. ideo miſeri prouide-
re ipſius dāna contemnunt. Cum nuntius mortis i
firmitas grauis adeſt. cōueniunt amici et ſocii ad
egrotū gratia viſitādi. omnes que bona ſunt ꝓphe-
tādo promittunt. et nequaq̄ȝ mortem adeſſe ſed ne
qȝ omnino ſibi timēdum eſſe vel etiam periculum i-
minere atteſtamur. ſed fluxum tranſeuntē vel qua
lēcūqȝ humorū deordinationem aut membrorū ac
neruorum oppilationē in breui tranſituram. Si amī
ci corporis inimici anime fiūt et miſerum negligūt
qꝛ dum ſingulis momentis infirmitas ingraueſcit
et egrotꝰ ſemper de conualeſcentia ſperat. tandē ex
hauſtꝰ improuiſe deficit et ſine fructu ſalutis ſpiri-
tum infelicem exhalat: ſic ꝛ hi auditores qui vi-
delicet prudētie humane innituntur verba tua poſt
dorſum proiiciūt et nequaq̄ȝ cōſilio tuo ſalubri ac-
quieſcunt. Similitudo. Idcirco cū laqueo mortis
capti fuerit. cum irruerit ſuper eos repentina cala
mitas et interitꝰ quaſi tempeſtas ingruerit quando
venerit ſup eos tribulatio et anguſtia clamabūt et
nō exaudientur. eo ꝙ exoſam habuerint ſapientiā
et cōſilium meū audire contempſerint. Et ſicut nūc
pauci valde inueniuntur qui ex verbis meis cōpun
cti vitam ſuam in melius corrigant. ſic reuera pro-
pter malitiā et temporis defectum feruoris ſpiritu
alis ac mūdi ſeneſcentis malignitatem pauciſſimi
reperiūtur tam perfecte ad mortem diſpoſiti qui i
tanta obſecratione et cordis deuotione exiſtant vt ꝑ
deſiderio vite eterne mori cupiant. et cū chriſto eſſe

totis viſceribus concupiſcant ſed morte amara pre-
uenti indiſpoſiti inueniuntur: ſicut et ego preuentꝰ
ſum ꝛ ideo non tam hinc exeunt q̄ȝ violenter quodā
modo rapiuntur: ita vt bene ſibi iam reputent acci
diſſe: qui velut pecora ſine omni ratione moriuntur
Et ſi vis ſcire cauſam tanti et tam cōis periculi ec-
ce honoris appetitus inordinatus: corporis cura ſu
perflua: amor terrenus ꝛ ſolicitudo nimia queſtus
rei familiaris excecant multitudinis corda diuerſa
ꝛ ad hec perducunt diſcrimina. Tu vero ſi cum pau
cis ab hoc periculo mortis indiſpoſite ſalutari deſi
deras audi conſilium meum et hanc meam quā vi-
des triſtem perſonā frequēter oculis tuis abiicias
et ad memoriam iugiter reducas: et ſtatim ſenties
doctrinam meam tibi fore vtiliſſimā. Ex ea namqȝ
proficies vt non ſolum mori nō timeas verūet mor
tem cunctis viuentibus terribilē tanqȝ laboris ter
minum et eterne felicitatis initium expectabis: et
excipies cum deſiderio cordis tui: hoc tamē facias
vt me quotidie profunde recogites: verba mea di-
ligenter aduertas: et ea in corde tuo conſcribas. Ex
viſis in me doloribus et anguſtiis conſidera et pen
ſa ea que tibi in proximo ſuperuētura ſunt. Memē-
to iudicii mei: ſic enim erit et tuum. Michi heri ti-
bi hodie Reſpice in me et memēto mortis huiꝰ quo
ad vixeris. O q̄ȝ beatus es arſeni qui ſemper horā
ante oculos hūiſti. Beatus quem cum venerit dn̄s
et pulſauerit ianuam inuenerit vigilantem. Felix
quem bene paratum hec hora inuenerit quia felici
ter migrabit: ſi etiam in amaritudine mortis immē
ſa afflictus fuerit. Quacunqȝ enī morte ꝓoccupatꝰ

fuerit in refrigerio erit;purgabitur et ad viſionem
dei diſponetur a ſctis angelis cuſtodietur;a ſuper=
nis ciuibus deducetur;et a celeſti curia ſuſcipietur
exitus ſui ſpũs erit eterne prime felix introitus Sʒ
heu me miſerum vbi putas in hac nocte deget ſpũs
meus? quis ſuſcipiet miſeriam animã meaʒ? vbi ho
ſpitabitur? vel pernoctabit;vel qui erunt qui eam
ſuſcipiãt in ea ratione ignota O q̃ deſolata erit aĩa
mea o q̃ derelicta et abiecta ſuper animas vniuer=
ſas. Et quis eſt qui ei fedeliter adſit;qui eam iuua
re efficaciter velit Ideo michi ipſi compatiendo in
ter verba amara lachrymas quaſi torrentem effun
do. Sed quid valet me a modo flere ⁊ v̄ba amariſ
ſima exaggerare? Concluſum eſt mutari non poteſt
Concluſit vias meas inimicus:inſidiator factus ē
michi ſicut leo in obſcondito repleuit me et inebria
uit me amaritudine;deduxit in lacum mortis vitã
meam. O mi deus nunc finem verbis meis impo=
no vlterius plangere non valeo. Ecce venit hora q̃
me aufert de terra Heu me nunc video nunc expe=
rior;q̄ viuere amplius non valeo;et q̄ mors eſt in
propinquo. En manus inualide incipiunt rigeſcere
facies paleſcere;viſus abundare et oculi profunda
ri ac trãſuerti. Heu me miſerũ puncture mortis ama
riſſime circundant me;et cor debile ſuffocare nitũt
O cordis anguſtie ⁊ preſſure mortifere. En pulſus
incipit caprizare;halitus deficere;et quaſi ex pfun
do ſe colligere. Lucem mundi huius amplius non
video;et ecce iam ſtatuʒ alterius mundi pre oculis
mentalibus quaſi meditando proſpicere incipio O
mi deus q̃ miſerabilis affectus. En cruente beſtie

Ifernales demonũ facies;nigri ethiopes innumera/
biles circundant me inſidiãtes et inſpectantes mi=
ſeram aĩam in primo exiturã;ſi forte torquẽda eis
in ſortẽ tradatur. O diſtrictiſſime iudex q̃ʒ ſeueriſſi
ma ſunt iudicia tua q̃ʒ multũ ponderis in iudican=
do me miſerũ ea que pro ſui modicitate pauci etiaʒ
curare preſumunt. En ſudor mortis adeſt mẽbra pe
netrans et victam naturã eſſe et iam ſuccubuiſſe at
teſtans. O aſpectus terribilis iuſti iudicis michi
iam preſentis per timorem ſubito venturi per exhi
bitionẽ. Nunc valete ſocii et amici chariſſimi;quia
hinc exiturus oculos mentis ad purgatorium quo
iam deducẽdꝰ ſũ conuerto ide nõ exiturꝰ vſqʒ dũ red
dã minimũ q̃drãtẽ Illic oculo cordis ituere miſeriã
⁊ dolorẽ penã et afflictionẽ multiplicẽ. Heu me mi/
ſerũ vbi inter alias penas illi loco debitas exurgere
video flãmas ignium ⁊ inuoluere ⁊ pcĩgere quaſdam
aĩas miſeroꝝ q̃ velut ſcintille flãmino me in medio
ignis cãdẽtis diſcurrũt;ſicut cũ magna villa tota in
cẽdio ponit ⁊ ĩ igne ⁊ fumo ſcitille pit ſurſũ ac deor
ſũ ferũt vlulãtes ac p dolore cruciatuũ clamãtes ſi/
gule ac dicẽtes Miſeremini mei miſeremĩ mi ſaltẽ vos a
mici mei. vbi ẽ nũc alcoꝝ meoꝝ adiutoriũ vbi ſũt p=
miſſiões bõe cõſãguineoꝝ ⁊ alioꝝ ꝓ quoꝝ ĩordĩatũ
affcm̃ nosipos neglerimꝰ;⁊ hãc penã nobiſmetipis
adauximus. Heu;cur hec fecimus. Laborauimus
placere eis volentes et male remunerati ſumus.
Ardemus et eſtuamus;nec ab eis adiutorium reci=
pimus Heu cur de ſalute noſtra nobiſmetipſis non
prouidimus. En minor afflictio purgatorii hoc qd
patimur ſuperat ſupplicium qdcunqʒ iſtius mundi

vel temporis Unice hore iſti⁹ quam experimur pe
nalitatis acerbitas;centū annoꝝ in ſe putacur habe
re ſcli tranſeuntis miſerias. Sed ſuper oīa cetera
tormētorum genera ledit nimiū illi faciei diuine fe
liciſſime habentia. Hec in vltimo agōe conſtitutus
tibi pro memoriali relinquo:et his dictis agonizan
do exſpiro. Diſcipulus. Ad hanc viſionem valde in
gemuit;et pre timore contremuerūt omnia oſſa ei⁹
cōcurſuſqꝫ cū lachrimis ad deum dixit: Ubi es eter
na ſapientia ēt nunc. Nunquid dereliquiſti me dn̄e
famulum tuū docere me ſapīaꝫ voluiſti;et nunc vſqꝫ
ad mortem deductus ſum O mi deus quātū me ter
ret mortis viſa preſentia. Sic me imago totum ra-
puit vt pene ignorem vtrū hoc quod vidi ſit in re vl'
in ſimilitudine. O dn̄ator dn̄e terribilis et miſeri-
cors tibi gratias refero et emendare promitto ma
gno namqꝫ nimis perterritus ſine timore. Neqꝫ enī
in tota vita mea ſic euidenter aduerti indiſpoſite
mortis pericula. ſicut ī hac hora. Ego pro certo cre
do ꝙ hec horrenda viſio ſemper valebit anime mee
Certiſſime valebit anime mee. Certiſſime nunc co/
cgnoſco quia non habemus hic manentem ciuitatē
ſed futuram inquirimus:ideo ad futurum anime ī
nutabilem ſtatum me toto nixu extendere cupio.
Diſcere mori ꝓpono differre pn̄iaꝫ nolo:prolōgare
cōuerſionē nullaten⁹ volo emēdare vitā meā abſqꝫ
retractione diſpono Intātū quippe territus ſū de ſo
la memoria:quid ergo fieret de preſentia Tolle tol
le nūc a me lectiſternioꝝ mollitiē veſtiū ꝓcioſitatem
torpentem ſōni me impedientem. En tm̄ ledor: tm̄
affligor:tm̄ crucior de minimis: et qd fieret de ma-

ximis. Difficiter poſſū ſuſtiuere modicas leſiones
heu me: qliter poſſū tā īmēſos pati dolores O ſi ſic
mortu⁹ fuiſſē vel ſi iam decederē ꝙ tā in me ignis il
le materiā inueniſſet pp pctōꝝ multitudinē ⁊ īcom
plectam ſatiſfactionem Scio nunc qd faciā q2 dile
ctam aīam meā non ſic perire permitā ſed ei in trā/
ſitorio et breuiſſimo tp̄e hoc per tollerantiā laboꝝ
et exercitium xtutū ꝓuidebo vt in hora tali extra/
nea nō penā ſed qetē inueniat. O ſctē et miſericors
ſaluator tam amare morti ne tradas me. En corā te
prouolutus cū lachrymis peto vt me hic ad libituꝫ
punias:neqꝫ ī finem iratus reſerues mala mea. In
illo .n. horrendo loco tanta eſt miſeria et afflictio
vt nullus dicere ſufficiat. O ꝙ inſipiēs hucuſqꝫ fui
eo ꝙ mortem indiſpoſitā et penā purgatorii immē-
ſam tam paꝝ curaui et ꝙ magna ſapientia eſt ſepi⁹
pre oculis habere iſta. Sed nunc paterne admoni-
tus oculos aperi et ipſam vehementer pertimeſco.
Sapientia. Hec fili mi dum adhuc iuuenis es et ſa
nus ac robuſtus et emendare vitam tuam poteris
omni tempore memorare. Sed cū ī veritate ad huc
horam perueneris et iuuare te aliter non poteris:
nichil reſtat niſi vt te miſericordie dei ſolius comi-
tas et paſſionū materiā inter te et iudicium meum
interponat ne iuſticiam meā vltra ꝙ neceſſe eſt pti
neſcens excidas ⁊ ſpe tua;ipō vero timore modo p-
territ⁹ aīe dor eſto:ſciens q2 timor dn̄i ītitiū ē ſapīe
Scrutare ſcripturas et inuenies qꝫ multa bona cō
feras homini mortis memoria. Si annis multis vi
xerit homo inquit ſapiens et in omnibus his letus
fuerit meminiſſe debet tenebroſi tempore et dieruꝫ

multoꝝ qui cum venerint:vanitates arguentur ꝑte
rita. Memento ergo creatoꝛis tui in diebus iuuen-
tutis tue anteꝙ̃ veniat tempus afflictionis et apꝛo
pinquent anni de q̇bus dicas:nō michi placēt añq̃
reuertatur puluis in terrã ſuã vnde erat;et ſpūs re
deat ad dominum qui dedit illum Tu autem bñdic
deum celi ex toto coꝛde tuo et gratus eſto quia pau
coꝝ̃ valde eſt ſic aure coꝛdis percipere huius tēpo
ris inſtabilitatem:moꝛtis omni tempoꝛe inſidiãtis
doloſitatem:⁊ future patrie permanſuram felicita
tem. Leua oculos tuos circunſpice diligenter ⁊ vi-
de ꝙ̃ multi ſunt qui mente excecati claudunt ocu-
los ne videant in finem aggrauant aures ne audi-
ant ⁊ conuertantur et ſanẽtur:quoꝛum perditio nõ
tardabit. Illoꝛum quoq̃ turbam innumerebilem
quos diſcrimen moꝛtis indiſpoſite iam perdidit cõ/
ſidera:dinumera ſi potes multitudinem eoꝛum co-
pioſam. Attende ꝙ̃ multi ſunt qui tempoꝛibus tuis
pariter tecum commoꝛantes obierunt ⁊ ſublati ſūt
de terra:quanta fraternum ac ſocioꝛum et ceteroꝝ̃
tibi notoꝛum multiudo in tam paucis annis te ad-
huc iuuenem pꝛeceſſerunt:qui ad modicum temꝑ᷒
te poſt ſe relinquentes doꝛmierunt. Hos intuere:
ipſos alloquere et veterem hominem cum ipſis re/
puta tranſiſſe. Interroga omnes:que a ſingulis ⁊
docebunt te:cum fletu et gemitu reſpondebunt ti-
bi et dicent. O ꝙ̃ felix qui hec nouiſſima pꝛeuidet
et ſibi a peccatis cauet:qui conſilium tuum non ne
gligit qui ſe omni tempoꝛe ad hanc hoꝛam diſponit
Igitur poſtpoſitis retrahentibus cunctis diſpone
domni tue:pꝛepara te ad viam vniuerſe carnis ad

viam moꝛtis:quia pꝛo certo neſcis qua hoꝛa veniet
et q̇z pꝛope eſt. Ecce in ianuis eſt.⁊ ideo ſicut viatoꝛ
in poꝛtu nauem velociter tranſeuntem lõginquas
partes petētem.ſtans pꝛoſpectat:ne ſe negligat:ſic
omnis vita et actio tua ad hoc dirigatur vt obituꝫ
beatum obtineas et peruenias ad locum immoꝛta
litatis et felicitatis eterne Amen.

¶ Formula compendioſa vite ſpiritualis Capitu
lum. .iii.

MEmini me in diebus vanitatis mee qui-
bus fruſtra laboꝛaui ſub ſole legiſſe in do
ctrina ſapientum huius mūdi qui cõiter
philoſophi appellantur ꝙ finis habeat ſe in in ope
rabilibus velut pꝛincipia in ſpeculabilibus. Cum
igitur tu ſumma ſapientia coꝛdis mei deſiderata ſo
phia:tuam michi tradideris pꝛincipio artem beate
moꝛienti congruum eſt bonitati tue vt ſubinferas
nunc doctrinam bene viuendi ⁊ hec compendioſe ⁊
ſub bꝛeuitate. Gaudent namq̃ de bꝛeuitate moder-
ni. Faciendi quippe plures libꝛos nullus eſt finis
Deniꝙ̃ iam a ſeculi initio pertranſierunt plurimi ⁊
multiplex fuit ſcientia Mundus diuerſitate doctri/
narum repletus eſt Mille quidem modi ſunt viuē/
di:vnus quidem ſic:alius vero ſic. Tot ſunt codi-
ces de viciis et virtutibus magiſtraliter tractan-
tes:tot ſunt quaterni queſtiones ſubtiliſſimas ⁊ ꝓ
poſitiones diuerſas pertractãtes:vt pꝛius vita bꝛe
uis deficias q̃ꝫ omnia ſtudere ſed nedum perlege-
re contingat. Quis enim dinumerare poſſet om-
nia rationalia:naturalia:hyſtoꝛialia:moꝛalia ac di
uina;oīa ſcripta cūcta comēta noua ⁊ vetera elemē

tationes compilationes ſinguloſqʒ tractatus acſū
mas quibus vniuerſa ſuperficies terre tāꝗ fluuio
inundate irrigata eſt Hec omnia tedioſo ⁊ infirmo
diſcipulo reuoluere diſpendoſū eſſet:et ideo ex his
omnibus briuiſſimam perfectionis formulaʒ quat
tuor verbis expreſſam prout rudimentis militie ſpi
ritualis congruit peto michi dari ſeu tradi. Sapi-
entia. In illo choro ſanctorum qui velut aſtra ma-
tutina in nocte mundi iſtius refulgebant. et velut
luminaria magna claritate ſcientie corruſcabant in
uenies quoſdam qui vehementius non ſolum in a-
ctuali verum etiaʒ theorica virtute flagrabāt; quo
rum traditione et exemplo recipies vite ſpiritua-
lis perfectiſſima documenta. Verum inexperientie
et in eruditioni tue condeſcendere cupiens quedaʒ
tibi vite ſpiritualis principia breuiſſime quaſi pro
memoriali tradam. que ſemper ad manum habens
dirigi poteris in agendis Igitur ſi optabilem cun/
cta vite ſpiritualis perfectionem habere deſideras
ſi viriliter ipſam aggredi affectas: debes teipſuʒ ab
ſtrahere a ſocietatibus et familiaritatibus nociuis
et ab hominibus omnibus propoſitum tuum impe
dientibus et breuiter a cūctis mortalibꝰ ꝙtū poſſi/
bile eſt ex voto tue profeſſionis: ſalua ſemper obe-
dientia humili et prompta ſuperiorum: ſemper ca-
ptans oportunitatem vbi ⁊ quando poſſis reperire
locum: quietis et contemplationis carpere ſecreta
ſilentia preſentiſqʒ ſeculi vitare naufragia et per-
turbationes mundi fugere perſtrepentis Omni tē
pore puritati cordis principaliter intendere. debes
vt vʒ continue velut clauſis carnalibus ſenſibus in

temetipm cōuertaris: ⁊ cordis hoſtia a formis ſen-
ſibiliū et imaginibus terrenorum ꝙtum potes; et
poſſibile eſt habeas diligenter ſerata. Puritas nā/
qʒ cordis inter omnia exercitia ſpiritualia quodam
mō tanꝙ quedam finalis intentio ac laborum om
nium retributio quā in hac vita miles chriſti emeri
tꝰ recipere conſueuit; ſibi vendicat principatum. Af/
fectū tuum cum omni diligentia abſoluas ab his
omnibꝰ que libertatem ipſius impedire poſſent; et
ab omni re poſſibilitatē habente alligendi et tenen
di ipſū affectum ad inherendū iuxta illud legis mo
ſayce. Maneat vnuſquiſqʒ apud ſemetipm; nullꝰ e-
grediatur hoſtiū domus ſue die ſabbati et ſabbati/
zabit populus. In ſemetipo namqʒ eſſe eſt diſperſio
nes cordis ſui et affectiones ad vnum verum ⁊ ſim/
pliciſſimū bonum recolligere: et collectas habere.
Sabbatizare vero eſt cor ab affectione carnali ani-
mā inficiente ⁊ a curis mundanis ipſam diſtrahen-
tibus abſolutā eſſe et in pace cordis ſui tanꝙ ī por/
ta ſilentii in amore et fruitione conditoris ſuauiter
quieſcere. Super oīa autem alia hec tibi ſit princi-
palis ſemper cōatus: vt animum tuum iugiter ſur/
ſū in cōtēplatione diuorum habeas eleuatum: vt di-
uinis rebus ac deo mens ſemper inhereat et dereli
cta fragilitate terrena ad ſuperna iugiter tranſfe-
ratur. Quid autē ab his diuerſum eſt ꝙuis magnū
videatur ſicut corporis caſtigatio: ieiunium vel vi-
gilie ⁊ ſimilia virtutis exercitia quaſi ſecundaria et
inferiora iudicāda ſunt et tantum expedientia quā
tum ad cordis proficiunt puritatem. Inde eſt ꝙ tā
pauciſſimi ad veram perfectionem perueniunt q

in mediis non multum proficuis tẽpus et vires ex=
pendũt: debita remedia negligunt et poſtponunt.
Tu vero ſi recto tramite ad finem intentum perue
nire deſideras: debes ſũmopere ad perpetuam cor=
dis puritatẽ ⁊ mentis tranquillitatem anhelare at
q; cor ſurſum iugiter ad dominũ eleuatum habere.
Diſcipulus. Quis michi in hoc fragili corpore põt
huic ſpũali theorice ſꝑ affixus eſſe? Sapientia nul/
lus mortaliũ poteſt huic cõtemplationi iugiter in=
herere. Sʒ ideo dictum eſt vt ſcias vbi mentis tue
intentionẽ debeas habere fixam et ad quam deſti=
nationẽ ſꝑ anime tue reuoces intuitum: quam cum
potuerit obtinere mens gaudeat et aqua diſtracta
doleat atq; ſuſpiret quotienſcunq; ſe ab illo intui=
tu vederit ſeparatã ſeu deprehenderit. Quod ſi for
ſitam queruloſa voce michi obuiare volueris dicẽs
te diu in vno eodẽq; ſtatu ꝑmanere non poſſe: noſce
debes ꝙ diuina virtus plus poteſt facere ꝙ hõ poſ
ſit cogitare et ꝙ frequẽtia actus ſimilem ſibi habi
tum generare conſueuit. Unde ſepius contingit ꝙ
illud ad quod fortaſſis hõ in principio ſe coſtringit
cum violentia quadam et difficultate: poſſea facilit
operabit ⁊ tandem cum magna delectatione: dũmo
do a ceptis non deſiſtat. Audi fili mi diſci=
plinam patris tui. attẽde diligenter verba mea ⁊ ea
in corde tuo quaſi in libro ſcribe. Noli emulari mul
titudinẽ eorum qui iã retro cõuerſi ſũt poſt deſide/
ria cordis ſui ĩ quibus deuotio tepuit charitas re=
friguit et deficit. humilis obediẽtia proſtrata eſt; q
placere hominib⁹ cupiunt: honores querũt: vẽtri ſer
uiũt; q ſupra modũ diligunt munera: ſequuntur re=

tributiones q in hoc mũdo ipſum quod querunt ꝓ
mercede opis ſui recipiũt et in futuro vacui rema=
nebunt: ſed illos egregios flores ſãctiſſimos patres
qui ĩcomparabili flagrabãt ſtudio ſanctitatis attẽ
de: ⁊ eorũ feſtines ꝓpoſitum ſimili ſtudio ⁊ conuer=
ſatione ſuſcipere quẽadmodum iã tibi propoſitum
eſt. Siue igitur comedas ſiue bibas ſiue aliquid a
liud facias ſemper hec vox pii patris reſonet ĩ auri
bus tuis cõmonẽtis et dicentis. Fili mi ad cor rede
as ab oĩbus quantũ poſſibile eſt teipſum abſtrahen
do: Mẽtis oculum ſemꝑ in puritate et tranquilita
te cuſtodias ⁊ intellectum a formis rerum infima=
rũ preſeruando. Uoluntatis affectum a curis terre
norum penit⁹ abſoluas: ſummo bono amore ferui=
do ſꝑ inhorrendo. Memoriã quoq; iugiter ſurſum
eleuatã habeas per contẽplationẽ diuinorum ad ſu
ꝑna tendendo ita vt tota anima tua cũ omnib⁹ potẽ
tiis ſuis et viribus in deum collecta vn⁹ fiat ſpiri=
tus cũ eo in quo ſũma perfectio vite cognoſcitur cõ
ſiſtere. hec igr̃ breuis doctrĩa ꝓ tue vite formula tibi
ſit tradita: ĩ q̃ ſũma ſũmaꝝ toti⁹ ꝑfectiõis ↄſiſtit ĩ q̃
ſi diligẽt' ſtudueris ⁊ fidelit' affec' ſi mãcipare cura=
ueris: btũs eris ⁊ quodãmõ felicitatẽ ĩ hoc fragili
corꝑe ĩchoabis. hec fili mi ſalutis via quã tu⁹ arſeni
us ab ãgelo edoct⁹ ſuauit; ⁊ ſuari ſuis diſcipul' mã/
dauit. fuge tace et qeſce. hec ĩqẽ ſũt pricipia ſalu=
tis. hãc quoq; doctrinã clariſſimã diña ſapĩa cuidã
diſcip'lo ſuo quẽ noſti reuelauit: cũ eũ d' ſtatu ſuo e=
uidẽt' ĩformauit. Predict⁹ nãq; diſcip'ls cũ ſcĩis hũa
nit⁹ adiuentis adhuc ſpẽtenus ĩſiſtere ꝓponeret: ce
perũt plurime vãitates ĩſi p⁹ tergũ ſuũ ſuccreſcere
⁊ cepit ad honores ⁊ ꝓmotiões pluſq̃ oportuit aſpi

rare tempoꝛales·Cū ꝗꝫ tempus eius pꝛo quo labo=
rauerat diu adeſſet:et ſublimari ad honoꝛes deſide
ratos debuiſſet:cepit cogitare inter ſe quid nā ma/
gis ei expediret vel quid deo placeret· Quadā igit
vice poſt matutinas in oꝛatione ſe pꝛoſtrauit deuo=
tiſſime petens a dño vt quid ſibi faciendum eſſet re
uelare dignaret·Tandē ab oꝛatione ſurgens et ſup
aſſerē ſe inclinans vidit in viſione quendam iuuenē
decoꝛum ad ſe venientē:qui ipſum per manum acci=
piens duxit ad quādam eccleſiaꝫ in qua erat cōſtru
cta quedā parua cellula que inhabitabat ſolitariꝰ
quidā anachoꝛiticam vitam ducēs·et hic erat gran
deuus et canꝰ pꝛolixaꝫ habens barbā:et lucebat ī eo
gratia diuina·Apparuit autem iuxta cellam eiuſdē
ſenis ſcala ſurſum erecta vel in quo pꝛedictus iuue
nis quaſi aſcēdendo et deſcendendo ludebat·Vocāſ
igitur iuuenis ille fratrē:dixit ei·Ueni et audi le=
ctionē quam tibi volo legere·Cui frater letus ac=
currebat cupiens pꝛimo videre libꝛum de quo lecti
onē auditurus erat·Et ecce in manu eius liber an=
tiquiſſimus parue ꝗ̄ꝫtitatis qui quaſi nullius repu
tationis ſecundū faciem putabatur et quaſi aboli=
tus nō curabatur·Incipiens igitur iuuenis hic le=
gebat·Fons ⁊ oꝛigo oīm bonoꝛum homini ſpiritua
li eſt in cella ſua iugiter commoꝛari·Que verba ex
oꝛe iuuenis pꝛocedentia de libꝛo antiquo lecta tam
dulciter in auribus fratris reſonabant et in coꝛde
dulceſcebāt ꝙ totus ſibi in amoꝛem celeſtem reſol=
ui videbatur·et ita vt ex efficatia verboꝛum celeſtiū
euidentiſſime demōſtraretur quis nunc eſſet ꝗ pre/
dicta legiſſet·Cum autem frater īſtaret iuueni vt ſi

bi pꝛedicta verba iterato repeteret:ſtatim petitionē
īpleuit et ſicut pꝛius eadem verba relegit·v·Fons
et oꝛigo oīm bonoꝛum homini ſpirituali eſt in cella
ſua iugiter cōmoꝛari· Tunc frater pꝛe exultatione
ſpiritꝰ ſui dixit ei·O ꝗ̄ꝫ pꝛecioſa et vtilis eſt hec do=
ctrina:⁊ ſubiunxit querendo quiſnam eſſet de nume
ro ſapientū qui ſententioſum hoc dictum pꝛotuliſ=
ſet·Iuuenis reſpondit ſūmus ille philoſophus ar
ſenus·Cui frater inſtabat vt ſibi plus de pꝛedicto
hoc legeret·At ille inchoauit iterum legere in hec
verba ecōuerſo·Fons ⁊ oꝛigo omnium maloꝛū ſūt
diſcurſus inutiles euāgelizantium·Quod verbum
pꝛedictus frater cum aliqualiter coꝛdis turbatiōe
recipiens nitebatur arguere in contrarium addu=
cēs in mediū diſcurſus omnium apoſtoloꝛum qui ꝑ
vniuerſū mundum ſola euangelizādi gratia diſcur
rebāt:nō attēdēs tunc ꝙ hoc ſimile quātū ad hāc ꝑ
tē locum in pꝛopoſito non habebat et ꝙ iſta verba
ex ītentione non plus tangerent euangelizantes ꝙ̄
vniuerſaliter deo placere cupiētes·Manifeſtū ꝗp=
pe eſt ꝙ vnicuiꝗꝫ initium omniuꝫ maloꝛū erit:ſi diſ=
curſibꝰ inutilibus frenū laxare voluerit:Ad hec au/
tē iuuenis reſpondit:ſed cum omni manſuetudine
dixit·Scis frater ꝙ inutiles diſcurſꝰ pꝛedictus phi
loſophꝰ multum deteſtatur·His dictis viſio diſpuit
Supꝛadictus aūt frater cōſolationem celicam ſibi
ſētiens infuſam intra ſemetipſum reſumere cepit ꝗ̄
viderat et audierat:et cum admiratione multa co=
gitare quiſnā eſſet ille arſenius philoſophus Siq̄=
dē illo tempoꝛe mundane philoſophie ſtudioſe intē
tus erat adhuc:et eiuſdē ſcientie philoſophis ocu=

lum dabat de ſpūali autem philoſophia et et eoꝝ
tractatoꝛibꝰ nundum tm̄ curabat. Dicebat enim in
tra ſe. Ecce quot libꝛos philoſophoꝝ legiſti ⁊ quot
philoſophos allegari audiſti de hoc arſenio a nulla
philoſophia vnq̄ꝫ manſionē fieri audiſti. Tandē ad
ſe reuerſus cogitare cepit dicens. Foꝛtaſſis iſte eſt
arſenius famoſiſſimus doctrine xp̄iane philoſophꝰ
anachoꝛita pꝛecipuus: quē ante multos annos alle
gare audiui licet nunc a memoꝛia exciderit. Et foꝛ
taſſis in argumentum huius eſt ꝙ vidiſti pꝛedictuꝫ
ſenē cellā modicam inhabitantem: et iuuenem illuꝫ
libꝛū antiquum ī manu tenentē et pꝛedicta legentē
per que datur intelligi vite ſanctoꝝ patrum et eoꝝ
collationes: qui liber a pleriſqꝫ tanq̄ antiquus ⁊ a-
bolitus parū curatur lꝫ nucleus totiꝰ perfectionis
et vera ſcientia xp̄iane philoſophie in ipſo eſſe ꝑfe-
ctiſſime cognoſcatur. Surgens pꝛedictus frater di
luculo petiit a liberario vitas patrū volēs ſcire ī ve
ritate vtrū nā ſic eſſet ⁊ vtrū pꝛedictum arſenium vſ-
ꝙ ī ipſo contētū inueniret: de cuius dictis pꝛo tunc
nichil oīno conſcius erat ſibi. Cum autem libꝛū ap
paruiſſet: ſubito pꝛedictus arſenius occurrit et ean
dē ſententiā in dictis ſuis qualem iuuenis de libꝛo
antiquo legerat clare inuenit. Ex his ergo ſufficiē-
ter īformatus ſecū ad manendum contulit. ⁊ ſcho-
las quas ab aliis ſalubꝛiꝰ regi extimabat deſerens
ipē tāq̄ ego infirmus reſignauit. et ſic dictis pꝛefa
ti philoſophi cōfirmare optabat. Diſcipulus. Ver-
ba tua tāq̄ꝫ de celeſti ſcrinio aſſūpta ſic me totū mo
uent vt eoꝛum ſuauiſſima dulcedine feruoꝛ deuo-
tionis augeatur et via planiſſima vite perfectionis

audienti pꝛebeatur omni difficultate remota

¶ Qualiter chꝛiſtus in ſacramento euchariſtie ſit deuote recipiendus. Capitulum quartum

QVoniam ad virtutum ſcholas o ſumma et
eterna ſepientia feruenti deſiderio pꝛope-
rare ac ſedula mente eis intēdere doctrine tue vtili
tas ⁊ verboꝝ tuoꝛum guſtata ſuauitas me pꝛouo-
cauit: vbi dū crebꝛo inuenio qualiter moꝛi ac viuere
debeo: fateoꝛ me in hoꝛum actuali exercitio pꝛopꝛia
ex fragilitate ſuccūbere: atqꝫ ideo ad oīpotētiā tuā
confugiēs peto vt ad que remedia in aduerſis re-
currere debeā oñdere tua pietate digneris. Sapi.
Septē eccleſie ſacramenta: ſeptem remedia ſunt ꝑ
que hō quodammō in ſpiritualem creaturam gene
ratur: fouetur ⁊ nutritur ⁊ gr̄a mediante ad ſūmuꝫ
bonū vel gaudium ꝑfectionis ꝓmouere: inter que
tn̄ quodā excellentioꝛi modo diuini amoꝛis ac cele-
ſtis gratie quidā fluuius deuotas aīas feliciter in-
cendēs ac ſuauiter inebꝛians de ſacramēto eucha-
riſtie noſcit peculiariꝰ emanare. Nam ſicut arida li
gna manā idoneā pꝛeſtant igni materiali et flāmas
eiꝰ faciūt ī altum ſuccreſcere et e diffūdere circum
quaqꝫ: ſic reuera hoc ſacrm̄ caloꝛis ſpiritualis incē
tiuū igni diuini amoꝛis īmenſum pꝛeſtat fomentuꝫ
et ipm̄ fouet deuote ſuſceptum. Nam inter omnia
amoꝛis indicia michi eſt ꝙ adeo totū ſibi rapiat a-
nimū diligentis ſicut dilecti deſiderata pꝛeſentia: q̄
ceteris oībus antefertur. Pꝛoinde in vltima cena
dilectis diſcipulis memetipſum ſacramentaliter
obtuli: ipſiſqꝫ ac oībꝰ huiꝰ ſacrificii miſtris ī virtute
verboꝝ meoꝝ poteſtatē hāc īmenſaꝫ delegaui: vt me

coꝛpoꝛaliter pn̄tem habere poſſint qui per diuinita
tatis pn̄tiam cenſeoꝛ eſſe vbiq̈ȝ· Diſcipulus· Oro do
mine mi loquatur ſeruus tu⁹ verbum in aurib⁹ tuis
et ne iraſcaris famulo tuo· Tu es enim domin⁹ me⁹
et ego ſeruus tuus· Si bn̄ aduerti dixiſti te in hoc
ſacramēto eſſe nō figuraliter ſed realiter· non inten
tionaliter ſed coꝛpoꝛaliter: qđ an ita ſit precoꝛ humi
liter edoceri· qꝛ hoc preſtaret magnam materiam te
feruide diligēdi· Sapientia Certiſſime et veraciter
et abſq̈ȝ oī dubitatione contineoꝛ in hoc ſacramen=
to deus: et homo cū coꝛpoꝛe et anima carne et ſan=
guine: ſicut cū prodii ex vtero matris et in cruce pē
pendi ac ſedeo ad dexteram patris· Diſcipul⁹· Ne
queſo īdigneris domine mi ſi loquar· Non enim ex
radice īfidelitatis: ſed ex admiratiōe immenſa hec
mea ſentētia procedit· Valde namq̈ȝ mirabile vide=
tur ſi fas eſt dicere: qualiter coꝛpus dn̄i mei foꝛmo
ſum cū ſuis demēſionib⁹ et omnimoda perfectione
cōtineri poſſit ſub foꝛmis minutis ſpērum ſacramē
taliū ſibi īpꝛopoꝛtionaliter incommēſuratarum· Sa=
pientia· Qualiter coꝛpus meū in ſacramento conti
neatur nulla lingua valet explicare neq̈ȝ ſenſus ali=
quis percipere nec ratio humana valet hoc appꝛe=
hēdere/ ſed ſola fide cōuenit hoc ſcire· Hoc enim di
uine soli⁹ virtutis operatio eſt immenſa: ⁊ ideo hoc
fideliter tibi credēdum eſt et cauendum a preſum=
ptuoſa pſcrutatione· Verumtamen deuote ſimplici
tati tue cupiēs ad excitandum feruoꝛem tuū ma=
gis ꝙ ad rei ſoli deo cognite manifeſtationem ver=
bis tuis ſimplicib⁹ rn̄debo· viam ſumens ex notis ſe
tibi aut ignotis ad ea que noticiam omnium moꝛ=

talium excedunt· Dic michi igitur tu qui perſpecti
ue ſcientie ignarus es qualiter modica pupilla to=
tum emiſperium celi in ſe claudere poſſit vł quo nā
modo ſpeculum fractum in qualȝ parte ſui imagi=
nem perfectam recipere poſſit: cum tamen hec ſint
inequalia ⁊ impꝛopoꝛtionata· et licet in hoc exēplo
ſimplici maioꝛ ſic diſſimilitudo q̄ȝ ſimilitudo ſicut
et quelibet res naturalis maioꝛem impoꝛtat in pꝛo
poſito diſſimilitudinem q̄ȝ ſimilitudinem: nichilo=
minus tamen ex his non incōgrue accipi poteſt hoc
videlicet ꝙ ſi natura poteſt tot miranda in ſua ope
ratione quare virtus auctoꝛis nature non ſe exten/
dat ad longe maioꝛa in ſua operatione· Item ſi poſ
ſibile videtur ꝙ conditoꝛ oꝛbis dixit et facta ſunt
vniuerſa ex nichilo: quare tam impoſſibilis videtur
hec tranſmutatio· Et ſiue maioꝛ ſit actus iſte tranſ
ſubſtātiatiōis creatione ſiue minoꝛ ſiue equalis nō
in conſōnum tamen rationi eſt credere ꝙ hic q̇ mū=
dum ex nichilo pꝛoducere potuit virtutem ſuam ne
quaquā adhuc ſolum actum limitauerit ſed ſicut
omnia quecunq̈ȝ voluit fecit ſic non erit impoſſibile
apud deum omne verbum: ſed ei ſubeſt cum volue/
rit poſſe· Vn̄ ergo miraris vnum reliquum vero nō
miraris· Preterea credis ꝙ diuina ſapientia de
quinq̈ȝ panibus quinq̈ȝ milia hominum pauit/ que=
ro qualis fuerit materia que omnipotentie ſue tūc
ſubſeruiebat· Diſcipulus· Adhuc reſpōdere ex ſim
plicitate mea neſcio: niſi ꝙ mirabilia opera dei ex=
clamo· Sapientia· Sed et hanc quoq̈ȝ interrogatio
nem ſimplicitati tue congruētem ſubinferam· Dic
michi: ſi credis te animam habere vel aliqua entia

inuiſibila eſſe. Diſcipulus. Ego non credo me aīam
habere ſed ſcio: cum huius rei cognitionem ex mo=
tu et ſenſu habeam et ceteris ſecundum traditionē
ſapiētis huius mundi de anima diffinitiua. Igitur
ratio dictat. entia in rerum natura exiſtere que nul
lo ſenſui ſubeſſe poſſunt: ⁊ fortaſſis plura opera dei
ſunt immenſa q̄ ea que ſenſus comprehendere pōt
quod ex ordine vniuerſi optime diſpoſiti diligēs in
quiſitor faciliter inuenire poteſt. Sapientia. Ex p̄=
miſſis collige ad propoſitum tuum: q̄ vȝ longe pl⁹
intellectus cuiuſlibet beati excedit intellectum cu/
iuſcunq̄ȝ ſapientis q̄ intellectus ſapientis intelle=
ctum alicuius idiote: et tamen experientia docet q̄
multi illiterati pro impoſſibili habent ea de quib⁹
periti habent demonſtrationem certiſſimam: ſicut
patet precipue in geometria ⁊ aſtrologia. Sic ī pro
poſito licet cognitionem viatorum hec materia trā
ſcendat qui et circa manifeſtiſſima nature intelle=
ctum ſecutientem habere noſcuntur: tamen hi qui
ſcientia beatorum perfruuntur hic in deo perfecte
intuentur. Audi de hoc cōtionatorem eccleſie dicen
te. Eſt inquit homo qui diebus et noctibus ſōnum
oculis non capit: et intellexi q̄ omniū operū dei nul
lam poſſit homo inuenire rationē eorū que fiūt ſub
ſole. Quanto plus laborabit ad querendum tanto
minus inueniet: etiam ſi dixerit ſapiens ſe noſce: nō
poterit reperire. En q̄ quidam philoſophus gētiuȝ
pulcherrimum tibi de hoc protulit documentum.
Cum enim numerum motorum orbiuȝ ſagaciſſime
perquireret: et querēdo deficeret. ſic dicebat. fortio
ribus hec relinquamus. Quot putas hi qui ſunt
nature profundiſſimi ſcrutatores ⁊ raciocinationū

ſubtiliſſimi venatores et cōplexionum ſillogiſticaꝝ
acutiſſimi argumentatores veritates ſcientificis
deductionibus ſe habere gaudeant. Atiq̄ȝ valde
vacuas. Nam et hoc ſufficienter probat opinionum
pluralitas rōnum cōtrarietas circa eandem cōclu=
ſionem. que tamen interdum adeo cōis et accōmo=
da eſt vt per ſua accidentia ſenſui ſubiaceat ita vt
vedeatur ⁊ ſentiatur quia eſt Quod ſi hoc ita ſe ha
bent in his que a natura ſunt et que in ꝓſpectu ha
bentur ea que in celis ſunt et que videri non poſſūt
ſecundū omnē naturā excedūt quis inueſtigabit Si
terrena dixit vobis ait ſapientia et non creditis
quomodo ſi dixero vobis celeſtia credetis. Tales
dubitationes et cōceptiones erronee de his q̄ ſunt
fidei interdum ſurgūt ex hoc q̄ homo imaginatur
et iudicat de diuinis eſſe ſicut de humanis et de ſu=
pernaturalibus ſimiliter ſicut de natura conſtanti=
bus Sic autem non eſt faciendum maxime q̄ȝ in ꝓ=
poſito cauendum. Corpus namq̄ȝ dominicum non
eſt eo modo in ſacramento ſicut corpus ī loco quod
ſuis demēſionibus loco cōmenſurat: ſȝ eſt ibi quod=
dā ſpirituali modo. Et ſi queris qualis ſit iſte mo=
dus: dico q̄ eſt talis qui eſt proprius huic ſacramē=
to: ad quem ſciēdum imaginatio tua pertingere nō
poteſt. Unde et intelletus tuus tanqam cecuti=
ens redigendus eſt in captiuitatem in obſequiū xp̄i
⁊ p̄ oclis habēdū ꝯtū xp̄c⁹ in finita poſſit cui oīs nā
obedit ad nutū ſȝ et vocat q̄ nō ſūt tanq̄ȝ ea que ſūt.
licet hō hoc videre nō poſſit ex defectu potētie viſi
ue oculi ītellectualis Exēplū cōe ſatis d̄ hoc habes
de puero incarcere nato ⁊ diu nutrito q̄ꝓ mirabili
hēret ſi q̄s ei de curſu ſiderū ⁊ diſpōne orbis multa

narrare vellet. Proinde neceſſario valde diuine ſapientie ignorantie humane condeſcēdens predicta tanꝗ facultatem humanam excedentia hoībus tradidit credenda cui tanq̄ȝ veritati infallibili adherētes ſolido fideles innituntur fundamento maiorem inde certitudinem habētes q̄ȝ ſi intellectum cuicūq̧ ſiue proprio vł alieno in re ſcita et proportionata inniterentur. Diſcipulus Euidentiſſimis vtiq̧ perſuaſionibus fidē huius michi ſacramti aſtruis: ⁊ admirationes noxias timidaſq̧ cogitationes animuȝ infirmum ipulſantes tollis. Ex his namq̧ perpendo ꝙ ſtultus eſt intellectus querens impoſſibilia ⁊ perſcrutari cupiēs imperſcrutabilia: qui opera dei ſolius magnalia ſcire contendit: et tamen in cognitiōne operationum nature deficit. Quid amplius michi eſt neceſſe ſcire vel inueſtigare Scio ꝙ firmiſſime credo: quia tu es ſumma et infinita potentia q̄ omnia potes: ſumma ⁊ eterna ſapientia que omnia ſcis et vides ſimpliciſſima et immutabilis veritas que mentiri et fallere nō potes. Et ideo finis fidei mee anchora ſpei mee tu es nūc et ineternum ſciēs quia beatus homo qui ſperat in te. Quamobrem gaudete nunc viſcera mea: quia quod queſiui inueni quod volui obtinui quod diu deſideraui nunc impetraui. Quare triſtis es anima mea: et quare conturbas me. Jeſum queſiſti: ieſum inueniſti. Abeſſe dilectum tuum ſepius hucuſq̧ cauſabaris et cum quamlibet letari de dilecti preſentia videbas inuidebas ac ingemiſcebas: eo ꝙ illum quam tu diligebas minime preſentem inueniebas dicebaſq̧. O dilecti mei ſubtractio, crudelis, cuiꝰ me ſola paſcit

memoria. Litteras ſcribit: nuncios mittit: ſuā vero preſentiam ſubtrahit et oculo quodam inuiſibili oībus cōi me reſpicit: ſed ꝓh dolor hoc amāti non ſufficit In lectulo meo ꝑ noctes ipſum quero nec inuenio: in menſa circunſpicio nec ipſū video in lateribꝰ domus mee vitem abundantem habere cōcupiſco ⁊ defrandor. Sic inquam dilectum habens dilecto careo: q2 preſentē michi non inuenio Nubes eū de medio tulit: ad dexteram patris conſedit. Circa cardines celi perambulat: nec noſtra conſiderat. O vtinā talis eſſet michi dilectus q̄ michi et ſi non ſēper ſaltem frequenter adeſſet et conueniret: de cuius preſentia poſſem gaudere et interdū de tribulationibꝰ meis conſolationem recipere. Sed nunc inſperata michi ſalus oriri viſa eſt: q2 vox meroris mutata eſt in vocē iocunditatis et affectus querētis in affectū tranſiit gratulantis. Nam quem plangebam abeſſe nunc reperi adeſſe: et quem longe eſſe credidi: nunc iuxta me eſſe inueni Et ideo congratulamini michi omnes qui diligitis dominum: quia inueni dilectuȝ meum: non ſolū ſecundū diuinitatem omnibus preſidentem ſed ſecundum humanitatem ſacramētalr preſentem. Inueni non quo aberat: ſed vbi plus nō tam michi clare apparebat. Inueni non vbi prius nō fuit ſed quia me de ſua preſētia nouo modo quodam doctrine ſcilicet radio illuſtrauit. Occulta reuelauit. abſconſa in lucem produxit. et que prius ſciebam tradēte littera nunc inſtruxit ſpirituali quadā et myſtica gratia. Mirum eſt ſi decetero ab eccleſia auelli potero et quod non ibi die noctuq̧ remaneo vbi dn̄ȝ meū preſentem habeo non ſolū ſpiritualiter

ſed corppoꝛalitenon ſolum vt deum ſed vt fratreꝫ
et amicum meum dilectum· O ꝟ gratus quandoqꝫ
fuiſſem:ſi vel vnicam guttam tam pꝛecioſi ſangui-
nis de dilecti mei apertis vulnerib⁹ in os meum re
cipere potuiſſem vel meruiſſem· Felicem me repu
taſſem ſi de eius pectoꝛe tam pꝛecioſiſſimi liquoꝛis
ſtillicidium ſumere potuiſſem· Nunc autem diligen
tiſſima conſideratione incipio aduertere ꝙ non ſo-
lum vnam guttam vel duas de manibus vel pedib⁹
ſeu de pectoꝛe pꝛofluentibus recepi:quinimo totuꝫ
ſanguinē ipſius ſumpſi et coꝛpus eius coꝛpoꝛi meo
ſociatum eſt· O gaudiū et exultatio coꝛdis mei im/
menſa de tā ineffabili gratia michi pꝛeſtita a dile-
cto· Nonne iſtud eſt maximum donū atqꝫ pꝛeci
puū et dignis laudibus extollendum ad quod neqꝫ
angelica natura audeat aſpirare· Atqꝫ ideo vtinam
omnes artus et tota virtus mea et omnia interioꝛa
mea in laudem tuā reſoluerentur:vt amoꝛi tuo pꝛo
poſſe meo reſpondere poſſem· Ratio cōſulit tantuꝫ
hoſpitem reuereri:amoꝛ cogit tam dilectum ſpon-
ſum amplecti· Tu quidem es deus meus et domi
nus meus ſed et frater meus·et ſi diſcere audeo di/
lectus ſponſus meus· En quanta bona in te vno ſo
lo ſimpliciſſimo bono poſſideo· Non enim in te ha-
beo hoc vel aliud particulare bonum ſed ſummum
bonum in quo omnia bona tanꝗ in ſuo fontali prin
cipio continentur· O ꝗ digne pꝛeſentia huius bo
ni affectuū debet mouere· Et licet manifeſte pꝛo
ut in patria hic videri in ſacramento non poſſit/fer
uidus tamen affectus fidei fundamento innixus et
ideo tantum ſolidatum eſſe deberet:vt huius ſa-

cramenti pꝛeſentia in coꝛde ſuo omnem terrenum
affectum ſuperaret· Bene itaqꝫ appellatur ſacra
mentum hoc:ſacramentum amoꝛis· Quid enim
magis eſt amoꝛis inflammatiuum quid dilectionis
quam coniunctio dilecti cum dilecto familiaris·
Nunc anima mea conſolare:quia quod queſiuiſti in
ueniſti· Suſcipe chꝛiſtum pꝛeſentaliter et vera-
citer quemadmodum ſymeon ille iuſtus et timoꝛa-
tus ipſum pꝛeſentaliter ſuſcepit· Nam enim diu
in oꝛatione hoc optaſti·et vltra votum quod volui/
ſti optinuiſti· Licet enim ſymeon ipſum viſibili-
ter ſuſceperit tu autem inuiſibiliter:non tamen mi
nus ipſum veraciter ſuſcepiſti· Deniqꝫ ſicut ocu
lus meus coꝛpoꝛeus nunc in ſacramēto non poteſt
videre quam humanitatem ſic nec pꝛedictus ſyme
on :te in vlnis poꝛtans videre poterat tuam diuini
tatem niſi oculis fidei ſicut ego nunc pꝛeſentem vi
deo· Sed quid michi de viſu coꝛpoꝛeo cum bea-
ti dicantur oculi qui vident ſecundum carnem ſicut
ſcribe et phariſei:ſed ſpiritualiter ſicut electi diſci-
puli· Quid ergo vis amplius· O anima ſcribe
de tuo dilecto· Quid amplius queris:quis de-
ſideras· Certiſſime et abſqꝫ omni dubitatione ip
ſum habeo in ſacramento pꝛeſentialiter licet inuiſi
biliter· Sꝫ attēde diuinā oꝛdinationē· Nōne multo
conuenientius ſub aliena ſpecie:ꝗ ſub ꝓpꝛia foꝛma
hoc igitꝰ myſteriū· Quis eſt tāte poſſet eſſe ferocita
tis:vt ipſū ꝯſumeret ſub foꝛma carnis ⁊ ſāguinis maſti/
care:Vn̄ diuina ſapiētia optime diſponēs oīa ꝓuidit
vt carne ⁊ ſāguine remanēte ſub ſpē pāis ⁊ vini ꝗ cōi
ter hūane refectioni deſeruiūt hoc ſacramētū ſuma

tur. Quid aptius: quid: leuius: quid decentius po-
terat inueniri: quod et nobis congrueret et verita-
tem non deſereret. cū hec et ſimilia opera tua ma-
gnalia et mirabilia tam peroptime diſpoſita con-
ſidero o eterna ſapientia pre ſtupore deficio excla-
mans in memetipſo. O altitudo diuitiaꝝ ſapientie
et ſcientie dei qualis es in ipſa tua eſſentia qui ta-
lis es ac tantꝰ in reꝝ creatarum effluentia tam vir-
tuoſa Nunc igitur rex meus et deus meus qui non
meis meritis ſed officium ſacerdotale dignatus es
eligere ⁊ miniſtrū facere tātoꝝ myſterioꝝ vt poſſim
te quottidie agnum īmaculatum ſumere et offerre
peto vt doceas qualiter te digne valeam ſuſcipere:
ita vt ſit ad gloriā tuam et ſalutem anime mee hoc
ſciens pro certo ꝙ nullus vnq̄ rex tam magnus vel
glorioſus tam honorifice et reuerenter fuit ab ali-
qua ſuceptus ciuitate: nec aliquis chariſſimus ai-
cus de via longinqua veniens tam letanter et affe-
ctuoſe ſalutatus: nec ſponſus dilectus a fideli ſpon
ſatam gratanter et amoroſe receptus et reuerēter
tractatus ſicut anima mea te meum gratiſſimū im-
peratorem dulciſſimum amicum ⁊ hoſpitem: dulciſ
ſimum ſponſum et amatorem hodie deſiderat intro
ducere et recipere in domum ſuā et in cubiculū cor-
dis ſui ſecretiſſimum: ibiq̧ tibi omnē exhibere reue
rentiam ⁊ impendere amorem ac deferre honorem
a pura creatura creatori poſſibilem. Sapiētia. Cū
ad reuerendum altare accedes ſacri dei tui corpus
et ſāguinem fidei oculis reſpice/ ſic vʒ certiſſime vt
ſine omni hiſitatione toto corde credas et ore con-
fitearis ꝙ hoſtia cōſecrata ſit verꝰ dei filiꝰ de virgīe

natus: qui mortuus eſt ⁊ ſurrexit iudex viuorum et
mortuorū: vt ſis de numero illorum qui ſunt veri iu
dei non littera ſed ſpū: non ſecundum carnem ſʒ ſe-
cundum repromiſſionem indutus confeſſione cor-
dis et oris ſicut veſtimento v omnia interiora tua
eum eſſe dominū cōfiteantur et omnia oſſa tua ad
ipſum ꝓclamant. Deinde cum reuerentia debita ⁊
honore p̄cipuo occurrēs deo tuo deuotione quadaꝫ
humili miſerare ꝙ tantus dominus ad tantillū ſer
uum et tāta nobilitas ad tam miſerum vermiculuꝫ
et maieſtatis tāta ad vilem leproſum dignatur veni
re: et dic cū metu et reuerentia. Domine non ſum di
gnus vt intres ſub tectū meum: ſed confiſus de tan-
ta pietate ⁊ clemētia accedo infirmus ad medicum
vite: ſitiens ad fontē miſericordie: egenus ad domi-
num celi et terre: ouis ad paſtorē: figmentum ad ſu
um creatorē: deſolatus ad meum pluꝫ conſolatorē
ac liberatorē. Poſtea ardētiſſimo deſiderio: manu
cordis hauſtu interiori tā clarum ſuſcipe ſponſum
eiꝰ p̄ntia dulciſſima delectatus. Et hoc eſt qđ ſup
omnia deberet mouere animum amoroſum cum. ſ.
cogitat ſe preſentem habere ipſum dilectum ſuū a-
micū pro cuius amore huic mundo quotidie mori-
tur et oēm terrenum amorem execratur. En huius
mundi ſtulti amatores quacunq̧ die ſolummodo vi
derint vbi dilectū eſſe meminerint tota die illa am
plius gaudēt et letiores redduntur: Perpende er-
go ex hoc ꝙ̄ digne gaudebit et vehementer exulta-
bit qui nō creaturam vilē ſed omnium creatorem
nō ſtercus inuolutum ſed dei ſapientiam humana-
tā recipit ſub hac viſibili forma. Mirum ꝙ animꝰ

amoroſus die illa qua dilectū creatorem ſuum ſum
pſerit ꝓ aliqua re temporali poterit contriſtari: qꝛ
abſqꝫ dubio tā immenſam apud ſe materiam habet
gaudiorū ꝙ merito omnem euētum contriſtabilem
abſorbere et annihilare deberet ſicut occeanus gut
tā ī ſe receptam aceti. Deinum ſi ſacramenti huius
saporē tibi īexpertū experiri deſideras: cura animā
pri⁹ abſtrahere a negocijs ſecularibus: a vitiis ⁊ car
nalitatib⁹: vt eius ſumptionem precedat profunda
cōtritio: et pura confeſſio: itemqꝫ actualis deuotio
te poti⁹ trahat q̄ꝫ indulta conſuetudo. Ardentiſſi-
mis affectionibus et ſāctiſſimis meditationib⁹ tan-
q̄ꝫ roſis rubeſcētibus et liliis albeſcentibus hoſpi-
tiolū cordis tui ei adorna: ⁊ thalamum tanto ſpon-
ſo per verā cordis pacem prepara. Et cum preſentē
ſenſeris: iter cordis brachia reclina per excluſionē
terreni amoris et incluſionē ſponſi celeſtis. Deinde
deuota anima me audire faciat vocem ſuam cantā
do michi de cāticis ſyon: cuius melodia ex triplici
ꝓportione compoſita ſuauiſſimum reddit ſōnum:
vꝫ ex perfecta obliuione terrenorum: feruido affe-
ctu terrenorum et laudis quadam incohatione ſpi-
rituum beatorum. Felix qui hoc guſtu interno per
cipere meruit: qui hoc per veram experientiam ma
gis q̄ꝫ per verba vel ſcripta cognouit. In hac felici
vnione ſi conceſſa fuerit deſuper ineffabilis pauſa-
tio: raptica quedam contemplatio et inuſitata frui
tio illi⁹ ſūmi et veri preſentis boni qui animam ſur-
ſum trahat et ad puram contemplationem dilecti
pauliſper tranſmigrare faciat: gratias referat bo-
norum omnium largitori: nec ſe verbis effundat ſed

ſecretum teneat: ſciens ꝙ animal homo non perci-
pit ea que ſunt ſpūs ſed ſtultitia illi videtur: neqꝫ a-
lienus veſcetur ex eo: ſed cū profundo cordis gemi
tu in hanc vocē erumpat et dicat. Uere tu es deus
abſconditus. Et quod oculus non vidit nec au-
ris audiuit et in cor hominis aſcendit terreſtris: nō
ſolum que deus electis ſuis in futuro reſeruauit: ſꝫ
nec ea que in hac vita ſuis amatoribus dare conſue
uit. Diſcipulus. O mira et ſtupenda cordis noſtri
cecitas ⁊ duritia ingemiſcenda. In abundantia nā-
qꝫ maxima ſpiritualium diuitiarum tanto tempore
pauperrimus extiti. in copia tantaruꝫ delitiarū mi
ſer fui: in redundantia gratiarum aridus remanſi.
Miſer ego: tantalus alter ego. rubeſcētes roſas de
lectabiles de rſario tuli: nec earum ſuauem perci-
pio odorem flores vernantes manu geſtabam: ⁊ pul
chritudinem eorum non aduertabam. Oculos aper
tos habui. et ignauia ad tot mirabilia non reſperi.
Stellicidia celeſtia recepi: nec perſenſi. Ad menſam
delitioſam quottidie inuitus fui: et vacuus ac ma-
tie conſectus inde receſſi. O mi deus: tibi conque-
ror cum intimo gemitu cordis mei ꝙ tandiu longe
a te aberam: et tu michi tam prope fuiſti: tu mecum
eras: et ego tecum non eram: quia me curis munda
nis et vanitatibus ſuperfluis inuoluens te modi-
cum curabam. O dulcis hoſpes anime mee qua-
liter ab ineunte matura etate cum primum ad me
veniſti vſqꝫ ad hanc horam preſentem te recepi. qua
liter te tractaui ſumma pulchritudo. Heu me mi-
ſerum: q̄ꝫ frequenter te ſumma maieſtas irreueren-
ter ſuſcepi. O q̄ꝫ tepide panem angelorum ſumme

deſiderabilem ſumpſi. O inſenſibilitas anime mee
liquorē balſamaticum mellitum delitioſuʒ atqȝ ſua
uiſſimū in ore habui. nec fragrātiā ipſius ſenſi. O
tu iocundiſſimum ſpeculum cunctorum beatorum
et gaudioſum ſpeculum omnium angelorum: et feli
ciſſima leticia hominū bonorum: ſic vitaʒ meam mi-
ſeram expendi ꝙ raro vel nunꝙ ſuauitatem tantaʒ
ex preſentia tua expertus ſum: nec ſpiritualem ali-
quādo conſolationem de tua dulciſſima preſētia ha
bui quantum poſſibile fuiſſet: ſi me cum debita re-
uerentia ⁊ deuotione ad tuum ſacroſanctum corpꝰ
et ſanguinem diſpoſuiſſem. Heu prohdolor me mi-
ſerum ſic me terrenis actionibus et affectionibus
mundanis implicauerā: ſic eis per deſiderium inhe
ſerā vt palato meo non ſano magis ſaperent corpo-
ralia et terrena plus mouerent qȝ eterna. Unde ſi i
craſtino amici alicuius dilecti aduētuʒ preſciuiſſeʒ
pre gaudio noctē illam inſomnem duxiſſeʒ: ⁊ ſtudio-
ſe totis viribus precogitaſſem qualiter ſibi in omni
bus placere potuiſſem. O mi deus ſed regione te ſū
me reuerendū ſumme dilectum quem celi concentꝰ
honorant: quem terra: pōthus: ethera colunt: ado-
rant: predicant: cuiꝰ faciem abyſſus contremiſcit: et
cui oīs creatura obedit: nunquam cum tanto affe-
ctu ⁊ deſiderio recipi nec honoraui vt potui et de-
bui. Ah me miſerū et ſtultū quantum in hoc dereliꝗ
O ꝙ cito mea te ad talia ↄuerti: auerti faciem meā
ne viderē in finem. Quamcito te expuli: nec tibi in
me locū ad amanduʒ permiſi. Sic me ſepius tedio-
ſe ad te habui ac ſi tu deus meus preſens michi fu-
iſſes: ſic diſſimulaui ac ſi te preſenteʒ minime aduer

terevellem. Nunc autē omni diſſimulatione proie-
cta quaſi de ſōno advigiliam expergefactus oculoſ
aperui tuā preſentiam affectuoſiſſime amplectens
cū deſiderio cordis et anime mee. Nam quotienſcū
qȝ preſentiā tuā recogito: exultare incipit ſpiritus
meus pre gaudio quaſi per bonuʒ nuncium recipit
venientem de longinquo Taceo d̄ dei mei ꝑſētia re
uerenda certe ꝙ minus eſt ſola angelorum tuorum
felix preſentia: in quocūqȝ loco etiam multum di-
ſtanti inuenta: michi fuerat affectu precipuo ample
ctenda: quos et ſi oculus corporeus non vidiſſet: ſal
tem ꝑ fidei experimenta affectu interiori edoctꝰ eo-
rum preſētiam honoraſſē. Nunc auteʒ certiſſime co
gnoſco qꝛ non ſolum angelorum delectabilis exerci
tus ſed etiā angelorum dominus locum hunc hono
rabilē reddit. Uere enim dominꝰ eſt ī loco iſto ⁊ ego
neſciebā. Et ideo vehemēter doleo ꝙ huic loco ma
gnam reuerentiam non exhibui. verbo et facto. Nā
vbi dominū meum preſentem ſciui humiliter incli-
nare debui: cum aliud ſignum reuerentie ſibi exhi-
bere nō potui: quid fecit daniel vir deſideriorum qui
in terra aliena cōſtitutus verſo vultu contra ciuita
tē vbi templum domini eſſe ſciebat dominum ſuum
adorabat. Et ecce templo maior hic eſt Heu quoti-
ens in choro in preſentia ſacramenti ſteti tam inde-
uote et diſtracto corde et per oculorum euagnatio
nē cordis mei oñdebā īdeuotionē. O quotiēs locū
hūc ī quo ſub ſacramēto hoſpes dulciſſimꝰ pñs fui
ſti negligēt ⁊ feſtināt ꝑterii. ꝙ nec vocē q̄dē deuote
ſalutationis cor meū tibi modo amabili cū affectu-
oſa inclinatione exhibuit Propterea nāpe quia tu

deus meus ⁊ dominus meus amor meus es et cor-
dis mei theſaurꝰ precioſiſſimus:ideo tue preſentie
debuit cor meū aggaudere:animus applaudere ocu-
li letāter arridere:os iubilare:labia te benedicere:
et glorificare:et ſingula queqꝫ membra et artus tui
oſtēdere ſigna amoris. Quis enim ignē in ſinu ſuo
tenere poteſt vt nō comburatur et amorem ignitū
preſentie amabili aſcondere vt non prodatur: Uelit
nolit proditur lumine ſuo. Uide ergo q̄ ne-
gligens amator tu es. atqꝫ ideo nō amator quia ne-
gligens. Intenſus namqꝫ amator negligens eſſe nō
poteſt. Operatur enim magna ſi eſt ſi autem nō o-
peratur amātis non eſt. Quid fecit ille tuꝰ ſimpho-
nides homo ſecūdum cor tuum:qui nudatus velut
vnus de ſcurris cum organis armigatis totis viri-
bus ſaltauit coram archa in qua fuerunt ſolum res
corporales vmbram futurorum habentes: que nūc
veritate detecta ad lucem prodierunt: Nam hoc ſa-
cramētum continet manna non quidem hoc ꝙ man-
ducauerunt hi qui in deſerto mortui ſunt ſed panē
celeſtem quem qui manducauerit viuet in eternum
Et ideo nemo michi de cetero moleſtꝰ ſit:ſi hec ma-
gnalia opera mirifice extollo:quaſi cuncta corporiſ
mei membra innumeroſitate arenam maris excedē-
tia eſſent organa dulciſona:et omnes potentie mee
eſſent voces iubiloſe:his omnibus te laudare cupe-
rem totis viribus meis conditor orbis flens inſup
ac dolens ꝙ hucuſqꝫ ad hoc celeſte myſterium in-
tellectum habui tam excecatum et affectum indu-
ratum:eo ꝙ nimis ſuperficialiter tranſiui nec pon-
deranda ponderaui. et me ad tantam gloriam non

habilitaui. Sed nunc expenſis in moduꝫ crucis ma-
nibus et erectis in celum luminibus:precor veniaꝫ
de omiſſis. In tenebris namqꝫ deſidioſe conſidera-
tionis fui vſqꝫ adhuc. Nunc autem lumen ſapientie
tenebras propulſauit:et te michi affectu quodam ī-
effabili demōſtrauit:deſidiam repulit. et fidem dor-
mitantem excitauit. Reſtat igitur nunc vt queꝫ tua
grata preſentia veluti pane vite et intellectus ciba-
ſti. potu quoqꝫ ſapientie ſalutari potando inſtruas
reſpondens tuo famulo ad queſita. Primo igitur
quero quid per tuam preſentiam conferas hu-
mini te deuote in ſacramento ſuſcipienti. Sapi-
entia. Queſo vnde procedit hec interrogatio: Ama-
tor es an mercenarius. Putas ne hanc interroga-
tionē idoneam eſſe animo amoroſo Intenſe amans
dummodo ſuum amatum habeat:non multum alia
curat. Dilectum querit. et ideo dilectum habendo
bonum vtile diſſimulando tranſiit. Pro amore que-
ris. aut pro amoris mercede. Quid melius: quid
vtilius quid ve precioſius habeo memetipſo: Qui
habet hoc quod noſcitur amare quid vlterius hoc
debet conſiderare: Qui ſeipſum totum amico ſuo
dedit. quid queſo ei negauit: En in ſacramento me-
metipſum tibi tribuo te tibi ipſi aufero. et te in me
ipſum conuerto. Non enim tu me mutabis in te
ſicut cibum carnis tue. ſed tu domine mutaberis in
me. Sed fortaſſis mundum in amore perfectus es
non ſolum ipſum ſed eius aliqualem diligens mer-
cedem. Et ideo ego nunc tibi reſpondeo per vnam
interrogationem que interrogatio eſt equipollens
Sed tu dic michi quid confert ſolis fulgor aeri.

cum in tota virtute ſua abſq̧ nube rutilat et ipſum
quaſi ꝑpendiculariter penetrat ī tempoꝛe meridia
no/vel quid pꝛeſtāt micantes pliades aut lucifer ra
dioſus caliginoſe nocti/aut certe q̄d decoꝛis affert
vernalis ſeueritas terre hiemali glacie conſtructe
Diſcipulus multum itaq̧ fructm et magis decoꝛē
ſingula hec ſecum afferre dubium non eſt·Sapien-
tia Magna quidem hec tibi videntur atq̧ glorioſa/
quia non ſunt et cōpꝛehenſibilia·ſ3 reuera dona ſpi
ritualia in ſacramento collata ſuo modo ſunt mul-
to maioꝛa·Nā minima gratia gratum faciens quā
in ſacramento deuote ſumēs meretur recipere ma
gis animā in futuro ſpirituali irradiatione clarifi/
cabit q̄3 aliq̄s ſolaris radius aerem puru3 poſſit il/
luſtrare cum ſpiritualia incoꝛpoꝛabiliter excedant
coꝛpoꝛalia tacitis nichilominus diuinis et occulta
tis quibuſdā illuminationibus quib⁹ anima inter-
dum etiā in hac erūnoſa meretur perfundi intantū
vt ſibi putet abyſſum claritatis aperiri que tamen
a nullo ſenſu compꝛehendi poſſunt ſed a ſolis reci-
pientibus cognoſcuntur·Item talis gratia maio-
ris illuminationis in futuro ſeminarium exiſtit q̄
ſi omnia ſidera celeſtia in vicino terre poſita eſſent
et hunc mundū tota virtute illuminarent·Item ta-
li gratia fideliter reſeruata maioꝛem pꝛeſtabit ani
me in futuro venuſtatem et pulchꝛitudinem ſpiri-
tualem q̄3 aliqua eſtas cunctis terre germinātib⁹
coꝛpoꝛale3 vnq̄3 poterit pꝛeſtare decoꝛem· Et ſi vis
hec omnia certius noſcere:diligenter perpende cō
ditiones huius ſacramenti Nonne diuinitatis ra-
dius in hoc ſacramento velatus in pꝛima aute3 cla

rus et manifeſtus pꝛeſtantioꝛ eſt ad clarificandam
hic animam ſibi per gratiam iunctam:ī futuro aūt
per gloꝛiam q̄ ſol iſte viſibilis ad illuminandum to
tius aeris emiſperium·Nā ipē ſolus eſt qui illabit
eſſentie et ſpūs beatos ſeipſo replet:vt iam cum eo
vnus ſpūs fians O q̄ta erit gloꝛia q̄ immenſa cla/
ritas·cum aīa tota extra ſe poſita tota in deū tranſ
foꝛmabitur: Item coꝛpus meum gloꝛificatum hic
fideliter cum gratia ſacramenti ſumptū nōne totā
celeſtē curiam et quālibet electam animam maioꝛi
venuſtate valet decoꝛare q̄3 curſus ſyderum et va-
rietates tempoꝛum terram hanc poſſint coꝛporaliꝰ
adoꝛnare·Item anima mea nobiliſſima et verbo vi/
ciſſime vnita in hoc ſacramento contenta nōne ma
ioꝛis eſt luminoſitatis ſuo modo foꝛmaliter et effe-
ctiue quam ſint omnia aſtra matutina et ſydera ve/
ſpertina· Et hec omnia fideli anime ex ſacramenti
huius debita perceptione in futuro largientur exce
ptis aliis gratiis et vtilitatibus quotidianis ma-
gnis et innumeris qui et ſepius replicantur·Diſci
pulus·Stupeo cum audio tot inſignia de hoc ſacra
mento gloꝛioſo ⁊ mirabilia:ſed pꝛecoꝛ ne ſpnas vnā
quam pꝛopono dubitationem·Ex quo oīpotēs de⁹
hoc venerabile ſacramentū tam innumeris et glo-
rioſis affectibus ſpūalibus dignatus eſt decoꝛare:
non ſolum in futuro ſed in pꝛeſēti·queſo quare hoc
totum ſit ſic occultum et abſcōditū vt pene a nullo
percipiatur nec eius virtus ſi audeo dicere creden
tibus apparere ſatis videatur· Quid circa alios a
gat neſcio:cum non ſim exploꝛatoꝛ conſcientie alie/
ne:hoc vnum aliquotiens in me expertus ſum q̄ cū

ad ſacroſanctum corpus et ſanguinem dominicū ac
cedere volui a quo tanta bona procedere audiui in
tanta cordis duritia et mentis quadam hebetudine
me inueni accedentem et recedentem ꝙ oīm ſpiri-
tualium illuminationum et diuinorum chariſmatū
de hoc ſacramento procedentium prout aduertere
potui tam exps remanſi; ꝙ nec in aliquo ſuauē ei⁹
guſtū in me ſentire potui; ſed ſic ſine fructu remanſi
ac ſi penitus nullum affectum ipſum ſacramentum
in ſe haberet. O magnum conſilium altiſſimi O ſi
auderet famulus inſipiens et ſtultus reprehende-
re dominum ſapientiſſimum ⁊ irreprehenſibilē per
optime omnia diſponentem. Quare queſo tota ſic
occultaſti bona et tam imenſa. Nonne melius eſſet
vt euidentioribus inditiis et manifeſtiorib⁹ experi
mentis fidē tantoꝝ inſtauraſſes myſteriorum. Sa-
pientia. An ignoras qꝛ per fidē ambulas et non ꝑ
ſpeciem. Sed quod ſenſus indicat experientia pro
bat; fides qualiter poteſt recipere. quinimmo ne-
ceſſe eſt fidem deficere. vbi domonſtratio cognoſci
tur locum habere. et per cōſequens meritum fidei
peribit preclarum. Si ergo vis ſacramenti huius
myſterium experientie committere neceſſe erit fi-
dem et fidei meritum de medio tollere. Et quid ſi
electus aliquis cogitationes timidas pretervolen-
tes ſentit nec tamen conſentit. Utiqꝫ coronabitur
ſi legitime certauerit. Aperi queſo librū cordis tui
et vide qꝫ euidētiſſima cogitatione huius ſacramē
ti myſterium datur cognoſci quorundam cordibus
Et quidem ſi non ſemper; quandoqꝫ tamen ex gra-
tia et ꝑuilegio ſpūali datur quodammodo ineffabi-

liter ꝑcipi v̄itas huius ſacramēti; ita vt et ſi poſſi-
bile ſit eſſe aliquam ſcientiam maiorem et certiorē
ſcientia fidei; per hanc ſciri et cognoſci datur hui⁹
ineſtimabilis ſacramenti veriſſima exiſtentia vt pro
tunc fides quodam modo actualiter ceſſare videa
tur ⁊ res putentur tranſiſſe in verā perfectamqꝫ co
gnitionem. Hec quidem dixerim nō ſecundum cur-
ſum cōeꝫ cum omnium ſciētiarū elementa et princi
pia hec excedat cognitio Nec ipſis quidem clariſſi-
mis hec ſcientia ſemper aderit deo melius eis ꝑ fi-
dei principia prouidente; ſed ſolum interdum cum
videlicet anima ad ſuperna rapitur et ad celeſtia
myſteria cognoſcenda eleuatur; prout tunc diuina
gratia hic vel his ſimilia dignatur manifeſtare que
reuelat de tenebris occulta et enigmaticas ac ſēſibi
les interdum dat ſupergrediendo manifeſtationes
et ad inuiſibilia et archana ſecretorum dei extollit
a quibus tamen cum auulſus fuerit rurſus redibit
ad cōſueta fidei documēta prioꝝ pene ignarus Igiť
ex his patēt collige ꝙ hoc ſacrꝫ nō iō min⁹ eſt verū
qꝛ ſpūalis ei⁹ effect⁹ īuiſibilis vł ſēſibiliter īꝑcepti
lis eſt Nā ꝑſētia diuina ibidē exiſtēs lux eſt; nō qdē
talis q̄ ab oculo corporeo videri poſſit vel q̄ ſe ad ex
teriora diffūdat; ſꝫ q̄ a ſolo ītellectu diuino vel ſalteꝫ
ab ipſo beatifico videri poſſit ⁊ q̄ ī ſuiipī⁹ eſſentia
lux eſſētialiť exiſtit. Nā ⁊ ſubſtātie ſpūales q̄to fue
rīt nobiliores; tāto ſīplitiores mīma nēpe q̄titate
ſꝫ maxīa aūt v̄tute. Diſci. O q̄ pauci ſt ī hoc mūdo
q̄ diligēti ſolicitudīe currēt ꝑōderaꝛ ſacramti hui⁹
precioſiſſimam virtutem et vtilitatem accedūt qui
dam arida quadam ducti conſuetudine morem cō-
munitatis ſequentes; feſtinanter non. vt accedant

ſed vt recedant feſtinantes non ex affectu deuotio-
nis ſed ex defectu diuini feruoris ⁊ ideo ſicut vacui
accedũt ſic ent inanes et ſine gratia recedunt Et hi
ſunt ſicut aīalia non ruminantia que in lege tanꝙ
immunda reiiciebantur. Non enim ſtudioſe recogi
tant nec pertractant quem recipiunt vel quanta bo
na ſeu mala hincinde ſequaris bene vel male reci-
pientes. Sed et ſi ſuperficialiter fortaſſis et qua-
ſi perfũctorie hec coꝝ memorie occurrunt ſtatim ve
lut parua ſcintilla in frigido pectore extinguitur ⁊
vltra non comparet. Sapientia. Tria ſunt gene-
ra hominum me ſacramentaliter recipiſentium.
Quidam ſũt omnino indiſpoſiti ſicut illi qui ſunt
criminalibus inuoluit quidam bene diſpoſiti ſicut
perfecti: quidã medio modo ſe habent ſicut indeuo
ti. Primi merentur eternam mortem et temporalē
maledictionem ſecundi vitam eternam et ſpiritua-
lem benedictionem. tertii panem artum et cibũ in-
ſipidum comedentes eius non percipiunt ſuauita-
tem. Diſcipulus. Quid ſi homo fragilis peccata
aliqua oculta fortaſſis commiſit ſed in procinctu
accedendi in peccatis conteritur et facit ſecundum
ſtatuta eccleſie hoc quod poteſt. nunquid audebit
de tua gratia homo hic peccator accedere. Sapien
tia. Si vere conteritur et conſilio ſpiritualium vtit
medicoꝝ: iam proprie loquendo peccator non eſt.
Maria magdalena dum corde cõmpſicta ad pedes
domini acceſſit et lachrymis hos rigauit nomen q̃
dem peccatricis habuit: peccatrix tamen amplius
non fuit quia ei chriſtus peccata dimiſit. Diſcipulꝰ
Enuſquiſꝙ in ſenſu ſuo abundet: ego autem in pro

poſito vere exiſtimo ꝙ huius ſacramenti diuina mi
ſteria omnem virtutem tranſcendant et oīa mirabi
lia opera dei in hoc mundo ſuperexcellãt. Quis eſt
xiuit ī hoc mũdo tã pure vel innocēter qui ſit idone
us miniſter vel ſuceptor huius ſacramenti vel qui
preſumere audeat de ſemetipſo quãdo petrus apo
ſtolorum princeps inclitus expulit dicens: exi a me
q2 peccator ſum dñe. Sic et ille cuius fidem ſingu-
lariter in iſrael dei ſapienta laudabat dixit. Non ſũ
dignus vt intres ſub tectũ meum. Quis igitur na
tus de muliere ſe condigne ad tanta miſteria pote-
rit ꝑparare Sapientia. Inter natos mulierum non
rexit qui ex ſola virtute et iuſticia operum ſuorum
tanꝙ ex condigno ſe ſufficienter preparare poſſit.
etiam ſi vnus homo haberet naturalem omniũ an-
gelorum puritatē et omnium cõprehenſorum mun
diciam ⁊ charitatem omniumꝗ viatorũ merita per
vite auſteritatez Ex his omnibus circumſcripta di-
uina gratia non fieret ſatis idoneus ad percipien
da tanta myſteria Diſcipulus O deus eterne q̃z ter
ribile eſt michi meiſꝙ ſimilibus peccatoribus hec
audire Heu: heu dñe deus et ſi celi non ſunt mun-
di in conſpectu tuo et in angelis tuis reperiſti pra-
uitatem homines quoꝙ magnorum operum te nõ
merentur ex iuſticca ſua recipere: vhe michi q̃d erit
de nobis qui in luto peccatorum continue voluta-
mur ſꝫ ⁊ velut claudꝰ ī limo ſic ī ipſis noſtris vtcũꝙ
bonis operibus modicis fluctuantes in duas par-
tes claudicamus qui parum vel nichil deuotionis
habentes nec de ipſis quidem negligentiis noſtris
prout oportet compungimur cum quãta nobis fo-

midine merito eſt accedendũ et timendum ne forte hoc quod deberet accedere ad veniam cedat ad ruinam. Sapientia. Attende diligẽter ꝙ hoc pietatis ſacramentũ eſt in remedium inſtitutum: et ideo quãdocunq; homo facit hoc ꝙ poteſt habilitando ſe ad gratiã ſufficit: nec requirit deus ab homine hoc qđ ſibi viderit impoſſibile eſſe. Quãdocunq; igitur ſuſcipiens facit id quod poteſt diuina pietas ſupplet per gratiam hoc ad quod ſine gratia peruenire nõ poteſt Et ideo ceteris paribus potius eſt accedendum ex confidentia diuine pietatis q̃z ex conſideratione proprie fragilitatis abſtinẽdum q̃zuis vtrũq; pro loco et tempore reddatur commendabile. Nonne egrotus feſtinat ad medicum: et pauper diuitis pulſat ad hoſtium Accede pulſat nichil heſitans. Medicus enim ⁊ piiſſimus et etiam optimus diſtributor largiſſimusq; remunerator: ipſe ſolo verbo reſtaurat vulnera ſua preſentia curat vulnera medetur cordibus triſtitiam depellit et cordis letitiam tribuit. Quis ergo tam inconſulte audeat dicere ꝙ hi qui ſunt ſpiritualiter infirmi non debent accedere ad eum qui languores mondanos tulit et ĩfirmitates ipſe portauit. Ecce mulier immunda acceſſit retro tangenſq; eum ſanata eſt. Peccatrix dum oſculatur ei⁹ pedes ẽ mũdata. Chananea dum ſequitur nec deſiſtit exaudita eſt. Leproſi accedentes curati: ſunt paralitici et cũcta nature mõſtra dum credunt et accedunt ſalutem conſequuntur. Nam virtus de illo exibat et ſanabat omnes Sed et publicani et peccatores dum appropinquant ad ieſum veniam merentur quinimo conui-

uium atq; hoſpitium eorum non ſpernit qui non venit vocare iuſtos ſed peccatores in hunc mundum Unde non inconuenienter dici poteſt: ꝙ ſicut aduẽtus eius in carne fuit in ſaluatione peccatorum: ſic et hec ſalutaris hoſtia ſit fidelibus collata in remedium peccatorum. Nam et dei ſapientia in vltima cena in inſtitutione huius ſalutiferi ſacramenti ſic dicebat. Hoc eſt corpus meum quod pro vobis tradetur: et hic eſt calix qui pro vobis tradetur in remiſſionem peccatorum Qua propter cum feceris quod ĩ te eſt: accede ſeculare abſq; trepidatione et fide et charitate nichil heſitans de ipſius pietate. Diſcipulus. O verbum glorioſum et amabile vt et ego miſer peccator proprie conſcius prauitatis audeam accedere ad dominum maieſtatis. Sed nunc quoq; obſecro vt dicas michi vtrum melius ſit accedere frequenter vel rarius ad hoc celeſte ſacramentum. Sapientia. Super hac re communem et notam egregii doctoris auguſtini accipe ſententiam qui vtrumq; pro loco ⁊ tempore dixit eſſe cõmendabile: vt et pro reuerentia interdum abſtineatur et ex deuotione nichilominus accedatur Quibus vero ex frequenti acceſſu reuerentia ſacramenti pariter et deuotio accreſcit: his frequentatio vtilis erit. Diſcipulus. Sed quid de his qui quaſi ſemper in eodem videntnr permanent affectionis confinio non percipientes ſe ex hoc multum proficere ſed neq; deficere notabiliter: adhuc quoq; frequenter ſentiunt ſe duritia quadam oppreſſos: ita vt eis celum deſuper ereum et terra videatur eſſe ferrea ex ariditate ſpirituali et cor-

dis duritia:et licet ſolitum numerum expleant pſal
morum et orationum et ſe per confeſſionis lauacrū
expurgent:corde tamen duro et affectu remanent
frigido nec gratie ſpiritualis fructum aliquē per
cipiunt Sed et iſtud ſubinferam quod ſatis quidē
flebile et afflictum eſt bonarum mentium que cre-
brius de hoc conqueruntur:ꝙ vꝫ interdū in eius p-
ceptione gratia notabilius more ſolito ſe ſubſtrahe
re videatur ita vt quodammodo ſeruentem ſe ſper
nere et clamantem poſt ſe fugere putetur Hoc mi-
chi prorſus ſatis videtur mirabile pariter et lamen
tabile·Sapientia·Multis et cauſis atqꝫ modis du
ritia talis animam deuotam affligere conſueuit vt
expertorum extat ſententia Quibus omnibus pre/
termiſſis hoc ſoluꝫ teneas vt quandocunqꝫ per dili
gentem inquiſitionem te eideꝫ cauſam non dediſſe
inueneris ſed quod tuū erat feciſti·ſi ſuper hoc mē
tis duritia permiſſione diuina emerſerit q̄ electos
ſuos mille modis tribulare conſueuit nō te res hec
frāgat:nec te notabiliter huius rei cauſa a ſalutari
hoc ſacramento ſubtrahas:ſciens ꝙ diuina pietas
ſalutē anime ſepius ſecretiſſime et fideliſſime ope-
ratur cum ſolo fidei ſubſidio anima innititur nec ali
qua dulcedine ſpirituali fulcitur non minus q̄ꝫ ſi
cum proſperitate ſpiritualium chariſſimatum af-
flueret nec tamen in his ſe prout oporteret caute
teneret. Et ideo interdum tales vtilius ſubtrahū
tur vt ſubtracte auidius repetantur et recepte cau
tius conſeruentur:et vt ſic anima dilecta ī hūilita
tis ſcola excitetur ¶Porro vnū ē ꝙ valde notabile ē
quod et debes attendere diligenter·ſ·ꝙ hic premiſ

ſus ſpūalis ſapor ac internus quidam guſtus non
eſt fidei debitꝰ effectus;neqꝫ eſt preſentis temporis
ſꝫ eſt eterne beatitudinis:et cum datur in ſacramen
to vel extra gratias age:cum non datur gratias a-
ge ⁊ patienter ſuſtine:ſciens ꝙ non eſt in poteſtate
tua ſꝫ ſummi et benigniſſimi largitoris qui non pro
ut vis ⁊ quando vis:ſed quando ſibi placuerit dabit
prout iudicauerit eſſe ad ſuam laudem et tuam vti
litatem·Notandum quoqꝫ ꝙ ſummum illud bonuꝫ
eſt tam copioſū et infinitum:vt q̄to magis partici-
patur:tanto participans quodāmodo capacior ipiꝰ
efficiatur·Unde in hoc ſacramento ſepius cōtingit
ꝙ quāto ex timore inordinato ſe quis notabiliꝰ ſub-
traxerit:tanto de die in diem differendo maiorē in-
diſpoſitionē incurrit·Meliꝰ eſt ceteris paribus ac-
cedere·ex amore q̄ abſtinere ex timore·Melius eſt
ſingulis hebdomadibꝰ vel etiaꝫ diebus accedere cū
vera humilitate et imperfectionis proprie recogni
tione q̄ ſemel in anno ex ꝓprie iuſticie preſumptio-
ne·Diſcipulus·Dic queſo que ſit hora quam prin-
cipaliſſime dꝫ accedens attendere:et ſe totum re-
colligere atqꝫ ad eius gratiam preparare·Sapien-
tia·Ipſum nunc illius ſāctiſſime ſuſceptiōis ac ſpi
ritualis maſticationis;qꝛ tunc celum quodammo-
do aperitur et filius dilectus anime diſpoſite cor-
poraliter et ſpiritualiter mittitur et vnitur propter
qđ et miſſa a miſſione paterna appellatur·Diſcipu
lus·Quid de his qui maximo cum deſiderio te ī ſa
cramēto recipere concupiſcunt:et tamen hoc quod
deſiderant habere nō poſſunt·Uident ante ſe huiꝰ
ſacramēti miniſtꝝ ſtantem ⁊ te ſumentem reſpiciūt

et pre deſiderio cordis brachia ad te extendunt. os
ale aperiunt te recipere cupientes: nec eſt qui exau
diat qui te porrigat et animā eſurientē impleat tua
pn̄tia deſiderata. Tu ſcis quidere et non guſtare ē
multū afflictiuum amanti anime. Sapientia. Sūt
qui me ī hac menſa ſcramentaliter recipiunt et ta-
mē ieiuni recedunt. Et ſunt qui hac menſa frauden
tur: et tn̄ de plenitudine eius copioſiſſime inebrian
tur. Nā illi quidem ſolum ſacramētum: iſti aūt ſa-
cramentū et eius vrtutem recipiunt. Diſcipulꝰ. Ad
huc duo michi ī hac materia dubia reſtant: vʒ vtruʒ
hic aliq̄d plus habeat qui te corporaliter et ſpiri-
tualiter mādūcet. vel hic qui ſolū ſpiritualiter. i. q̄
tum ad effectū ſacramenti. Et ratio dubii eſt: quia
noſti eum qui dicit. Crede et mādūcaſti. Iteʒ q̄ʒdiu
remaneat iſtud ſacramentum reuerenduʒ poſtq̄ fu
erit ab homine ſuſceptum. Sapientia. Reuera am
pliorem materiā deuotionis et gratie habet q̄ vtrū
qʒ ſuſcipit q̄ qui alterū tantum: quia ſimul habʒ do
natorē cum dono cauſam cum effectu. De ſecundo
ſatis habes manifeſte patrum ſentētias: quia vʒ cor
pus dominicū tandiu manet q̄ʒdiu manent ſpecies
ſacramētales. Diſcipulus. Aue ſanctiſſimum corpꝰ
dominicū in hoc ſacramento cōtentum. Te confite
or labiis te toto corde diligo et totis viſceribus cō/
cupiſco. Dignare queſo hodie infirmam animam
te ſalutarem victimam et fontem omnium gratiaꝝ
recipe cupientē tam clementer et gratioſe inuiſere
vt medelā in corpore et in aīa tua experientia gau-
deā inueniſſe. Ne reſpicias domine ad iniquitates
et negligētias meas plurimas ſed ad miſerationes

tuas infinitas. Tu nāqʒ es per quem orbis terre eſt
creatꝰ et ſanatus: per quē omnes herbe et cūcte res
virtuoſe ſuas ſortiūtur virtutes. Tu es agnus ille ī
maculatꝰ qui hodie pro totius mundi redemptione
patri eterno victimaris. O māna dulciſſimum o ne
ctar ſuauiſſimū confer ori meo tue ſalutaris preſē/
tie mellifluum guſtum. Accēde in me charitatē tuā
extingue vitia infunde virtutes: gratias adauge. ſa
lutē mentis et corporis tribue. Inclinā queſo celos
tuos ⁊ deſcende ad me: vt tibi cōiunctus et vnitus
tecum pariter vnus efficiar ſpiritus. O venerande
ſacramentum per te queſo omnes inimici repellan/
tur pctā dimittantur et omnia mala per tuam pre/
ſentiam excludātur: propoſitum bonum tribue mo
res corrige et omnes actus meos in tuā voluntate
diſpone. Intellectꝰ per te ieſu dulciſſime hic nouo
lumine illuſtretur. affectus inflāmetur: ſpiritus ro
boretur: et vita mea emendata ſemper proficiat in
melius: et tandem conferatur exitus beatus. Amē.

¶ Quomodo eterna ſapientia ſit ex toto corde ⁊ ex
tota anima iugiter omni tempore laudanda .c.v.

O Baudite me diuini fructus aquarum: et q̄-
ſi roſe plantate ſuper riuos aquarum fru-
ctificate. Quaſi libanus odorem ſuauita-
tis hēte. Florete flores quaſi lilium: date odorem ⁊
frōdete in gratiarū actione et collaudate canticuʒ
⁊ bn̄dicite dn̄ʒ ī opibꝰ ſuis. Date noī eiꝰ magnificen
tiā ⁊ cōfitemī illi ī voce labiorū veſtroꝝ: ī cāticis la
bioꝝ ⁊ citharis ⁊ ſic dicetis in confeſſione. Opera
dn̄i vniuerſa bona valde. Benedicentes dn̄m exaltā
te illum q̄ʒtum poteſtis. Maior eſt oī laude. Diſci.

O dilecte mi. qs mihi det vt coꝛ lãguidũ ĩ tuo amo
re et deſiderio laudãdi te ſitibundum cõcetum lau/
dis huiꝰ feruoꝛem ante moꝛtem vicinam ad effectũ
ꝑducere valeat et vt ignis ille in interioꝛibꝰ eſtuans
foꝛtis erũpat et latitudinem totius oꝛbis pertran-
ſeũdo vniuerſa coꝛda ĩ laude tua ſurſum erigat et ĩ
tuo amoꝛe vehementer accẽdat. Vtinaꝫ cũcta ſua/
uia ĩſtrumẽta muſicalia celeſtes quoqꝫ armonie ac
terreſtres melodie de coꝛde meo ſurſum procederẽt
et cõdignas laudes taꝫ dulciter perſonarẽt: vt ocu/
lis diuine maieſtatis tue grate fierent: ac totam ce
leſtẽ curiã nouo quodam et ineffabili gaudio letifi
carent. Sed quid dicã? Memetipſum domine tua
laude ĩdignũ eſſe cognoſco. Quamobrem precoꝛ vt
ſaltem cetere creature nobilitate preclare imperfe
ctũ meũ dignẽtur ſupplerere. Igitur opto vt ex to-
to coꝛde deſidero vt oꝛbes planetarum ac celum ſy/
dereum limpiſſimo lumine radioꝛum floꝛifera quo
qꝫ germina vernali decoꝛe conſpicua. pulchꝛiſqꝫ co-
loꝛibus adoꝛnatũ: necnon et omnia ignita charita-
tis deſideria de coꝛdibus te vehementiſſimo amoꝛe
diligentiũ ꝓcedentia te laudent et benedicant in ſe
cula. Ad laudis tue ſolã memoꝛiam domine mi coꝛ/
meũ liqueſcit. ſenſus ſtupet miratur ratio: verba de
ficiunt in memetipm conuerſus altius ſuſpiro. Nã
quoddã ineffabile deſiderium quod omnem natu-
re ſupergreditur facultatem te ſummũ bonum lau
daui et ĩ me inuenio. q̃ tamẽ infoꝛme relinq̃ ſua ex
ĩpoſſibilitate deploꝛo. Nam ſi te intelligentiis ſeu
ſpiritualibus creaturis cõparare voluero in infini
tum te ſupergredi cunctas creaturas certiſſime in

uenio. Si bona ac dulcia ſpecioſa vel gratioſa con-
ſidero te ſuꝑ hec omnia ineffabiliter gratioſum eẽ
immo ꝙ plus eſt hec omnia ſpiritualiter et eſſen-
tialiter te eſſe veriſſimile cognoſco. Vnum eſt quod
dicere volo: ꝙ eiuſmodi occurſione in me actitari ſẽ/
tio. Cum interdum pulchꝛe ſpecies et ad videnduꝫ
delectabiles habileſqꝫ ad amandum oculis mentis
vel etiã coꝛpoꝛis nunnonq̃ vltro ſe offerunt: ſubito
hec verba coꝛdi meo clara voce ſed mentali ſubiun-
gunt. Eya reſpice et animaduerte q̃ foꝛmoſus eſt il
le qui me foꝛmoſã creauit. Quis ille ĩq̃? Certe pul
cherrimus ipſe. Deniqꝫ meditatione curioſa celum
perambulo circueo terrã polum articum intueoꝛ ꝑ
ſcrutoꝛ maris abyſſum: mundũ hunc cum ſuis oble
ctatoꝛibꝰ conſidero: nemoꝛa folioꝛum ariditate con-
ſpicua admiroꝛ: prata virẽtia ac floꝛibus multicolo
ribꝰ peroꝛnata complectoꝛ: tranſeo campos: mõtes
aſcendo: tranſilio colles: valles percurro: et cũ om-
nia conſidero et ſingula intueoꝛ: velut dulci quadã
armonia hec omnia concentu parili coꝛ meum aſcẽ
dunt in laudẽ creatoꝛis. Cum autem ſpeculatione
quieta diligenter conſidero q̃ pulcherrime et op-
time o tu diuina ſapientia cuncta creata bona pari
ter et mala iuſta ⁊ iniuſta oꝛdinat: ita vt in tuo vni-
uerſo nichil oꝛdinatum relinquas qui facturaꝫ tuã
in ſua operatione taliter diſponis vt eius ex ſagaci/
tate opus vere cenſeatur quodammodo opus intel
ligentie: qui certis legibus cuncta vallaſti et termi
nos ſingulis impoſuiſti. qui cum magna reuerentia
diſpõis nos vehementer exultare ĩcipio et voce gra
tulabunda pꝛorumpere cogoꝛ in hec verba. Opera

dominivniuerſa bonavalde. Porro cum hec omnia
ſupgredi incipio et te ſummũ bonum increatam et
eternã ſapientiam pre cunctis electam cordis mei
vnicã eſſe ſponſam et amicam recogito pre ſtupore
et extaſivel'vltra ſpũm non habeo ſed:totus in me
deficiens in tevehementer exulto. Eya ergo domi=
ne mi reſpice nũc precipuum cordis meis affectum
et doce me laudare te ꝛ glorificare nomẽ tuum glo
rioſũ. qꝛ hoc ẽ quod pre cũctis mundi huius gau=
diis appeto et requiro. Sapientia. Nunquid ne a=
moroſus ſapiẽtie diſcipulus laudare cupit ſuam a/
micã eternam ſapientiã. Diſcipulus. O deus eter=
ne vt quid affligis gratis animũ te diligẽtis:quid
queris de cognitis vt q̃d ꝑ trahis 'animũ anguſtiã
tis:dñe tu oĩa noſti. tu ſcis quia hoc ex intimo cor=
de a pueritia mea ſemper deſide raui. etvotis omni
bus exquiſiui. Sapientia. An ignoras dictum pro=
pheticũ:quoniãvꝫ rectos decet collaudatio. et quia
non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris: Diſcipulus
Vtiqꝫ dñe. Et ideovhe michi quia quid dicã nõ ha=
beo. Aut q̃d reſpondebit michi:cum ipſe feceri. Si
iuſtificare mevoluero:os meum cõdẽnabit me. Sꝫ
nunq̃d ideo te non laudabo;quia in mundum me eẽ
cognoſco. Nõne etvermes ꝛ rane ĩmunde ex putre/
dine generate coaxitantes in paludibꝰ te ſuũ crea/
torem laudare cupiũt prout ſciunt et poſſunt. Naꝫ
et ſivelut laudula et philomena dulciter cãtare ne
ſciunt ſꝫ neqꝫvelut hõ rationalis te cognoſcere pñt
ſaltem hoc faciũt ꝙ te cognoſcentibꝰ materiam tri/
buunt tue laudis. O pater miſericordiarum ſcio et
vere cognoſco ꝙ me miſerũ peccatorem magis de=

ceret corã te iacere ꝓſtratum et cum fletu et gemi
tu peccatorũ veniã flagitare:q̃ꝫ te ore polluto lau/
dare. Sed tamẽ de tua piiſſima bonitate ac infini=
ta dulcedine oĩbuſqꝫ mortalibꝰ promulgata virtu/
te confuſus te laudare cupio ex intimis precordiis
obſecrãs viſcera miſerationũ tuarum:vt me vermẽ
ĩmundum:canem mortuum:cadauer putridum nõ
deſpicias dñe deus meus. Nempe virtutes celoruꝫ
te condigne laudare nequeunt; q̃zto minus homo
fragilis;putredo et vermis: Bonorum quideꝫ meo
rũ non ĩdiges:ſed tuam ſuperexcellentem bonitatẽ
tanto magis manifeſtã facis;q̃to infirmitatibꝰ no
ſtris magis miſerãdo condeſcendis et gratiaꝫ gra
tis ex ſola liberalite largiris. Sapientia. Umbram
nititur apprepẽdere ꝛ ſequitur ventum qui ſe ex cõ
digno laudare me extimat;impoſſibilia attẽtat qui
me ad plenum laudare laborat. Nec tamen ideo a
laude ceſſandũ ẽ ſed tibi pariter omnibus creatu=
ris laudare cõuenit ſuũ creatorem;quia nulla crea
tura eſt que conficere ſuũ non laudet vel ſalteꝫ lau
dabilem reddat. Penſandum quoqꝫ eſt ꝙ in auri=
ribus diuine maieſtatis dulciꝰ ſonat meditatio ſan/
cta:q̃ verba ſonora ſine ſenſu ꝓlato:et gemitus cor
dis q̃ clamor totiꝰ oris et humanitas ſincera q̃ vox
fracta. Etvt melius quod dixi viuo intelligas ſub
exemplo:attende ĩ me etvide ꝙ licet tota vita mea
in terra fuerit ad gloriam ſummi patris: excellen=
tius tamen quodammodo in me clarificatus fuit:
cum ipſum in cruce confitendo et genus humanuꝫ
redimendo. dolores mortis ex obedientia ſuſtinui.
Sũt nõnulli quiverbis declamatoriis me laudãt et

factis diſplicibilibus me irritāt:labiis me honorāt
cor aūt eorum longe eſt a me. Et ſunt nonnulli qui ī
proſperis ſucceſſibus dominum laudāt:in aduerſis
aūt euētibus impatientiam exagerant:quorū laus
deo grata nō eſt. Gratiſſima aūt apud deum et acce
ptabilis laus eſt eorū qui in aduerſis ſicut ī proſpe
ris ex toto corde ſuo omni tempore deum confiten
tur:et multipliciter flagellati et afflicti gratias a-
gunt. Diſcipulus. Loquatur queſo ſeruus tuus ad
cor domini ſui verbum. Vere fateor me in predictis
hucuſqꝫ minus habuiſſe magiſqꝫ confeſſionem lau
dis tue in proſperis q̄ in aduerſis extuliſſe. Sꝫ nūc
me totum in holocauſtū volūtati tue offero animū
habēs promptum ad hoc vt ſi queuis mala ſeu ad-
uerſa euenirēt te ex hoc non minus vellem laudare
quin potius in omnibus gratias agere atqꝫ vniuer
ſa hec propter te patienter ſuſtinere. Item ſi ꝓ glo
ria tua eſſet magis mors mea q̄ vita:vtiqꝫ vitam iu
uētuti adhuc gratā morti libenter vellem expone-
re et reliquos annos quibus viuere poteram ſi mor
te preuētus non fuiſſem totaliter domino meo cu-
perem offerre. Optarē namqꝫ ex intimis precordiis
meis vt ſi iuuentus celerius conſumata annoſitatē
matuſalē coequaſſet. ꝙ vnuſquiſqꝫ annus tam lon-
geui tēporis predicti et vnuſquiſqꝫ menſis annorū
eorumdē et vnaqueqꝫ heddomata horū menſium et
quilibet dies hebdomadarum et quelibet hora die
rum illorum ac quodlibet minutum horarum pre-
dicti temporis te ex perſona mea collauderent tam
deuote et affectuoſe q̄tum vnq̄ aliquis de numero
beatorum ſpūum in ſplendoribus ſanctorum te lau

dare duratione potuiſſet;ac ſi hec omnia in ꝑſona
propria compleuiſſē et quod huius laudis frequēs
innodatio ſua infinitate oēs excederet ſpecies nu-
merorum Adhuc quoqꝫ ſi ꝙ abſit voluntatis tue be
neplacitum ⁊ laudis conomium in hoc conſiſteret ꝙ
anima a corpore eruta ignem purgatorii aut certe
inferni ſupplicium in penam ſuorū criminū recipe-
re deberet. nichil de laude mei vellē diminuere ſed
prompto animo vellem ſi tamē poſſem ſupplere om
nes negligentias hoīꝫ et omnē irreuerētiam a ſecu
lo tibi exhibitam emendare. Sed et ſuppoſito per-
impoſſibile ꝙ in inferno vbi tue laudis nulla eſt cō
feſſio anima mea hoc modo. vꝫ ex charitate te lau-
dare cupiēs iam eſſet poſita:vtiqꝫ de profūdiſſimis
infernorum tenebris in vocem tue laudis tam effica
citer vellē erūpere vt vox altiſona totū infernorum
terminū ac machinam medialē aeris quoqꝫ ac celo-
rum altitudinem penetraret:ac perueniret vſqꝫ ad
ſolium glorie tue in excelſū. Quid plura: fac de me
hic ꝙ tibi placuerit:quia q̄diu eſt halitus in nari-
bus meis a tue laudis preconio non ceſſabo. Sed ⁊
cum virtus loquendi mortis hora defecerit et meū
ieſum pre debilitate amplius proferre non valebo:
peto ſaltē vt nutꝰ oculorꝫ vel extēſio digitorꝫ ſit īno
uatio ⁊ ꝯfirmatio oīꝫ deſiderabiliū affectuū et ver
borꝫ ac operū p̄teritorꝫ et futurorꝫ q̄ vſqꝫ ad extremā iu
dicii diem tibi cum deuoto famulatu offerre vellē
ſi tamdiu viuere poſſem. Inſuper dilecte mi adiicio
vt quando corpus meū fuerit in pulueres minutiſ-
ſimos redactum et lapide clauſum ꝙ de qualibet
pulueris particula minutiſſima vox amena laudis

et glorie tue exurgat que duriſſimum lapidem pe-
netrans celorum altitudinem aſcendat uſq; ad ex-
tremam iudicii diem viue laudis preconium extol-
lat donec in reſurrectione beata corpus et aīa pari-
ter vnita in tue laudis glorificatione eternaliter co-
pulentur. Sane q̄diu ſum in hoc corporis ergaſtu-
lo peto informari qualiter ad hec perueniam: vt ex
toto corde et ex tota anima et ex omnibus viribus
meis omni tempore quadam inceſſabili iugitate te
valeā laudare. Iſtius namq; rei pre maximo de-
ſiderio intra me corde feruido dicebā. O primi mo-
bilis motus velociſſimus quid feſtinas. Cur tam
velociter pertranſis. Quamobrem ſic pperas. Ob-
ſecro te quod eſt impoſſibile fac poſſibile. Sta pau-
liſper: moroſius age: ſol contra occaſum nō mouea-
tur: nec in hoc puncto et in preſenti ictu oculi hui9
horule deum meum dilectum meū: vnicum cordis
mei gaudium centies milies collaudem et glorificē
ex intimis viſceribus precordiorum meorum. Hoc
quoq; ſepius michi fateor accidiſſe cum me pro tē-
pore animus ad diuerſa abſtraxiſſe: ad me reuerſus
et in me cōuerſus ſubito aiebam O dilecte mi mil-
le annorum pertranſierunt ſpacia ex quo te dile-
ctum non habui in actuali memoria. Eya ergo pre-
cordialis amor aperi theſaurum tuum michi et do-
ce queſo q̄diu viuo et ſubſiſto qualiter te iugiter
abſq; vllius interruptionis impedimento quantum
poſſibile eſt valeam laudare. Sapientia. Qui-
cunq; in omnibus actibus ſuis deum intendit et ſi-
bi a peccatis cauet et exercitia virtutum non dese-
rit: deum iugiter laudare non deſinit. Verum vt ſyn-

cere intentioni tue ſatiſfaciam: noſce debes ſecun-
dum patrum notas tibi ſentētias: q̄ cum mens hu-
mana a terrenis vitiis expurgata cunctiſq; emen-
data fecibus paſſionibus fuerit et quantum huma-
ne fragilitate conceditur ad immobilem tranſqui-
litatem mentis ac perfectam puritatem peruene-
rit: hic ad indiruptā laudis mee perſeuerentiam q̄
finis et conſumatio totius perfectionis hominis
ſpiritualis eſſe dignoſcitur perueniet. Cumq; mēs
tali fuerit tranſquilitate fundata vel etiam ab
omnium carnalium paſſionum nexibus abſoluta et
illi vno ſummoq; bono tenaciſſima adheſerit men-
tis intentione: ſine intermiſſione deum laudabit.
Hac .n. puritate ſi dici poteſt ſenſu mentis abſorto
ac de terreno ſitu ad ſpiritualem atq; angelicam ſi-
militudinem reformato: quicquid in ſe receperit q̄c
quid tractauerit: quicquid egerit puriſſima ac ſin-
ceriſſima laus dei et oratio erit. Diſcipulus
Nunc quoq; ſupereſt. O amantiſſima ſapientia vt
poſt hec verba tua dulciſſima de promptuario di-
uine ſapientie allata: de quibuſdam dubiis me īfor-
mare digneris. Et primum eſt vbi maximum incen-
tiuum et precipuam materiam tue laudis valeam
inuenire. Sapientia. In contemplatione illi-
us ſumme ac diuiniſſime ac ſuper excellentiſſime
maieſtatis in qua ſicut in ſuo fontali principio om-
nia bona ſimpliciſſime et vniformiter ab eterno cō-
tinentur: deinde in riuulis bonorum particularius
ab iſto ſūmo bono pfluētiū q̄ diuerſimode a creatu-
ris participātur ſed plus et minus prout ea cauſa
cauſarū dignatur ſingulis cōmunicare. Diſcipulus

Ad contemplationem iſtius altitudinis diuine maieſtatis egrotus nequaq̄ aſſurgere valeo. ſed hoc cedris libani ſcilicet fortioribus relinquo: ſed cum carduo locum michi proportionatum in vno requiro. Veruntamen a laude tua ea propter non tacebo ſi quomodo fortaſſis ex impotentia mea ſaltem potentibus occaſionem videar miniſtraſſe. Sic nimirum videmus q plerumq̄ inter dulciſſimas nemoris auiculas et terminantes philomenas curui corui crocitantes adſunt in hoc eodē modico quod acceperunt creatori ſuo ſubſeruiētes. Sic et ego quoq̄ peccator cum ſim cantum adhuc habeo peccatorum: et prout poſſum dominum meum per ipſū laudo et glorifico internum. Si quidē de eo aliud dulcius canere neſcio niſi hoc videlicet quoniam ſuauis dominus vniuerſis ⁊ q miſericordia eius ſuper omnia opera eius. O deus meus miſericordia mea In hoc letatur anima: exhilarat conſcientia et gaudio immenſo irrigantur omnia oſſa mea. Hoc ſume canticum anima mea vſq̄ in ſeculum inter ſpirituale genus auium cum leto dulciq̄ canit carmine Quotienſcunq̄ enim mente reuolue qualis aliquādo fui qualia diſcrimina euaſi et a quantis periculis me protexiſti et a quibus malis me eripuiſti vincula mea et laqueos periculoſos contriuiſti ⁊ vulnera putrida ſanaſti et me dulciter ac paterne liberaſti: cum hec inq̄ et ſimilia bona michi a te exhibita pertracto mirum eſt q ī horum omniū affectuoſa recordatiōe meipſū pre amore poſſim portare ardentiſſimis ſiquidem ignibus incandeſco. O deus meus q̄diu peccatorē tibi recalcitrātē patienter expectaſti quotiens et q̄ paterne nunc quidem dulciter nuc vero dure me admonuiſti neſcientem in benedictionibus dulcedinis preueniſti: filio prodigo et peccatis pregrauato ac gratiis nudato in occurſum veniens paterne accurriſti: ab intrāte vias prauas miſericordem faciem non auertiſti: ſed ſemper et vbiq̄ pius et miſericors fuiſti Et quod his omnibus maius eſt: q in omnibꝰ his bonis tā multiplicibus ingratis ſemper extiti: nec tu ſūma bonitas ꝓpter hoc diſtuliſti donec tandem me poſt te dulciter traxiſti. A ſūma et ineffabilis pietas: nunqd ī his oībus meipſū a laude tua cōtinere potero? Nequaq̄ Deus meus miſericordia mea pro his omnibus ⁊ aliis innumeris beneficiis tuis opto et deſidero: vt talis namq̄ iocunda laudatio tibi ſit ex me qualis fuit beatorum ſpirituum laus: tūc cū in primo aſpectu tue digniſſime maieſtatis gaudebant ſe eternaliter in tua laude confirmatos, malos vero a ſe ſine fine detruſos: itēq̄ tā magna tāq̄ iocūda ſit illi laudatio q̄ta eſt animarum ſanctarum cum a carcere purgatorii erepte vultui glorie tuo primo preſentatur vt tuam iocundam faciem intueantur: ⁊ quāta erit laus in plateis hierlm poſt ſilem oīm reſurrectionem quādo electi a malis ſegregati deū iocundo corde laudabunt ac de ſua ſalutatione eternaliter gloriabuntur. O dulcis et pie magiſter nūc quoq̄ vellem a te ſcire qualiter affectiones interdū in me exurgentes de quibus dubito vtrum naturales ſint aut gratuite in laudem tuam poſſim conuertere: itēq̄ qr nō ſolū bona ſ; etiā mala: vt pꝫ īmiſſiones malignas ꝑ angelos malos factas atq̄ vlr oīa

viſa et audita et ſinſibiliter percepta in laudē poſſi
vertere mei creatoris. Sapientia. Ad hec tria ꝑ
ordinem talia tibi damus reſponſa et primo dicim⁹
ꝙ horū affectuum ꝑdictoꝝ difficulter haberi poteſt
diſtinctio ꝓpter eoꝝ maximam ſimilitudinem. Et
ideo omnes tales affectiones puras quidem et ſin
ceras vt eſt gaudium et exultatio te ad hilaritatem
q̄ſdam ꝓuocantes/vel etiā vt interdum fieri ſolet
ad dulces lachrymas vel ſ‍i̇̄les affectiones de quib⁹
neſcis vn̄ veniant aut quo vadāt incitātes has oēs
pingues et irriguas affectiones ſtatim vt debes de
uota quadam exhibitione ſurſum ad rerum omniū
creatorem erigere admōꝫ acceptabilis ſacrificii qd
abel deo obtulit;vt eius in laude expendantur qui
et actorem nature et gratie largitor Et ſic quidem
gratie tales que vt ſic ſunt naturales nec meritorie
ex fine ſuo quodāmodo pn̄t fieri ſupernaturales.i.
meritorie. Quotieſcūqꜫ vero ſenſeris malignoꝝ ſpi
rituū blaſphemas ſuggeſtiones introrſus incipere
ſibilare ſtatī ſurge ꝛ dic O de⁹ altiſſime vt ī aīa mea
hui⁹ maligni ſpūs locū vel officiū quo te ī ꝑpetuis
eſ̄nitatib⁹ laudare debuerat ſi ꝯſtitiſſē ſubrige vale
at opto ꝛ deſidero vt quotieſcūqꜫ hic malign⁹ ſpūs
has abominandas cogitationes contra voluntateꝫ
meā mēti īmiſerit.totiēs ex voto oīꝫ deſideriorum
meoꝝ ineffabilis laus et gratiaꝝ actio inenarrabi-
lis tibi ſit in perpetuas eternitates et quotieſcūqꜫ
iſta nephanda ſuſurria īmiſſa ſuſtineo totiēs lau-
dis ſacrificia gratiſſima tibi offerā cū affectu. Sic
igiẗ vt vides diligētibus deū oīa cooperāt ī bonuꝫ
cū etiā talis ſuggeſtio poſſit cedere ī vtilitatē Por
o de vltimo quod q̄ſiſti ſic faciendū eſt Qn̄cūqꜫ vi/

deris vel ꝑcepis quōcūqꜫ reꝝ alq̄ꝝ ꝑeminētiā ſigla
rem;puta nemus frondoſum;pratū floꝛib⁹ gratio-
ſum cāpum honuſtū ſeminibus;arborem repletam
fructibus et in oībus ceteris ſimilibus ſurſum cor-
de eleuato et oculis ac manibus in celum eleuatis
dic ex intimis cordis tui affectibus. O gratioſa et
pulcherrima ſapientia ſecundum ſponſiſſimas ꝛ ex
cellentes huius rei prerogatiuas et gratias milia
milium celeſtium agminum tibi miniſtrātium te ex
me ſalutent et decies milies centena milia tibi aſſi/
ſtentium te glorificent;ꝛ vl̄is melodia omnium cre
aturarum te ex me collaudet nūc ꝛ ieꝛnū Diſcipu.
De⁹ eīne ſi tā iocūda ē laus vie q̄lis erit laus pr̄ie.
O ſi tantū delectat eius memoria;quid erit de pre
ſenti. Sed prohdolor per hanc miram tue laudis
et ineffabilem dulcedinem o diuina ſapiētia cor me
meum pariter iocundatur et tamen introrſus qua-
ſi dolore graui ſautiatur. Cum.n.ī hac valle miſerie
me eē cogito et a perfecta laude beatorum me ad-
huc tam longe diſtare proſpitio;inter vocem laudis
erūpunt pariter et lachrime meroris. O quādo ve/
niet dies illa deſiderata qui me liberabit de corpo-
re mortis huius. Quis.n.non cupiat et deſideret
vehementer diſſolui et eſſe cum chriſto et tranſire
de ſtatu miſerie et de loco pugne in libertatem glo/
rie filiorum dei. Tempus eſt domine ſufficit michi
tolle animam meam. Neqꜫ.n.melior ſum ꝙ patres
mei. Ecce ꝙ periculoſus huius mundi ſtatus inci-
pit eſſe;ecce quot mala incipiunt ex omni parte ſuc
creſcere. Ve ꝑturiētib⁹ et nutriētib⁹ in iſtis dieb⁹
Felix q bn̄ parat⁹ mortē expectat ꝓpinquā Sꝫ ego
feliciorē dixeri q iā de loco mortalitatis trāſiit ꝛ ad

ethereum thalamum feliciter peruenit Ego autem
qui neutrum habeo quomodo cõſolari potero. O
deus meus quid debet internuꝫ ĩ tot laboribus ⁊ an
guſtiis prementibus reficere vel letificare animam
meam. Sapiẽtia. Ecce habes vnde interim tibi ali
qualiter conſulere poſſit; videlicet hanc paginã io=
cunde laudis diem quã frequenter replicando con/
ſolari poteris in aduerſis. Namq; leticia ſpiritua=
lis et alacritas laudis diuine eſt quaſi quoddã pre/
ludium omnium gaudiorum vbi ore pleno et corde
iocundo omnes ſancti et electi me laudabunt ⁊ glo
rificabunt ĩeternum. Hec laus diuina mentem ĩ ad
uerſis reficit animum ſurſum trahit; triſtitiã inor=
dinatam depellit. Ipſa inimicos ſpirituales fugat
deum placat angelos letificat; animas a purgato=
rio liberat; et toti celeſti curie gaudia noua propi=
nat. Diſcipulus. Conſurge; conſurge nunc anima
mea et loquere canticum; canticum vtiq; laudis in
voce exultationis. Cimbala cõcrepẽt; corda cõiubi/
lent; tellus oĩs reſultet in laudẽ ſaluatoris. O amã
tiſſima ſapientia bonitas eterna te precor vt omni
mane diluculo cum ad te ſurrexero ⁊ oculos aperu
ero; ſimul quoq; cor meum in laude tua aperiatur;
et quodam lucifero ſplendore ac flammeo ardore
laudis tue facula immenſa ex eo ſimul exurgat in
ſe continens tui amoris intenſiſſimum gradum cor
di humano vel inquantum deſurſum conceſſum; ſi=
militudinem quoq; ardoris in ſe gerẽs ſpiritus illi⁹
q̃ ĩter ſup̃mi ordĩs celeſtia agmina ĩ te ⁊ de te arden
tia marie tuo calet ĩ amore ad exẽplar nichilomin⁹
illius ſupſubſtantialis et ſupereſſentialis ac ineffa

bilis charitatis in qua tu o pater celeſtis feruẽtiſſi/
me diligis tuũ vnigenitũ in ſpiritu ſancto. Et peto
vt hec laus tã ſuauiter ac blande reſonet in corde
tuo paterno ſicut ſonare cõſueuit ſuo modo omniũ
cytharedorũ ac muſicalium inſtrumentoruꝫ ſuauis
modulatio in corde iocũdo ſtatu iuuentutis florido
Et in hac laudis facula ſimul aſcendat tue laudis
tam odorifera fumi virgula; tam gratioſa; ac ſi eſſet
cõpoſita ex omnibus aromatibus myrrhe et thu=
ris ⁊ vniuerſi pulueris pigmẽtarii; tam ſpecioſo ſi=
cut cũ vernali tempore flores herbarum pullulant ĩ
cãpis pulchris coloribus et arbores ſtant frondib⁹
ornatis gratis odoribus. Sicq; laudis huius facu
la tã amoroſa ac delitioſa; vt in eam oculi tui ferãt
delectabilr totaq; celeſtis aula reſultet. Et hoc iu
giter ſine intermiſſione feruidiſſimo eſtu et rapidiſ
ſimo calore tui amoris ſurſum exurgat; ex corde p
deuotã m editationem; ex labiis per feruidam locu
tionem ex; omnibus operibus per ſanctam ac cele=
ſtẽ conuerſationem. Et hec laudis facula ſua virtu/
te oẽs inimicos repellat; gratiam augeat; fineꝫ bea/
tũ obtineat et gloriã eterne beatitudinis acquirat;
vt finis huius laudis tẽporalis ſit initium eterne
laudis patrie celeſtis. Amen.

¶ Informatio qualiter predicta ſint trahenda ad
ſermones et collationes. c. vi.

Theſaurus deſiderabilis ĩ ore ſapiẽtis erit
hec tua p̃clariſſima doctrina o amãtiſſima
ſapientia ſi fuerit taliter ordinata vt nõ ſolum faci
lis ſit ad intelligendum vel delectabilis ad audien

dū: ſed et generalis pro cuiuſlibet ſtatu ſe ad dilatā-
dū. Nam et hoc ipſum perfecta eius requirit inte-
gritas. Adverū quippe amorem tueq̨ laudis condi-
gnā frequentationem zelus pertinet animarū. Si-
quidē fidelis ſeruus et prudēs apoſtolici ordinis
imitator exiſtēs non ſolum ſibi ſed et ſaluti animarꝫ
et proximorum vtilitati intendere fraterne charita-
tis obligatione tenetur. Et ideo poſt premiſſa hui⁹
ſapiētie ſalutaris documenta: peto informari quali-
ter ad proximorum vtilitatem hanc eandem doctri-
nā faciliter cōuertere et copioſe valeam dilatare: in-
ſup et formulam artemq̨ tribue diſcipulo ſimplici
cōpendioſam et vtilem hoc idem faciendi in quacū-
q̨ alia ſimili materia indiſtincta et īformi: vt ſic de
obſtruſis fauorum cellulis mel producere et panē
paruulis frangere ac in turbas diſtribuere valeam
fecunditate gratioſa. Sapientia. Pulchre et com-
pendioſe huius q a me petis eruditionem habere
poteris: ſi dictum illud perutile quod quondam in
ſcientiis humanit⁹ inuentis legiſti non velis proii-
cere ſed effectui curaueris ſtudioſe mandare. Que-
ris quid ſit hoc? Certe illud cuiuſdā famoſi qui ſic
dixit Sapientis eſt ordinare. Quid huic meli⁹? q̄d
vtilius: quid nobilius? Nam et ea que a deo ſunt or-
dinata ſunt. Qui enim ordinem retinet: durabile
erit. Et ergo ſi mulier in hoc ſicut et ī premiſſis om-
nibus exemplo magis q̄ verbo te inſtruam de que-
ſito modus et ordo hic tibi monſtratus tibi erit v-
tiliter obſeruandus. Nota ergo circa premiſſa q q̄-
cumq̨ ſapienter atq̨ feruenter non ſolum ſeipſum
ſed et proximum ex hac ſapientie doctrina edifica-

re deſiderat: ſtudioſe perquirendo īueniet ibi quod
proficiat vtiq̨. Quedā namq̨ materie taliter ſunt
poſite vt de ſe quodāmō ſint applicabiles ad euiſ-
modi. Si quis tamen aliqualē diligentiam. volue-
rit adhibere. ſicut ſunt omnes ille que de chriſti ſūt
paſſione ſunt: vbi ſolus aduertendus eſt numerus
eorū que et qualia chriſtus fuit paſſus: et quomo-
do in his homo ſe eiſdem ſpiritualiter debet cōfor-
mare. Verbigratia. Materia illa ſuperius poſita v-
bi diuina ſapientia inchoauit diſcipulo pro ipſius
feruore excitando ſuā paſſionem explicare taliter
eſt ad populum ordinanda. Si quidem xp̄s dei fili⁹
īminente ſibi paſſione horrenda. cum pre anguſtiis
superuēture in proximo mortis guttas ſangnineas
ſudādo funderet in terra. nichilominus tamen libe-
re ſuā voluntatem patris voluntati commiſit: ⁊ qd̄
ceperat deuote perfecit: ſic quilibet deuotus in om-
ni aduerſitatis preſſura et tribulatiōis anguſtia li-
cet forte naturā habeat reluctantem ſe paterne vo-
luntati committat. et deuote hoc ſuſpiciat quod oc-
currit. Et ſicut chriſtus fuit captiuatus et vincula-
tus ne quo ipſe vellet poſſet abire; ſimiliter homo
ſeipſum debet captiuare ne ſequatur concupiſcen-
tias carnales ac ſenſualitatis appetitum ad noci-
ua eum trahentem. Item eadem nocte omnes il-
luſiones ſibi factas ac verecundias illatas ab ini-
quis et perditis iudeis patienter ſuſtinuit. ſimili-
ter homo omnia verba contumelioſa et turbatiua
atq̨ opprobria et cuncta alia mala irrogata a ma-
lis et importunis hominibus patienter ferat et a-
more ſui creatoris et redemptoris ſimilia vel po-

tius multo maiora ꝑpter ip̄ꝫ patiēdis. Deinde ī mor
tis diſcrimine a caypham adductus veritatem non
deſeruit: ſed ante maledicentē et condamnantem ſe
dei filiū cum omni modeſtia confeſſeus eſt: ſic ver⁹
ipſius ſeruus ꝑpter nullum temporale periculum
debet veritatē deſerere ſed vſqꝫ ad mortem perdura
re: Dulciſſima ei⁹ mr̄ filio ſic anguſtiato viſo valde
doluit et ei ex intimis viſceribus compaſſa fuit ac
amariſſime fleuit: ſic fidelis amicus ſuo dilecto a-
mico mala patienti cōdoleat et compatiatur. Dein
de cū ante preſidem ſtatueretur et iniquis accuſa-
tionib⁹ falſe vrgeretur omnē manſuetudinem ⁊ pa
tientiā oſtēdit: ſic verus chriſti imitator nō murmu
ret nec reclamet: nec cōtradicat cum indebite ab e-
mulis leditur aut īpugnatur. Diuina ſapientia ve-
ſte alba induitur et tanꝙ fatuus expuitur et irri-
detur: ſic oēs irriſiones que ſolent a vanis hui⁹ mū
di hominib⁹ deum pre oculis non habentib⁹ homi
ni ſpirituali irrogari ſufferat patienter. Spinea co/
rona rex glorie coronat ſceptro ac purpura ſubſana
tore deluditur: ſic etiam cū ſeruus chriſti ī hoc mū
do vilipēditur velut omni honore indignus abiici-
tur atqꝫ a preſumptuoſis deſpicitur: et illuſionib⁹
moleſtatur: cogitet ꝙ ſeruus non eſt maior domino
ſuo: nec pro malo habeat ſi ſummo regi ſimilia pa-
tiatur. Poſt hec nudatus verberat et flagellis no-
doſis caro illa ſanctiſſima et membra delicatiſſima
acerrime dilacerantur. Et corpus eius formo-
ſum plagis liuet et ſanguine vndiqꝫ rubet: ſic mi-
les ſtrenuus debet corpus ſuum per aſperitates et
duricias caſtigare ne inobedienter incipiat recalci

trare. Tandem ſententia mortis ſuper actorem vite
data crucē ſibi baiulans confeſtim ad locum ſuppli-
cii foras adducitur tanqꝫ malefactor qui hui⁹ mun
di vita indignus extimatur: ſic verus ieſu chriſti i-
mitator ſeip̄ꝫ abneget tollēs crucē ſuā ⁊ extra caſtra
exeat improperia ipſius portando tanꝙ purgamē
tum huius mundi factus ſemperqꝫ mortificationē
ieſu in corpore ſuo circūferat: vt et vita ieſu in corpo
re ſuo tandē manifeſta fiat. Itaqꝫ ſimili modo his
decē articulis faciendum eſt in omnibus conſequē
tibus materiis que ſunt de chriſti paſſione. Eodem
quoqꝫ modo fiat in materia pretarata de vtilitate
videlicet temporalium tribulationum: de quib⁹ ſi-
militer poterit combinare et applicare prout volue
rit. Sic ergo vniuerſaliter faciat in omnibus talib⁹
que ſunt his ſimilia motiua multa que ordinate cō
ponendo et commemorando auditoribus proponat
et diffuſius ꝑtractādo ad libitum faciat collationē
motiuam. Quedam autem diligentiori indigent ꝑ
ſcrutatione. Verbigratia. In prima materia ſupe-
rius poſita de tractatu diuine deſpōſationis dili-
gens lector inueniet inter alias deſponſationis di-
uine ſapientie has vtilitates Et hoc namqꝫ habunt
conſcientie puritatē: mentis ſerenitatem: fame cla
ritatem: nominis immortalitatem: ſpiritualis dele
ctationis ac gaudiorum diuinorum affluentiſſimā
vbertatem: ſomnum quietum: quia ſecurum prote-
ctorem: gloriam et honorem ac peremnem felicita
tem. Qui eam ſibi in amicam aſſumit decore vite
decorabitur: ſtolla glorie veſtietur et corona gratu
lationis coronabitur pro modico labore magna re-

quiſe perfruetur: et vera atqꝫ perfecta beatitudinẽ
que in contemplatione ſummi veriqꝫ boni conſiſtit
beatificabitur. Item erit honorabilis et gratioſus
pacificus et fortunatus ſapiens atqꝫ expertus ſpi-
ritualis ac diuinus: amabilis et omnium bonorum
poſſeſſor ſecurus. Item circa materiam de feruida
penitentia: nota ibidem ꝙ hec mala inter alia pec-
catum conſequitur vꝫ ſeua penitentia gemitus et
fletus: meror ⁊ triſtitia et cordis clamor atqꝫ miſe-
ria: deus perditur anima a ſummo bono ſeparatur
gratiis nudatur ab bonis celeſtibus ſpoliatur: con-
fuſione induitur ac ignominia repletur. decipitur
derelinquitur et quodammodo bonis omnibus pri-
uatur. remorſu proprie conſcientie priuatur. Viuẽs
moritur ac ſanus exiſtans languidus efficitur: no-
men ſponſe amittit deum offendit ſeipſum perdit
ſaluatorẽ inhonorat: inimicos letificat: ſanctos an-
gelos contriſtat: replebitur verecundia pauore ⁊ an-
guſtia. Peccatum aſtute hominem circumuenit au-
fert ſenſum. cor tanſfigit et ſuaui toſſico hominem
perdit. Peccator gladiis inimicorum inermis obi-
ſcitur in ſe marceſſit et ſibiipſi grauis efficitur: alio-
rum bona videns amplius de ſuis confunditur et
conturbatur. Peccatum plombo et leoni: tonitruo
et abſinthio comparatur priuat quietem interiorẽ
et horrore quoqꝫ dormientes conturbare conſueuit
Unde animus amaricatur et deniqꝫ omnis creatu-
ra tormentum eius efficitur. Interdum ſuadet ho-
mini diem natiuitatis ſue maledicere et in foueam
corruere deſperationis infelicis. Circa materiam

de malis religioſis in quibus extinctus eſt feruor
deuotionis. Nota ꝙ religioſus tipidus vel vanus ẽ
lamentabilis: quia miſeratio quodammodo omni-
bus creaturis ſcilicet carens deo et mundo. Com-
paratur ciuitati ruinoſe que ſubitanee corruit. vel
paulatim deficit donec tandem ex toto perit: item
monſtro marino propter deformitatem interiorem
et exteriorem. Nam verus atqꝫ perfectus religioſus
debet habere has conditiones. Omnia ſcilicet mũ-
dana ſpernere: in ſolo conditoris amore flagrare: ſã-
ctaſqꝫ meditationes et bonas operationes ſemper
habere: ſeipſum et proximum edificare: neminẽ au-
tem circumuenire aut ledere ſed in ſimplicitate: et
ſynceritate vitam beatam ducere. Item carnem ſuã
cum vitiis et concupiſcentiis crucifigere: exercitia
quoqꝫ magna et conſuetudines deuotione plenas
habere: ac fortiſſime et ſtrenuiſſime contra nequi-
tias inimici bellare et ſemetipſum pro defenſione
veritatis et iuſticie in mortem vſqꝫ tradere. Con-
ditiones vero maligni et peruerſi religioſi ſunt he
videlicet: proteruia contra omnes ſuos ſuperiores
Item queruloſitas: Eſt autem queruloſus ille qui
nichil vult ſuſtinere ſed ſic vult omnino volunta-
ti vincere. cupiditas rerum temporalium et ſecula-
rium inordinata. et laxatio freni ſenſualitatis ni-
mis libera ad circumſtantias peccati carnalis.
Item defectus diuine charitatis inuidia frater-
ne proſperitatis. honoris ambitus inordinatus. et
negligentia ſanctarum conſuetudinum In ſeruitio
dei ſunt pigri. pro queſtu rerum temporalium ſunt

ſoliciti omni tēpoꝛe circa curam coꝛpoꝛis nimis in-
tenti:et iterū ꝙ pꝛoni ſunt ad imitandum mala ex-
empla magis q̄ꝫ bona et ſuam negligentiam defen
dere per alioꝛū tepiditatem·Diſcurſus faciunt inu
tiles·et per colloquia pꝛaua coꝛrūpunt bonos mo-
res·Uerba quidē habent interdum ad hoꝛam ſpiri
tualia:ſꝫ facta quandoqꝫ ſubintrant carnalia:timē
tes oculos hominū magis q̄ꝫ dei·Coꝛ habent mun-
danis deſideriis repletum:et ſi qua habent parua
bona multis malis ſunt permixta·Hoc igitur mo-
do conſequenter in omnibus aliis materiis huiꝰ li-
bꝛi vſqꝫ in finem poterit quilibet ſtudioſus cum di-
ligentia floſculos extrahere vnde poſſit ad ſalutis
viā pꝛoximum trahere et ad deuotionem excitare.
Quod ſibimet faciendum ideo relinquimus vt ei
ex hoc ſtudio fructus ſalutis ⁊ merces creſcat eter
ne retributionis·Amen.

¶Qualiter multi fideles poſſunt diuinam ſapien
tiam deſponſare et quomodo per quotidiana que-
dam leuia exercitia debent ſe continue in eiuſdem
amoꝛe renouare·Capitulum ·vii·

Uenite filii audite me:venite ⁊ audite ⁊ nar
rabo vobis oēs qui timetis deum q̄ta fecit
dñs anime mee:Fecit eniꝫ michi magna qꝛ
potēs eſt et ſanctum nomen eius·Plane ſpectabi-
lia et magnalia ſunt hec tā q̄ꝫ inſignia:vt ex his nō
īmerito admiretur omnis homo magnificās deum
ac dicēs qm̄ bonus:quoniam in ſeculum miſericoꝛ-
dia eiꝰ·Quamobꝛem ſi ego quideꝫ inter hec ſobꝛia
quadam ebꝛietate videar mente excedere:deo con-
cedendum eſt·Charitas enim chꝛiſti vꝛget nos·

Iamqꝫ os noſtrum patet:ſed et coꝛ noſtrum dilata
tum eſt·Auditum ergo hūc iocūditate et exultatio
ne plenium multoꝛum pꝛo ſalute indultum ma-
gno coꝛdis deſiderio vobis eructare cupio feſtinan
ter·etenim ſacramentum regis abſcōdere bonū eſt
opera aūt dei reuelare et confiteri honoꝛificum eſt
Audite ergo nunc me populi omnes de regalibꝰ nu
ptiis venio:ex vino celi potatꝰ madeo nuptiali tha
lamo potitus gaudeo inſuper bonum nuncium poꝛ
to cunctiſqꝫ noua gaudia fero·Et ideo meipſm pꝛe
iubilo non capio:ſd totus iocunditate infuſus exul
to in dño·Queris vnde tā rara tanq̄ inſolita gau-
dioꝛum materia ſit in terra noſtra ſuboꝛta·Nimirū
ex hoc ꝙ in his paſcalibus gaudiis vꝫ regalibus et
ſpiritualibus nuptiis ipſe rex ſūmus ac imperatoꝛ
diuinus ſuam michi vnicaꝫ ac dilectam eternam·ſ·
ſapientiam in ſponſam copulauit ſponſalia contra-
xit et me quodāmodo ſuū generū fecit·O quis ego
qui ſim gener regis:Quis ad tantam dignitatem
audeat aſpirare·Quam magnum eſt hoc quod
tam paup̱ et mendicus tam vilis et īdignus nullis
meritis pꝛecedentibus ad tantā dignitateꝫ meruit
ſublimari·Quis extimare queat hec dona chariſſi
ma omniqꝫ gratiarum actione digniſſima·Sed ne
qꝫ his contentus rex magnificus adauxit munera:
cumulauit beneficia amplicauit dona et gratiā co
pioſe dilatauit·Nam humilis huius ſapientie diſci
pulus in ea viſionis gratia quodāmodo et myſtico
nomine frater·Amandus nuncupatus dū in coꝛdis
cubiculo nuptiali thalamo cum diuiniſſima ſponſa
ſua ſecreta ſilētia petiſſet ⁊ īter ipiꝰ amoꝛis bꝛachia

dulciter ſopoꝛatus obdoꝛmiſſet coꝛdis tamen feruī
do affectu ad modum perfecte vigilaret atqꝫ de ali
oꝝ̄ ꝑiter ſalute ſecum tractaret; ꝓdicta ſponſa hu-
iuſmodi verba nimium dulcia intellectualiter ac ſu
pernaturaliter omniū qꝫ moꝛtalium vocum condi-
tionibus diſſimiliter depꝛomebat dicēs. Ex te nāqꝫ
egredietur in quo omnes gentes benedicentur. Ex
quibus verbis celitus pꝛolatis nimium delectatus
pariter et admiratus gratitudine pꝛecipua ad eam
conuerſus dicebat O lumen oculoꝝ̄ meoꝝ̄: o deſi
derium anime mee ⁊ gaudium mentis mee qđ non
voce exprimi poteſt: amica dulciſſima nimiū foꝛmo
ſa et pꝛe cūctis incōparabiliter generoſa omnibus
gratiis decētiſſime ꝓnata ecce tu noſti hanc eſſe
conditionē ac pꝛopꝛietatem amoꝛis intenſi: hoc qđ
quis intenſe amat aliis etiam placere cupiat ⁊ a ce
teris omnibus adamari ac laudari ſine tamen ſui
pꝛeiudicio concupiſcat. O amoꝛoſa iam pꝛeſēs mei
conditio coꝛdis tot miſcens interim ignita ſuſpiria
verbis. Sed ecce tu vnica et ſola es illa cunctis op-
tabilibus bonis ſupereffluēter cumulata taliſqꝫ te
ipſa tradente eſt tua ſingularis pꝛerogatiua vt quā
to quis amator te pluribus ſine inuidia cōicauerit
tanto perfectius in ſemetipſo poſſidebit. Quapꝛo-
pter o benigna de ſalute cunctoꝛum ſolicita da mo
dum aliquem excogita viam congruentem ꝑ quam
hic cuius amatoꝛ ac ſpiritualis deſponſatio multi-
plicetur vel etiam ſicut iam in nonnullis deſidioſis
antiquata eſt aliqualiter renouetur. Nam et na-
tura a te optime inſtituta quibuſdam pꝛouidit de
neceſſariis remediis: per que eoꝛum continua deſe

ctio quam vniuerſa tempoꝛis legibus ſubiecta ſub
iecta incurrere certum eſt cōtinue reſtauratur. Sic
re uera et gratie dona ne perdantur vel diminuan-
tur frequēti egent renouatione. O mi deus ſi mul-
ti ſcirent per experientiam deſponſationem tuā eē
adeo iocundam: O ſi noſcent tam modicum ipſius
eſſe laboꝛem et remunerationis tam immenſaꝫ mer
cedem. Totus eſtuo cum cogito ꝙ tanta bona de ꝓ
pe poſita a nullis negligūt: et ꝙ meſſis tā mlt̄a ope
rari vero tam pauci inueniuntur O quantū huius
rei pꝛe deſiderio flagrabat doctoꝛ ille egregiꝰ pau
lus qui fraterna charitate permotus cupiebat ana
thema eſſe pꝛo fratribus ſuis: vt ſpiritualia hic cō-
ciliaret connubia. Quid deniqꝫ ait. Deſpondi inqt
vos vni viro virginem caſtam exhibere chꝛiſto.
Sed et diuinus ille dominicus pater noſter deſpon
ſationis huius quaſi celeſtis quidam peranimphꝰ
cupiebat ſeipſum vendere: vt totus poſſet impendi
et ſuperimpendi pꝛo animarum ſalute huiuſqꝫ diui
ni amoꝛis reſtauratione. Sic et ſocius ipſius ī diui
duus euāgelicus ille franciſcus oīa arbitratus eſt
vt ſtercoꝛa vt ad amoꝛē hūt gratioſum et pꝛecioſuꝫ
oēs attraheret multoſqꝫ amatoꝛes chꝛiſto luciface
ret Similr̄ multi alii deo dilecti ab initio mundi fe
cerunt qui ſe huiꝰ rei cauſa toꝛmentis et periculis
īnūeris expoſuerūt tāto felicioꝛes hꝰ deſpōſatiōis
ꝑticipes ſe fieri arbitrātes ꝙ̄to pl'es potuiſſent ſibi
attraxiſſe ꝯſoꝛtes ⁊ cōſodales. Nūc ergo dn̄e mi pa
tnis ī herēdo deuote veſtigiis ego quoqꝫ huꝰ amoꝛis
iaculo vlnātꝰ ⁊ zelo fratne caritatis medulitus tra
ctꝰ genua coꝛdis mei ad te flecto ⁊ ex totis pꝛecoꝛdi

is cum ſingultu et lachꝛymis te flagito vt hanc tuã deſponſationem ſpiritualem in diebus noſtris non ſic perire permittas:ſed gratiam renouationis ipſius aliqualem coꝛdibus diuerſoꝛum infundas. Fac nobiſcũ non ſecundũ noſtroꝝ meritoꝝ paruitatẽ:ſed ſm ꝙ decet tuam amabilem atq; piiſſimam bonitatem. In tua nanq; clementia depẽdet tota ſalus noſtra. Ex eo quippe miſeris es tam ineffabiliter amabilis:ꝙ ipſis indignis es tam pius atq; placibilis. Sed ne diutius te pꝛotraham et ego miſer peccatoꝛ pꝛopꝛiis delictis pꝛegrauatus ſed de tua immẽſa pietate cõfiſus coꝛam te pꝛoſtratus iaceo:de terra non ſurrecturus donec ex labiis tuis verbũ egrediatur gratioſum:donec ſurgas et pꝛopicius fias: conſenſum pꝛebeas:ac te nunc quoq; ſicut olim deſponſari permittas. Sapientia. Ego quidem paratus eſſem omni tempoꝛe hoc quod petiſti adimplere et in hec ſpiritualia connubia ſentire:ſi tãtum eſſent qui huic diſpõſationi vellẽt legitime operam dare. Sed mirum in modum multi ſunt qui hanc deſiderant arram habere:veruntamen pꝛo ei⁹ adeptione nolunt laboꝛare. Uerum quidem ſi ſine laboꝛe hic mea feliciſſima deſponſatio obtineri poſſet innumeri me ſibi in amicam eligerent. Quis ei niſi inſanus auri immenſum põdus ſibi gratis oblatum non tollat et vadat. Nunc vero ſic eſt ꝙ ſapientia trahitur de occultis:et qui voluerit ipſam poſſidere neceſſe habebit eam cum laboꝛe ⁊ ſolicitudine quaſi pecuniam querere et effodere quaſi theſauros. Non enim inuenitur in terra ſuauiter viuentiũ Si quidem conſilio diuino decertum eſt ꝙ nullus

hanc digniſſimam ſponſam accipit niſi pꝛius ſtrenuiſſime in acie pꝛopter ipſam militauerit et aduerſa ſuſtinuerit multa. Et quicunq; in his tribulationibus viriliter vſq; in finem perſeuerauerit in hoc mundo eius in obſequio:hic tandem feliciter eidẽ copulabitur ſine fine in regno ſuo gloꝛioſo. Nec mirum:quia laboꝛ pꝛeire ſolet mercedem. Quis namq; et in hoc bꝛeui tempoꝛe optando et non operando obtinet quod vult. Et ideo digni non ſunt ipſius perfecta deſponſatione:qui aduerſa dedignantur eius ob amoꝛem ſuſtinere. Diſcipulus. Etiã domine:nã et catelli edunt de micis que cadunt de menſa dominoꝛum ſuoꝛum. Et ideo ſaltem hoc fiat vt ex participatione illius perfecte deſponſationis diuine quibuſdam ſingulariter collate:tuis quoq; infirmis ac fragilibus pꝛout inuenerit manus tua pꝛouidere digneris. Condeſcende queſo infirmitatibus noſtris et malitie tempoꝛis huius inſtantis: et da modum aliquem hanc gratiam ſecundum diuerſos gradus participãdis. Nam et diuerſos gradus habes in entibus. Aut nunquid vnam tantũ benedictionem habes pater. Da igitur modum aliquem facilem et tam generalem vt oẽs te per ipm̃ collere cupientes ſiue tibi charitate perfecta iungantur vel fragilitate humana ĩpediti ab hac retrahant̃ ſeu etiã poſtmodũ in igne purgatoꝛii cõdigne purgentur:mereantur benedictionis ipſius eẽ conſoꝛtes. Nec vltima vt ſoles documenta de hac re ꝑponas:ſed ad ſingularia ac particularia ⁊ quedam leuia et communia deſcendas:tanq̃ ſi nutrix ꝑuulis ſuis lac pꝛebeat non ſolidũ cibũ. Hec nãq; in

potentibus quibuſqꝫ ac ſimplicibus ſauius ſapiũt
et facilius ad implentur. Sapientia. Quoniã ex
euangelico promiſſo ſtatui eſſe me cũ fidelibus vſqꝫ
ad cõſumationẽ ſeculi nauiculamqꝫ petri licet mul
tipliciter quaſſatam nequaquaꝫ deſerere velle vſqꝫ
quaqꝫ: ideo ſcđm diuerſa tempora ad excellendã vi
neam meaꝫ operarios deſtinaui eiſqꝫ ſalutis eterne
remedia contuli ac ſepius collata renouare non o
miſi: ſed ab initio per nationes in aĩas ſanctas me
trãſfundo amicos dei ac prophetas cõſtituo. Quã-
obrem et in preſenti nunc quoqꝫ quedaꝫ opera ac di
lectionis conſueta ſatis exercitia quibus a multis
diuerſorum graduum ac ſtatutum hominibus de-
ſponſationis huius eterna ſalus diuerſimode par-
ticipari poſſit tibi indicabo: ſimulqꝫ qualiter amor
meus iugiter renouari valeat demõſtrabo adiiciẽs
nichilominus ꝙ hi qui eiuſdem ſapiẽtie doctrine ſu
per firmã petram catholice et apoſtolice veritatis
fũdate extiterĩt deuoti imitatores bñdictionis quo
qꝫ ipſiꝰ q̃ ꝑ ſemẽ fidelis abrae repromiſſa eſt in xp̄o
ieſu erũt in ſempiternum heredes. Igit̃ quicũqꝫ de-
ſiderat eterne ſapientie amabilis fieri diſcipulꝰ cu
iuſcũqꝫ cõditionis ſit vel ſtatus aut ſexus ſeu ordi-
nis aut etiã religionis dꝫ diligenter ſeruare ea q̃ ſe
quũt̃ q̃ ſic ſũt tẽperata vt nichil difficultatis impor
tẽt et q̃libet poſſit ea facere ſine oĩ p̄iudicio ſue pro
feſſionis et ſtatus. Si quidẽ diuina ſapientia nõ in
tẽdit ꝑ iſtã ſtatuere aliquã obligationẽ vel profeſſio
nem aut ſtrictionẽ qualẽcũqꝫ: ſꝫ ſolũ quandam no-
uam dormitantis deuotionis ſpontaneam excitatio
nẽ in qua q̃ ſe exercitare voluerit bene facit et lau-

dabiliter / qui autem hec non facit pro tanto nõ pec
cat nec delinq̃t. Ante oĩa igit̃ q̃libet ſapiẽtie diſcipu
lus dꝫ amorẽ carnalẽ ſi hꝫ relĩqre ꝛ ipaꝫ p̄clarã eter
nãqꝫ ſapiẽtiã diuinã ĩ ſpõſã ſibi aſſumere ꝛ amicã.
Qđ ſi fortaſſis quiſpiã adeo ligatꝰ eſſet per amorẽ
aliquem priuatũ ꝙ ſibiipſi tã ſubito vim ĩferre aſpe
rum iudicaret eſſe ac nimis durum ſaltẽ bonũ habe
at propoſitũ et ab hoc amore nociuo ſe velit abſtra
here cum adiutorium diuinũ occaſione aliqua in-
uenta ſibi ſenſerit efficaciter arridere. Hi autẽ qui
terreno amore ligati non ſunt ſed alias deſides hu
cuſqꝫ ac tepidi et negligentes eius in amore fuerũt
debent hanc ſpiritualem ſponſam quaſi de nouo de
ſponſare et ſe in eius amore recenter renouare pio
quodam deuotionis affectu. Hoc autem ſic dicimꝰ
eſſe faciendum vt eidem cui prius ſeruire ſolebant
tanq̃ domino per timorem: ſibi nunc ſtudeant pari-
ter placere et adherere tanquã dilectiſſime ſponſe
per ſpiritualem et intenſum amorem ſemper cogi-
tantes excellentiam et pietatem huius diuiniſſime
ſponſe ꝛ q̃ beati ſunt illi qui eius amicitia in hac vi
ta meruerũt decorari. Et hec deſponſatio vel deſpõ
ſationis antique innouatio propter feruentiorẽ de-
uotionis excitationem debet fieri non ſolum ab in
tra in anima ſed ꝛ exterius licet occulte per aliqua
ſigna puta per tres proſtrationes ſeipſum in eiſdẽ
tante ſponſe dãno offerendo et exhibendo et arrã
deſponſationis ab ea petẽdo. ſ. aliquam nouam gra
tiam in ſignũ mutue dilectionis et fidelitatis: quã
neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ quecunqꝫ creatura alia im
perpetuum debeat violare. Et quia plerumqꝫ facta

plus mouent q̃ verba factum quoddam valde no=
tabile ac rarum multũqꝫ motiuum ſpectans ad pro
poſitum tibi reuelabo. Erat quidam iuuenis ferui
dus amator qui amore terreno relicto hanc celeſtē
ſponſam diuinam .ſ. ſapientiam ſibi in amicā elegit:
cupienſqꝫ dilectam hanc intimis viſceribus cordis
ſui plenius incorporare ſecretum locum petiit et p̄
amoris ſtupenda vehemētia ſurgens et veſtimenta
ſua a pte ſuperiori corporis extrahens arrepto per
ro accuto ſupra nuda precordia pectoris ſui in ea
parte vbi cordis vitalis pulſus precipue videtur vi
uere predictum ferrum carni ſue infixit tam valide
vt ſingul'ictibus cruor ſāguineus erumpens ſeque
retur ictus ferientis et ſanguinis vnde deſuper pre
cordiis deorſum defluentes decurrerēt minutatim
Sic ꝙ tot accutas puncturas ſeuaſqꝫ fixuras hinc
inde degirit donec tandem hoc modo nomē precla
rum ſue ſponſe quod eſt ieſus magnis et capitalibꝰ
l'ris ſuper latitudinem cordis ſui exarauit Cum aūt
hec amoris vulnera recentia et ſanguineolenta ſibi
dulcia in carne liuida aliquādiu cum m'lto amoris
incendio portaſſet: tandem poſt multos dies ſana=
tus clare et perfecte predictum nomen caro illa in
eodem loco integraliter conſeruauit Poſt modum
igitur cum hic diuinus amator quedam terrenum
amatorem ſue ſponſe vanum nomen in veſte ſecula
ri vt a nōnullis fieri ſolet deferri videbat/ex ītimis
p̄cordiis diuinā ad ſpōſā ſuā cōuerſꝰ eiuſqꝫ amoris
ſup excellētiſſimas p̄rogatiuas cōmemorās ipſius
nomē nō ī tabulis lapideis aut veſtimētoriis pictu
ris rubrica vl'attramēto ꝯſcriptis ſꝫ ī talibꝰ carna=

libꝰ cordis atqꝫ l'ris ſāgnineis roſea vernātibns flo
ratura cōſignatis ſe aſtare indelebiliter in ſuis pre
cordiis gaudebat Fructum vero ſalutiferuꝫ diuini
amoris inde ſibi creſcrere notabiliter ſentiens ex p̄
ſentia tāti nominis memoriam iugiter admonentis
cupiē ſqꝫ quoſlibet deuotos in amore diuino profi/
cere ſuaſit eis proinde huius nominis maiorem cu
rā habere non quidem vt ipſum facerent et ſe peri=
culo incōſulte committerent: neqꝫ illud vllo mō imi
tari deberē quod ſibi ex ſingulari dono datum fuit
virtute diuina ſuperare: ſꝫ ꝙ illud nomen ſalutife=
rū qualitercumqꝫ formatum vel ſcriptum ſecrete q̊
dem et latenter aut in veſte aliqua vel alias ad libi
tum pro diuini amoris excitatione ſemper deferrēt
Sane predictꝰ adoleſcens amandus memoratuꝫ a=
moris opus iō fecit vt quotienſcumqꝫ contingeret
nomē predictum ſibi ſoli ac deo ibidem cognitum a
ſe videri: totiens cōtingeret priſtinam amicitiam re
memorādo quaſi recenter in corde ſuo renouari Si
mile huius q̃tum ad intentionem facti legimus de
ſimone ſummo ſacerdote qui amicitiam quam iu=
das machabeꝰ frater eiꝰ dudum cum romanis ſta=
tuerat quaſi iam inueterataꝫ cum renouare vellet.
clipeū aureum illuc in ſignum miſit et antiquam a
micitiā innouauit. Sic et ipſe dominus in ſignuꝫ fe
deris hominibꝰ arcum in nubibus dedit. Sic et fi=
lii iſrael inito federe cū domino aquam effuderunt
et vel aras edificātes aut lapides ponētes aut res
aliquas coporales ſtatuerūt: vt per exteriora ſigna
īterior fragilis humana iuuaretur memoria. Mul=
ti quoqꝫ ſcti noui teſtamenti in tranſactis ante nos

tēporibus p̄ excitamēto ſue deuotionis picturas ſibi
diuerſas fecerūt;quidam imagines vel cruces iu-
xta ſe hūerūt nōnulli etiā reliquias et certa ſimilia
apud ſe vt legitur huius rei gratia detulerūt. Hoc
ergo vt predictū eſt faciat.ſ.de nomine ieſu qui gra
tiā habuerit. Animus human⁹ facillime a ceptis la-
bitur;niſi frequēter in ceptis renouetur. Itē ſapiē
tie eterne deuoti cultores ac diſcipuli poſſunt quo-
lunt quotidie horas ſubſcriptas.ſ.curſum breue e-
iuſdē ſapientie legere. Hi autē qui legere neſciunt
vel legitime occupati ſunt;ſeu etiā qui eas commu
tare cupiūt;dicant loco earum ſeptem pater noſter
pro ſeptē horis conſuetis pro qualibet hora vnum.
Hec aūt debet eſſe eorum intentio in his horis vt di
uina ſapiētia cuſtodiat eorum corda et opera;ne ab
hoc mūdo ſtultiſſimo et modernis temporibus va-
nitatib⁹ ac malignitatibus pleno irretiantur;ſꝫ cau
te ⁊ ſapienter ābulando a cunctis malis et pericu-
lis preſeruētur. Item in menſa poſt benedictionem
anteq̄ incipiāt comedere dicant vnum pater noſter
pro elemoſina ſpirituali his animabus maxime q̄
ſunt indigētes in purgatorio attendētes q̄ pericu-
loſum ſit gratis elemoſinā comedere. et per conti-
nua ſuffragia fideliter ei non deſeruire. et q̄ꝫ pium
ſit in nullo ſe iuuare valentes iuuare;et cum quan-
ta ei⁹ gratitudine gaudāt ſe in tanta miſeria vel mi
nimā guttam aut micam vnam que cadit de menſa
dominorum ſuorū recipere pro refrigerio qualicun
q̄ꝫ. Et vt hoc quoq̄ꝫ exercitiū pietatis magis gratuꝫ
ac p̄ſuaſibile deuotis mentibus fiat; ſciendū q̄ dū
deuota quedam approbate religionis perſona ſimꝉ

cum ceteris quibuſdā has orationes faciendas de
nouo ſuſcepiſſet;p̄cipue tamen magna deuotiōe er-
ga ipm de profundis p̄ animabus deſolatis dicēdis
flagraret;apparuerūt ei in quadā viſiōe anime mul
te locis purgabilib⁹ deputate que ex vili habitu et
geſtu miſerabili preferabant ſuffragiorum ſe bñfi-
ciis īdigere deflebāt. Inter quas tamen vna ſinglr
ad ipam acceſſit:flebiliter ab ea petiit vt ſe permit
teret eē hunc ſuum mendicum cū quotidie in men-
ſa de profūdis predictū pro elemoſyna erat largitu
rus. Ex qua viſione poſtmodū feruentius erga hāc
agebat elemoſinā ſpiritualem. Itē vnum pater no-
ſter dulciſſimo et ſalutifero nomini eterne ſapiētie
qd̄ eſt ieſus vt dominus et ſaluator noſter oēs hos
eterne ſapientie diſcipulos ſanctamq̄ꝫ matrem ec-
cleſiam ſaluet et cuſtodiat a cunctis aduerſis et ab
omnium tueatur hoſtium inſidiis. Sane ob reuerē
tiā tanti noīs eiuſdem premittendo vel etiam ſubiū
gendo dicant hec verba. Bñdictum ſit nomen domi
ni nr̄i ieſu xp̄i dei ⁊ glioſe v̄gīs marie m̄ris ei⁹ ī et-
nū ⁊ vltra. Amē Et de hoc ex tāt īdulgētie. Ratio hu
i⁹ oratiōis de hoc nomine eſt vt ille dulcis ieſ⁹ qui
p̄h dolor his vltimis temporibus de cordibus mul-
torū q̄tū ad deuotionis feruorē deletur. extinguit-
tā dānabiliter iā p̄iectus eſt eo q̄ tam innumeri ſūt
q̄ q̄ ſua ſūt querunt nō que ieſu xp̄i;vt inq̄ꝫ hoc mel
lifluū nomē aliquomō reuiuiſcat ⁊ cordib⁹ fideliuꝫ
īculcetur;ac renouet:p̄fatū fiat pietatis exercitiū.
Hāc nimirū p̄iectionē ieſu a ſuis quodā dilectis ip
ſamet diuina ſapiētia non nulli⁹ in viſione apparēs
p̄q̄ſta ē voce q̄ruloſa. Itē p̄ſia die ab eccliā instituta

pro hyſtoria ſapientie cantanda videlicet prima dō
minica ſecūdum auguſti. antevigiliam natiuitatis
dn̄i quando inchoatur advеſperas aūt O ſapientia
et dieb⁹ ſequentibus vſqȝ ad noctem illam glorioſaȝ
cū in hunc mundū patris genitura eterna ſapiētia
dignata eſt ītroire: fiat aliqua ſpecialis memoria dē
ea in orationib⁹ priuatis per antiphonā vł collectā
vel orationem dominicā: ſi etiam aliquis tempori=
bus illis cū vacaret miſſam priuatam de eterna ſa=
pientia celebraret gratum hēr3. Item diſcipulis et
amatorib⁹ ſapientie tres adhuc dies in anno debēt
eſſe p̄cipue obſeruabiles: ita vt qualibet iſtarū triū
dierū aliquod obſequium ſpeciale faciant huic ſpō
ſe ſpūali. Prima eſt dies circūciſionis domini. In
hac enī die incipit annus: et ſecundum conſuetudi=
nē quarumdam terrarum inueteratam hac die hi
qui ſunt inuicē in amicitia ſinglr̄ coniuncti conſue=
uerūt ſibi mutuo ſtrenas dare: et bonum annum op
tare. Sic ergo ſimiliter pro excitatione deuotionis
et dormitantis aīe ad amorē diuinū quibus deuot⁹
ſapientie diſcipulus et amator in hac die ad ſuā vni
cā ac dilectiſſimam ſponſam diuinam accedat: ⁊ bo
nū animum proſtrenis ſibiipſi et omnibus ipſi⁹ con
diſcipulis et ſancte matri eccleſie fidelitē depoſcat
aliquā orationē ſpecialem faciendo: vel etiam cui
hoc cōgruit cereum accenſum in honore ipſius qui
eterna lux eſt ad altare vel ante crucifixum offeren
do vel ꝓcurando: in ſignum ꝙ omnem ſalutem ſuā
fidelis diſcipulus in hoc īſtabili tēpore recognoſcit
et vult ſe a ſola ſpōſa diuina habere: ⁊ ꝙ amor ei⁹ ſo
lius ī corde ſuo debeat ardere et lucere: et petat ꝙ

ſi hic amor fortaſſis aliqua occaſione extinctus eſt
tā miſericorditer reaccendatur vt decetero nūꝙ ex
tinguatur. Secūda dies eſt dn̄ica, in quinquageſi=
ma q̄ dies a pleriſqȝ appellatur carnis priuium et
hic ab huius mundi ſtultis amatorib⁹ celebris ha=
betur et cū vanitatibus ſuperuacuis expenditur. tūc
enī amici et ſodales cōuenire conſueuerunt et ſola/
tia mūdana ac peritura ſibiinuicē facere. In ſignuȝ
ergo ꝙ illa diuiniſſima ſponſa ſuo diſcipulo deber
eē hoc totum quod eſt gaudii ac ſolatii et amoris ī
hoc mūdo ⁊ in futuro: ideo pro excitatione deuotio
nis tepidi cordis ſui faciat ſicut prius. Tertia vero
eſt prima dies mēſis madii cum vernalis ſerenitas
oībus grata et deſiderabilis incipit in terre germi/
nātibus pulchre apparere. Nam tunc conſuetum ē
et maxime in partibus ſueuie terre alemanie ꝙ a=
dolēſcentes de nocte ſiluas petunt; et arbores viri=
ditate foliorū venuſtas precidunt ⁊ floribus orna=
tas pre forib⁹ locant vbi ſe putant habere amicos ī
ſignū amicitie et fidelitatis. Sic ergo vt ex iniquo
principio cōfletur ſancta deuotio: ſicut et de die pri
ma mēſis auguſti noſcitur ab eccleſia factum eſſe
hoc qđ ab illis ſupuacue fit homini mortali ab iſtis
deuote fiat oīm conditori: et tanto ſolititius quan=
to hec diuiniſſima amica omnes mortales in gratia
precellere dubiū non eſt. Unde illa die ſue chariſſi=
me ſponſe diuine ad excitationeȝ ſue deuotionis lu/
men corporale offerant vel aliquā orationem deuo
tā dicāt ſeipſos eidem affectuoſius recommendan=
do. Diſcipulus quoqȝ ſapientie ſummo cordis affe/
ctu ab ipſis honoranda eſt illa mater ſummi regis

eterne ſapientie que eoſdē tāq̄ ꝓprio filio ſpūales
ꝗ ſpūales ſibi vult aſſumere filios ⁊ eorum curaꝫ ge
rere materno cum affectu. Unde quilibet deuotus
ſapientie diſcipulus debet eam quotidie honorare
cum ſalutatione angelica nouem vicibus dicta: vnū
aue maria dicat cum genuflexione ſummo mane cū
primo ſurgit de lecto omnia bona opera ſua de illa
facienda regine celi ad manus deuote porrigendo
vt cum iam reuerenda et dilecta mater ea preſenta
uerit filio ſuo regi ſummo grata ⁊ accepta fiant ob
reuerētiam tante meditationis que fortaſſis modi
ca ac vilia minuſqꝫ grata fierent imediate preſenta
ta per manus peccatoris. Similiter in ſero faciat
poſt eius orationes cum iam immediate ad lectum
eſt eundum. Et vt eo ſecuriꝰ dormiat ab ea petat vt
quicquid illa die minus factum eſt per ipſam ſup-
pleatur: quod malefactum per ipſam pie relaxetur
et quod benefactum eſt per eam conſeruetur: ⁊ gra
tificetur. Item ſeptem aue maria dicat cordi geni-
tricis dei dulciſſimo omniumqꝫ peccatorum refu-
gio piiſſimo: vt ipſa illud ſuauiſſimum eterne ſapiē
tie triclinium cunctarum miſerationum domini de/
poſitorium ſuperfluentiſſimum miſericorditer ape
riatur: et incline ad omnes huius ſapiētie filii ſui
diſcipulos in vltimo exitu ſpiritus ſui: vt eos tunc
pie defendere et ad celi palatia concomitare digne
tur. Poſtremo vero omni anno proxima feria im-
mediante ſequente diem animarum pro eiſdem ha
rum orationum comparticipibus defunctis et pro
ipſorum charis amicis miſſam dicant qui ſunt ſa-
cerdotes vel offerant: aut centum pater noſter di-

cant qui ſacerdotes non ſunt ſubiungentes deuote
premiſſis orationibus hanc ſupplicationem: vt deꝰ
et dn̄s noſter per ſuā eternam ſapientiam miſericor
diter eccleſie ſue dudum tribulate ſubueniat: et eaꝫ
ad pacem ponat et tranquillitatem. Cōpendioſiꝰ au
tē predicta recapitulantes ſciendū ꝙ amatores ſeu
cultores eterne ſapientie ſecūdū premiſſa debēt car
nalē ſeu terrenum amorem qui occaſio eſt multorū
malorum deſerere: et eternam ſapientiam in ſpon-
ſā ſpiritualem aſſumere. vel deſponſationem hanc
dudum contractam nouo deuotionis affectu reno-
uare: et ad maiorem deuotionis incitationem tres
proſtrationes in loco orationis ſecreto facere. cum
ſe primo ad hoc offerunt. Item poſſunt facere ea q̄
ſequuntur: videlicet quotidie dicere ſeptem horis
ſapientie pro qualibet hora vnum. Item in menſa
ante ſumptionem cibi dicant vnum in elemoſynam
ſpiritualem pro his animabus que ſunt magis e-
gentes in purgatorio. Item nomini ieſu dulciſſi-
mo vnum contra omne malum et infortunium mē/
tis et corporis ei promittendo vel ſubiungēdo hec
verba. Benedictum ſit nomen domini noſtri ieſu
chriſti dei et genitricis virginis marie matris eius
in eternum et vltra: et ſic erunt numero nouem pa-
ter noſter. Et qui habent gratiam poſſunt pro inci/
tatione et gratia diuini amoris ieſu ſecum occulte
portare. Hi autem qui ſciunt legere debent dicere:
pro maiori deuotione habenda curſum de ſapien-
tia et intermittere ſeptem pater noſter predicta.
Item beate virgini marie cum primo ſurgunt di-
cant vnum aue maria: vt ipſa ſit bonorum ab ipſis

ea die factoꝝ̃ preſentatrix:et in ſero vnum poſt om
nes orationes:videlicet cum ſunt in ꝓcinctu ſe de=
ponēdi:vt ſit malorum cōmiſſorum ab ipſis recon=
ſiliatrix. Itē cordi ſuo miſericordiſſimo ſeptē vt om
niū horum diſcipulorum in mortis articulo ſit adiu
trix:et hec ſimiliter erunt nouem Aue maria. Item
debēt prima dñica menſis auguſti cum incipit hiſto
ria de ſapiētia:et ante natale domini dum incipiunt
ſolēnes antiphone o ſapientia ⁊c. aliquam oratione
vel memoriā ad libitum de ſapientia facere. Item
circūciſionis et dñicam in quadrageſima et primā
diem madii debēt in ſpeciali obſequio habere ora=
tionē faciendo vel candelā accenſam offerendo vel ꝓ
curando qbus hoc facere cōuenit. Et itē proxima
feria poſt diē aīarū pro omnibus hui⁹ ſapientie di=
ſcipulis defunctis et ꝓ ipſorum charis amicis miſ/
ſam celebrare vel offerre vel centū pater noſter di=
cere ſecundū ꝙ tunc congruit ſtatui vniuſcuiuſqꝫ.
Si vero eſſent aliq adeo debiles vel infirmi:vel oc/
cupationibus licitis dediti vt pro tempore a predi
ctis īpedirentur:vel ſi eſſent tam duri cordis et ſe=
cularis animi ꝙ ꝓpter eoꝝ ignauiam neſcirent ſin
gula prout dictū eſt applicare:dicant nouem pater
noſter cum totidē aue maria:et faciant ſuffragium
p̄dictum:et hoc faciant illa intentione īplicite qua
et ceteri explicite ⁊ ſufficit. Si etiā aliqui eſſent q
p̄dicta aue maria vellent cōmutare in totidem ſal
ue regina:et illud pater noſter qđ in menſa dicit an/
te cibū ꝓ animabus in pſalmum deprofundis:bene
facerent ad honorē ſapientie eterne que eſt benedi=
cta in ſecula. Sapientia. Porro vt ad ꝓpoſitū nūc

paululū redeam⁹ ꝯſiderare libꝫ ꝙ hec mea īqt diui/
na ſapia ꝑutilis doctrīa ſīplicitate q̄dē ſermonis ī/
culta:ſꝫ reuera oī ſpūali fructu opoſe fecūda tibi e=
rit deuotiōe p̄cipua ſuſcipiēda. Nā vt ip̄e cernis et
experiri potes p̄'eā feruor deuotionis accēdit:cult⁹ di=
uin⁹ āpliat:prim⁹ vtilit̄ edificat:ſꝫ ⁊ aīalib⁹ ī locis
purgabilib⁹ degētib⁹ piū īde auxiliū ꝯfert:nulliqꝫ ni
ſi forte liuido detractori vel īpio derogatori habēti/
b⁹ ītellectū obcecatū ⁊ affectū īduratū poterūt hec
iuſto ex aīe ꝓbata diſplicere. Ordīe igit̄ charitatis
debite hoc ſuato exīn prīo deuotionē tibi haurias:
deīn primoꝝ ꝓuideas aīaꝝ ſaluti. Fruct⁹ multiplex
dīne bn̄dictiōis quem diſcipuli ſapientie merentur
accipere ex eius deſponſatione. Capitulum. viii.

Cū aurora finē daret ⁊ tp̄s hoc iocūdū nocturnis
cū gaudiis ⁊ feſtiuis laudib⁹ ī hui⁹ dulcedine ſpōſe
die felici allocutiōe īpēſū finē hēret iāqꝫ diſcipl's q
dīnis īterius vacauerat cōſpectib⁹ ad exterioꝛa opa labo
rioſa vocaret̄ ſōnūqꝫ hui⁹ qetiſſie ꝯtēplatiōis ⁊ inē
ne ſuauitatis īterūpere obīe ſtimulis vrgeret̄:totus
ad dilectā ꝯuerſ⁹ ⁊ ī amoris lachrymas reſolut⁹ ī o/
ſcula ſctā ruēs ei quā diligebat aīa ei⁹ p̄cordialiſſīe
vale dixit crebro quoqꝫ brachiis amoris affectuoſiſ
ſime eā ſibi ſpōſā ſpūalē ꝯſtrīgēs ſuſtinuit q̄ſi horaꝫ
dimidiā ⁊ talia īt̄ q̄ruloſa vale dictōis ꝟba voce ſub
ītulit dicēs. Nūc ergo ſmo me⁹ ad te dirigit̄. O p̄=
cordialis amor cordis mei:cui ſoli me totū ꝯmiſi cu
piēs hoc ī euū ꝑpetuari. Grās tibi dilecte refero ꝓ
his ⁊ aliis īnūeris bn̄ficiis a te ex grā ſola collatis
tibi la⁹ ⁊ glīa ī ſecl'a. Te obſecro ītimo cordis ⁊ igni
to deſiderio ꝑ viſcera miaꝝ tuaꝝ ⁊ ꝟtutē ſāguīs ro

ſei quẽ ab ſide ĩ tua paſſiõe pphãni gñis red ẽ ptiõe effudiſti: vt hos oẽs q̄ te eťnã ſapĩaȝ decreuerit mõ pfato diſpõſare teq̄ȝ voluerit collẽ cũ pmiſſis orõnũ deuotis exercitiis ſeu ẽt hec ead fidelibꝰ ſtuduerit cõicare vt ĩq̄ hos oẽs bñdictiõe ſalutari bñdicas rex meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ. Tu es fructꝰ ille bñdictꝰ olĩ mundo repromiſſus ĩ hoc ſinglr̃ priuilegiatꝰ vt cuicũq̄ȝ tu bñdixeris ſit ille bñdictꝰ. Bñdic ergo pr̃ mi pueris tuis amatoribꝰ vȝ ac diſcipl'is tuis bñdictiõe oĩȝ p̄triarcha ꝝ ⁊ cũctoꝝ electoꝝ tuoꝝ q̄ tibi ab ĩitio placuerũt vt eoꝝ tãdẽ felici nũero cũ gaudio aggregẽt. Inuocet̃ q̄ſo nomẽ tuũ amabile ⁊ gl'ioſũ ſup eos: vt ſit eis ĩ ptectionẽ ſalutis ĩ cũctis huiꝰ mũdi variis vite picul'. Tua eťna ſapĩa eos ĩ agẽdis dirigat. āgelꝰ pacis ĩpos cuſtodiat ⁊ pſpitas aĩe ⁊ corpis eis arrideat ſalutaris Da eis dñe locũ penĩe vt p verã ptritionẽ ⁊ purã pfeſſionẽ atq̄ȝ ſatiſfactionẽ pfectã añ mortẽ ſuã ad te ſuũ creatorẽ puertãt̃ tibiq̄ȝ pfctẽ recõſiliẽt̃ necnõ ⁊ ſacroſcti corpis tui pceptõe p viatico ĩ extremis laborãtes muniãt̃: ita vt nequaq̄ ſubitanea ⁊ ĩprouiſa morte ac ĩdiſpoſita poccupẽt̃. Fac eis dñe ppt nomẽ tuũ graȝ hãc vt ſicut nũc p hec deuota exercitia tibi famulãt̃. ſic ĩ hora extrema ſue aſpiratõis a te bñdicãt̃ ⁊ a tua dulciſſĩa mr̃e: mr̃e ĩq̄ mĩe ad regna gl'ioſa pducãt̃ vbi ĩ celeſti pr̃ia ſãcta illa agmĩa bonoꝝ ſpũuȝ poſt pñtis ĩcollatum miſerie abvbertate domus dei fideliter ĩebriantur te regem glorie dominumq̄ȝ virtutum in decore tuo conſpicientes ieſum chriſtum domium noſtrũ. Qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶Incipit curſus ſeu officium de eterna ſapiẽtia cõpoſitum a beato Henrico ſyſo ordinis predicatoruȝ ℣. Salutem mentis et corporis donet nobis ieſus ſapientia patris.

Domine labia mea ⁊c. Deus in adiutorium. ¶Inuita. Eterne ſapientie fõtem adoremus: Et pro gloria nominis eius iubilemus. ps. Venite Gl'ia. Et p gl'ia. ¶Hymnꝰ Jeſu dulcis memoria: dans vera cordis gaudia: ſed ſup mel et oĩa eius dulcis preſentia. Nil cantur ſuauius: auditur nil iocũdius: nil cogitur dulcius: q̄ ieſus dei filius Jeſus ſpes penitentiũ q̄ pius es petenbibus q̄ bonus te querentibus. ſed quid inuenientibus. Eterna ſapientia tibi patriq̄ȝ gloria cum ſpũ paraclito in ſempiterna ſecula amen. ps.

Iubilate deo omnis terra pſalmũ dicite nomini eius date gloriã laudi eius. Dicite deo q̄ terribilia ſunt opera tua domine: in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. Omnis terra adoret te deus ĩ pſallat tibi: pſalmum dicat nomini tuo. Gloria. añ. Sapientia edificauit ſibi domum ſcidit colũnas ſeptem: ſudidit ſibi gentes ſuperborum et ſublimiũ colla propria virtute calcauit. ℣. Ego autem in domino gaudebo. ℟. Et exultabo in deo ieſu meo. Pater noſter. Benedictio. Jeſus ſapientia patris depellat cuncta aduerſantia nobis.

¶Lectio prima

O Spiētia eterna ſplēdor glorie ⁊ figura ſub
ſtantie patris: qui vniuerſa de nichilo crea-
ſti et vt hominē ad paradiſi gaudia reduce
res in hanc vallem miſerie deſcendiſti cuꝫ viam re-
deundi per tuam dulciſſimam conuerſationem de-
mōſtraſti et pro ſatiſfactione cunctorū tanq̄ agnꝰ
innocens patri immolari voluiſti: aperi per tuam ꝑ/
cioſam mortem cor meum vt te regem regum et do
minum dominantium oculis integre fidei ſemper
aſpiciā. Pone meam in tuis vulneribus phiam: in
tuis ſtigmatibus ſapientiam et vlterius in te ſolo
charitatis libro ⁊ morte tua proficiam et omnibus
mutabilibꝰ deficiam ita vt ego nō ego hic tu ī me ⁊
ego in te indiſſolubili vīculo amoris eternaliter ma
neamꝰ. Tu autem dn̄e. ℟. Emitte domine ſapientā
de ſede magnitudinis tue vt mecū ſit ⁊ mecum la-
boret: vt ſcientia quid acceptum ſit coraꝫ te omni tē
pore. ℣. Da michi domine ſedium tuarum aſſiſtricē
ſapientiam. Et ſciam. Benedictio. Eterna ſapiētia
cuſtodiat corda et corpora noſtra. Lectio ſecunda.

O Jeſu mi dulciſſima ⁊ feliciſſīa ſapiētia ver
bum patris finis et principium omniuꝫ en
entium: pijs oculis queſo me intuere quia puluis
ſum et caro et q̄ non ſum volentis neq̄ currentis ſꝫ
tui miſerentis. Recogita obſecro amariſſimam paſ
ſionē quam pro me īdigno peccatore pertuliſti ⁊ bo
nam voluntatem a te inchoatam pie cuſtodias. O
miſericordia mea ne derelinquas me. O refugium
meum ne diſceſſeris a me. O liberator meus inten/
de in adiutoriū meum: et me huic mundo mortuo ī
ſepulchro tuo tecum ſepelias et ab omnibus inimi

corū inſidiis abſcondas vt me a te nec vita nec mors
nec vlla fortune ſors ſeparet ſed permaneat morte
fortior amor noſter nunc et in euum. Tu autem. ℟.
Da michi dn̄e ſedium tuarum aſſiſtricem ſapientiā
et noli me reprobare a pueris tuis. Qm̄ ſeruus tuꝰ
ſum ego ⁊ filius ancille tue. ℣. Mitte illam a ſede
magnitudinis tue vt mecum ſit et mecum laboret.
Qm̄. Benedictio. Dono ſapientie et intellectus im
pleat nos ſpiritus ſanctus. ℟. Amen. Lectio tertia

O Refugium meū et liberator meus per im/
menſum amorem qui te in patibulo crucis
amariſſimam mortem pro me ſubire coegit: pecca-
ta q̄ ego īmundus peccator cōmiſi miſericorditer ī
dulgeas A cōmitēdis et a cunctis periculis ī vulne
re lateris tui pie me cuſtodias. Greſſus meos ī hu
ius vite fluctibus ad ſanctum finē dirigas ⁊ ad cō-
ſpectū glorie me ꝑuenire cōcedas. Tu aūt. ℟. Sup
ſalutē ⁊ oēꝫ pulchritudinē dilexi ſapiētiā et propo-
ſui ꝓ luce habere illā. venerūt aūt michi oīa bona
pariter cū illa. ℣. Dixi ſapie ſoror mea es: et pruden
tiā vocaui amicā meā. Te. S. Te. Canticum
Tu rex glorie xp̄e. Tu patris ſempiternus es filiꝰ
⁊c. Uſq̄ in finem in laudibus. ℣. Salutem mentis
et corpis. ℟. Donet nobis eiꝰ ſapīa patris. ℣. Deꝰ
ī adiuto. ꝑdictꝰ. ℣. ſ. Salutē. ꝑmittatur ante primā
et ad omnes horas pſalmus.

L Audate dominum omnes gentes laudate
eum omnes populi. Quoniam confirma-
ta ſuper nos miſericordia eius: et veritas domini
manet ineternum. Gloria patri. aū. Sapientia cla
mitat in plateis ſi quis diligit ſapientiam ad me

declinet et eam inueniet; et eam cum inuenerit bea/
tus erit ſi tenuerit eam .Capitulum
Hanc amaui et exquiſiui a iuuentute mea et que/
ſi michi ſpõſam aſſumere ꝛ amatoꝛ factus ſum foꝛ/
me illiꝰ .R. Deo gr̃as: Hymnus
Jeſu rex admirabilis et triumphatoꝛ nobilis dul=
cedo ineffabilis totꝰ deſiderabilis Nec lingua poteſt
dicere nec littera exprimere: expertus põt credere q̃d
ſit ieſũ diligere. Amoꝛ ieſu continuus michi langoꝛ
aſſiduus: michi ieſus mellifluus: fructus vite per=
petuus. Eterna ſapientia .℣. Sapientia requieſcit
in coꝛde eius .℟. Et prudentia in ſermone oꝛis illiꝰ
Ad bene. añ. o ſapiẽtia que ex oꝛe altiſſimi pꝛodiſti
attingens a fine vſq; ad finem foꝛtiter ſuauiterq; diſ=
ponẽs oĩa veni ad docẽdũ nos viã pꝛudẽtie. oꝛatio.
Deus qui per coeternam tibi ſapientiam hominẽ
cum non eſſet condidiſti perditumq; miſericoꝛditer
refoꝛmaſti pꝛeſta queſumus vt eadem coꝛda noſtra
te inſpirante tota mente amemus et ad te toto coꝛ
de curramus. Per eum. Ad pꝛimam hymnus.
Amoꝛ ieſu dulciſſimus et vere ſuauiſſimus plus mi/
lies gratiſſimus q̃ dicere ſufficimus. Jeſu decꝰ an/
gelicum: in aure dulce canticum: in oꝛe mel mirifi=
cum: in coꝛde nectar celicum. Jeſu mi bone ſentiam
amoꝛis tui copiam: da michi per pꝛeſentiam tuam
videre gloꝛiam ꝛc. Eterna ꝛc. Ps.
Auditam fac michi magne miſericoꝛdiam tuam
quia in te ſperaui. Notam fac michi viam in qua
ambulam quia ad te leuaui animam meam. Eripe
me de inimicis meis domine ad te cõfugi doce me
facere voluntatem tuam quia deus meus es tu.

Gloꝛia patri. añ. Ego diligentes me diligo et qui
mane vigilauerunt ad me inuenient me. Capitulū
Sapientia vincit malitiam: attingit a fine vſq; in fi
nem foꝛtiter et diſponit omnia ſuauiter. ℟. Jeſu
xp̃e. ꝛc. ℣. Qui natus es. Gloꝛia. Jeſu. ℣ꝰ. Exurge
domine. ꝛc. oꝛatio.
Coꝛda noſtra queſumus domine eterne ſapientie
ſplendoꝛ illuſtret quo mundi huius tenebꝛis care/
re valeamus et perueniamus ad patriam clarita=
tis eterne. Per eundem.
Ad tertiam hymnus.
Tua ieſu dilectio grata mentis refectio; replẽs ſine
faſtidio dans famen deſiderio: Qui te guſtant eſu=
riunt: qui bibunt adhuc ſitiunt: deſiderare neſciunt
niſi ieſum quem ſitiunt. Deſidero te milies mi ie=
ſu quando venies; quando letum me facies: me de
te quando ſaties. Eterna ſapiẽtia tibi patriq; glo
ria cum ſpiritu paraclyto. ꝛc.
Pſalmus
OPus tuus bonus deducet me in terram re
ctam: pꝛopter nomen tuum domine viuifi=
cabis me in equitate tua. Educes de tribu=
latione animam meam: et in miſericoꝛdia tua diſ=
perdes omnes inimicos meos. Et perdes omnes
qui tribulant animam meam quoniam ego ſeruus
tuus ſum. Gloꝛia patri. añ. Fili concupiſcens ſa=
pientiam conſerua iuſticiam, et pꝛebebit eã tibi do
minus. Capitulum. Hanc amaui. ꝛc. ℟. Ego aũt
in domino gaudebo. ℣. Et exultabo ĩ deo ieſu meo.
In. S. Ego. verſꝰ. Sit nomen domini benedictum.

℟. Et hoc nūc ⁊ vſq; in ſeculū. ⁊c. oratio. Deus qui coeternam. Ad sextā hymnus

IEſu ſūma benignitas: mira cordis iocūditas: incōpreſenſaq; bonitas tua me ſtrigat charitas. Bonum michi diligere ieſu; nil vltra querere: michi prorſus deficere vt illi queam viuere. Jeſu mi dilectiſſime ſpes ſuſpirantis anime te querūt pie lachrime et clamor mentis intime. Eterna ſapia tibi patriq; glia cū ſpū paclito. ⁊c. ps

ANima nr̄a ſuſtinet dn̄; qm̄ idiutor ⁊ ptector nr̄ ē Qr in eo letabit cor meū et ī nomine ſctō eius ſpauimus. Fiat mīa tua dn̄e ſup nos queadmodū ſperauim⁹ in te Gloria pr̄i Añ. Dn̄s poſſedit me: in initio viaꝝ ſuarū añq̄ qcq̄ faceret a principio dicit dominus. Capitulum

CAndor ē ei lucis eterne et ſpeculū ſine macula diuine maieſtatis ⁊ imago bonitatis illius. ℟. Sit nomē dn̄i Bn̄dictum. ℣. Ex hoc nūc et vſq; ī ſeculum. Bn̄. G. Sit. ℣. A ſolis ortu vſq; ad occaſum. ℟. Laudabile nomē dn̄i. Oro

EXaudi nos miſericors deus et mentibus noſtris ſapiētie tue lumen oſtende et te ſuper omnia diligere concede p eū. Ad. ix. hymn⁹

QUocunq; loco fuero ſemper ieſu; deſidero q̄ letus cum inuenero. q̄ felix cum tenuero. Tunc amplexus tunc oſcula que vincunt mellis pocula: tunc felix chriſti copula ſed in his parua morula. Jam quod queſiui video qd cupiui inueni amore chriſti langueo et corde totus ardeo. Eterna ſapientia.

Pſalmus

Officium eterne ſapientie

COr mundum crea in me deus et ſpiritum rectu; inona in viſceribus meis. Ne pʼiici as a me facie tua: et ſpm̄ ſāctū tuum ne auferas a me. Redde m̄ leticiā ſalutais tui et ſpū prīcipali confirma me. Gloria. añ. Necdū erant abyſſi et ego perturiebar: quando preparabat celos aderam cū eo cuncta componens. Capitulum.

SApiētia ſpōſior ſole et ſup oēs. diſpoſitionē ſtellaꝝ luci cōparata. inuenitur prior. ℟. A ſolis ortu vſq; ad occaſū. ℣. Laudabile nomē dn̄i. vſq;. G. A ſolis. ℣. Sapiētia reqeſcit ī corde eius. ℟. Et prudentia in ſermōe oris eius.

Oratio

INfunde queſum⁹ dn̄e cordibus noſtris lumen ſapientie tue vt te veraciter agnoſcamus ⁊ fidelr diligam⁹ p eundem dominū.

Ad veſpas ps

REdēptionē miſit dn̄s populo ſuo mādauit in eternū teſtauentū ſuū Sanctū: ⁊ terribile nomen eius initiū ſapientie timor domini Intellectus bonus oībus facientibus eum: laudatio eius manet in ſeculum ſeculi. Gloria. añ Ois ſapientia in domino deo eſt et cum illo fuit et eſt ante eum Capitulum Hanc amaui et exquiſiui. ⁊c.

Hymnus

J
ESu ſole ſerenior et balſamo ſuauior omni dulcore dulcior: pre cunctis amabilior. Tu mentis delectatio: amoris conſumatio: tu mea gloriatio: ieſu mūdi ſaluatio. Jeſus auctor clementie totus ſpes letitie: dulcoris fons et gratie vere cordis letitie. Eterna ſapiētia. ℣. Ego autem ī domino

gaudebo. ℞. Et exultabo in deo ieſu meo. ¶ Ad ma
gnificat. añ Oriens ſplendor lucis eterne ⁊ ſol iuſti
cie veni et illumina ſedentes in tenebris et vmbra
mortis. ¶ Oratio. Deus qui coeternam. ⁊c.

¶ Ad completorium p̄s.

Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiã in morte;
nequando dicat inimicus meus preualui aduerſus
eum. Qui tribulant me exultabũt ſi motus fuero;
ego autẽ in miſericordia tua ſperaui. Exultabit cor
meum in ſalutari tuo: cantabo qui bona tribuit mi
chi et pſallam nomini domini altiſſimi. Gloria. añ
Ego in altiſſimis habito et tronus meus in colũna
nubis.

Capitulum

S Obrietatem et ſapientiam docet et iuſti
ciam et veritatem quibus nichil vtilius eſt
in vita hominibus. ℞. In pace in idipſum dormiã
et requieſcam. ℣. Si dedero ſumnum oculis meis
et palpebris meis dormitationem. Dor. G. In.

¶ Hymnus

I Eſu in pace imperat qui omnem ſenſum ſu
perat: hunc mea mens deſiderat et illo frui
properat. Te celi chorus predicat et tuas laudes
replicat: ieſus orbem letificat: et nos deo pacificat
Ieſus ad patrem rediit: celeſte regnũ ſubiit: cor me
um a me tranſiit. Poſt ieſum ſimul habiit. Eterna
ſapientia. ℣. In pace factus eſt locus eius. ℞. Et
habitatio eius in ſyon.

¶ Ad nunc dimittis. añ.

O Rex glorioſe qui iter ſanctos tuos ſemper
es laudabilis et tamen ineffabilis tu in no-
bis es domine et nomen ſanctum tuum inuoca tum

eſt ſuper nos ne derelinquas nos deus noſter vt in
die iudicii nos collocare digneris inter ſanctos et
electos tuos rex benedicte.

Oratio

FRagilitatem noſtram queſumus domine
propicius reſpice et ſaporem nobis eterne
ſapientie benignus infunde vt eius dulce
dine melliflua pregustata omnia terrena valeam⁹
deſpicere et tibi ſummo bono ardenti deſiderio iu-
giter adherere per eunde dominum.

¶ Miſſa in honore ſapientie

LEx domini irreprehenſibilis conuertens
animas teſtimonium dei fidele ſapienti-
am preſtans paruulis. ℣. Celi enarrant
gloriam dei et opera manuum eius annunciat fir-
mamentum. Gloria patri et filio. ¶ Oratio
Deus qui coeternam vt ſupra. ¶ Epiſtola.

DIxit ſalomon deus qui patrum noſtrorum
et domine miſericordie qui feciſti omnia
verbo tuo et ſapientia condidiſti homi-
nem vt dominaretur creature tue que a te facta eſt
et diſponat orbem terrarum in equitate et iuſticia ⁊
in directione cordis iudicium iudicet da michi ſedi
um tuarum aſſiſtricẽ ſapientiam et noli me repro-
bare a pueris tuis quoniam ſeruus tuus ſum ego
et filius ancille tue. ℞. Propicius eſto domine pec
catis noſtris nequando dicant gentes vbi eſt deus
eorum. ℣. Adiuua nos deus ſalutaris noſter et pro
pter honorẽ nominis dñe libera nos. Alleluya.
℣. Dominus ſapientia fundauit terram: ſtabiliuit
celos prudentia. Secundum matheum.

J N illo tempore. Reſpondens ieſus dixit. Confiteor tibi domine pater celi ⁊ terre q2 abſcondiſti hec a ſapientibus et prudentibus et re/ uelaſti ea paruulis. Jta pater quoniam ſic fuit pla citū ante te. Oīa michi tradita ſunt a patre meo. Et nemo nouit filium niſi pater neqꝫ patrem quis nouit niſi filius et cui voluerit filius reuelare. Ve nite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis et ego reficiam vos. Tollite iugum meum ſuper vos et diſcite a me quia mitis ſum et humilis corde et inuenietis requiem animabus veſtris. Jugū .n. me um ſuaue eſt ⁊ onus meū leue. Offer. Juſticie domi ni recte letificantes corda et iuſticia eius dulciora ſuper mel et fauum. Secreta

S Anctificetur quīs dn̄e deus huius noſtre oblationis munus tua cooperante ſapien tia vt tibi placere poſſit ad laudem et no/ bis proficere ad ſalutem per eūdem. ¶ Communio Tu mandaſti mandata tua cuſtodiri nimis: vtinam dirigant vie mee ad cuſto. iu. tuas. ¶ Poſt cō. oro

J Nfunde queſumus domine deus per hec ſacramenta que ſumpſimus tue cordibus noſtris lumen ſapientie vt te veraciter cognoſcamꝰ et fideliter diligamus per eundem. ¶ Centum me/ ditationes cum .c. orationibus ſuper paſſionem do mini noſtri ieſu chriſti ſecundum beatum henricū ordinis predicatorum pertinentes ad horologium ſapientie vt in primo prologo ipſius horologii pa tet prima meditatio.

2 D Ulciſſime domine ieſu chriſte creator ieſ: fabilis qui mirabiliter hominem creaſti et mirabilius redemiſti paſſionibus tuis

inextimabilibus atqꝫ repletis virtutibus meritis ⁊ documentis quos flagito imprimi ī anima mea ad hec ſitibundus propter tuam immenſam clementiā et earum virtutes ac etiam propter reuerentiam ⁊ interceſſionem tue dulciſſime matris eas in ſuo ſa cratiſſimo pectore geſtantis. Et qui ad eas complē das quando tranſiturus eras ex hoc mundo ad pe trem tranſire dignatus es trāſtorrentē cedron do/ lorem inutilem interpretatum: per hoc nobis innu/ ens ꝙ qui te voluerit ſequi ⁊ particeps tuarū paſſi onum eſſe neceſſe habebit relinquere mundanas af fectiones. Oratio

F Ac me queſo te ſeq̄ cū diſcipulis tuis trāſ/ torrentē mundanū et tecū quieſcere in hor tū religionis obſeruantie ꝙdiu vixero nec inde reuerti retroſpiciendo mēte aut corpore vt ap tus efficiar regno dei. ¶ Meditatio .2.

E T qui ibidem incepiſti triſtis et meſtus eſſe vſqꝫ ad mortem Oratio

P Laceat tibi michi concedere triſticiā ſalu/ tarem et vitare ineptas letitias me a deuo tione retrahentes vt finaliter poſſiꝫ optinere beati/ tudinem hic lugentium. Meditatio .3.

T doraturꝰ elōgari aliquātulū ab apl'is volui ſti: tres ex eis aſſumendo .vꝫ. petrū iacobū ⁊ io hānem oſtendens tres eſſe comites orationis .ſ. fir mam fidē cōtēptū mūdanorū et gratiā. oratio.

C Oncedere michi digneris ī oratiōibꝰ meis firmā fidē eleuatiōnē mētis et gratiā atqꝫ inſtantiam orādi ꝓpter reuerentiā et virtutē tue ꝑ ſeuerātis orōnis atqꝫ interuentū ⁊ imitationē deco⁊

diſcipulorum. Meditatio .4.

Et qui tantum timuiſti quādo ſenſualitati tue impreſſiſti tam terribilia tormētoꝝ genera tibi in proximo superuentura nata tua delicata naturaliter illa horrente, vt ſola cogitatio te ſudare ſanguinem cogeret oratio

Fac me queſo ſemper habere mortē pre oculis mentis et eam expectare cum tali preparatione vt cum aduenerit ſecure et gaudens eam recipiam. Meditatio .5.

Et qui factus in agonia cōfortationē angeli recipere dignatus es .lʒ nō indigeres oratio

Fac me per gratiā tuā cōfortari et dirigi per angelum tuum michi deputatū ꝙdiu vixero in iſtis tenebris et periculis ¶ Meditatio .6.

Et qui libere voluntatem tuā voluntati patris cōmiſiſti dicendo non mea voluntas ſed tua fiat

¶ Oratio

Queſo clementiā tuā vt voluntatē meā reluctantē rebellē et in rebellionibus aſſuetā taliter dirigere digneris ꝙ ī oī effectu ſp dicā ex affectū ſapia voluntaria non mea volūtas ſʒ tua fiat oro

Et pp reuerētiā et ꝟtutē tāte ſolicitudinis quā gerebas erga apl'os tuos vt ēt īterrūperes orōnē tuā ad eos exortandos ne intrarēt in tentationē ¶ orō

Placeat tibi michi cōcedere tantā ſolicitudinē proximoꝝ ꝙ ſi videā aliq̄ deficienteʒ aut errāteʒ ſm modulū meū valeā confortare et dirigere charitatiue ¶ Meditatio .7.

Et q̄ īimicis tuis te ꝓdere volētib9 obuiā proceſiſti qui fugeras ppl'ʒ te regem facere volētē. ¶ Orō.

Fac me ad imitationem tui proſpera mundi deſpicere ꝛ nulla ei9 aduerſa formidare. Meditatio nona

Et qui potenter inimicos tuos ſolo verbo ſtrauiſti dicēs ego ſum: vt eo audito abirent retrorſum vt illo timore eos retrahans ab eoꝝ mala volūtate. orō

Placeat tibi domine in me īcutere timorem ſeruilē et puiū ad filialem. Meditatio .10.

Et cū cernens eos illo timore non deſiſtere ab eorum mala voluntate ipſis taliter obſtinatis ꝙ incohata intendebant perficere: eos benigne allocutus es oſtendendo eis eoꝝ picula q̄ opera tenebrarūʒ

oratio

Placeat tibi michi oſtendere opera mea tenebraꝝ per claram contrictionem vt te operante valeat integre ꝛ clare cōfiteri ꝛ illa emēdare. Meditatio .11.

Et qui iudam benigne allocutus es ēt vocando cuʒ amicum nec ei oſculū negaſti lʒ ficte accederet atqꝫ ei peccatū ſuū intimaſti ne cōfiteri erubeſceret orō

Fac me queſo inimicos meos ſi quos habeam ſine fictione ex corde diligere ꝛ eos benigne alloqui nec oſculum familiaritatis eis negare et me eis vtilem prebere propoſſe. Meditatio .12.

Et qui tam hoſtiliter capi: ligari: et verberari tunc voluiſti.

oratio

Fac me queſo amore tui ligari ꝛ verberari. in auſteritatibus religionis ſancte et obſeruantie: taliter ꝙ a modo nō incipiam vagari niſi ſecundum voluntatem tuam et prelatoꝝ meoꝝ.

Meditatio .13

Et qui petro te defendere volenti etiam vni auriculam abſcindēti prohibuiſti re-

ſiſtentiam facere ſed conuertere gladium ſuum iva ginā et potius bonum pro malo reddere eius ſanan do auriculam. Oratio
Placeat tibi michi concedere gratiā non reſiſtēdi aduerſariis meis ſed ſcđm conſiliu3 tuum oī me, pe tēti bona prebere ne me defendēdo impediar a ma/ iori bono. Meditatio. 14.
Et qui non ſolum ab extra facere reſiſtentiam vo= luiſti. ſ3 nec ab intra in aīo petendo a deo iuſticiam aut vindictam de inimicis iniuriam facientibus di= cens petro. An non poſſum rogare patrem et exhi= bebit michi modo pluſq̄ .12. legiones āgeloꝝ. Orō
Contra inimicos concedere michi digneris tanta3 patientiā in animo q̄ moleſtias aut iniurias equo animo propter te gaudenter recipiā. meditatio. 15
Et qui ab apoſtolis tuis derelinqui voluiſti ſicut o/ lim propheta predixerat: fratres mei elongauerūt ſe a me. Oratio
Concede michi mentis elongatione3 ab amicis me is carnalibus vt poſſim obliuiſcere populum meu3 et domum patris mei ad liberius vacandu3 tuo ſer uitio Meditatio. 16.
Et qui quattuor iniquis iudicibus ſubiici et ab eis immaniter tractari dignatus es ad genus humanū liberandum propter peccatum primorum parentū quattuor quaternionibus ſubiectum et eis traditū crudeliter tractandum et cuſtodiendum: quoꝝ pri= mus eſt denudatio iuſticie originalis et p ꝯñs imor talitatis cui⁹ milites ſūt fomites retrahētes a bo= no et īclinātes ad malū ēt ignorātia et pctm̄ Scđs q̄ ternio ē mortalitas cui⁹ milites ſūt q̄ttuor ꝯplexio

nes cōtrarie ſe cōtinue impugnātes vſq3 ad morte3
Terti⁹ q̄ternio eſt locus diſpoſitus qui factus fue rat p veſtiis: cui⁹ milites ſūt quattuor elemēta iux cem ꝯria Quartus quaternio eſt tempus indiſpo ſitum. cui⁹ milites ſūt quattuor āni tpa hoīs diuer ſimode cuſtodientia ad quoꝝ oīs liberationē digna tus es his quattuor iudicib⁹ ſubiici et imaniter tra ctrari oratio
Me q̄ſo in hoc crudeli carcere poſitū vinctū cathe= nis duab⁹: v3 mūdanoꝝ ſocietate retrahente et ma= la conſuetudine detinente: dormientēq3 inter duos milites angelū bonū et malū digneris liberare an= gelo tuo me excitante et vſq3 extra carcerē mūdi de ducente pp reuerētiā et virtutē tue multiplicis ſu= iectionis. Meditatio. 17.
Et qui in domo anne dignatus es examinari de tua doctrina quā oſtendiſti eſſe bonā etiā teſtimonio eo rum et inimicorum tuorum. oratio
Placeat tibi michi concedere gratiā docendi ſcđm modulum meum et habere verba examinata et ir= reprehenſibilia. Meditatio. 18.
Et qui ibidem examinatus de tuis diſcipulis tacui ſti: eo q̄ tunc eos laudare nō poteras viridice: quia erant in peccato mortali oratio
Placeat tibi michi concedere hanc gratiam vt nul lum diffamem indebite ſed ſolūmō charitatiue apđ eos qui poſſunt prodeſſe et non obeſſe: nec intenda3 eorum ledere famā ſicut nolē meā ¶ meditatio. 19.
Et qui eum qui tibi dedit alapam pp veritatem tā patienter et benigne correxiſti.
Oratio

Placeat tibi michi concedere gratiā ꝓteruos delin
quētes arguēdo;obſecrando increpando cum omni
patientia et doctrina. Meditatio.20.

Et qui adductus in domo cayphe vbi tot ĩpꝛopꝛa ⁊
falſa teſtimonia audiſti nec reſpondiſti. orō

Placeat tibi michi concedere vt cum me diffaman
tibꝰ nō cōtēdā;ſʒ ſꝑ ſtudeā locū dare ire. Medi.21.

Et qui beatiſſimū petrū rōne male ſocietatis ꝑmiſi
ſti cadere in trinā tui negationē ad maioꝛē ſui humi
liationem. Oratio

Placeat tibi michi cōcedere vitatiōeʒ ꝑuerſoꝝ ⁊ ſe
qui ſocietatē iuſtoꝝ vt ad eoꝝ imitationem ſanctus
efficiar. Meditatio.22.

Et qui eum diu ĩ illo ſcelere ſtare nō ꝑmiſiſti:ſed eū
reducere ad ſui cognitionem duplici ſigno voluiſti;
vʒ galli cantu qui ꝑ̄dicatoꝛes ſignificat ⁊ tuo ĩtuitu
miſericoꝛdi eū reſpiciendo. Oratio

Placeat tibi dñe me reducere ad emēdationē vite
hoc duplici ſigno;vʒ ꝙ libenter audiā coꝛrectionem
fraternā ⁊ tuo ĩtuitu me docēte et dirigēte. Medi-
tatio.23.

Et qui ad flendū amare tuā negationē feciſti eum
egredi foꝛas ne ab aliis impediretur. Oratio

Fac me queſo elongari a tumultu oīʒ me impedire
valētiū vt liberius valeam plāgere pctā mea ꝑꝑ tuā
clemētiā ⁊ ĩterceſſionē ipſius beatiſſimi petri ⁊ ſi-
cut ꝑ totā vitā ſuā negationē fleuit;ſic et ego ꝙ̄diu
vixero eiꝰ exēplo fleā pcā mea. Meditatio.24.

Et qui tot verba et iniurias innumerabiles tā pa-
tiens ſuſtinuiſti oꝛatio

Placeat tibi michi concedere patientiam neceſſa-

riam ad poſſidendam animā meam Meditatio.25.

Et qui inter alias iniurias permiſiſti faciē tuā ſpe-
cioſā in quam angeli deſiderāt cōſpicere tā turpiter
conſpui ad faciē anime mee decoꝛandā.

Oratio

Placeat tibi michi concedere hanc imitationeʒ vt
amoꝛe tui ſemper deſiderem deſplicabilis oībꝰ appe
rire. Meditatio.26

Et qui etiā ad me illuīandū dignatus es velari.oꝛō

Placeat tibi dñe auertere oculos meos ne videant
vanitates;⁊ me ꝯſeruare ad vidēdū tibi bñplacita.

Meditatio.27.

Et qui deriſoꝛie regreuaris ꝓphetizare quis te per
cuſſit. Oratio

Placeat tibi michi miſericoꝛditer cōcedere qḋ pe-
tere non pꝛeſumo;qꝛ ad hoc non ſum dignus aut di/
ſpoſitus;vʒ ſpūm pꝛophetie futura ꝑ̄dicētē;ſʒ ſpm̄
gratie gratū facientē et me docentē;vt in die bonoꝝ
ſēꝑ ſim memoꝛ maloꝝ;et in die maloꝝ ſemꝑ ſim me
moꝛ bonoꝝ;⁊ ſic ſemper me reddentem ſolicitum de
futuris. Meditatio.28.

Et qui reuerenter capite demiſſo reſpōdebas pꝛin/
cipibus ſacerdotum propter tantam reuerentiā di/
gnitatis eoꝛum

Oratio

Placeat tibi domine michi concedere erga pꝛela-
tos meos reuerentiam et obedientiam vt eis obe-
diam in omnibus que non ſunt contra voluntatem
tuam.licet aliquando in eis non percipiam ſcītateʒ
perſonalem

Meditatio

Et qui adiuratum per deū viuum teipſm declinaſti eſſe filium dei ⁊ vēturū finaliter in nubibus celi ſcȝ ſcires eos tibi nō credere:ſȝ et hoc maiorē occaſionem te condemnandi recipere oratio

Placeat tibi michi concedere timorē iurandi in mēte neceſſitate et cum iuſticia iudicio et veritate

Meditatio ·30

Et q̄ pp̄ xitatē blaſphemus adiudicatus fuiſti:vn̄ et princeps ſacerdotū ficte ſciditveſtimēta ſua.orō

Placeat tibi michi concedere nō ſolū nō blaſphemare:ſȝ cuȝ audiero blaſphemias noīs tui aut ſctōrum quoddam ab intra veſtimenta anime mee pre dolore Meditatio.31

Et qui ab eis fuiſti condemnatus tanq̄ membrorū putridū tradendū iuſticie ſeculari ad mortem.orō.

Fac me timere cenſuras eccleſiaſticas:ſemper deſiderare ei⁹ ſuffragia ⁊ īdulgētias ¶ meditatio.32.

Et q̄ iudam pn̄ia lȝ inutili qꝛ nō fuit fūdata ī amore ſȝ timore p̄miſiſti cadere in deſpatione. oratio

Fac me queſo vere penitere de preſenti ſine retardatione:ne pro craſtinādo perueniam ad penitētiā ſerotinā ⁊ ſic hora mortis cadam in deſperationem

Meditatio 33

Et qui eum iam deſparatum feciſti reſtituetur precium tue benedicte venditionis. oratio

Fac me queſo omnibus debita reddere ſiue deo debita ſeruitia ſiue ſtantibus in purgatorio ſuffragia ſiue proximis ab eis iniuſte ablata et que erunt michi poſſibilia ſupplere digneris miſericorditer propter reuerentiam tue benedicte ventitionis.

Meditatio.34.

Et qui dictum preciū noluiſti pōi in corbonā ſed ex eo emi agrum figli in ſepulturā peregrinoꝝ orō

Digneris me pp̄ te in hoc mundo mortuuȝ ſepelire in tua benedicta paſſione. ¶ meditatio.35.

Et qui cuȝ magno tumultu te permiſiſti duci ad domū pylati aliis te īpellētib⁹ aliis te plāgētib⁹. orō

Fac me queſo te ſequi opa pn̄alia lȝ a lōge:⁊ īpoſſibilitatē meam digneris miſericorditer ſupplere.

¶ meditatio.36.

Et qui tantas et falſas accuſationes audiebas nec reſpondeas oratio

Fac me q̄ſo īproperia et detractiones hoīȝ īpioꝝ nō timerē ſȝ p īfamiā ⁊ bonā famā ad te ſēper feſtinare

Et qui agnito q̄ galileus eēs miſ ¶ meditatio.37.

ſus fuiſti ad domū herodis vbi potuiſſes liberari ſi tibi placuiſſet facere aliqua ſigna coram indignis: quia cupiebant te ad hoc videre. Orō

Cōcede michi hāc perfectionem vt pro quibuſcūq̄ periculis vitandis aut proſperis acquirēdis nō req̄ram auxiliū malorum:ſed in omni euentu ſemp̄ me committam tue voluntati. ¶ meditatio.38.

Et qui deriſorie ibidem fuiſti indutus veſte alba ī ſignum fatuitatis o eterna ſapientia Orō

Placeat tibi domine veſtire ſtolla alba innocentie ſcȝ p̄ penitētiam reſtituta et in ea perſeuerare

¶ meditatio.39.

Et qui pace et amicitia conceſſa inter duos principes reductus fuiſti in domum pylati cum manu armata:vbi ſtabas inter inimicos tuos terribilib⁹ oculis te reſpicientes ⁊ immaniter te tractantes tā pacifice ſicut agn⁹ inter lupos. Oratio.

Fac me queſo eſſe pacificũ nõ ſolũ ĩter bonos et pa-
cificos:ſ; ẽt ĩter diſcholos ⁊ ꝙ nulli ſim odibilis ni-
ſi propter te meditatio.40.

Et ꝗ nõ ſolũ corã pricipib⁹ ſacerdotũ falſe et multi
pliciter accuſari dignatus es ſed etiã corã iudice ſe
culari et ſemꝑ tacebas et patienter audiebas. orõ

Placeat tibi michi ꝯcedere hãc pfectionẽ vt amore
tui et in contẽptũ mei libẽtius audiã de ꝑſona mea
vituperationes ꝙ laudationes et bonorũ ſꝫ deſide-
rem audire laudationes ⁊ virtutes ad eos imitan-
dum meditatio.41.

Et ꝗ pilato volẽti te liberare multipliciter te excu-
ſando:innocẽtiã tuam allegando nõ applaudebas
ſed eq̃lr̃ te hẽbas ad te excuſãtẽ et accuſãtes. orõ

Fac me queſo vt amore tui amicos et inimicos re-
putẽ michi ſubſeruire eq̃liter ad vtilitatem.

meditatio.42.

Et ꝗ pilatum excuſaſti eius aleuiãdo peccatũ. orõ

Fac me queſo pctã primorum excuſare et aleuiare
mea autem aggrauare et nõ declinare in verba ma
litie ad excuſandũ excuſ. in peccatis

meditatio.43.

Et qui te coram eo regem cõfeſſus es et regnũ tuũ
non eſſe de hoc mundo. oratio

Placeat tibi dñe me eligere de hoc mundo et am-
plius non ſeruire mamone vt liberius et citius ĩ me
adueniat regnum tuum. meditatio.44.

Et qui dignatus es a deo fieri opprobrium hoĩs et
abiectio plebis:et taliter ꝙ magis peterẽt barrabã
et de te tanꝙ digniore morte clamarẽt: tolle tolle
crucifige eum. oratio

Placeat tibi michi concedere vt ad imitationẽ tue

tante abiectionis ꝙ amodo nulli me ꝑponã ſed p⁹
ponã mente et corpore ſicut expedit michi in virtu
te meditatio.45.

Et quia ĩimicus hũani gñis ꝯiecturaliter ĩpcogno
ſcens noſtrã liberationẽ ꝑ tuã benedictam paſſionẽ
prouenire niſus eſt eã ĩpedire ꝑ vxorẽ pilati eidem
mãdantẽ nichil tibi ⁊ iuſto illi:vt ſicut ꝑ euã mortẽ
nr̃aꝫ ꝓcurauerat:ſic ꝑ eã ĩpedire nr̃aꝫ ſaluatiõeꝫ. orõ

Placeat tibi michi cõceder̃ talẽ vitationẽꝫ maloꝝ ꝙ
nec etiã ſub quacunqꝫ ſctĩtatis ſpẽ q̃rã eas frequen-
tare:ne aĩum meũ valeãt inclinare:nec demõ ꝑ eaꝝ
ſpẽs me valeat tentare. meditatio 46.

Et qꝛ pilatus credens iudeorum malitiam et inui-
diã cõpeſcere fecit te in colũna nudum ligari ⁊ fla-
gellis acerrimis tam crudeliter et ĩeſtĩabiliter ver
berari:ꝙ a planta pedis vſqꝫ ad verticẽ nõ erat in te
ſanitas. oratio

Placeat tibi dñe michi miſericorditer cõcedere tã
tam deuotionem ad tuã imenſam caſtigationẽ et di
ſciplinam ꝙ amore huius ⁊ imitatione libenter ⁊ de
uote recipiã pnias et auſteritates ordinis.

meditatio.47.

Et deriſorie inductus fuiſti veſte purpurea quia di
xeras te regem eſſe oratio

Placeat tibi dñe me ĩduere hac veſte ſpirituali:vꝫ
deuota charitate et ardenti.

meditatio.48.

Et qui ad me acquirendum coronam glorie digna-
tus es tam crudeliter coronari ſpica corona et pun-
genti

Oratio

Placeat tibi dñe michi concedere tantã humilitatẽ ꝙ ſi cernẽ me honorari propter aliquas virtutes ꝙ ille honor ſit michi corona pungens et quanto pl⁹ honoribus aut virtutibus extollere volueris tanto plus me humilem in omnibus meditato. 49

Et licet pylatus in principio te vellet dimittere ſciens ꝙ per inuidiam te tradidiſſent ſummi ſacerdotes: tñ in fine ad complacendum eis conſcientia ei⁹ contrarium iudicante te cõdãnauit ad mortẽ. Orõ

Placeat tibi domine me taliter radicare ĩ bona voluntate ꝙ ad cõplacentias cuiuſcꝫ vel timore diſplicendi nunꝙ faciam niſi ſecundum ꝙ conſcientia dictabit te inſpirante. meditatio. 50.

Et qui deceptus in hoc ꝙ tam grande peccatum' iu dei receperunt ſuper ſe et ſuper filios ſuos ⁊ ꝙ lauit manus ſuas corã populo dicens: innoſcens ego ſum a ſanguine iuſti huius audacius te tradidit voluntati eorum Oratio.

Placeat tibi domine me preſeruare a tanta cecitate cordis ne per minas aut ꝓmiſſiones mũdanorũ aut ſub ſpe ꝯfitẽdi mĩe tue audaci⁹ peccẽ aut remiſſius inſtem ſeruitio tuo. meditatio. 51.

Et qui ſententiam mortis ꝯtra te iniuſte prolatam cauſa modeſte et voluntarie accepiſti ꝑ amoris magnitudine Oratio.

Placeat tibi domine michi concedere gratiam voluntarie acceptandi omnes penitentias et labores ꝙdiu vixero. meditatio. 52.

Et qui poſt ſententiam mortis ſuſtinuiſti vniuerſaꝫ cohortem malignãtiũ corã te frementium. Oratio

Placeat tibi dñe me tueri et defendere ab inſidiis

et inſultibus omnium inimicorum meorum viſibiliũ et inuiſibilium. medi'atio. 53.

Et qui ad maiorem tui confuſionẽ et verecundiam iterum ĩdutus fuiſti veſtimentis tuis ꝓpriis ad hoc vt q̃ te nõ poſſent cognoſcere ex vultu tuo pulcherrimo ſꝫ ꝓpẽ ſputa ⁊ verbera deturpato: aut ex forma tui ſacratiſſimi corporis olĩ ſpecioſa ꝑ filiis hominũ: ſed tunc lacerata et ſanguinolenta ſaltem ex veſtimentis tuis te poſſent cognoſcere eundem ad mortem turpiſſimam Oratio

Concede michi miſericorditer vt q̃ ſic verſidari dignatus es ꝙ amõ te aut ſermones tuos ñ erubuſcã

Et ſicut inter alias deriſiões te meditatio. 54

genuflexo ſalutabãt dicẽtes Aue rex iudeorꝫ. Orõ

Fac amõ te deuote ſalutẽ ⁊ tibi ſeruiã in officio diuino cũ deuotis cerimoniis ꝓſtrationũ ⁊ ĩclinationũ cũ iocũditate pſalẽdo mẽte corpe ⁊ ſpũ. medita. 55.

Et q̃ in tã breui tpe fuiſti vitupatus vbi tã honorifice fueras receptus et rex iſrael cum tanto gaudio proclamatus ad hoc dumtaxat vt paſſio tua verecundior appareret Oratio

Placeat tibi domine in mentem meam intellectuꝫ ⁊ memoriã tuas verecundias et improperia ĩprime re vt cõtinue poſſim mente exire poſt te atcꝫ improperia tua portare meditatio. 56.

Et q̃ ab eodẽ populo et ĩ eodẽ loco in tã breui tpe honoratus fuiſti: ⁊ opprobriũ hoĩꝫ factus: vt dñica die clamarẽt bñdictus q̃ venit in noĩe dñi ⁊ feria ſexta clamarẽt tolle tolle crucifige eum. Oratio

Fac me queſo fauorem populi tam modicum durantem non querere: ſed ſoluꝫ in te ſpem me ponere

et in te confidere. meditatio .57.

Et qui ſanctas mulieres te plangētes ⁊ lamētātes dulciter et pie confortaſti .d. Filie hierl'm nolite flere ſuper me oratio

Placeat tibi dn̄e michi concedere fletū ſapidū qui ē initiū vite ſpūalis: ut quotidie fleā pctā ꝓpria et pxiōꝝ nātē peregrinationem et ſup oīa tuā benedictā paſſionē ꝑ tuā clemētiā ⁊ eaꝝ meritum ⁊ interceſſionem meditatio .58.

Et qui eis ventura mala clemēt denūciaſti. orō

Michi quoqꝫ īdigno peccatori notificare digneris nūeꝝ dieꝝ meoꝝ vt ſciam quid deſit michi

meditatio 59.

Et qui tunc a deo debilitatus fuiſti ꝙ erat tibi impoſſibile tuā crucem tam ponderoſam portare ad quod ſupplendum dignatus es adiutorium tecum recipere. oratio

Placeat tibi michi concedere vt me pctīs honuſtū et grauatū pniā non valentem portare condignam neqꝫ prope valeam adiutoria aliena īplorare vꝫ ſuffragia ſctōꝝ orationes eccleſie et pxiōꝝ et ſup oīa tuam immenſam clementiam. ¶ meditatio .60.

Et qui te tam debilitatū permiſiſti īpetuoſe ⁊ ignominioſe duci extra ciuitatem ad locū ſupplicii. orō

Placeat tibi michi concedere hanc gratiam vt oī pigritia et retardatione ceſſantibus ſemper diligēter et cum feſtinatione tādem ad perfectionē iuxta meā profeſſionē et que erunt michi difficilia et impoſſibilia virtute laborum tuorum miſericorditer ſuppleantur.

meditatio .61.

Et qui veſtimentis tuis ſpoliatus fuiſti vſqꝫ ad plenariam nuditatem que milites te vidente ſibi diuiſerūt ludendo ſortem mittentes orō

Queſo veſtimenta anime mee turpiter perdita iocanda cum demonibus mūdo et carne reſtituere digneris michi et conſeruare ne videāt vniuerſi turpitudinem meā. meditatio .62.

Et qui in cruce crucifigi et tam rigide ⁊ fortiter extendi et conclauari voluiſti vt iuxta dauid ꝓphiam non ſolū denumerarent omnia oſſa tua verū etiam omnia interiora tua vexarent inextimabiliter taliter ꝙ omnes paſſiones ſanctorum tue nō valent cōparari nec prope. oratio

Queſo intime clementiam tuam immenſam vt qui huius tue paſſionis inextimabilia tam pius et largus aliquibus amicis tuis diſtributor fuiſti vt interdum ex deuotione ad hanc efficerentur exanies et alii crucis mortificationem iugiter in ſuo corpore pro tui nominis amore portarent michi quoqꝫ lx mimo et viliſſimo pctōri digneris cōcedere et imprimere vt virtute huius p cōtinuā meditationē deuotionē et imitationem valeā inuenire oīꝫ pctōꝝ meorum remiſſionē: vite emendationē: virtutum augmentationem: et me perducere digneris ad bonum finem Meditatio .63.

Et propter reuerentiam et virtutem tituli triumphalis ſuper caput tuum poſiti

oratio

Digneris mi eē ꝙ v'ba illa vꝫ ieſꝰ nazarenꝰ rex iudeoꝝ pro ſis in ſanatio īfirmitatū ⁊ vlneꝝ ⁊ ſic xps ēt augmētatio grāꝝ ⁊ vtutū ⁊ ſic nazarenꝰ ⁊ ne ſis acē

phal⁹ſis michi rex:ne dimittas me trahi ī reprobū
ſēſū ſʒ ſiʒ de nūero verorum iudeorum non littera ſʒ
ſpū .i. veraciter te ꝯfitētiū. meditatio.64:
Et q̄ te ꝑmiſiſti eleuari ī altū vt molle tui ſacratiſſi
corpis tormēta tua īertiabilr̄ aggruarēt ꝛ paſſio tua
turpiſſia eoꝝ iudicio lōgi⁹ a p̄lib⁹ videret. oratio.
Queſo ꝓpter reuerētiā ꝛ ꝟtutē tue attrociſſie ex
altatiōis a t̄ra digneris miſericordit̄ eleuare mētē
meam a terrenis et tranſitoriis affectibus; nec ad
eas reuerti. meditatio.65.
Et q̄ de te ſic afflicto faciebāt deriſiōes īnūerabiles
mouētes capita ſua;nec ꝑꝑ hoc dimittebas attēte
orare patrem Oratio
Placeat tibi michi ꝯcedere ītētionē ꝛ attētionē ſic
ī orōe radicatā ꝛ firmatā ꝙ ꝓpt̄ īꝑtinētia noīa di-
mittā q̄n hoc ꝟſet ī corde q̄d ꝓferā ī ore. medi. 66.
Et q̄ brachia tua bn̄dcā voluiſti ī cruce extēdi. orō.
Placeat tibi brachia mea ſic in tuo ſeruitio infati-
gabiliter extendere ꝙ poſſis tempus perditum re-
dimere operibus virtuoſis meditatio.67
Et q̄ pedes tuos bn̄dictos īmobilr̄ ī cruce ꝯclaua-
ri voluiſti crurib⁹ tuis bn̄dictis īertiabilit̄ extēſis.
Placeat tibi pedes aīe mee ī tua cruce ſpūalr̄ ſic af-
figere vʒ affectiōes ꝛ deſideria ꝙ amō nō deſcēdāt
ad ima cogitāda ꝛ deſiderāda. meditatio.68.
Et cū vidēs malitias iudeorū ꝑſeuerare ꝛ creſcere:
deriſorieꝗ dicere. alios ſaluos fecit ſeipſʒ ꝛc. ꝛ ſi rex
iſrael eſt deſcēdat nūc de cruce vt credam⁹ ꝛ ſic cōti-
nue captabāt aīaʒ tuā ꝑducere ad amaritudinē nec
iſtis mot⁹ ad īpatientiā oñdiſti charitatē tua imēſā
talit̄ ꝙ pl⁹ plāgebas eoꝝ ſcelera q̄ tua vulnera ꝛ ꝓ

eis ēt nō petētib⁹ primū verbū tuū ī cruce alte pro-
latum fuit ꝓ eis. d. pr̄ ignoſce eis q2 n. q. f. oratio.
Placeat tibi domine michi concedere gratiam ini-
micos diligendi non eis imputando iniurias michi
factas vel inficiēdas ſʒ ꝓpt̄ pctā mea a te prima cā
michi iuſte inferenti et advtilitatem meam et virtu
tē tue orōis in me accendere charitatem et extīgue
re odium digneris. meditatio.69.
Et qui in vita tua non ſolum cum peccatorib⁹ ꝛ pu-
blicanis conuerſari et conueſci dignatus es; verū
etiā in morte cum iniquis deputari dignitus es vñ
nobis peccatoribus ſpem magnā dediſti orō.
Placeat tibi dñe me preſeruare ne in corde meo cō
temnem peccatores quantumcumꝗ appareant ma
gni;ignorans quales ſint futuri. et etiam diuitias
miſericordiarum tuarum. meditatio.70.
Et q̄ tā pi⁹ ꝛ ꝓmpt us exauditor eras ꝛ eē te oñdiſti
ꝙ ad vnā petitionē boni latronis paradiſū ꝓmiſiſti
ad hoc celit⁹ edoct⁹ nō ꝓpt̄ ſua merita ab iniqta-
tib⁹ nō ceſſās ſʒ vt ex ītimo ab vmbra tua tract⁹ duʒ
impii te leuarent in altum Oratio
Rogo igitur tuam immenſam clementiam vt ſub
vmbra tue benedicte paſſionis me quieſcere fa-
cias ꝛ refrigerare digneris ab eſtu carnalium ꝛ ſe
culariū affectionū vt ī die obit⁹ mei audire merear
verbū tuum ꝯſolatoriū;hodie mecū eris in paradi
ſo;aut ſaltē in via. ſ. purgatorio. meditatio.71.
Et q̄ ſuper afflictos pia ſēper geſtabas viſcera mu-
lierib⁹ te plangētib⁹. apoſtoliſꝗ diſperſis ꝛ triſtib⁹
cōdolebas:ſʒ incōparabilit̄ tue mr̄i bn̄dicte ꝛ meſtiſ
ſime oēs paſſiōes tuas in corde ſuo geſtanti quaſi

ſagittas acutas que ſcd̄m ſancti ſymeonis ꝓphetiā
ipſius animam tue benedicte paſſionis gladius p/
tranſibit oī gladio ancipiti acutior:eo ꝙ te pluſꝙ̄ ſe
diligens leuius in corpore ſuo ſine cōparatione por
taſſes ꝙ̄ ſic vehementer dolentem cernens cōpatie/
baris ī immenſum:et quodam modo doloꝝ tuorum
oblitus conſolabaris eā dicens. Mulier ecce filius
tuus O bone ieſu qd̄ intendebas vocando eam mu/
lierem et non matrem:profctō ſciebas ꝙ ſicut armo
nie ſonore et iocunde corda triſtia reddunt triſtiora
ideo cauebas eam vocare matrem ne eam triſtiſſi-
mam adhuc redderes triſtiorē:⁊ inter vos duos ſin
gulariter verificabar prophetia ⁊ fortis ē vt mors
dilectio Oratio

Ihitur ex meis precordiis genibꝰ flexis hu
militer et deuote p̄cor tuam immenſā cle-
mentiam vt propter reuerentiā et virtutē
amoris veſtri tam intenſi et dolorum tue dulciſſime
matris ⁊ tuorū michi lȝ indigniſſimo pctōri cōcede
re digneris charitatē ardētē erga dolores veſtras ī
extiabiles:et de magnitudine veſtre charitatis tā ī
menſe īfundere digneris in pectore meo frigido ſci
tillā deuotiōis ⁊ amoris vt ea calefactꝰ poſſi viuifi
cari et pſeuerare in vita ſpūali Meditatio.72.
Et q̄ dilectiſſimā matrē tuā loco tui cōmēdaſti dile
ctiſſīo iohāni xp̄i priuilegiū virginitatis Oratio
Placeat tibi michi miſericorditer concedere caſti-
tatem mentis et corporis ſine qua impoſſibile eſt
tibi placere propter tuam clemētiam et interceſſio
nes et merita tue beatiſſime matris et eiꝰ cuſtodis
precipui et ꝙ a me tollatur effectus fomitis pecca/
ti quo ad culpam. ¶ meditatio.73.

Meditationes

Et qui ad oſtēdendū magnitudinem tuarū paſſionū
excedētiū īcōparabiliter paſſiones alioꝝ ſanctorū
dixiſti:deꝰ deus meꝰ reſpice ī me q̄re me dereliquiſti
non ꝙ diuītas te dimiſerit ſed qȝ te dimittebat age
re et pati qd̄ tuū erat ſicut propheta olim predixe-
rat nō es auxiliatus ⁊ ībello:nec indigebas qȝ aſſu
mendo noſtros defectus non aſſumpſeras fomitem
inclinantem ad malū. aut retrahētem a bono quod
non erat ſic de aliis ſcīs:ideo diuītas eos adiuua-
bit taliter ꝙ libentiſſime et gaudenter ſuſtinebant
martyria licet maīa tibi aut fortiori inſtabat cru-
ciatio maior et ꝓ maiori cā vȝ ad rdimēdū genꝰ hūa
nū abūdātiſſie. orō ¶ Me aūt hñtē fomitē īcliātē ad
malū et ītrahētē a bono ⁊ qd̄ deīꝰ ē aſſuetū ad mō/
ſtra ꝑ malā ꝯſuetudinē ⁊ q̄ ſū plātatio nouella q̄ n̄
poſſū ꝯſiſtere ſn̄ ꝯtinua irrigatiōe tui adiutorii di-
gneris me retrahere a malo et fortificare ī bono ꝟ
tute tue acerrīe paſſiōis ⁊ ēt ꝑ merita paſſionū a
lioꝝ ſctōꝝ ¶ meditatio.74. Et q̄ ꝑ ieſtiabiles
labores ⁊ ſudores atq; ſāguis effuſionē tm̄ ſitiebas
ꝙ de cruce tacēs clamares:ſitio:quā ſitiȝ potauerīt
felle et aceto oratio
Placeat tibi m̄ ꝯcedere vt ī memoriā tue ſitis ꝙ in
fame⁊ ſiti ſic caſtigē corpꝰ meū ī ieiuniis mlt̄is talit̄
ꝙ n̄ āpliꝰ īcipiat recalcitrare ꝯ ſpm̄ aut tuā volūtatē
Et q̄ ab eīno tm̄ deſiderabas ⁊ ſi ¶ meditatio.75.
tiebas ſalutē meam ꝙ illa ſitis te pie coegit ad nos
deſcēdere ⁊ ī te tm̄ exarſit ꝙ cū īextimabili deſide-
rio voluiſti tā īmēſas penas ꝓ nobis ſuſtinere ī nr̄o
tibi ꝯcēdo p̄ amoris magitudīe q̄ ſitis adhuc durat
quā ſitim ego miſerrimꝰ peccator potaui aceto mee
corrupte volūtatis ⁊ cibaui felle pctōꝝ meoꝝ orō

Placeat tibi dñe venire ad me ⁊ pulſare ad hoſtiu̅ ↄſcīe mee ad cenādū mecū ⁊ ego tecū ⁊ ꝙ a mō te reficiā opib⁹ ſapidis ⁊ odoriferis vȝ ꝟtutib⁹ deuotis ꝙdiu vixero. meditatio.76.

Et ꝗ opa nr̄e redēptōis ↄpleuiſti tā abūde ꝙ īfiniti mūdi ſi tāti eſſent poſſent ſaluari ſi ſe ad hoc diſponerēt in te credendo et tibi obediendo. Oratio

Fac me queſo opa ſuperrogationis facere non ſolū adīplēdo p̄cepta ſed etiā cōſilia tua ⁊ īſpiratiōes vt ī fine poſſiȝ dicer̄ ꝟbū tuū vȝ ↄſūatū ē. medita.77

et ꝗ aures tuas diuīas ꝑmiſiſti repleri blaſphemiis opprobriis ⁊ maledictionib⁹ ad habilitādu̅ aures vt audiam iubilum angelorum oratio.

Placeat tibi obturare aures meas ne libēt̄ audiāt vana ⁊ marie detractōes ⁊ ſcurrilitates. Medi.78

Et qui oculos tuos multo lucidiores ſole obtenebrari boluiſti a nimio fletu et īopia. Oratio.

Placeat tibi dñe redigere ītellectū meū ī obſequiū tuū aut etiā p̄ſeruare a cecitate mētis ⁊ illumīare oculos cordis mei ne vnq̄ȝ obdormiā in morte: neq̄n dicat īimic⁹ me⁹ p̄ualui aduerſ⁹ eū. Meditatio.79.

Et ꝗ tēdendo ad mortē tātum debilitari voluiſti vt vix in te remanent anhelitus. oratio

Placeat tibi dñe roborare me ī īteriori hōie talr̄ ꝙ ꝑ quaſcūq̄ȝ tentationes aut īfirmitates corporis nō minuat̄ ī me feruor deuotionis. Meditatio.80.

Et ꝗ ī ꝓcictu exitus ſpūs tui permiſiſti diabolū eſſe iuxta te expectādo aīc tue btē ⁊ ſolitus erat ꝺ lege cōi adhuc te ignorātē et deum verum oratio

Placeat tibi dñe me tuere ab ei⁹ laq̄is innūeris ne in exitu ſpūs mei aliquid fūeſte repiat ſȝ ſin⁹ abrae te iubente me reciptat Meditatio.81.

Et ꝗ moriens miraculoſe cuȝ clamore valido et lachrimis aīam patri cōmendaſti. orō

Placeat tibi dñe miſericordit̄ et corpori tuo myſtico īcorꝑare ⁊ ꝟtute tue orōnis ſpūs me⁹ p̄ri tuo benedicto ⁊ finalr̄ de gr̄a tua merear ī ꝟtute tue bn̄dicte paſſionis expirante. ¶ Meditatio.82.

Et ꝗ eadē die ⁊ hora multis annoꝝ circulis excurſis q̄ adā mortē īcurrit pomū comedēdo morē guſtare ⁊ ſuſtīere dignat⁹ es ī remediū mortis etn̄e. orō

Propter reuerētiā tue acerbiſſime mortis ꝙ ꝓ me ſuſtinuiſti amoris ardore ſis mi chi ſolatium ī mortis agone Meditatio.83.

Et ꝗ te patiēte voluiſti ꝙ inſenſibilia ꝓ q̄b⁹ nō patiebaris tibi eoꝝ creatori ſm̄ eoꝝ modulū cōpaterent̄ ſigna mirabilia ad hoc oſtendēdo. oratio

Placeat tibi dñe michi concedere eoꝝ deuotā admirationem et imitationē vt qꝺ illa tunc oſtēderūt corporaliter in me fiat ſpūaliter. Meditatio.84.

Et qui ſolem tunc obſcurandi et obtenebrari voluiſti et tenebras ingruere per tres horas. orō

Placeat tibi in me extingnere et annichilare tres mūdi tenebras principales: vȝ concupīam carnis et oculorū et ſuꝑbiam vite Meditatio.85.

Et qui terrā tremere et velū tēpli ſcindi voluiſti vt incuteres inimicis tuis timorem. orō

Placeat tibi dñe me docere īſtabilitatē ei⁹ pōpoſā et ſic eam deſpicere vt in ea timeam viuere et de ea deſiderē exire ad ꝑueniēdū ī t̄rā viuētiū. Medi.86

Et ꝗ monumenta multa ſctōꝝ aperiri voluiſti. orō

Placeat tibi cōſcientiā meā plenā cadauerib⁹ mortuoꝝ i. pctōꝝ fetidoꝝ aperire et mundare per ve=

ram contrictionē et integrā cōfeſſionē vt que quon
dā viua fuerūt ſurtgāt ⁊ q̄ nūq̄ȝ viua fuerūt remit=
tātr;vt ī ea te poſſiſ digne recipere. Meditatio. 87.
Et q̄ petras ſcindi voluiſti. Placeat tibi coꝛ lapi=
deū molleſcere et mutare in coꝛ carneum ad tibi et
mādatis tuis ⁊ ſupioꝛib⁹ ꝓ̄pt e obediēdū Me. 88.
Et q̄ poſt moꝛtē tuā p̄cioſā lat⁹ tuū bn̄dictū aperiri
voluiſti diro mucrone lācee ex quo virtutes ſacra=
mētoꝝ fluxerūt et tūc tibi cōiūcta fuit eccl̄ia et de=
ſpōſata:ſicut olim fuit figuratum qn̄ de⁹ foꝛmauit
euam de latere adee doꝛmientis. oꝛō
Placeat tibi michi ꝯcedere virtutes ſacroꝝ michi
neceſſarioꝝ virtute quoꝛum merear inter filios ad
optionis annumerari ¶ meditatio. 89.
Et q̄ miraculoſe de eo exire voluiſti aquā et ſāgui=
nē in lauacrū et redēptionē hūani generis. oꝛō
Placeat tibi miſericoꝛdit̄ ex hac aq̄ lauare ſcelera
mea et ſtollā meā in tuo p̄coſo ſāgunie. Medi. 90.
Et qui cēturionē vidētē ſigna q̄ fiebāt adeo in fide
illumiaſti:vt n̄ ſolū crederet te ſctm̄ ſȝ ēt filiū dī. oꝛō
Placeat tibi dn̄e illuminare et eleuare fidē meāvt
nō ſolū credā magnalia que geſiſti in vita tua ſed ēt
credā te eſſe eq̄lē pr̄i ⁊ creatoꝛē oīȝ ſm̄ diuinitatā⁊
redēptoꝛē humani gn̄is q̄ȝtū ad hūanitatē:nō tn̄ du
as perſonas ſed vnam. Meditatio. 91
Et q̄ ppl̄ȝ pꝛi⁹ te deridētē adeo in deuotione īflam
maſti vt multi reuertētes ꝑcuterēt pectoꝛa ſua. oꝛō
Placeat tibi dn̄e īflāmare pect⁹ meū frigi dū in de
uotione ꝓpter reuerentiam et virtutē tue bn̄dicte
paſſionis. Meditati o. 92.
Et q̄ hoꝛa veſptina de cruce deponi voluiſti. oꝛatio
Concedere michi digneris hāc gratiāvt invite mee

veſpera te deponam ſpiritualiter ¶ Meditatio. 93.
Et q̄ per totā vitā meā te crucifixi⁊ tenui crucifixū
q̄tū in me fuit in peccatis ꝑſeuerando q̄ amodo te
deponā ab eis deſtinēdo et ſatiſfactionē de eis faciē
do ꝓ virib⁹. oꝛō. Placeat. ¶ Meditatio. 94.
Et qui q̄ȝdiuvixiſti ſine honoꝛe ⁊ reuerētia reputa
ri voluiſti et tractari a mūdanis et fugiebas hono=
res ſȝ p⁹ moꝛtē tuā pꝛecioſā aīa tua gl̄ificata:volui=
ſti tractari cum honoꝛe et deuote a ſāctis perſonis
cluſis filiis tenebꝛarū. oꝛatio
Placeat tibi dn̄e me mutare in virū alterū ita vt
ego iā non ego ſȝ tu in me et ego in te et q̄ fui de nu
mero ꝑſequentiū te:amodo ſim de numero deuote
et reuerenter tractantium. Meditatio. 95.
Et q̄ de cruce depoſitus recipi voluiſti īter bꝛachia
et ī ſinu tue dulciſſime matris et meſtiſſime faciem
tuā et plagas tuas tenerrime deoſculantis et cum
tanto gemitu coꝛdis rugiētis vt fideles tūc timerēt
ne ſin tantis doloꝛibus expiraret. oꝛō
Fac me q̄ſo eā iuxta crucē tuā aſſociare cuȝ deuoto
fletu ſpūali et ꝑſeuerare q̄ȝdiu vixero ¶ medi. 96.
Et q̄ non ſolū viuens iungi voluiſti vnguētis p̄cio=
ſis et odoꝛiferis ſȝ etiā moꝛtuus et copioſe oꝛō
Placeat tibi michi ꝯcedere hāc gratiā vt te caput
meū vngā vnguētis p̄cioſis ſpūalib⁹:vȝ deuotaꝝ af
fectionū ⁊ oꝛōnū atq̄ȝ operū ⁊ ꝟtutū redolētiū vt te
mitioꝛē ⁊ dulcioꝛē īueniā erga me ¶ meditatio. 97
Et q̄ in mūdis et pꝛecioſis lintheaminibus īuolui
voluiſti o amatoꝛ puritatis et munditie oꝛō
Placeat tibi cōſcientiā meā mūdare ⁊ ſuper niuem
dealbare vt in ea digne digneris habitare et ego te
ſequi valeā in veſtibus albis meditatio. 98.

Et q̄ aīa tua btā ſeparata deſcēdere voluiſti ad in
feriores partes terre ad cōſolationē et liberationē
iuſtoꝝ te cum inextimabili deſiderio expectantium
et ad maiorē punitionē damnatoꝝ. oratio
Fac me queſo loca illa quotidie mēte viſitare vt ex
pena damnatoꝝ michi incutiam et indigentibꝰ re=
media pro poſſe ſubueniā meditatio. 99.
Et q̄ piā litē miſerāde cōpaſſionis voluiſti eſſe in=
ter matrē tuā tūc meſtiſſimā te theſaurū ſuū retine
revolētē ⁊ pſōas deuotas te ſepelire volētes. oratio
Placeat tibi dñe ī me extīguere litē tibi nō placētē:
⁊ ī me accēdere litē tibi placētē vt q̄uis ira ſepe tē=
pteꝛ ēt zelo tuo tñ ſp ī charitate ēmiteꝛ Medita. 100.
Et q̄ hora ꝯpletorii ſepeliri voluiſti ī ſepulcro nouo
Placeat tibi dñe miſericorditꝛ me huic mūdo. orō.
ꝓꝑ te mortuū ⁊ vitā meā ī te abſcōditā ſepelire ī tuo
ſepuchro ſpūali ⁊ ibi me abſcōdere ab oī īſultu mali
gnoꝝ ⁊ īv lneꝛ latꝛis tui bñdicti pie cuſtodiꝛ. Me. 101
Et q̄ matrē tuā meſtiſſīe plorātē a deuotis ⁊ plorā/
tibꝰ reducere voluiſti ī hieruſalem. Oratio
Fac me q̄ſo amore eiꝰ ī tāta patīa viuere vt q̄tūcūq͡ꝫ
motꝰ ſp redeā ī hirlm pacificam per plenariam mē
tis quietationem. Meditio ad xpm mortuum. 102
Et q̄to deformior ꝓ me fieri voluiſti ꝓꝑ ſputa v̄be/
Tāto ī meis meditatiōibꝰ amabi= orō. ra ⁊ mortē
bilior ⁊ deſiderabilior fias ſub hac forma lugubri lꝫ
ocłis egris videaꝛ oppm̄ vt te finalitꝛ poſſī videre ī
decore tuo īenarrabili. meditatio ad ſepulturā. 103
Et q̄ ſepulchꝛū tuū bñdictū cuſtodiri voluiſti cū ma
nu armata vt ab ipis nō credētibꝰ hērēmꝰ teſtioniuꝫ
magnaliū tuoꝝ ⁊ ſinglr tue reſurrectiōis. Oratio.
Placeat tibi ecclīaꝫ ſpōſā tuā ad eiꝰ exercitiū mlti

plr īpugnatā ab īimicis tuis ꝓtegere: defēdere ac ī
ea manere vſq͡ꝫ ad ꝯſumationē ſecłi meq͡ꝫ ī eiꝰ obīa
ꝑmāere: vt de eiꝰ bñficiis ⁊ tuis poſſī nutriri ⁊ gau/
dere ī pñti ⁊ ī futo ꝓꝑ reuerētiā tue bñdicte ſepul=
ture. Qui viuis ⁊ re. cū deo pr̄e ⁊ ſpū ſctō. Am̄. orō.
Dulciſſīe dñe ieſu xp̄e q̄ ī triduo glioſiſſīe mr̄i tue
ꝓ ſinglri priuilegio ꝯtuliſti īcōparabilr dolores tue
paſſiōis bñdcē portare ⁊ cū hoc īeſtimabile deſide=
riū te videdi glioſū ī reſurrectiōe ī q̄ ēt tota fides re
māſit aliis oībꝰ ī ꝑte vel ī toto eā ꝑdētibꝰ: placeat ti
bi miſericorditꝛ m̄ īꝑtiri dolores paſſōis: tue bñdicte.
ſcḋm magnā mltitudinē dulcedīs tue ⁊ ꝓꝑ reuerētiaꝫ
⁊ amorē tue bñdcē mr̄is cū deſiderio ītēto te vidēdi
ī glīa tua vt ſociꝰ tribulationū ⁊ doloꝝ vr̄oꝝ effici me
rear ꝑticeps gaudioꝝ vr̄oꝝ ī glīa. Qui vi. ⁊c. R. Ec
ce vidimꝰ eū nō hn̄tē ſpēꝫ nꝫ decorē aſpectꝰ eiꝰ ī eo n̄
ē. hic pctā nr̄a tulit ꝓ nobis oībꝰ dolēs ipē aūt vulne
ratꝰ ē ꝓꝑ īiq̄tates nr̄as. Cuiꝰ liuore ſanati ſumꝰ. V̄ꝰ.
Vere lāguores nr̄os ipē tulit ⁊ dolores nr̄os ipē por
tauit. Cuiꝰ. Glīa. Cuiꝰ. V̄. xp̄s factꝰ ē pro nobis obe
diēs vſq͡ꝫ ad mortē. R. Mortem aūt crucis. oratio.
Oīps ſēpitꝛne deꝰ q̄ hūano gn̄i ad imitādū hūilitatis
exm̄ ſaluatorē nr̄ꝫ carnē ſumere ⁊ crucē ſubire feci=
ſti ꝯcede ꝓpitiꝰ vt pat īe eiꝰ hr̄e documēta ⁊ reſurre
ctiōis ꝯſortia mereamur ꝑ eū. Hāc orōnē btūs Jor/
danꝰ primꝰ magr̄ ordīs poſt beatū dñicū quā ſigulis
noctibꝰ flexis genibus an̄ altare eiuſdem in quocū=
q͡ꝫ conuentu erat mirabili deuotione dicebat.
Sacerdotes dei ſctīſſīe: ꝯfeſſor alme ⁊ p̄dicator e=
gregie btīſſīe pr̄ dñice: vgo electe a dño ⁊ ſr̄ oēs in
diebꝰ tuis do placēs atq͡ꝫ dilecte: vitā: doctrīa ⁊ mi=
raculis glioſe: quē apḋ dñs deū nr̄ꝫ aduocatū p̄cipu

uꝫ hr̄e gaudemꝰ ad te quē īt̄ ſctōs ⁊ electos dei dͧuo
tōe mt̄a reuereoꝛ de pꝛofūdis clamo ī hac valle mi-
ſerie. Adeſto q̄ſo piiſſime: adeſto clemētiſſīe pecca-
trici aīe mee. oī ꝟtute et gr̄a dſtitute mt̄iſq̧ miſiis
ꝯcvitioꝝ ⁊ pctōꝝ vīcul' iuolute. Adeſto miſe ⁊ ifelici
o btā ⁊ bn̄dcā aīa viri dī quā bn̄dictiōe tāta ditauit
gr̄a dīna: vt nō ſolū te adverā reqē: ad trāqllā ſedeꝫ
ad celeſtē glīā ſublimaret: ſꝫ ⁊ aīs īnūerabiles ad eā
dē btitudinē tua laudabil' vita traheret: dulcis ad-
monitio īcitaret: ſuauis doctrīa īſtrueret ⁊ feruēs p̄
dicatio ꝓmoueret. Adeſto igit̄ bn̄dcē dn̄ice ⁊ īclina
aurē pietatis tue ad vocē dͧuote ſupplicatiōis mee:
ad te ꝯfugiēs paup ⁊ mēdica aīa mea tibi ſe ꝓſter-
nit ꝙ hūili mēte pōt: tibi ſeſe cognat̄ lāguida pn̄tat̄
tibi moꝛibūda q̄ztū valet nitit̄ ſupplicare: vt potētī-
bꝰ meritis ⁊ pīis p̄cibꝰ tuis eā digneris viuificare at
q̧ ſanare bn̄dictōis tue dono copioſe replere. Scio
nāq̧ ſcio ꝟe ⁊ certꝰ ſū qꝛ potes: ꝯfido ex magna cha
ritate tua: qꝛ voles: ſpo ex īmēſa mīa ſaluatoꝛis: qꝛ
ad apd eū qd voles efficies. Spo vtiq̧ ex nimia fa-
miliaritate dilectiſſī tui ⁊ electi ex milibꝰ ieſu xp̄i:
qꝛ tibi nō negabit: ſꝫ apd eūdē dn̄ꝫ ⁊ amicū tuū q̄c-
q̄d volueris obtinebis. Quid eī dilecto ſuo negare
poſſit tā dilectꝰ: q̄d nō dabit illi q̄ pꝰ poſitis oībꝰ ſe-
ipꝫ totū ⁊ ſua oīa ſibi dedit: Sicvtiq̧ didicimꝰ ſic te
laudamꝰ ⁊ veneramr̄. Tu ī etate adhuc floꝛēte ꝟgi
nitatē tuā ſpecioſo ꝟginū ſpōſo dedicaſti: tu cādida
tā fōte ſacrato ⁊ dotatā ſpū ſctō amicā tuā amato-
ri regi regū caſtiſſīo ſpōſā dediſti: tu coꝛpꝰ tuū hoſti
aꝫ viuētē ſctāꝫ deo placētē exhibuiſti tu īſtitutōe dī
na foꝛmatꝰ teipꝫ totū dō tradidiſti tu iāpꝛidē m̄lari
bꝰ armis īſtructꝰ aſcēſiōes ī coꝛde tuo depoſuiſti tu

dē ꝟtute creſcēs ī ꝟtutē de bono ſp ī meliꝰ ꝓfeciſti. Tu
viā deniq̧ ꝑfectōis aggreſſꝰ derelictis oībꝰ nudꝰ nu
dū xp̄ꝫ ſequēdo theſaurizare magis ī celeſtibꝰ elegi
ſti: tu vehemētiꝰ temetipꝫ abnegās atq̧ viril' crucē
tuā baiulās redēptoꝛis nr̄i ⁊ ducis veri ſeq̄ veſtigia
ſtuduiſti tu zelo dī atq̧ ſupno igne ſuccēſꝰ ꝓꝑ nimiā
charitatē tuā ī vehemētis ſpūs feruoꝛe ⁊ paupꝑtatis
loco voto ꝑpetue apl'ice religiōi ⁊ euāgelice p̄dica
tiōi temetipm totalr̄ īpēdiſti ⁊ ad hoc opꝰ alto iādu
dū ꝓuidēte ꝯſilio oꝛdinē ſācrū p̄dicatoꝝ īſtituiſti tu
ꝑ oꝛbē fratꝝ gl'ioſis meritis ⁊ exēplis tuis ſāctā eccle
ſiā illumīaſti tu derelicto carnis ergaſtulo ad ſupnā
aſſūptꝰ curiā aſcēdiſti. tu decoꝛatꝰ ſtolla iā pꝛia ad-
uocatꝰ nr̄ ad dn̄ꝫ acceſiſti. Te igit̄ q̄ſo. mihi ⁊ ī oībꝰ
charis meis ſubuēi ⁊ vniuerſo clero ⁊ pplo atq̧ de-
uoto femineo ſexui q̄ ſalutē gn̄is hūani tāto zelo de
ſideraſti tu pꝰ beatā reginā ꝟginū ſpes mea dulcis
atq̧ ſolatiū: tu ſinglare mihi refugiū ītēde ꝓpitiꝰ ī
meū auxiliū. Ad te vnū ad te ꝯfugio ad te ſolū auda
cter venio ad tuos pedes me ꝓſterno te pſonū ſup-
plex īuoco te īploꝛo ⁊ tibi dͧuote me recōmēdo. Tu
ſuſcipere ⁊ cuſtodire tu ꝓtegere ⁊ adiuuare me di-
gnare piꝰ vt īuenīete gr̄a tua deſideratā dī gr̄aꝫ re
cupare ⁊ mīaꝫ eiꝰ īuēire ⁊ pn̄tis atq̧ future vite reme-
dia ad ſalutē merear īpetrare. Sic ſic magr̄ optīe
ſic q̄ſo fiat. fiat dux īclyte pr̄ alme btē dn̄ice ſic m̄ p̄-
coꝛ adſis ⁊ oībꝰ nobis eſto verꝰ dn̄icꝰ dn̄i gregis cu-
ſtos aſſiduꝰ. Cuſtodi nos ſp ⁊ guberna ⁊ tibi ꝯmiſ-
ſos nos emēda: ⁊ emēdatos recōmēda: ⁊ cū gaudio
pꝰ hoc exiliū nos repn̄ta bn̄dcō dn̄o ⁊ dilecto tuo al
tiſſīo dī filio ieſu xp̄o ſaluatoꝛi nr̄o. cuiꝰ honoꝛ laus
⁊ glīa īenarrabile gaudiū ⁊ btitudo ꝑpetua cū glīo

Oratio ad ſanctum dominicum

ſa v̄gĩe maria mater ⁊ vniuerſa ciuiū ſupnoꝝ curia ſine fine manet ĩ ſēpitẽna ſeculoꝝ ſecula. Amen.

¶ Explicit liber q̄ ĩtitulať horologiū ſapĩe edit⁹ a btō hērico cognomēto ſiſo ordĩs ſacri ꝑdicatoꝝ myſtico noĩe appellato a ſapĩa ĩ ſeptĩo capitulo ſcdi libri h⁹ opis amād⁹. Hic btiſſim⁹ vir multa miracula fecit ⁊ fuit pñtat⁹ ad canonizādū cū ſctō thoma de aqno eiuſdē ordĩs cui⁹ ſacrū corp⁹ requeſcit añ altař ſctĩ petri martyris ĩ cōuētu vlmēſi ꝓuĩcie alemanie claruit añt p̄fat⁹ doctor āno grẽ. M. ccc. Jm ꝑ ſſ⁹ pariſi⁹ ꝑ iohāne petit cōmorāte ĩ vico ſctĩ iacobi ad ĩſignū leonis argētei. Anno dñi. 1511. die vero. 24. menſis aprilis.

¶ Eiuſdē fr̃is p. de pō. ĩ hui⁹ codicis ꝯmēdationez

Elegiacum carmen

Cum rude neſcio qđ cito labile murmurat et quod
¶ Indignum ſacris dicere carminibus
Gens humana rudis clareq̄ ſimilima ſorbo
¶ Corruit in fedū ꝑcipitata lutū
Hec ſunt ambiguis annexa ſophiſmata vinclis
¶ Que ſolum lingue garrulitate viret
Quid niſi labilibus dialectica picta figuris
¶ Et fugitura velut penniger ille nothus
Hac ābage dolet campo fecundior iſto
¶ Theologia ſacris nobilitata viris
Prohdolor hii ſine fruge diē et ſine ſemine carpūt
¶ Tempora non habitos dilapidātq̄ dies
Collectos pura negant et ab arbore fructus
¶ Et folium ſpreta fertilitate legūt
Deſine ſub tantā verborum ambage morari
¶ Frugiferoſq̄ dato tempora cara libris

Finis

…IVERSITARIA